

Zodpovědné chování firem ve vztahu k životnímu prostředí, společnosti i řízení rizik

ve stavebnictví

KOMPARATIVNÍ STUDIE V OBLASTI ESG A CITLIVOSTI STAVEBNICTVÍ NA CENY UHLÍKU

ČÁST 2: KOMPARATIVNÍ ANALÝZA ZAHRA- NIČNÍ DOBRÉ PRAXE

Prosinec 2023

Předkládá:

PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o.

Hvězdova 1734/2c, Nusle

140 00 Praha 4

Česká republika

Telefon: +420 251 151 111

E-mail: cz_info@pwc.com

www.pwc.cz

Kontaktní osoba:

Ing. Ondřej Ptáček

Telefon: +420 770 104 795

E-mail: ondrej.ptacek@pwc.com

Zprávu zpracovali:

Mgr. Petr Dovolil

Ing. Jan Pejter

Ing. Martin Szücs

Ing. Maxim Majboroda

Zadavatel:

SEVEn, The Energy Efficiency Center, z. ú.

Americká 17

120 00 Praha 2

Česká republika

Telefon: +420 224 252 115

E-mail: seven@svn.cz

www.svn.cz

Aplikační garant:

Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor energetické účinnosti a úspor

Na Františku 32

110 15 Praha 1

Česká republika

Tel.: +420 224 851 111

Kontaktní osoba: Ing. Filip Žežulka

Financování:

Tato studie byla financována z rozpočtu projektu **Příprava ČR na implementaci managementu emisí skleníkových plynů a zvyšování energetické účinnosti v kontextu pravidel ESG ve stavebnictví (TK05010026)** financovaného TAČR v páté veřejné výzvě programu Théta.

Technologická agentura ČR

Evropská 1692/37

160 00 Praha 6

Tel.: +420 224 861 111

Fax.: +420 224 861 333

OBSAH

PŘEDMLUVA	7
MANAŽERSKÝ SOUHRN	9
ÚVOD K VÝZVÁM DEKARBONIZACE	21
I. ČÁST 2.A: ZAHRANIČNÍ DOBRÁ PRAXE PRO ŘÍZENÍ UHLÍKU	25
1 ZAHRANIČNÍ TAXONOMIE	26
1.1 Společná základní taxonomie (CGT).....	26
1.2 Přehled taxonomií udržitelnosti	28
2 ZÁKLADNÍ EMISNÍ A VÝPOČTOVÉ STANDARDY	31
2.1 GHG Protokol	31
2.2 Výpočtové metodiky uhlíkové stopy EIB.....	34
2.3 ISO 14040 a ISO 14044: Environmentální management - Posuzování životního cyklu	37
2.4 ISO 14064: Skleníkové plyny - Stanovení a vykazování emisí a propadů skleníkových plynů.....	38
2.5 ISO 14067: Skleníkové plyny - Uhlíková stopa produktů - Požadavky a směrnice pro kvantifikaci.....	39
2.6 ISO 14025: Environmentální značky a prohlášení - Environmentální prohlášení typu III - Zásady a postupy	40
2.7 Pathfinder WBCSD: příklad metodiky ke Scope 3 (Rámci 3) emisí GHG	41
3 ÚČETNÍ A VÝKAZNICKÉ STANDARDY	47
3.1 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS) a Mezinárodní rada pro standardy udržitelnosti (ISSB).....	48
3.2 Standardy Globální iniciativy pro podávání zpráv (GRI).....	50
3.3 Standardy Projektu výkaznictví o uhlíku (CDP).....	51
3.4 Standardy Rady pro standardy účetnictví o udržitelnosti (SASB).....	52
3.5 Metriky kapitalismu zainteresovaných stran (WEF SCM).....	54
4 KORPORÁTNÍ STANDARDY	55
4.1 Standardy Pracovní skupiny pro zveřejňování finančních informací souvisejících se změnou klimatu (TCFD).....	55
4.2 Standardy Iniciativa pro vědecky podložené cíle (SBTi)	58
4.3 Standard Akčního plánu pro udržitelnou energii a klima (SECAP).....	61
4.4 ISO 14068: Management skleníkových plynů a management změny klimatu a související činnosti	63
4.5 PAS 2060: Specifikace pro prokázání uhlíkové neutrality	65
4.6 PAS 2080: Řízení uhlíku v budovách a infrastruktuře	66
4.7 Metodická vodítka ke klimatické neutralitě (NZG).....	68
5 PROJEKTOVÉ STANDARDY A STANDARDY UDRŽITELNOSTI BUDOV	70

5.1	Technické pokyny EK ke klimatickému prověřování.....	70
5.2	Vymezení zásady „energetické účinnosti v první řadě“ (EE1st)	72
5.3	Projektové metodiky a nástroje vybraných MDB.....	73
6	KLÍČOVÉ SOUVISEJÍCÍ ISO STANDARDY	81
6.1	ISO 9001: Systém managementu kvality.....	81
6.2	ISO 14001: Systém environmentálního managementu.....	82
6.3	ISO 14091: Adaptace na změny klimatu - Směrnice pro zranitelnost, dopady a posuzování rizik	83
6.4	ISO 20400: Udržitelné nakupování – Návod.....	84
6.5	ISO 22301: Bezpečnost a odolnost - Systémy managementu kontinuity podnikání ..	85
6.6	ISO 27001: Informační technologie - Bezpečnostní techniky - Systémy managementu bezpečnosti informací	86
6.7	ISO 31000: Management rizik.....	87
6.8	ISO 50001: Systémy managementu hospodaření s energií.....	88
6.9	ISO 55001: Management aktiv	89
7	STANDARDY FINANCOVÁNÍ	91
7.1	GBP (Zásady zelených dluhopisů ICMA)	91
7.2	CBS (Standard klimatických dluhopisů CBI).....	93
7.3	EUGBS (Standard zelených dluhopisů EU)	93
7.4	ESG ratingy.....	94
8	METODIKY EFRAG K VÝKAZNICTVÍ O UDRŽITELNOSTI	97
8.1	Dvojí významnost a prováděcí technické pokyny EFRAG	97
8.2	Hodnotové řetězce a prováděcí technické pokyny EFRAG.....	110
II.	ČÁST 2.B: HLAVNÍ VÝZVY PRO ČESKÉ STAVEBNICTVÍ V KONTEXTU PRÁVA EU	117
9	HLAVNÍ VÝZVY PRO ČESKÉ STAVEBNICTVÍ	118
9.1	Úvod.....	118
9.2	Typologie výzev.....	118
III.	ČÁST 2.D: REŠERŠE UNIJNÍCH PŘÍRUČEK A POKYNŮ	121
10	ZDROJOVÉ METODICKÉ DOKUMENTY	122
10.1	Metodický přístup	122
10.2	Snižování uhlíkové stopy a zvyšování energetické účinnosti.....	122
10.3	Nefinanční výkaznictví (výkaznictví o udržitelnosti).....	126
10.4	Udržitelné finance	140
10.5	Udržitelná aktiva a projekty	142
10.6	Udržitelná správa a řízení	148
IV.	ČÁST 2.E: DOPORUČENÍ PRO IMPLEMENTACI ZAHRANIČNÍHO KNOW-HOW 154	

11 DOPORUČENÍ.....	155
11.1 Obecná doporučení	155
11.2 Specifická doporučení.....	155
PŘÍLOHY	158
Příloha č. 1: Seznam použitých zkratek a definic.....	159

PŘEDMLUVA

Tato studie „Komparativní analýza zahraniční dobré praxe“ (dále jen „**Studie**“) byla vypracována v rámci zakázky zadané SEVEN, The Energy Efficiency Center, z.ú., se sídlem Americká 579/17, Vinohrady, 120 00 Praha 2, Česká republika, IČ: 05399416 (dále jen „**SEVEN**“). Jejím zpracovatelem je společnost PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o., se sídlem Hvězdova 1734/2c, Nusle, 140 00 Praha 4, IČ: 61063029 (dále jen „**Konzultant**“).

Studie je součástí plnění projektu „Příprava ČR na implementaci managementu emisí skleníkových plynů a zvyšování energetické účinnosti v kontextu pravidel ESG¹ ve stavebnictví“ podpořeného v únoru 2023 ze strany Technologické agentury České republiky se sídlem Evropská 1692/37, 160 00 Praha 6 (dále jen „**TAČR**“) v rámci 5. veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji „TK – Programu na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací THÉTA“ (dále jen „**Program**“), číslo projektu TK05010026 (dále jen „**Projekt**“).

Projekt je realizován společností SEVEN, jako hlavním příjemcem podpory z Programu, a dále Svazem podnikatelů ve stavebnictví se sídlem Revoluční 1082/8, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČ: 01541641 (dále jen „**SPS**“) a Asociací pro rozvoj infrastruktury, z.s. se sídlem Na příkopě 583/15, Staré Město, 110 00 Praha 1, IČ: 26671395 (dále jen „**ARI**“) jako spoluřešitelskými organizacemi. Studie je v rámci Projektu označena jako „Část 2“.

Předmětem této Studie je identifikace zahraniční dobré praxe v oblasti řízení (managementu) uhlíku ve stavebnictví v kontextu ESG v sektoru stavebnictví. Studie se skládá z těchto pěti dílčích částí:

- *Část 2.A: Zahraniční dobrá praxe pro řízení uhlíku* obsahující souhrn existujících zahraničních a mezinárodních taxonomií, standardů, norem a metodik managementu uhlíku (skleníkových plynů) relevantních pro české stavebnictví (Kapitoly 1-8).
- *Část 2.B: Hlavní výzvy pro české stavebnictví v kontextu práva EU* obsahující identifikaci hlavních výzev českého stavebního sektoru v kontextu práva EU a požadavků na (1) nefinanční výkaznictví, (2) udržitelné financování, (3) udržitelná aktiva a projekty, (4) udržitelnou správu (z angl. governance) a s nimi spojených rizik (Kapitola 9).
- *Část 2.C: Sektorové příležitosti a hrozby* obsahující analýzu sektorových příležitostí a hrozeb vyplývajících z předchozího bodu (Kapitoly 10).
- *Část 2.D: Rešerše unijních příruček a pokynů* obsahující identifikaci příruček a pokynů pro subjekty dotčené uvedenými normami na unijní úrovni (Kapitola 11).
- *Část 2.E: Doporučení pro implementaci zahraničního know-how* obsahující formulaci doporučení pro ČR tak, aby procesy dekarbonizace a zvyšování energetické účinnosti vycházely z dominantních světových a evropských rámců a byly provázané s nejdůležitějšími taxonomiemi, standardy, normami a metodikami (Kapitola 12).

Tato Studie je dále doplněna Přílohou č. 1: *Seznam použitých zkratk a definic* obsahující všechny v této Studii používané zkratky a definice.

¹ Akronym „ESG“ vyjadřuje v této Studii nefinanční parametry investic, aktiv či hospodářských činností, které sledují jejich širší výkonnost, včetně jejich nositelů z hledisek environmentálních, sociálních a správních (ve smyslu kvality řízení/managementu) jako zkratka prvních písmen anglického označení Environmental, Social and Governance.

Této Studii předchází „Část 1“ Projektu, kterou tvoří studie „Vyhodnocení rizik růstu ceny uhlíku pro stavební sektor“ („**Studie 1**“), která se sestává se z těchto dílčích částí:

- *Část 1.A: Zralost sektoru a identifikace dopadů zvýšení ceny uhlíku* obsahující analýzu dostupných dat a informací o stavu a zralosti sektoru s identifikací dopadu zvýšení ceny uhlíku na konkurenceschopnost národního stavebního hodnotového řetězce.
- *Část 1.B: Sektorová rizika a příležitosti a možnosti jejich snížení, respektive využití* obsahující na jedné straně analýzu sektorových rizik a strategie snížení rizik souvisejících se změnou klimatu pro oblast mitigace (risk analysis a risk mitigation), na druhé straně analýzu sektorových příležitostí souvisejících se změnou klimatu pro oblast mitigace a strategie jejich využití.
- *Část 1.C: Citlivostní analýza hodnotového řetězce na uhlík* obsahující analýzu jednotlivých článků hodnotového řetězce nejvíce citlivých na změnu ceny uhlíku a s největšími mezerami s ohledem na institucionální zralost.

Práce na Studii probíhaly v průběhu března až listopadu 2023 s tím, že její obsah byl aktualizován v prosinci 2023 s ohledem na některé dílčí novinky v oblasti předmětu Studie. Současně došlo k propojení Studie a Studie 1 prostřednictvím odkazů tak, aby je bylo možné číst ve vzájemných vazbách, aniž by bylo nutné relevantní texty opakovat.

V této Studii nedošlo k úpravě oficiálního překladu a terminologie používané předpisy EU za účelem přesnějšího či srozumitelnějšího vyjádření v českém jazyce. Případné náměty na změnu překladu je třeba adresovat Evropské komisi (dále jen „**Komise**“).

Tato Studie byla vyhotovena ve stavu ke dni 12. prosince 2023. Odráží tak stav účinnosti právních předpisů, regulací a metodik k tomuto datu s tím, že, je-li to pro dokreslení kontextu měnících se politik či strategií, případně výhledu legislativy a regulace vhodné, odkazuje se také na platné a neúčinné (např. nový stavební zákon) či připravované novelizace vnějšího rámce, včetně metodik, a to nejen na národní, ale i unijní úrovni.

MANAŽERSKÝ SOUHRN

ÚVOD K VÝZVÁM DEKARBONIZACE. Vykazování a sledování emisí GHG je jak v rámci podniků, tak i jejich hodnotových řetězců klíčovým předpokladem dosažení klimatické neutrality. Zatímco vykazování emisí GHG pro Scope 1 (rámce 1) a Scope 2 (rámce 2) je již pro mnohé podniky povinné po celém světě, na emise GHG v hodnotovém řetězci odpovídající Scope 3 (rámci 3) se zatím podniky příliš nezaměřovaly. Tato kategorie přitom tvoří velkou část všech emisí GHG. Společnou výzvou všech podniků zaměřujících se na cíle klimatické neutrality je tak zajištění **relativně snadného přístupu k dostatečně granulárním, přesným a ověřeným primárním datům o emisích GHG především pro Scope 3 (rámce 3) GHG emisí. Samotná dekarbonizace pak jde ruku v ruce se zvyšováním energetické účinnosti, které představuje vedle zavedení obnovitelných zdrojů energie a využívání uhlíkových propadů jeden ze tří způsobů snižování „uhlíkové stopy“.**

Rozměr této výzvy je umocněn jak **faktory na straně účtování dat, samotného přístupu k datům, tak i stále čtenějšího slad'ování v rámci širšího ekosystému.** V oblasti účtování dat jde pak zejména o jejich **různých interpretacích a nekonzistenci ve stávajících používaných metodách a standardech.** V oblasti samotného přístupu k datům jde často zejména o **velkou komplexnost hodnotového řetězce a nedostatek interoperability mezi technologickými řešeními.** Konečně, v oblasti slad'ování ekosystému jde pak o **proces vyvolaný nejnovější legislativou a regulací a jimi vyvolanými požadavky na povinné prvky výkaznictví firem.** Nedostatečná integrace a harmonizace v celém ekosystému je pak hlavní překážkou transparentnosti, protože **žádný podnik, sdružení nebo zainteresovaná strana tohoto ekosystému nemůže efektivní dekarbonizace dosáhnout bez spolupráce a úplných, spolehlivých a aktuálních údajů od ostatních aktérů v předcházejícím hodnotovém řetězci.**

Současné hodnotové řetězce jsou komplexní a vnitřně rozrůzněné, zahrnující často zainteresované strany z několika zemí, z odlišných odvětví a různých velikostí. Mnoho podniků stále řeší sběr emisních dat pomocí jednoduchých průzkumů a tabulek. Sofistikované technologie tak zatím zastávají často pouze velmi omezenou úlohu v jejich sdílení.

Sdílení primárních srovnatelných, konzistentních a ověřených emisních dat napříč úplným hodnotovým řetězcem a účtování produktových uhlíkových emisí je v současnosti v praxi v zásadě nemožné.

S ohledem na důležitost Scope 3 (rámce) emisí GHG tedy podnikům chybí klíčový prvek pro zrychlení dekarbonizace jednotlivých podniků i jejich hodnotových řetězců. **Klíčovým předpokladem dekarbonizace je tedy sjednotit základy tohoto prvku na obou úrovních, jednotlivé podniky na straně jedné a jejich hodnotové řetězce na straně druhé, v souladu s mezinárodní dobrou praxí založit a dále rozvíjet a zlepšovat.** Systematické úsilí k zajištění tohoto předpokladu je nezbytné vynaložit i v rámci hodnotového řetězce ve stavebnictví v ČR. **V opačném případě bude jeho dekarbonizace ve smyslu poučky „co nemůžu změřit, to nedokážu řídit“ neefektivní věcně i z hlediska času.**

Důvěryhodné údaje o emisích GHG jsou klíčem k tomu, aby podniky uskutečnily cílená dekarbonizační opatření napříč svými dodavatelskými řetězci a měřily pokrok v průběhu

času. To vyžaduje systém uhlíkového účetnictví a výkaznictví, který umožňuje přístup k přesným, podrobným a srovnatelným údajům. Organizace (zejména podniky) a spotřebitelé musí být schopni jejich prostřednictvím porozumět skutečnému rozsahu emisních a energetických dopadů produktů. K dosažení tohoto cíle a v souladu s přístupem finančního účetnictví **je třeba předávat data v hodnotovém řetězci vázaná na konkrétní produkty a služby ve formě „uhlíkové faktury“ od jedné společnosti ke druhé,** tj. využít Pravidla pro produktové kategorie (PCR) a Environmentální stopu produktu (PEF) **pro vyjádření uhlíkové stopy nákupů obdobně, jako tomu je v případě nutričních hodnot na obalu potravinářských výrobků.**

Při provádění dekarbonizace mají udržitelné organizace již dnes prospěch z konkurenční diferenciací svých produktů a služeb. To již lze pozorovat v odvětvích silně orientovaných na spotřebitele, jako jsou potraviny a nápoje, stejně jako v odvětvích s vysokými emisemi GHG, jako je cement a ocel, kde se dodavatelé na vyspělých trzích často předhánějí v poskytování materiálů s nejnižší uhlíkovou stopou. **Kromě toho jsou tyto podniky nejlépe připravené na budoucí ceny uhlíku nebo uhlíkové daně či cla.** EU o takových přístupech aktivně diskutuje a již mimo jiné zavedla Mechanismus pro úpravu uhlíkových cel (CBAM), který zavádí dovozní clo na produkty s vysokým obsahem uhlíku na základě jejich skutečné uhlíkové stopy. Tento i další legislativní nástroje s obdobným cílem, tj. snížení emisí GHG prostřednictvím regulačních opatření, jsou popsány ve Studii 1.

ZAHRANIČNÍ TAXONOMIE. Jedním z klíčových mechanismů měření ESG jsou **taxonomie udržitelnosti.** Tyto obecně představují klasifikační systémy, které systematizují **hospodářské činnosti či investice, které jsou udržitelné.** Tím i implicitně vymezují druhou skupinu hospodářských činností a investic, které udržitelné nejsou. Oproti ESG rámcům a standardům se jedná o **nejgranulárnější klasifikační nástroje obsahující podrobná technická pravidla pro určení míry a rozsahu udržitelnosti.** Slouží tak k objektivní identifikaci udržitelných hospodářských činností a investic a mají zabránit tržním praktikám označovaných v kontextu udržitelnosti jako „lakování nazeleno“ (angl. greenwashing). ESG taxonomie jsou relativně nové, ale rychle si získávají **reputaci jako „průvodce“, kterého musí mít každý, kdo se zabývá investováním a alokací kapitálu.** Taxonomie udržitelnosti úzce souvisí s úsilím v oblasti environmentální, sociální a podnikové správy (ESG).

Celosvětově existuje nejen unijní EU Taxonomie, ale i čínská, britská, kanadská a jiné. V rámci **Mezinárodní platformy pro udržitelné finance (IPSF) pak vznikla pracovní skupina pro taxonomii,** výsledkem jejíž činnosti bylo v listopadu 2021 zveřejnění první zprávy této pracovní skupiny označené jako **Společná základní taxonomie** (angl. Common Ground Taxonomy, **CGT**). CGT představuje milník, který je výsledkem **hloubkového porovnávání shodných a rozdílných oblastí mezi taxonomiemi EU a Číny s referencemi i na jiné národní taxonomie.** Práce na CGT mající dobrovolný charakter mají dále pokračovat.

ZÁKLADNÍ EMISNÍ A VÝPOČTOVÉ STANDARDY. **Zákony a regulace, které vyžadují, aby podniky, soukromé i veřejné, zveřejňovaly své emise GHG se stále zpřísňují.** V EU dle směrnice o výkaznictví podniků o udržitelnosti (CSRD) budou muset již za finanční rok 2024 veřejné společnosti se sídlem v EU dle směrnice o nefinančním výkaznictví (NFRD), a o rok později i další velké soukromé společnosti se sídlem v EU, povinně hlásit všechny významné emise GHG pro Scope 1 a 2 (rámeček 1 a 2) a postupně i pro Scope 3 (rámeček 3). **Jak bylo**

popsáno v Oddíle 5.1.1 Studie 1, je základním „slovníkem dekarbonizace“ tzv. Protokol o skleníkových plynech neboli GHG Protokol (angl. Greenhouse Gas Protocol, GHG Protokol). Aby podniky a organizace splnily své povinnosti v souladu se stále rostoucím ekosystémem právních předpisů a regulací týkající se klimatu a udržitelnosti, je pro ně pochopení GHG Protokolu zásadní. V mezidobí byl však tvořivě aplikován za účelem tvorby dalších standardů, metodik a nástrojů, zejména v rámci normalizačních činnosti mezinárodních organizací, mezinárodní rozvojových finančních institucí (MDB), jakož i ze strany Komise a členských zemí EU. **Nejdůležitější z nich představují:**

- výpočtové metodiky uhlíkové stopy EIB;
- ISO 14040 a ISO 14044: Environmentální management – Posuzování životního cyklu;
- ISO 14064: Skleníkové plyny – Stanovení a vykazování emisí a propadů skleníkových plynů;
- ISO 14067: Skleníkové plyny – Uhlíková stopa produktů - Požadavky a směrnice pro kvantifikaci;
- ISO 14025: Environmentální značky a prohlášení – Environmentální prohlášení typu III - Zásady a postupy; a
- Pathfinder WBCSD: příklad metodiky ke Scope 3 (Rámci 3) emisí GHG.

ÚČETNÍ A VÝKAZNICKÉ STANDARDY. Účetní a výkaznické standardy o udržitelnosti soukromého sektoru hrají klíčovou roli v moderním podnikovém výkaznictví, protože přesahují tradiční finanční pohled na podniky a zahrnují environmentální, sociální a správní hlediska (ESG). Na rozdíl od běžných standardů finančního výkaznictví, které se zaměřují především na čistě finanční výkonnost, **tak zavádějí účetní standardy o udržitelnosti komplexní rámec**, který organizace nabádá k měření, řízení a komunikaci o jejich širších dopadech, jakož i o rizicích a příležitostech, které pro ně téma udržitelnosti představuje. Tyto standardy vyžadují, aby podniky zveřejňovaly informace o řadě ukazatelů ESG, jako jsou emise GHG, energetická spotřeba, oběhové hospodářství, biologická rozmanitost, pracovní postupy, vztahy, procesy, postupy k dotčeným komunitám atd., a **nabízejí tak třetím osobám (např. investorům) ucelenější pohled na jejich dlouhodobou ekonomickou hodnotu, jakož i jejich společenský přínos.**

Jedním z pozoruhodných rysů těchto standardů je důraz na **významnost, který zajišťuje, že společnosti upřednostňují vykazování otázek, které významně ovlivňují jejich výkonnost a zájmy zainteresovaných stran.** Zejména jde o variantu dvojí významnosti, kde podniky vykazují nejen o na ně působících významných rizicích a příležitostech působících (finanční významnost), ale i o jejich dopadech na vnější prostředí (významnost dopadů). Tento přístup zahrnuje provádění posouzení významnosti s cílem identifikovat a upřednostnit relevantní faktory udržitelnosti specifické pro odvětví a činnost podniku.

Kromě toho tyto standardy podporují konzistentnost a srovnatelnost tím, že poskytují standardizovaný rámec pro vykazování, což umožňuje zainteresovaným stranám hodnotit a porovnávat výkonnost podniku v oblasti udržitelnosti v rámci stejného odvětví. **V konečném důsledku tak dodržování účetních standardů udržitelnosti umožňuje podnikům identifikovat příleži-**

tosti ke zlepšení, zmírnit rizika a prokázat závazek k odpovědnému a udržitelnému podnikání. Mezi nejdůležitější z těchto standardů se mimo Evropské standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti (ESRS), podrobně popsané ve Studii 1, řadí:

- Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS) a Mezinárodní rada pro standardy udržitelnosti (ISSB);
- Standardy Globální iniciativa pro podávání zpráv (GRI);
- Standardy Projektů výkaznictví o uhlíku (CDP);
- Standardy Rady pro standardy účetnictví o udržitelnosti (SASB); a
- Metriky kapitalismu zainteresovaných stran Světového obchodního fóra (WEF).

KORPORÁTNÍ STANDARDY. Korporátní standardy zahrnují soubor směrnic a specifikací, které podnik, případně jiná organizace (např. municipalita), stanoví pro řízení různých aspektů své činnosti. Tyto standardy slouží jako rámec pro zajištění konzistence, kvality a shody v rámci celé organizace či skupiny. Zahrnují různorodé oblasti, včetně etického chování, kvality výrobků nebo služeb, bezpečnosti práce, bezpečnosti informací, správy aktiv, odpovědnosti za životní prostředí, finančního výkaznictví a výkonnosti zaměstnanců. Jedním z klíčových aspektů korporátních standardů je uhlíková stopa či přizpůsobení se změně klimatu.

Zavedení a prosazování korporátních standardů je **klíčové pro podporu efektivity organizace, splnění regulačních požadavků a udržení pozitivní pověsti dané organizace.** Dodržování těchto standardů je obvykle sledováno prostřednictvím interních a externích auditů, což přispívá k udržování jednotné a soudržné firemní kultury. **Korporátní standardy hrají klíčovou roli při utváření identity společnosti, udržování provozní efektivity, výkonnosti, řízení rizik a příležitostí a orientaci ve složitém podnikatelském prostředí a představují základní nástroj pro celkové nastavení řádné správy a řízení organizací (angl. governance).** Mezi nejdůležitější korporátní standardy se řadí následující:

- Standardy Pracovní skupiny pro zveřejňování finančních informací souvisejících se změnou klimatu (TCFD);
- Standardy Iniciativy pro vědecky podložené cíle (SBTi);
- Standard Akčního plánu pro udržitelnou energii a klima (SECAP);
- ISO 14068: Management skleníkových plynů a management změny klimatu a související činnosti;
- PAS 2060: Specifikace pro prokázání uhlíkové neutrality;
- PAS 2080: Řízení uhlíku v budovách a infrastruktuře; a
- Metodická vodítka ke klimatické neutralitě (NZG).

PROJEKTOVÉ STANDARDY A STANDARDY UDRŽITELNOSTI BUDOV. V mezinárodní praxi se čím dále více prosazují metodiky a zásady, které do vývoje projektů infrastruktury a posuzování aktiv začleňují opatření pro zmírňování změny klimatu (mitigace) a pro přizpůsobení se této změně (adaptace). Tyto umožňují institucionálním i soukromým investorům činit informovaná rozhodnutí o projektech či aktivech, které lze považovat za

slučitelné s klimatickými cíli, nově zejména s Pařížskou dohodou. Vycházejí přitom z mezinárodních standardů, zejména GHG Protokolu. V EU jsou spojeny zejména s využíváním podpůrných fondů EU, aplikací standardů projektového řízení MDB, jakož i integrací zásad v udržitelnosti a energetické účinnosti stanovenými unijní legislativou do investičních projektů.

Mezi nejvýznamnější standardy tohoto typu s relevancí pro Projekt patří:

- Technické pokyny EK ke klimatickému prověřování;
- Vymezení zásady "energetické účinnosti v první řadě" (EE1st);
- Projektové metodiky a nástroje vybraných MDB, zejména Evropské investiční banky (EIB) a Evropské banky pro obnovu a rozvoj (EBRD); a
- Standardy udržitelnosti budov, zejména mezinárodní BREEAM, LEED, DNG či WELL a český SBToolCZ.

Specifickou kategorií pak tvoří tzv. klimatické projekty, jejichž hlavním účelem je zabránit emisím GHG do atmosféry. K dosažení tohoto cíle existují různé způsoby, jak toho dosáhnout. Trh s uhlíkem se neustále vyvíjí s novými projekty a lepšími metodami pro měření snížení emisí GHG. Tyto vycházejí zpravidla ze specifických offsetových standardů, jako je Verified Carbon Standard (VCS), Gold Standard a Clean Development Mechanism (CDM). Tyto normy stanovují pravidla a požadavky, které musí všechny klimatické projekty splňovat, aby mohly být uznány jako osvědčená metoda snižování emisí GHG. Normy tak zajišťují srovnatelnost ověřeného snížení emisí – na dobrovolném i povinném trhu s uhlíkem.

OSTATNÍ SOUVISEJÍCÍ ISO STANDARDY. Normy ISO jsou souborem celosvětově uznávaných pokynů, specifikací a kritérií, které vypracovala Mezinárodní organizace pro normalizaci (angl. International Organization for Standardization, ISO). ISO je nezávislá, nevládní mezinárodní organizace složená z národních normalizačních orgánů z různých zemí. Účelem norem ISO je **usnadnit mezinárodní obchod, zajistit kvalitu, bezpečnost a účinnost výrobků a služeb a podporovat inovace a udržitelnost**. Normy ISO pokrývají širokou škálu průmyslových odvětví, sektorů a oborů. Mezi hlavní charakteristiky a aspekty norem ISO patří mezinárodní konsensus, rozmanitost témat, standardizace procesů, zahrnutí inovací a výzkumu, dobrovolné přijímání a globální použitelnost.

Normy ISO přispívají ke zlepšování výrobků, služeb a systémů, podporují inovace, udržitelnost a kompatibilitu v globálním kontextu. Organizace často používají normy ISO jako měřítko pro zlepšení svých procesů, kvality a celkové výkonnosti. Mezi nejvýznamnější ostatní ISO standardy patří:

- ISO 9001: Systém managementu kvality (QMS);
- ISO 14001: Systém environmentálního managementu (EMS);
- ISO 14091: Adaptace na změny klimatu – směrnice pro zranitelnost, dopady a posuzování rizik;
- ISO 20400: Udržitelné nakupování – Návod;
- ISO 22301: Bezpečnost a odolnost – Systémy managementu kontinuity podnikání;
- ISO 27001: Informační technologie – Bezpečnostní techniky - Systémy managementu bezpečnosti informací;

- ISO 31000: Management rizik;
- ISO 50001: Systémy managementu hospodaření s energií; a
- ISO 55001: Management aktiv.

STANDARDY FINANCOVÁNÍ. Při každé systematické a co do rozsahu objemnější dekarbonizaci a zvyšování energetické účinnosti začíná být důležité strategicky zvažovat typ vhodného financování. Udržitelné financování, jak bylo ukázáno ve Studii 1, představuje nový typ financování, jehož věcné charakteristiky jsou více či méně vázány na ESG a v prostředí vnitřního trhu do budoucna zejména na EU Taxonomii. Zatímco individuální finanční nástroje si každá finanční instituce zpravidla definuje různě, prosazuje se na světových finančních trzích čím dál více standardizace ve vztahu k dluhopisovým programům a produktům.

Dluhopisové financování zaměřené na udržitelnost je tak reprezentováno např. zelenými dluhopisy, které představují druh cenného papíru udržitelného financování, kterým jejich emitenti získávají finanční prostředky na nové nebo stávající projekty, které přinášejí environmentální přínosy. „Zelená“ charakteristika může obecně zahrnovat investice zejména do projektů čisté dopravy, obnovitelných zdrojů energie, udržitelného využívání zdrojů, ochrany životního prostředí nebo přizpůsobení se změně klimatu. Jak úroveň emisí GHG, tak i profil energetické účinnosti jsou typickými klíčovými aspekty investic, na které lze zelené dluhopisy použít.

Zelené dluhopisy jsou pak standardní cenné papíry, jejichž finanční charakteristiky – seniorita, splatnost, rating, emisní cena, úroková sazba – mohou být stejné jako u ekvivalentních „nezeleňých“ dluhopisů. **Jedinou odlišností je jejich specifická charakteristika environmentální udržitelnosti, tedy směřování výnosů z jejich emise do „zelených“ projektů sladěných s environmentálními cíli, které jsou transparentně vyhodnocované a ověřované podle mezinárodních ESG standardů.** Současné standardy se neustále vyvíjí v reakci na přibývajících zkušenosti a potřeby trhů a **pro Evropu jsou relevantní zejména uvedené níže:**

- GBP (Zásady zelených dluhopisů ICMA);
- CBS (Standard klimatických dluhopisů CBI); a
- EUGBS (Standard zelených dluhopisů EU).

S tématem finančních standardů je třeba také zmínit problematiku ESG ratingů, tj. metoda hodnocení environmentálních, sociálních a správních (ESG) praktik a výkonnosti na korporátní úrovni jako protějšek úvěrových (kreditních) ratingů. Pro ESG ratingy se nyní v EU připravuje nová zvláštní právní úprava.

METODIKY EFRAG K VYKAZOVÁNÍ UDRŽITELNOSTI. Evropská poradní skupina pro finanční výkaznictví (angl. European Financial Reporting Advisory Group, dále jen „EFRAG“) připravuje v současné době dva klíčové pokyny týkající se vykazování udržitelnosti zásadně relevantních pro Projekt, konkrétně:

- Pokyny EFRAG k posuzování významnosti; a
- Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci.

Koncept dvojí významnosti (angl. double materiality) je pojem používaný v teorii udržitelnosti k vyjádření **dvojího pohledu na významnost aspektů udržitelnosti**, konkrétně s ohledem na to: jak činnosti organizace dopadají na společnost a životní prostředí (**významnost dopadů**, angl. **impact materiality**); a jaký je dopad externích faktorů udržitelnosti na finanční výkonnost a hodnotu organizace (**finanční významnost**, angl. financial materiality).

Tento koncept je klíčový pro jakékoliv organizace, zejména však pro ty působící na trhu (podniky), které se snaží sladit své strategie s dlouhodobými cíli udržitelnosti. **Je klíčový pro posouzení rizik a příležitostí v oblasti udržitelnosti, včetně rizik vyplývajících ze zmírňování změny klimatu (mitigace) zahrnující i téma uhlíkové stopy a energetické účinnosti.** V kontextu konkrétního podniku a jeho dodavatelského řetězce umožňuje zaměřit se na významné aspekty udržitelnosti a nezabývat se těmi nevýznamnými (nepodstatnými). Tím se **racionalizuje využívání udržitelnosti v podnikové praxi. Pokyny EFRAG k posuzování významnosti mají tyto aspekty blíže popsat a na konkrétních případech a otázkách objasnit.**

Udržitelnost je založena na řízení otázek udržitelnosti nejen vlastního podniku, ale i těch týkajících se hodnotového řetězce. Hodnotový řetězec je vymezení jako právní pojem v Annexu 2 nařízení o obecných ESRS.

Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci nezakládají stejně jako Pokyny EFRAG k posuzování významnosti nové povinnosti, ale pouze vysvětlují a metodicky usměrňují ustanovení CSRD a zejména ESRS. Současně se Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci zabývají pouze předcházejícím a následným hodnotovým řetězcem, nikoliv tedy vlastními hospodářskými provozními činnostmi podniku. **Povinnosti ve vztahu k hodnotovému řetězci podniku jsou zásadním způsobem spojeny s konceptem významnosti**, konkrétně ve vztahu k dopadům, rizikům a příležitostem (IRO) a projevují se v konkrétních politikách, akcích a měřitelných cílech podniku (PAT). Ve vztahu k Scope 3 (Rámci 3) GHG emisí Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci přímo konstatují, že budou „významné pro mnoho nebo většinu podniků“.

V kontextu činností EFRAG je třeba ještě zmínit skutečnost, že EFRAG v současné době připravuje také **dvě verze výkaznických standardů pro malé a střední podniky (dále jen „MSP“)**, konkrétně:

- **dobrovolné ESRS pro malé a střední podniky (angl. Voluntary ESRS for Small and Medium-Sized Enterprises)**, listopad 2023 (pracovní verze z 29. listopadu 2023) představují dobrovolnou normu vztahující se na podniky, jejichž cenné papíry nejsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu v Evropské unii (nekótované), tj. norma pokrývá stejné otázky udržitelnosti jako ESRS pro velké podniky, ale je založena na klíčovém konceptu proporcionality zohledňující základní charakteristiky MSP; a
- **ESRS pro kótované MSP (angl. Listed SMS ESRS), listopad 2023 (pracovní verze z 29. listopadu 2023)** představující povinný standard ESRS vztahující se na podniky, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu v Evropské unii (nekótované).

Závěrem je třeba si uvědomit, že podnikání se silným zaměřením na emisní transparentnost bude nepochybně posunem od převládajícího *statusu quo*. **Bude tedy vyžadovat nejen změnu**

myšlení, nové techniky, nástroje, technologie, znalosti a dovednosti, ale pravděpodobně také dostane mnoho zainteresovaných stran mimo jejich komfortní zónu. Budou-li však podniky připraveny vydat se na tuto cestu společně a na bázi spolupráce², mohou být značně odměněné – větší konkurenceschopností, nižšími náklady na energie, větší resiliencí svého obchodního modelu, tvorbou trvalejší a vyšší hodnoty svých firem, reputací a také vědomím zmenšujícího se příspěvku jejich podnikání ke změně klimatu.

HLAVNÍ VÝZVY PRO ČESKÉ STAVEBNICTVÍ, SEKTOROVÉ PŘÍLEŽITOSTI A HROZBY. Při vývoji výrobků, produktů, služeb a aktiv budou muset v ideálním případě všechny články primárního hodnotového řetězce ve stavebnictví začlenit robustně hlediska energetické účinnosti a emisí GHG v celoživotním cyklu již do počátečních vývojových fází. Navíc budou muset dle mezinárodní dobré praxe zejména projektanti a architekti, stavební firmy a vlastníci aktiv / správci **zpravidla také kvalitně zvažovat aspekty přizpůsobování se změně klimatu**, tj. řešit problematiku odolnosti aktiv vůči fyzickým i klimatickým rizikům. Toto odpovídá i zařazení zmírnění změny klimatu a přizpůsobování se změně klimatu do jednoho tematického standardu ESRS, konkrétně ESRS E1: Změna klimatu.

Počátečními fázemi toto začleňování ale nekončí, nýbrž každá další vývojová fáze by měla při nejmenším věcně obdobně navazovat na předcházející a posunovat řešení směrem ke stanovené trajektorii snižování emisí GHG a zvyšování energetické účinnosti. V ideálním případě pak má dojít ke kontinuálnímu zapracování vhodných a ekonomicky přijatelných inovací, které nebyly známy v předchozích fázích, a „posouvání hranic možného“. Základním měřítkem „ekonomické přijatelnosti“ by pak měly být náklady životního cyklu, do nichž jsou integrovány ceny uhlíku prostřednictvím stínové ceny uhlíku.

Projektový cyklus a fáze klimatického prověřování

Zdroj: TP ke klimatickému prověřování infrastruktury

Tento „klimatický pohled“ však nebude zpravidla jedinou perspektivou při těchto vývojových činnostech. Aktéři v primárním hodnotovém řetězci ve stavebnictví **budou muset zvažovat i další relevantní ESG aspekty napříč ostatními devíti tematickými standardy výkaznictví o udržitelnosti (ESRS).**

Klíčovými deseti generickými výzvami při snižování emisí GHG a zvyšování energetické účinnosti v českém stavebnictví, které budou indikovat v této Studii dále popsané příležitosti na straně jedné a hrozby na straně druhé, jsou:

1. **Kvalitní národní vnější rámec.** Účinný národní vnější rámec, zahrnující jak přijetí nezbytně nutných pravidel, tak i vhodných podpůrných mechanismů na národní (centrální) úrovni jako odpověď na nové politiky, legislativu, regulaci a nástroje zejména na unijní úrovni.

² Urychlení dekarbonizace hodnotových řetězců nemohou řešit jednotliví aktéři izolovaně. Tento proces vyžaduje sladěný, koordinovaný a otevřený přístup, řízený společně zainteresovanými stranami napříč všemi průmyslovými odvětvími a hodnotovými řetězci, včetně malých a středních podniků. Jejich kvalitní spolupráce je tedy klíčem faktorem úspěchu.

2. **Aktuální dobrá znalost národního i unijního vnějšího rámce.** Aktuální dobrá znalost národního a unijního vnějšího rámce, včetně sledování jejich věcných, časových, nákladových a cenových aspektů, na straně alespoň svojí velikostí a významem klíčových aktérů v rámci jednotlivých článků primárního hodnotového řetězce.
3. **Kvalitní metodiky a správná praxe.** Kvalitní metodiky, technické postupy dle mezinárodní dobré praxe a reálná uspokojivá praxe jejich využívání a správné aplikace, např. při výpočtu emisní a uhlíkové stopy.
4. **Kompetentní lidské zdroje, aktuální know-how a vůdcovství.** Kvalifikované lidské zdroje, dovednosti a know-how a zejména účinné a inspirativní vedení (vůdcovství, angl. leadership), včetně kontinuálního přebírání a začleňování mezinárodní dobré praxe.
5. **Spolehlivá data a robustní a konzistentní data management.** Účinné získávání a verifikace relevantních dat a jejich robustní a konzistentní sdílení a řízení interně i napříč primárním i sekundárním hodnotovým řetězcem.
6. **Rychlé přebírání a začleňování účinných technologií a inovací do projektového cyklu.** Rychlé využívání nových technologií a inovací vzniklých v mezinárodní dobré praxi a jejich začleňování do projektového cyklu výrobků, produktů, služeb a aktiv.
7. **Účelná a účinná věda, výzkum a inovace.** Provádění vědy, výzkumu a inovací či účast na výzkumných a inovačních aktivitách zejména v rámci mezinárodních programů (např. Horizont Evropa, LIFE), které však musí být skutečné a nesmí představovat „znovuobjevování kola“.
8. **Všestranný kontinuální sektorový dialog a zapojení zainteresovaných stran.** Dosažení alespoň základního „společného pochopení věcí“ prostřednictvím efektivního a autentického dialogu v rámci primárního a sekundárního hodnotového řetězce (zejména s financujícími institucemi) v českém stavebnictví a jeho další kultivace, včetně všestranného a kontinuálního zapojení zainteresovaných stran.
9. **Moderní komunikace o tématu vědomá si síly kulturních a behaviorálních aspektů.** Vědomí si kulturních a behaviorálních aspektů české společnosti a využívání pozitivních, a naopak vyvažování negativních aspektů v komunikaci zejména vůči MSP a komunitám málo se orientujícím v problematice a perspektivách klimatických pravidel trhu v EU, zejména „uhlíkové stopy“ a energetické účinnosti.
10. **Průběžný monitoring vývoje dostupnosti a podmínek financování sektoru a včasné přizpůsobování se změnám vyvolaným aspekty udržitelného financování.** Kontinuální sledování stavu a perspektiv vývoje trhu ve financování stavebnictví v ČR, včetně dostupnosti a podmínek národních a unijních dotačních a podpůrných nástrojů, s ohledem na aspekty udržitelnosti se zaměřením na oblast snižování emisí GHG a energetické účinnosti.

Výše uvedené výzvy jsou pak rámovány klíčovým aspektem, který může pozitivně či negativně dopadnout na jednotlivé aktéry českého primárního hodnotového řetězce ve stavebnictví v Česku, a tím je posílení, anebo naopak ztráta konkurenceschopnosti.

ZDROJOVÉ METODICKÉ DOKUMENTY. Rozsáhlá rešerše příruček a pokynů pro subjekty dotčené uvedenými normami na unijní úrovni **ukazuje šíři i hloubku mezinárodní dobré praxe, které se k tématu Projektu váže.** Je pojata jako **souhrn a anotace klíčových**

informačních zdrojů relevantních pro Projekt obecně ve vztahu k tématu snižování uhlíkové stopy a zvyšování energetické účinnosti, jakož i ke čtyřem tematickým oblastem udržitelnosti pro aktéry v hodnotových řetězcích ve stavebnictví v Česku, konkrétně k nefinančnímu výkaznictví (výkaznictví o udržitelnosti); udržitelným financím; udržitelným aktivům, činnostem a projektům; a udržitelné správě a řízení.

Cílem bylo uvést nejen klíčové příručky, vodítka, technické pokyny a jiné metodiky, ale i širší kontext daných témat na webových stránkách a portálech klíčových evropských, jakož i světových institucí a iniciativ s relevancí pro unijní úroveň, a to včetně odkazů na relevantní legislativu a regulaci, které je možné pod odkazy najít. Provedená identifikace webových odkazů bude umožňovat průběžnou aktualizaci a doplňování této rešerše v Projektu s ohledem na další nevyhnutelný metodický vývoj.

OBECNÁ A SPECIFICKÁ DOPORUČENÍ. Doporučení uvedená v této Studii vycházejí ze souhrnu zjištění prezentovaných v obou Studiích a představují obecná a specifická doporučení pro ČR ohledně toho, jak by procesy ve stavebnictví měly vycházet z dominantních světových a evropských rámců a byly provázané s nejdůležitějšími taxonomiemi, standardy, normami a metodikami.

Základním obecným doporučením pro ČR je pojmout výzvu snižování „uhlíkové stopy“, re-spektive emisí GHG, a zvyšování energetické účinnosti napříč hodnotovým řetězcem ve stavebnictví v Česku jako prioritní reformní politickou agendu, jejímž cílem je vytvoření „nejen nezbytně nutného“ (např. povinná transpozice unijních směrnic), ale včas také „vhodného, účelného, účinného a hospodárného“ v celoživotní perspektivě, a to se současnou ambicí dále tento ekosystém kontinuálně v souladu s mezinárodní dobrou praxí rozvíjet a zlepšovat.

Součástí tohoto ekosystému mají být také aspekty přizpůsobování se změně klimatu, které je navrhováno řešit současně s mitigací a řešením energetické účinnosti, jak to odpovídá i mezinárodní dobré praxi.

Nadstavbou a dříve či později nutností je pak integrace i dalších oblastí ESG tak, jak jsou obsaženy v dalších tematických standardech ESRS. Zlepšení se musí odehrávat na všech relevantních úrovních se sdílením dat a sladováním napříč hodnotovým řetězcem, konkrétně: (i) výrobek či služba, (ii) projekt, (iii) organizace, (iv) hodnotový řetězec, (v) síť, (vi) infrastrukturní systém.

Tento ekosystém by měl zahrnovat všechny aspekty výzev identifikovaných v této Studii, konkrétně: (i) národní vnější rámec, (ii) znalosti vnějšího rámce, (iii) metodiky, standardy a praxe, (iv) lidské zdroje, (v) data a data management, (vi) technologie, (vii) věda výzkum a inovace, (viii) dialog a zapojení zainteresovaných stran, (ix) komunikace, (x) financování.

Nový ekosystém nebude „možné koupit“, ale bude se „muset vybudovat“. Bez mentality odpovědnosti a spolupráce všech členů hodnotového řetězce bude výkonnost stavebnictví suboptimální s negativními dopady na konkurenceschopnost a ve svých dopadech i na obecnou prosperitu a obecný standard životní úrovně v Česku. Uhlík bude do budoucna velmi drahý, stejně jako podcenění odolnosti aktiv vůči fyzickým rizikům.

DOPORUČENÍ Č. 1: Doporučuje se **definovat mandát a identifikovat vhodnou instituci, která by kontinuálně v Česku vyhodnocovala standardy dobré praxe ve stavebnictví (Studie) a požadavky vnějšího rámce (Studie 1), a to současně jak pro oblast udržitelnosti, tak i digitalizace,** neboť řešení obou těchto oblastí se vzájemně mohou velmi obohatit, zejména v kontextu současného mohutného nástupu umělé inteligence. Mimo vlastní administraci a plnění úkolů při rozvoji udržitelného a digitálního ekosystému ve stavebnictví by taková instituce plnila také poradně-konzultační funkci vůči MMR jako kompetenčnímu ministerstvu za oblast veřejného investování, potažmo státu, kterému by předkládala návrhy na zlepšení systému dle rozvíjející se mezinárodní dobré praxe. Současně by mohla fungovat jako kompetenční centrum a centrum budování kapacit, jakož i metodickou podporu např. pro tzv. jednotná kontaktní místa (angl. one-stop-shops) požadovaná v návrhu revidovaného EPBD či asistenčních center doporučených dle revidované EED. **Organizačně-institucionálních variant je několik, ale jako velmi inspirativní se koncepčně jeví organizačně-institucionální nastavení Centra pro digitální zastavěnou Británii (angl. Centre for Digital Built Britain), které existovalo pod Oxfordskou univerzitou.**

DOPORUČENÍ Č. 2: Je zcela zásadní, aby došlo co nejdříve k **oficiálnímu překladu GHG Protokolu do českého jazyka.** Čeká se na něj již více než 20 let a současný stav, kdy základní slovník dekarbonizace není dostupný v české jazykové verzi, je nadále neudržitelný. **Současně se doporučuje totéž učinit i pro normu PAS 2080. Ovšem i pro některé další normy neexistují české jazykové verze, např. ISO 20400: Udržitelné nakupování – Návod (angl. Sustainable procurement-Guidance),** což nutně vede k závěru o nutnosti strukturovaného kontinuálního dialogu s Českou agenturou pro standardizaci. Dále bude třeba **provést konzultace zejména z profesními asociacemi** (např. Czech Green Building Council, Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj, Aliance pro bezemisní budoucnost, Česká bankovní asociace, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Asociace pro rozvoj infrastruktury atd.), jak by bylo možné kontinuálně z jejich informačních kanálů novinky z mezinárodní dobré praxe přebírat do centra navrhovaného dle Doporučení č. 1.

DOPORUČENÍ Č. 3: Co se týče doporučení ohledně využívání mezinárodní dobré praxe v Česku, je **ústředním úkolem pro firmy v nejbližším období splnit požadavky CSRD a ESRS.** V první řadě je tedy třeba se zaměřit na podporu vzniku a rozvoje národní dobré praxe s inspirací v mezinárodní dobré praxi pro tento úkol. **Klíčová záležitost v tomto ohledu bude příprava dekarbonizačních plánů, které budou pro firmy podléhající CS3D navíc povinné.** Potřebná je tak **rychlá a kvalitní implementace připravovaného nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR),** a to zejména ve vztahu k MPS

DOPORUČENÍ Č. 4: Doporučuje se **velmi rychle provést analýzu mezer týkajících se dostupnosti a kvality energeticko-klimatických primárních dat k infrastruktuře,** zejména o emisních aspektech a energetické náročnosti, a to napříč typy infrastruktury. Cílem by mělo být nejen zjistit mezery, ale i identifikovat vhodná řešení do budoucna tak, aby stát měl všechna tato data pohotově k dispozici a získávání těchto dat bylo co nejvíce efektivní, data byla kvalitní (přesná) a ověřená. Prioritní je toto učinit co nejrychleji alespoň pro oblast budov, přičemž aspekty této analýzy by měly pokrývat požadavky:

- výkaznictví o udržitelnosti nefinančních podniků;
- výkaznictví o udržitelnosti finančních podniků;

- revidované EPBD³;
- Taxonomie EU;
- Metodiky aktualizace NEKPů a potřeby dekarbonizačního modelování;
- jiných aspektů dle dobré mezinárodní praxe.

DOPORUČENÍ Č. 5: Z hlediska v této Studii identifikované mezinárodní praxe **se doporučuje soustředit v první fázi na tyto nástroje, standardy a metodologie:**

- zahraniční taxonomie: EU Taxonomie;
- základní emisní a výpočtové standardy: GHG Protokol, výpočtové metodiky uhlíkové stopy EIB a ISO 14067: Skleníkové plyny – Uhlíková stopa produktů - Požadavky a směrnice pro kvantifikaci;
- účetní a výkaznické standardy: ESRS;
- korporátní standardy: SBTi (podniky), SECAP (obce) a PAS 2080 (hodnotové řetězce) a SBToolCZ (standardy budov);
- projektové standardy a standardy udržitelnosti budov: TP ke klimatickému prověřování infrastruktury;
- ostatní související standardy: ISO 9001, ISO 14001, ISO 14091, ISO 20400 a ISO 55001;
- standardy financování: EUGBS; a
- metodiky EFRAG: Pokyny EFRAG k posuzování významnosti a Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci.

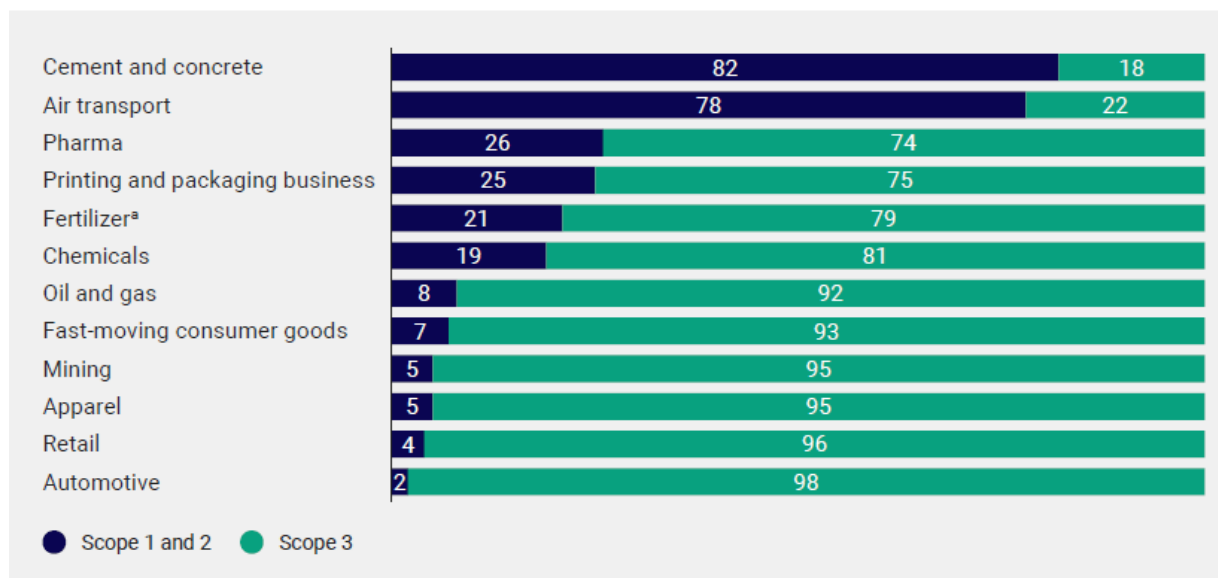
³ Viz zejména dat potřebná pro určení indikátorů Národního plánu renovace budov uvedených v Příloze II konečného kompromisního návrhu revize EPBD.

ÚVOD K VÝZVÁM DEKARBONIZACE

Vykazování a sledování emisí GHG je jak v rámci podniků, tak i jejich hodnotových řetězců klíčovým předpokladem k dosažení klimatické neutrality. Zatímco vykazování emisí GHG pro Scope 1 (rámce 1) a Scope 2 (rámce 2) je již pro mnohé podniky povinné po celém světě, na emise GHG v hodnotovém řetězci odpovídající Scope 3 (rámci 3) se zatím podniky příliš nezaměřovaly. Tato kategorie přitom tvoří velkou část všech emisí GHG. Společnou výzvou všech podniků zaměřujících se na cíle klimatické neutrality je tak zajištění **relativně snadného přístupu k dostatečně granulárním, přesným a ověřeným primárním datům o emisích GHG, především pro Scope 3 (rámce 3) GHG emisí. Samotná dekarbonizace pak jde ruku v ruce se zvyšováním energetické účinnosti, která představuje vedle zavedení obnovitelných zdrojů energie a využívání uhlíkových propadů jeden ze tří způsobů snižování „uhlíkové stopy“.**

Výchozí situací v současné době tak je, že podniky zpravidla nemají zejména primární údaje o Scope 3 (rámci 3), tj. ty, které jsou rozhodné pro vykazování (účtování) procesů v rámci životního cyklu daného produktu, ale které nejsou „v jejich vlastnictví“ nebo pod jejich kontrolou. V důsledku toho jsou k plnění datových potřeb používány pro tuto poslední kategorii emisí GHG dominantně databáze obsahující emisní faktory pro všeobecné použití, i když tyto databáze neposkytují potřebný detail nutný pro většinu rozhodování, jelikož data jsou získána jako průměr určitého vzorku firem.

Obrázek 1: Procento celkových emisí GHG pro Scope 1 – Scope 3 v roce 2019 na základě dat CDP nahlášených samotnými podniky⁴

Zdroj: WBCSD, Pathfinder Framework Guidance for the Accounting and Exchange of Product Life Cycle Emissions, verze 2.0.

Legenda: Cement & concrete = cement a beton, Air transport = letecká doprava, Pharma = léčiva, Printing and packaging = tiskařství a obalový průmysl, Fertilizer = hnojiva včetně chemických látek v zemědělství, Chemicals

⁴ Založeno na vzorku více než 50 vybraných zainteresovaných stran, včetně společností jako Shell, Adidas, Pfizer, 3M, Volkswagen, GreenGauge, CDP a McKinsey & Company.

= chemické látky, Oil and gas = Ropa a plyn, Fast-moving consumer goods = rychloobrátkové spotřební zboží, Mining = těžarství, Apparel = oděvy, Retail = maloobchod, Automotive = automobilový průmysl

Rozeř této výzvy je umocněn jak faktory na straně účtování dat, samotného přístupu k datům, tak i stále čtenějšího sladování v rámci širšího ekosystému. V oblasti účtování dat jde zejména o jejich různé interpretace a nekonzistenci ve stávajících používaných metodách a standardech. Podniky tak často nemají primární údaje, zejména ty, které jsou rozhodné pro vykazování procesů v rámci životního cyklu daného produktu, které nejsou v jejich vlastnictví nebo pod jejich kontrolou. V důsledku toho jsou ke splnění datových potřeb používány databáze obsahující emisní faktory pro všeobecné použití, i když tyto databáze neposkytují potřebný detail nutný pro většinu rozhodování, protože data jsou zprůměrovaná. Vysoce kvalitní výkaznictví o emisních datech z životního cyklu produktu je také komplikováno nedůsledným používáním metodik. Stávající standardy a protokoly - jako jsou normy ISO⁵ a standardy GHG Protokolu - a sektorové pokyny, např. Pravidla pro produktové kategorie⁶ („PCR“) nebo Environmentální stopa produktu⁷ („PEF“) metody, tak poskytují významný prostor pro interpretaci.

V oblasti samotného přístupu k datům jde dále zejména o velkou komplexnost hodnotového řetězce a nedostatek interoperability mezi technologickými řešeními. Sdílení dat napříč organizacemi je omezeno složitými hodnotovými řetězci, výzvami ve sběru dat a nedostačnou interoperabilitou mezi IT řešeními. Navíc data na úrovni produktu mají často konkurenční hodnotu, a tudíž je s nimi mnoha podniky nakládáno jako s vysoce důvěrnými. Toto dává vznik k dilematu ohledně sdílení dat a vysokým transakčním nákladům (z důvodu manuálního zpracování) pro podniky, které se snaží zajistit transparentnost emisí v dodavatelských řetězcích se záměrem je dekarbonizovat. Technologie a platformy pro výměnu dat jsou krokem správným směrem. Stále však **chybí jedna zásadní věc - vlastnost: interoperabilita, tj. možnost vzájemně se propojit, vyměňovat si informace a rozumět shodně těmto vyměňovaným informacím.** V praxi to znamená, že firmy budou mít obvykle přístup k datům druhé zainteresované osoby pouze tehdy, používají-li stejné technologické řešení.

V oblasti sladování ekosystému jde pak o proces vyvolaný nejnovější legislativou a regulací a jimi vyvolanými požadavky na povinné prvky výkaznictví firem. Regulační úřady (např. Komise, americká Komise pro cenné papíry a burzu či ISSB) a podniky hledají a rozvíjejí individuální přístupy, a sdružení soukromého sektoru⁸ zaměřené na průmysl se snaží řešit nejnaléhavější obavy členů. Nedostatečná integrace a harmonizace v celém ekosystému je pak hlavní překážkou transparentnosti, protože **žádný podnik, sdružení nebo zainteresovaná strana tohoto ekosystému nemůže efektivní dekarbonizace dosáhnout bez spolupráce a úplných, spolehlivých a aktuálních údajů od ostatních aktérů v předcházejícím hodnotovém řetězci.**

⁵ Mezinárodní organizace pro normalizaci (angl. International Organization for Standardization, “ISO”) je celosvětová federace národních normalizačních orgánů. Více, viz www.iso.org.

⁶ Angl. angl. Product Category Rules. Více, viz <https://www.sciencedirect.com/topics/agricultural-and-biological-sciences/product-category-rule>.

⁷ Angl. Product Environmental Footprint. Více, viz https://green-business.ec.europa.eu/environmental-footprint-methods_en.

⁸ V Česku například Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj (CBCSD) či Aliance pro bezemisní budoucnost. Více, viz www.cbcsd.cz, respektive www.bezemisni.cz.

Současné hodnotové řetězce jsou navíc často komplexní a vnitřně rozrůzněné a zahrnují často zainteresované strany z několika zemí, z odlišných odvětví a různých velikostí. Nabízí tak velmi malou viditelnost o dodavatelích mimo první stupeň hodnotových řetězců. Většina systémů pro plánování zdrojů na podnikové úrovni není ze své podstaty konstruována tak, aby umožňovala výměnu údajů o emisích mezi nimi a za hranice daného podniku, a to i když nějaký rozsah výměny jiných informací s dodavateli již může probíhat. **Navíc za situace, kdy mnoho podniků řeší sběr emisních dat pomocí jednoduchých průzkumů a tabulek, zastávají sofistikované technologie často pouze velmi omezenou úlohu v jejich sdílení.**

Sdílení primárních srovnatelných, konzistentních a ověřených emisních dat napříč úplným hodnotovým řetězcem a účtování produktových uhlíkových emisí je tedy v současnosti v praxi v zásadě nemožné. S ohledem na důležitost Scope 3 (rámce) emisí GHG tedy podnikům chybí klíčový prvek pro zrychlení dekarbonizace jednotlivých podniků i jejich hodnotových řetězců. **Klíčovým předpokladem dekarbonizace je tedy sjednotit základy tohoto prvku na obou úrovních, jednotlivé podniky na straně jedné a jejich hodnotové řetězce na straně druhé, v souladu s mezinárodní dobrou praxí založit a dále rozvíjet a zlepšovat.** Systematické úsilí k zajištění tohoto předpokladu je nezbytné vynaložit i v rámci hodnotového řetězce ve stavebnictví v ČR. V opačném případě bude jeho dekarbonizace ve smyslu poučky „co nemůžu změřit, to nedokážu řídit“ neefektivní věcně i z hlediska času.

Důvěryhodné údaje o emisích GHG jsou klíčem k tomu, aby podniky uskutečnily cílená dekarbonizační opatření napříč svými dodavatelskými řetězci a měřily pokrok v průběhu času. To vyžaduje systém uhlíkového účetnictví, který umožňuje přístup k přesným, podrobným a srovnatelným údajům. Organizace (zejména podniky) a spotřebitelé musí být schopni jejich prostřednictvím porozumět skutečnému rozsahu emisních a energetických dopadů produktů. K dosažení tohoto cíle a v souladu s přístupem finančního účetnictví **je třeba předávat data v hodnotovém řetězci vázaná na konkrétní produkty a služby ve formě „uhlíkové faktury“ od jedné společnosti ke druhé, tj. využít PCR a PEF pro vyjádření uhlíkové stopy nákupů obdobně, jako tomu je v případě nutričních hodnot na obalu potravinářských výrobků.**

Při provádění dekarbonizace mají udržitelné organizace již dnes prospěch z konkurenční diferenciací svých produktů a služeb. To již lze pozorovat v odvětvích silně orientovaných na spotřebitele, jako jsou potraviny a nápoje, stejně jako v odvětvích s vysokými emisemi GHG, jako je cement a ocel, kde se společnosti na vyspělých trzích často předhánějí v poskytování materiálů s nejnižší uhlíkovou stopou.

Kromě toho jsou tyto podniky nejlépe připravené na budoucí ceny uhlíku nebo uhlíkové daně či cla. EU o takových přístupech aktivně diskutuje a již mimo jiné zavedla Mechanismus pro úpravu uhlíkových cel (CBAM), který zavádí dovozní clo na produkty s vysokým obsahem uhlíku na základě jejich skutečné uhlíkové stopy⁹. Další legislativní nástroje s obdobným cílem, tj. snížení emisí GHG prostřednictvím regulačních opatření, jsou popsány ve Studii 1.

V této souvislosti je třeba si však uvědomit, že podnikání se silným zaměřením na emisní transparentnost bude nepochybně posunem od převládajícího *statusu quo*. **Bude vyžadovat nejen**

⁹ Více, viz Oddíl 5.4.5 Studie 1.

změnu myšlení, nové techniky, nástroje, technologie, znalosti a dovednosti, ale pravděpodobně také dostane mnoho zainteresovaných stran mimo jejich komfortní zónu. Budou-li však podniky připraveny vydat se na tuto cestu společně a na bázi spolupráce¹⁰, mohou být značně odměněné – větší konkurenceschopností, nižšími náklady na energie, větší resiliencí svého obchodního modelu, tvorbou trvalejší a vyšší hodnoty svých firem, reputací a také vědomím zmenšujícího se příspěvku jejich podnikání ke změně klimatu, tj. faktoru, který může významně přispět k nestabilitě a nefunkčnosti naší společnosti.

¹⁰ Urychlení dekarbonizace hodnotových řetězců nemohou řešit jednotliví aktéři izolovaně. Tento proces vyžaduje sladěný, koordinovaný a otevřený přístup, řízený společně zainteresovanými stranami napříč všemi průmyslovými odvětvími a hodnotovými řetězci, včetně malých a středních podniků. Jejich kvalitní spolupráce je tedy klíčem faktorem úspěchu.

I. ČÁST 2.A: ZAHRANIČNÍ DOBRÁ PRAXE PRO ŘÍ- ZENÍ UHLÍKU

Souhrn existujících zahraničních a mezinárodních taxonomií, standardů, norem a metodik managementu uhlíku (skleníkových plynů) relevantních pro české stavebnictví.

1 ZAHRANIČNÍ TAXONOMIE

Taxonomie udržitelnosti obecně představují klasifikační systémy, které systematizují hospodářské činnosti či investice, které jsou udržitelné. Tím i implicitně vymezují druhou skupinu hospodářských činností a investic, které udržitelné nejsou. Oproti ESG rámcům a standardům se jedná o **nejgranulárnější klasifikační nástroje obsahující podrobná technická pravidla pro určení míry a rozsahu udržitelnosti.** Slouží tak k objektivní identifikaci udržitelných hospodářských činností a investic a mají zabránit tržním praktikám označovaných v kontextu udržitelnosti jako „lakování na zeleno“ (angl. greenwashing). ESG taxonomie jsou relativně nové, ale rychle si získávají **reputaci jako „průvodce“, kterého musí mít každý, kdo se zabývá investováním a alokací kapitálu.**

Taxonomie udržitelnosti úzce souvisí s úsilím v oblasti environmentální, sociální a podnikové správy (ESG). **Mohou se týkat kterékoli z těchto tří složek – nejen „environmentální“ části,** i když „environmentální“ je pravděpodobně v současné době složkou, na které se světové taxonomie zaměřují nejvíce. To je i současný stav **unijní taxonomie environmentálně udržitelných hospodářských činností („EU Taxonomie“)** dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 („**Nařízení o EU Taxonomii**“) tak, jak byla v podrobnostech popsána zejména v Oddílech 2.2.1, 2.2.4 a zejména 5.2.1 Studie 1.

Obecně lze říci, že preference investorů pro hodnoty ESG – zejména pro „environmentální“ složku – roste¹¹. Vědí, že investice do ESG nyní bude znamenat vyšší výnosy v dlouhodobém horizontu. Trhy je odmění, vlády je budou zvýhodňovat a zaměstnanci pro ně budou produktivnější. Investoři, kteří jsou si vědomi ESG, vědí, že budou záviset na taxonomiích, aby učinili správná investiční a podnikatelská rozhodnutí. Z tohoto důvodu potřebují manažeři a ředitelé znát, jak fungují, jaká klasifikační pravidla používají a jaké jsou technické parametry a předěly, které rozhodují, zda-li je nějaká hospodářská činnost či investice dle těchto ontologií udržitelná či nikoliv. **Toto je důležité zejména s ohledem na skutečnost, že v celosvětovém měřítku zatím není shoda na jednotné globální taxonomii udržitelnosti. Pro český trh, včetně dílčího stavebního trhu, je tedy důležité vědět i jaké jsou taxonomie používané hospodářskými subjekty mimo území EU, a to zejména pokud investoři mimo EU významně investují v Česku či do Česka dovážejí zboží.**

1.1 Společná základní taxonomie (CGT)

V červenci 2020 zahájily EU a Čína v rámci Mezinárodní platformy pro udržitelné finance¹² („IPSF“) pracovní skupinu pro taxonomii s cílem provést komplexní posouzení stávajících taxonomií pro ekologicky udržitelné investice, včetně identifikace společných rysů

¹¹ Viz Sdělení Komise „Rámec udržitelného financování, který funguje v praxi“ z 13.6.2023, COM (2023) 317 final.

¹² Platforma je fórem pro dialog mezi tvůrci politik s celkovým cílem zvýšit množství soukromého kapitálu investovaného do udržitelných investic. Zakládajícími členy IPSF, který dne 18. října 2019 spustila Evropská unie, jsou příslušné orgány Argentiny, Kanady, Chile, Číny, Indie, Keni a Maroka. Od té doby se k nim připojila také Austrálie, Hongkongská zvláštní administrativní oblast Čínské lidové republiky (Hong Kong SAR of PRC), Indonésie, Japonsko, Malajsie, Nový Zéland, Norsko, Senegal, Singapur, Srí Lanka, Švýcarsko a Spojené království. Celkem 20 členů IPSF představuje 58 % emisí skleníkových plynů, 51 % světové populace a 54 % celosvětového HDP. Členem ale nejsou Spojené státy americké, kde zatím taxonomie vypracována není. Více, viz https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/international-platform-sustainable-finance_en.

a rozdílů v jejich přístupech a výsledcích. Výsledkem tohoto úsilí bylo v listopadu 2021 zveřejnění první zprávy této pracovní skupiny označené jako Společná základní taxonomie¹³ (angl. Common Ground Taxonomy, „CGT“). Na základě posouzení připomínek pak byla vydána druhá verze zprávy CGT, která zahrnuje 72 aktivit na zmírňování klimatu, které jsou uznávány jak EU Taxonomií, tak i čínským Projektovým katalogem pro uznávané zelené dluhopisy (angl. Green Bond Endorsed Project Catalogue)¹⁴ („Taxonomie Číny“). **CGT představuje milník, který je výsledkem hloubkového porovnávání shodných a rozdílných oblastí mezi taxonomiemi EU a Číny.**

CGT je ontologií udržitelnosti pro dobrovolné použití¹⁵ zainteresovanými stranami v rámci rozsahu srovnání. Jeho rozsah však v současné době pokrývá pouze kritéria významného příspěvku ke zmírňování změny klimatu, zatímco ostatní environmentální cíle v této fázi ještě pokryty nejsou. S ohledem na rozdílnost systému environmentální legislativy v různých jurisdikcích nebyly do rozsahu první fáze zahrnuty další prvky způsobilosti, jako je kritérium „významně nepoškozovat“ (angl. „do no significant harm“, „DNSH“). CGT analyzuje přístup EU Taxonomie a Taxonomie Číny a metodologie pro porovnávání a identifikaci společných rysů a rozdílů mezi některými rysy obou taxonomií.

CGT představuje analytický nástroj s referencemi i na jiné jurisdikce, než unijní a čínskou. Má se dále vyvíjet takovým způsobem, který pomůže aktérům porozumět typům činností, které by mohly být zahrnuty do příslušných taxonomií prostřednictvím mezinárodního srovnání. Není tedy jednotnou taxonomií, která by obsahovala výlučné definice environmentálně udržitelných hospodářských činností pokrývajících všechny environmentální cíle, jako je biologická rozmanitost, prevence znečištění atd. Ve své současné době tedy nepokrývá všechny prvky způsobilosti, ani všechny hospodářské činnosti v EU Taxonomii a Taxonomii Číny.

Další fáze projektu CGT zahrnuje řadu nových výstupů. Za prvé, **rozsah porovnávání se rozšiřuje na další jurisdikce IPSF**, které mají zavedenou taxonomii, počínaje taxonomií Singapur-Asie. Za druhé, porovnání EU a Číny pokračuje začleněním nových odvětví a hospodářských činností pro cíl zmírňování změny klimatu s rozšířením na odvětví a činnosti přispívající k přizpůsobení se změně klimatu a další environmentální cíle. Pracovní skupina také pracuje na zmapování ustanovení kritéria DNSH v cílených jurisdikcích IPSF a na realizaci projektů sdílení znalostí ve spolupráci s multilaterálními rozvojovými bankami („MDB“) a dalšími relevantními zainteresovanými stranami. Za třetí, **má dojít k šíření CGT a souvisejících technických znalostí do jurisdikcí, které mají zájem vyvíjet nebo zlepšovat své vlastní taxonomie.** IPSF má proto ambici neustále posilovat příspěvek CGT k úsilí o interoperabilitu tím, že rozšiřuje své celkové pokrytí, v případě potřeby přizpůsobuje svou metodiku a proaktivně sdílí své znalosti s dalšími zainteresovanými jurisdikcemi a účastníky trhu.

¹³ Více, viz https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-06/220603-international-platform-sustainable-finance-common-ground-taxonomy-instruction-report_en.pdf

¹⁴ Více, viz <http://www.pbc.gov.cn/goutongjiaoliu/113456/113469/4342400/2021091617180089879.pdf> .

¹⁵ CGT také není závazným právním dokumentem, který by zakládal požadavky či povinnost pro kteroukoli jurisdikci změnit svou taxonomii.

1.2 Přehled taxonomií udržitelnosti

Níže je uveden přehled stavu vývoje taxonomií v rámci IPSF podaný v rámci její zprávy k CGT z června 2022, přičemž byl proveden výběr s ohledem na nejčastější investory/dovozce v Česku.

	Aktuální stav	Cíle	Aktuální pokrytí / granularita	Použitelnost	Přístup k přizpůsobení / způsobilosti
Čína	Používá se Projektový katalog pro uznávané zelené dluhopisy (vydání 2021) vydané PBC, NDRC a Čínskou regulační komisí pro cenné papíry (CSRC).	i. Zlepšení životního prostředí, ii. Řešení změny klimatu a iii. Efektivnější využití zdrojů	6 Kategorii odvětví I. Úrovně: 1. Průmysl šetřící energii a ochranu životního prostředí, 2. Průmysl čistší výroby, 3. Průmysl čisté energie, 4. Průmysl ekologického prostředí, 5. Zelená modernizace infrastruktury, 6. Zelené služby	Povinné pro vydávání zelených dluhopisů	Bílá listina Binární (zelené/nezelené) činnosti spojené s ekologickými standardy a kritérii stanovenými příslušnými regulačními orgány.
EU	V regulaci s dalšími akty v přenesené pravomoci, které budou následovat	(i) zmírňování změny klimatu (ii) přizpůsobování se změně klimatu (iii) udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů, (iv) přechod na oběhové hospodářství, (v) prevence a omezování znečištění, (vi)	Taxonomie založená na kódech NACE (odvětvová klasifikace EU odvozená z kódu ISIC OSN). 9 širokých kategorií s dalšími podkategoriemi NACE. Činnosti ve vybraných sektorech: 1. Zemědělství a lesnictví, 2.	Povinné pro členské státy EU, velké korporátní a finanční účastníky trhu. Kde: Taxonomie, která bude použita jako referenční pro zelené investiční fondy (např. retailové fondy a zelené dluhopisy)	Technická screeningová kritéria pro DNSH Minimální sociální záruky Prostor pro přechodné a podpůrné činnosti

		ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů	Ochrana a obnova životního prostředí, 3. Výroba, 4. Energetika, 5. Voda a odpady, 6. Doprava, 7. Budovy, 8. ICT & 9. Odborné služby. Taxonomie pokrývá ekonomické aktivity zhruba 40 % kótovaných společností.	Taxonomie, která bude použita pro zveřejnění (např. investoři a velké společnosti pro zveřejnění podílu investice/činnosti v souladu s taxonomií).	
Japonsko	Používá se	Zaměření se na přechodové cesty pro společnosti/odvětví s vysokými emisemi a	Plány uhlíkové neutrality do roku 2050 jsou přílohami Základních pokynů a Cílových odvětví.	Vydané pokyny jsou právně nezávazné.	Pokyny založené na principech a základní pokyny pro financování přechodu na klima s případovými studii a
Korea	Publikováno, používá se 'K-taxonomie' dostupná v korejštině	(i) zmírňování změny klimatu (ii) přizpůsobování se změně klimatu (iii) udržitelná ochrana vody, (iv) oběhové hospodářství, (v) řízení prevence znečištění, (vi) zachování biologické rozmanitosti	53 aktivit v 9 hlavních kategoriích: 1. Energetika, 2. Výroba, 3. Města a budovy, 4. Doprava, 5. Cirkulace zdrojů, 6. Zachycování CO2, 7. Voda, 8. Biodiverzita a zemědělství, 9. Výzkum a vzdělání.	Doporučuje se aplikovat na zelené projekty vybrané v souladu s korejskými směrnici o zelených dluhopisech. Očekává se, že bude nejprve aplikován na zelené dluhopisy a poté na další zelené finanční aktivity, např. zelené půjčky a zelené fondy. Je třeba poznamenat, že taxonomii může také použít jakákoli účetní jednotka nebo finanční instituce	Struktura podobná taxonomii EU, podstatný příspěvek + DNSH + minimální záruky. Obsahuje také kritéria vyloučení

				k posouzení udržitelnosti jednotlivých aktiv nebo ke zveřejnění podílu udržitelných aktiv účetní jednotky.	
UK¹⁶	Ve vývoji Oznámení Zelené technické poradenské skupiny (Green Technical Advisory Group (GTAG))	GTAG poskytne vládě Spojeného království nezávaznou radu, jak přizpůsobit Taxonomii EU pro účely Spojeného království.	<i>má být potvrzeno</i> Pravděpodobně založené na přístupu EU.	<i>má být potvrzeno</i>	<i>Má být potvrzeno</i> – pravděpodobně založeno na základě přístupu TSC

¹⁶ Vláda Spojeného království zveřejnila 30. března aktualizovanou strategii zelených financí, Mobilizace zelených investic: Strategie zelených financí 2023. Ta stanoví dva pilíře strategické akce. Za prvé, ALIGN: Stanovení regulačního rámce, nástrojů a kanálů, které umožní sektoru finančních služeb sladit činnost s cestou k čisté, odolné a přírodě pozitivní globální ekonomice – ekologizace finančního systému. Za druhé, INVEST: Nastínění toho, jak vlády a veřejné finanční instituce mobilizují soukromý kapitál do sektorů a technologií potřebných k dosažení našich cílů – financování našich zelených cílů. Další informace o vývoji taxonomie Spojeného království naleznete na <https://www.greenfinanceinstitute.com/programmes/uk-green-taxonomy-gtag/>

2 ZÁKLADNÍ EMISNÍ A VÝPOČTOVÉ STANDARDY

Zákony a regulace, které vyžadují, aby podniky, soukromé i veřejné, zveřejňovaly své emise GHG se stále zpřísňují. V EU dle CSRD budou již za finanční rok 2024 veřejné společnosti se sídlem v EU dle NFRD, a o rok později i další velké soukromé společnosti se sídlem v EU, povinny hlásit všechny významné emise GHG pro Scope 1 a 2 (rámec 1 a 2) a postupně i pro Scope 3 (rámec 3). K podobnému vývoji dochází i v dalších částech světa, kdy například v Kalifornii došlo nedávno ke schválení přelomové legislativy týkající se zveřejňování informací o klimatu, která bude vyžadovat, aby americké společnosti, které podnikají v Kalifornii a mají roční příjmy vyšší než 1 miliardu USD, podávaly počínaje rokem 2026 výroční zprávy zveřejňující své emise GHG pro Scope 1 a Scope 2 (rámec 1 a 2) a v roce 2027 i pro Scope 3 (rámec 3) emise skleníkových plynů. Očekává se, že k této legislativě se připojí i pravidlo zveřejňování související s klimatem navržené Komisí pro cenné papíry a burzy (SEC).

Jak bylo popsáno v Oddíle 5.1.1 Studie 1, je základním „slovníkem dekarbonizace“ tzv. Protokol o skleníkových plynech neboli GHG Protokol¹⁷ (angl. Greenhouse Gas Protocol, „GHG Protokol“). Pochopení GHG Protokolu je pro podniky a organizace zásadní, aby splnily své povinnosti v souladu se stále rostoucím ekosystémem právních předpisů a regulací týkajících se klimatu a udržitelnosti. V mezidobí byl však tvořivě aplikován za účelem tvorby dalších standardů, metodik a nástrojů, zejména v rámci normalizačních činností mezinárodních organizací, MDB, jakož i ze strany Komise a členských zemí EU.

2.1 GHG Protokol

GHG Protokol představuje všeobecně uznávaný a široce používaný mezinárodní výkaznický nástroj, který slouží vedoucím představitelům vlád a podniků k pochopení, kvantifikaci a řízení emisí GHG. Prostřednictvím poskytování standardizovaných a široce přijímaných přístupů k vykazování emisí GHG, podporuje GHG Protokol úsilí o řešení změny klimatu, stanovení cílů pro snižování emisí GHG a sledování pokroku směrem k nízkouhlíkové a udržitelné budoucnosti. V základních ohledech byl popsán v Oddíle 5.1.1 Studie 1.

Mezi hlavní rysy a aspekty GHG Protokolu patří:

- 1. Rozsah a hranice:** GHG Protokol pomáhá organizacím definovat rozsah a hranice jejich evidence emisí GHG. Rozlišuje tři oblasti působnosti:
 - **Scope 1 (Rámec 1):** Přímé emise GHG z vlastněných nebo řízených zdrojů (např. emise ze spalování na místě);
 - **Scope 2 (Rámec 2):** Nepřímé emise GHG z výroby nakupované energie (např. nakupovaná elektřina); a
 - **Scope 3 (Rámec 3):** Nepřímé emise GHG z činností mimo přímou kontrolu organizace, ale související s její činností (např. emise z dodavatelského řetězce)¹⁸.
- 2. Standardizované metodiky výpočtu:** GHG Protokol poskytuje standardizované metodiky výpočtu emisí GHG, které zajišťují konzistentnost a srovnatelnost mezi různými

¹⁷ Více, viz <https://ghgprotocol.org/corporate-standard>.

¹⁸ V terminologii ESRS jsou tyto „scopes“ označovány jako „rámce“.

organizacemi a odvětvími. Tyto metodiky zahrnují různé zdroje emisí GHG, včetně energie, dopravy, průmyslových procesů a odpadů.

3. **Firemní a projektové standardy:** GHG Protokol zahrnuje jak podnikový standard, tak i projektový protokol. Podnikový standard slouží organizacím jako vodítko při započítávání emisí GHG celé organizace, zatímco projektový protokol se používá pro kvantifikaci snížení emisí GHG z konkrétních projektů, jako jsou iniciativy v oblasti obnovitelných zdrojů energie nebo energetické účinnosti.
4. **Specifické pokyny pro jednotlivá odvětví:** GHG Protokol nabízí dokumenty s pokyny pro konkrétní odvětví, které pomáhají organizacím v konkrétních odvětvích pochopit a používat metodiky účtování relevantní pro jejich činnosti. Tím je zajištěna použitelnost standardů v různých odvětvích.
5. **Hodnocení životního cyklu výrobků:** GHG Protokol obsahuje pokyny pro provádění posouzení životního cyklu výrobků. To pomáhá organizacím měřit emise GHG spojené s celým životním cyklem výrobku, od těžby surovin až po likvidaci na konci jeho životnosti.
6. **Globální použitelnost:** GHG Protokol je mezinárodně uznávaný a celosvětově použitelný. Podniky, vlády a další organizace po celém světě jej používají jako společný rámec pro vykazování a řízení emisí GHG.
7. **Neustálé zlepšování:** GHG Protokol je pravidelně aktualizován, aby odrážel pokrok v metodikách účtování emisí GHG a řešil nové problémy. Tento závazek k neustálému zlepšování zajišťuje, že standardy zůstanou relevantní a aktuální.
8. **Široce přijímaný a schvalovaný:** GHG Protokol je široce přijímán vládami, podniky a nevládními organizacemi. Mnoho organizací, včetně těch, které se podílejí na globálních iniciativách v oblasti udržitelnosti, používá GHG Protokol jako základ pro své úsilí v oblasti účtování a vykazování emisí GHG.

Proces výpočtu emisí GHG se liší podle typu subjektu a jeho emisních cílů. Proto řada standardů GHG Protokolu skládá celek také z GHG Protokolu samotného a šesti specifických standardů k měření a výpočtům emisí GHG¹⁹:

- Globální protokol pro inventáře GHG na úrovni komunit (angl. Global Protocol for Community-Scale Greenhouse Gas Inventories), jinak také odkazovaný jako GHG Protokol pro města (angl. GHG Protocol for Cities);
- Standard pro mitigační cíle GHG Protokolu (angl. GHG Protocol Mitigation Goal Standard);
- Účetnický a výkaznický standard pro korporátní hodnotový řetězec (Rámec 3) (angl. Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard)²⁰;

¹⁹ Více, viz <https://ghgprotocol.org/standards>.

²⁰ Tento standard rozlišuje mezi celkem 15 kategoriemi Scope 3 (Rámce 3) emisí GHG v rámci hodnotového řetězce, a to konkrétně 8 v předcházejícím hodnotovém řetězci (1. Zakoupené zboží a služby, 2. Kapitálové zboží, 3. Pohonné hmoty a činnosti souvisejí s energiemi (nezahrnutými ve Scope 1 či Scope 2), 4. Doprava a distribuce v předcházejícím hodnotovém řetězci, 5. Odpady vytvářené v provozu, 6. Obchodní cesty, 7. Doprava zaměstnanců z a do zaměstnání, 8. Pronajatá aktiva v předcházejícím hodnotovém řetězci) a 7 v následném hodnotovém řetězci (9. Doprava a distribuce v následném hodnotovém řetězci, 10. Procesování prodaných produktů, 11. Užívání prodaných produktů, 12. Nakládání s prodanými produkty na konci života, 13. Pronajatá aktiva v následném hodnotovém řetězci, 14. Franšizy, 15. Investice).

- Standard GHG Protokolu na politiky a akce (angl. GHG Protocol Policy and Action Standard);
- Standard pro vyčíslení a výkaznictví v celoživotním cyklu výrobků (angl. Product Life Cycle Accounting and Reporting Standard nebo také GHG Product Standard); a
- GHG Protokol pro projektové účetnictví (angl. GHG Protocol for Project Accounting).

Přístupy a postupy pro využívání standardů v rámci Iniciativy GHG Protokolu jsou dále rozpracovány v těchto specifických technických pokynech²¹:

- Technické pokyny k Rámci 2 (angl. Scope 2 Guidance);
- Technické pokyny k vyčíslení Rámce 3 (angl. Scope 3 Calculation Guidance);
- Technické pokyny k zemědělství (angl. Agriculture Guidance);
- Odhadování a vykazování zamezených emisí (angl. Estimating and Reporting Avoided Emissions);
- Světový účetnický a výkaznický standard pro finanční průmysl (angl. The Global GHG Accounting and Reporting Standard for the Financial Industry);
- GHG Protokol pro americký veřejný sektor (angl. The Greenhouse Gas Protocol for U.S. Public Sector);
- Potenciální emise ze zásob fosilních paliv (angl. Potential Emissions from Fossil Fuel Reserves);
- Technické pokyny k pozemkovému sektoru a odstraňování (angl. Land Sector and Removals Guidance); a
- Doplnkové technické pokyny GPC²² pro lesy a stromy (angl. GPC Supplemental Guidance for Forests and Trees).

GHG Protokol je doplněn o Technické pokyny (angl. guidance) a také o řadu **meziodvětvových a sektorově specifických výpočetních nástrojů** k vyčíslení GHG emisí. Tyto nástroje poskytují podrobné pokyny a elektronické pracovní listy, které uživatelům pomáhají vypočítat emise GHG z konkrétních zdrojů nebo odvětví²³.

Žádný z výše uvedených dokumentů GHG Protokolu není v současné době oficiálně přeložen do českého jazyka; existují jen dílčí (neoficiální) překlady do češtiny.

²¹ Existují však další skupiny a organizace, které vyvíjejí vlastní pokyny na podporu standardů GHG Protokolu pod značkou „Built on GHG Protocol“. Více, viz <https://ghgprotocol.org/guidance-built-ghg-protocol>. Z nich je pro sektor stavebnictvím relevantní zejména Protokol měření CO₂e ve stavebnictví (angl. Construction CO₂e Measurement Protocol) vydaný Evropskou sítí stavebních společností pro výzkum a rozvoj (European Network of Construction Companies for Research and Development, ENCORD), viz https://ghgprotocol.org/sites/default/files/2023-03/ENCORD-Construction-CO2-Measurement-Protocol-Lo-Res_FINAL_0.pdf. Pravidla pro výrobní kategorie cementu (angl. Product Category Rules (PCR) for Concrete) vydaných Washingtonskou univerzitou, Fakultou zastavěných prostředí (University of Washington, College of Built Environments), viz https://ghgprotocol.org/sites/default/files/2023-03/PCR-Concrete-Version-1.0-2012-11-30_0.pdf, a Sektorový doplněk pro měření a účtování uloženého uhlíku v zastavěném prostředí (angl. Sector Supplement for Measuring and Accounting for Embodied Emissions in the Built Environment) vypracovaného Brightworks Sustainability & WAP Sustainability, viz https://ghgprotocol.org/sites/default/files/2023-03/wri-embodied-emissions-sector-supplement-2022_1.pdf.

²² Zkratka pro Globální protokol pro inventáře GHG na úrovni komunit (angl. Global Protocol for Community-Scale Greenhouse Gas Inventories).

²³ Více, viz <https://ghgprotocol.org/calculation-tools-and-guidance>.

2.2 Výpočtové metodiky uhlíkové stopy EIB

TP ke klimatickému prověřování infrastruktury vycházejí při výpočtu uhlíkových stop projektů infrastruktury z Výpočtových metodik uhlíkové stopy EIB. K peněžnímu vyjádření emisí GHG se pak doporučuje navíc využít metodiku dle samostatné publikace „**Ekonomické posouzení investičních projektů v EIB**“²⁴ (angl. The Economic Appraisal of Investment Projects at the EIB, 2013) a v Oddíle 4.3.2, tj. Cestovní mapu banky EIB pro klimatickou banku²⁵ (angl. EIB Group Climate Bank Roadmap 2021-2025). Níže je uvedena základní nejdůležitější část této „souhrnné metodiky“ převzatá z TP ke klimatickému prověřování infrastruktury.

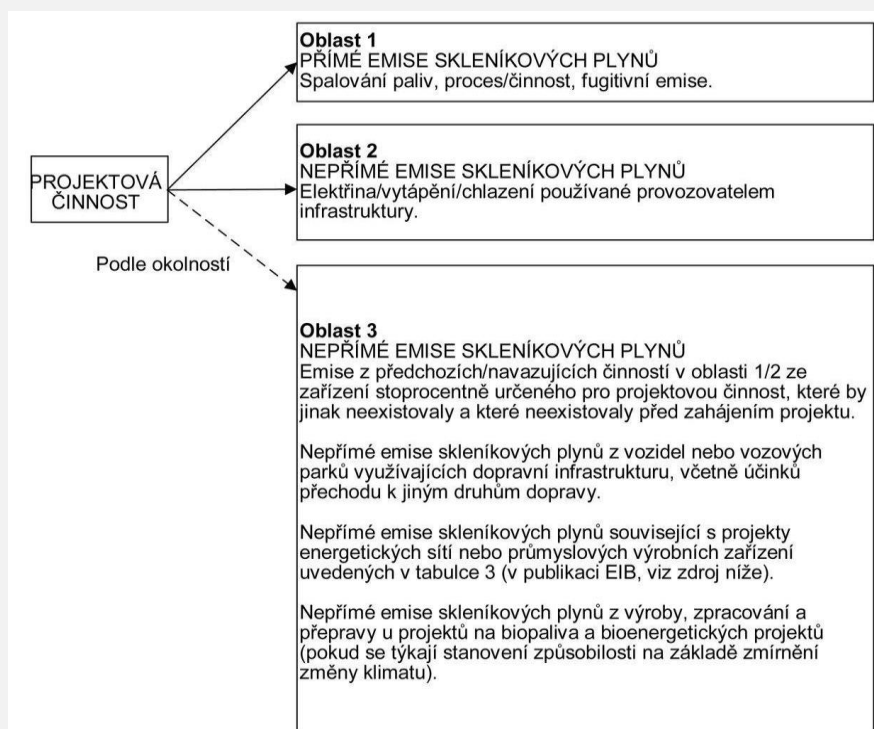
Box 1: Klíčové body výpočtu uhlíkové stopy na projektech infrastruktury dle EIB

Posuzování uhlíkové stopy by mělo být zahrnuto do celého cyklu rozvoje projektu s cílem prosazovat nízkouhlíkové volby a varianty a mělo by být používáno jako nástroj pro řazení a výběr variant (včetně použití v EIA a SEA).

Doporučuje se přijmout stejný přístup i ve fázi plánování, například v odvětví dopravy, kde se hlavní možnosti, jak snížit emise skleníkových plynů, zaměřují na varianty týkající se provozního nastavení sítě a na výběr způsobů dopravy a politik.

Metodika stanovení uhlíkové stopy používá koncepci „oblasti“ definovanou v protokolu o skleníkových plynech²⁶.

Koncepcie „oblasti“ podle metodiky uhlíkové stopy

²⁴ Více, viz https://www.eib.org/attachments/thematic/economic_appraisal_of_investment_projects_en.pdf.

²⁵ Více, viz <https://www.eib.org/en/publications/the-eib-group-climate-bank-roadmap>.

²⁶ Myšleno GHG Protokol.

Přehled tří oblastí, které tvoří součást metodiky stanovení uhlíkové stopy a posouzení nepřímých emisí ze silniční a železniční infrastruktury a infrastruktury městské veřejné dopravy

Oblast	Silniční a železniční infrastruktura a infrastruktura městské veřejné dopravy	Všechny ostatní projekty
<p>Oblast 1: K přímým emisím skleníkových plynů fyzicky dochází ze zdrojů, které jsou provozovány v rámci projektu. Například emise vyprodukované spalováním fosilních paliv, průmyslovými procesy a fugitivními emisemi, jako je únik chladiv nebo methanu.</p>	<p>V příslušných případech: Spalování paliv, proces/činnost, fugitivní emise</p>	<p>Ano: Spalování paliv, proces/činnost, fugitivní emise</p>
<p>Oblast 2: Nepřímé emise skleníkových plynů související se spotřebou energie (elektrina, vytápění, chlazení a pára) spotřebované, nikoli však vyprodukované v rámci projektu. Jsou zahrnuty proto, že projekt má přímou kontrolu nad spotřebou energie, například jejím zlepšením pomocí opatření k účinnému využívání energie nebo přechodem na spotřebu elektřiny z obnovitelných zdrojů.</p>	<p>V příslušných případech: Projekty dopravní infrastruktury (zejména elektrifikovaná železnice), které jsou provozovány vlastníkem infrastruktury</p>	<p>Ano: Elektrina, vytápění, chlazení</p>
<p>Oblast 3: Jiné nepřímé emise skleníkových plynů, které lze považovat za důsledek činností projektu (např. emise z výroby nebo těžby surovin a vstupních materiálů a emise z vozidel při využívání silniční infrastruktury, včetně emisí ze spotřeby elektřiny ve vlacích a elektromobilech).</p>	<p>Ano: Nepřímé emise skleníkových plynů z vozidel, která využívají dopravní infrastrukturu, včetně účinků přechodu k jiným druhům dopravy</p>	<p>V příslušných případech: Přímé emise výhradně z předchozích nebo navazujících činností v oblasti 1 a 2</p>

Metodika stanovení uhlíkové stopy zahrnuje tyto hlavní kroky:

- (1) Stanovení ohraničení projektu
- (2) Vymezení období hodnocení
- (3) Oblasti emisí, které budou zahrnuty
- (4) Kvantifikace absolutních emisí z projektu (A_b)
- (5) Určení a kvantifikace výchozích emisí (B_e)
- (6) Výpočet relativních emisí ($R_e = A_b - B_e$)

Ohraničení projektu popisuje, co má být zahrnuto do výpočtu absolutních a relativních emisí:

- **Absolutní emise** vycházejí z ohraničení projektu, které zahrnuje všechny významné emise z oblasti 1, oblasti 2 a oblasti 3 (podle okolností), které se v rámci projektu vyskytují. Například u úseku dálnice bude ohraničením délka dálnice stanovená ve finanční smlouvě, neboť projekt a výpočet absolutních emisí bude zahrnovat emise skleníkových plynů z vozidel využívajících tento konkrétní úsek dálnice v typickém roce.

- **Relativní emise** vycházejí z ohraničení projektu, které přiměřeně zahrnuje scénáře „s projektem“ a „bez projektu“. Zahrnuje všechny významné emise z oblasti 1, oblasti 2 a oblasti 3 (podle okolností), ale může také vyžadovat ohraničení mimo fyzické hranice projektu, aby byl vyjádřen výchozí stav. Například bez dálnice by se zvýšil provoz na vedlejších silnicích mimo fyzické hranice projektu. Při výpočtu relativních emisí bude použito ohraničení zahrnující celý region, který bude projektem dotčen.

Absolutní (A_b) emise skleníkových plynů jsou roční emise odhadované za průměrný rok projektu.

Výchozí (B_e) emise skleníkových plynů jsou emise, které by vznikly podle předpokládaného alternativního scénáře, jež přiměřeně reprezentuje emise, které by vznikly, kdyby projekt nebyl realizován.

Relativní (R_e) emise skleníkových plynů vyjadřují rozdíl mezi absolutními emisemi a výchozími emisemi.

Absolutní a relativní emise je třeba kvantifikovat pro typický rok provozu.

Posuzování uhlíkové stopy by mělo být zahrnuto do celého cyklu rozvoje projektu a mělo by být používáno jako nástroj pro řazení a výběr variant s cílem prosazovat nízkouhlíkové volby a varianty a zásadu „energetická účinnost v první řadě“.

Posuzování uhlíkové stopy uvedené v těchto pokynech je tedy propracovanější nástroj na podporu přechodu k nízkouhlíkové ekonomice, který jde výrazně nad rámec jednorázového posouzení, jež se obvykle přikládá k žádostem o financování finančním institucím.

Ohraničení projektu popisuje, co má být zahrnuto do výpočtu absolutních, výchozích a relativních emisí.

Při kvantifikování emisí skleníkových plynů z projektu by měly být použity všechny relevantní informace.

Stanovení uhlíkové stopy zahrnuje mnoho forem nejistoty, včetně nejistoty týkající se určení sekundárních vlivů, výchozích scénářů a odhadů výchozích emisí. Odhady skleníkových plynů jsou tedy z definice jen přibližné.

Inherentní nejistoty odhadů nebo výpočtů skleníkových plynů je třeba v přiměřené míře snížit a metody použité pro stanovení odhadu by měly být objektivní. Pokud je úroveň přesnosti nízká, měly by být údaje a předpoklady použité ke kvantifikaci emisí skleníkových plynů konzervativní.

Metodika stanovení uhlíkové stopy by tedy měla vycházet z konzervativních předpokladů, hodnot a postupů. Konzervativní hodnoty a předpoklady jsou takové hodnoty a předpoklady, u nichž je pravděpodobnější, že budou absolutní emise a „pozitivní“ relativní emise (čisté nárůsty) nadhodnocovat a „negativní“ relativní emise (čistá snížení) podhodnocovat. Jestliže existují rozdíly v úrovni nejistoty nebo zkreslení mezi scénářem „s projektem“ a scénářem „bez projektu“, je nutná zvláštní opatrnost.

U jednotlivých investičních projektů s významnými emisemi je třeba posoudit emise skleníkových plynů podle těchto pokynů ⁽⁷⁵⁾. Uživatelům dále doporučujeme, aby si zkontrolovali právní předpisy týkající se jejich investic.

V následující tabulce jsou uvedeny mezní hodnoty určené pro metodiku EIB pro stanovení uhlíkové stopy.

Mezní hodnoty pro metodiku EIB pro stanovení uhlíkové stopy

- Absolutní emise větší než 20 000 tun CO₂ ekv./rok (pozitivní nebo negativní změna)

- Relativní emise větší než 20 000 tun CO₂ ekv./rok (pozitivní nebo negativní změna)

Projekty infrastruktury s absolutními anebo relativními emisemi nad 20 000 tun CO₂ ekv./rok (pozitivní nebo negativní změna) musí projít fází 1 (prověření) i fází 2 (podrobná analýza) procesu prověřování z hlediska klimatického dopadu pro účely zmírňování změny klimatu, jak je znázorněno na Obrázek 7.

2.3 ISO 14040 a ISO 14044: Environmentální management - Posuzování životního cyklu

Standard ISO 14040: Environmentální management - Posuzování životního cyklu - Zásady a osnova (angl. Environmental Management - Life cycle assessment, Principles and Framework)²⁷ (dále jen „ISO 14040“) popisuje zásady a rámec pro posouzení životního cyklu²⁸ (dále jen „LCA“), včetně příslušných definic, např. cíle a rozsahu LCA, fáze inventární analýzy životního cyklu²⁹ (dále jen „LCI“), fáze posouzení dopadu v životním cyklu³⁰ (dále jen „LCIA“), fáze interpretace životního cyklu, podávání zpráv a kritické přezkoumání LCA, omezení LCA, vztah mezi fázemi LCA a podmínkami pro použití voleb hodnot a volitelných prvků. Standard pokrývá studie LCA a studie LCI. ISO 14040 však nepopisuje techniku LCA ani nespécifikuje metodiky pro jednotlivé fáze LCA. Zamýšlená aplikace výsledků LCA nebo LCI je zvažována při definování cíle a rozsahu, ale samotná aplikace je mimo rozsah této mezinárodní normy.

Oproti tomu standard ISO 14044: Environmentální management - Posuzování životního cyklu - Požadavky a směrnice (angl. Environmental Management - Life Cycle Assessment, Requirements and Guidelines)³¹ specifikuje požadavky a poskytuje pokyny pro samotné posouzení životního cyklu (LCA). Taktéž ISO 14044:2006 pokrývá studie hodnocení životního cyklu (LCA) a studie inventarizace životního cyklu (LCI).

Mezi klíčové vlastnosti a aspekty ISO 14040 a ISO 14044 patří³²:

1. **Systematický a rigorózní přístup.** Oba standardy umožňují dodržovat systematický a rigorózní přístup, který pokrývá všechny relevantní aspekty životního cyklu a dopady na životní prostředí.

²⁷ Více, viz <https://www.iso.org/standard/37456.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14040-010940-158564.html>.

²⁸ Angl. Life Cycle Assessment. Více, viz <https://www.sciencedirect.com/topics/earth-and-planetary-sciences/life-cycle-assessment>.

²⁹ Angl. Life Cycle Inventory Analysis. Více, viz <https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/life-cycle-inventory-analysis>.

³⁰ Angl. Life Cycle Impact Assessment. Více, viz <https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/life-cycle-impact-assessment>.

³¹ Více, viz <https://www.iso.org/standard/38498.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14044-010944-158569.html>.

³² Navzdory výhodám používání obou standardů pro LCA existují také některé výzvy a omezení. Jednou z výzev je složitost a časová náročnost aplikace norem, zejména u velkých a multifunkčních systémů nebo u nových a vznikajících technologií. Další výzvou je dostupnost a kvalita dat, která se může lišit v závislosti na použitých zdrojích, metodách a předpokladech. Třetí výzvou je interpretace a sdělování výsledků LCA, což může vyžadovat další nástroje, metody a indikátory pro řešení souvisejících kompromisů, nejistot a hodnotových úsudků.

- 2. Jednotný postup omezující vznik chyb.** Spojení ISO 14040 a ISO 14044 pomáhá vyhnout se běžným nástrahám a chybám, které by mohly ohrozit platnost a spolehlivost výsledků LCA.
- 3. Výměna standardizovaných údajů z životního cyklu v rámci hodnotového řetězce.** Oba standardy ve své jednotné aplikaci přinášejí široký potenciál sdělovat výsledky LCA jednotlivých produktů podniků jasným a konzistentním způsobem, který splňuje očekávání a potřeby klientů, zainteresovaných stran a regulačních orgánů.

2.4 ISO 14064: Skleníkové plyny - Stanovení a vykazování emisí a propadů skleníkových plynů

ISO 14064: Skleníkové plyny (dále jen „ISO 14064“) představuje několik mezinárodních norem vypracovaných ISO, které poskytují pokyny a specifikace pro kvantifikaci a vykazování o pohlcení (propadech) emisí GHG. Konkrétně se ISO 14064 zaměřuje na pomoc organizacím při vytváření důvěryhodných a transparentních systémů pro evidenci a vykazování (inventarizaci) emisí GHG.

Součástí řady norem ISO 14064 je:

- 1. ISO 14064-1 (Specifikace s návodem pro stanovení a vykazování emisí a propadů skleníkových plynů pro organizace):** Inventarizace a ověřování emisí GHG (angl. Greenhouse Gas Inventories and Verification)³³ stanoví zásady a požadavky pro organizace na vytváření a správu inventur emisí GHG. Uvádí kroky a postupy pro identifikaci, kvantifikaci a vykazování emisí GHG a pohlcení GHG. Norma rovněž obsahuje pokyny pro výběr a použití metod měření³⁴.
- 2. ISO 14064-2 (Specifikace s návodem pro stanovení, monitorování a vykazování snížení emisí nebo zvýšení propadů skleníkových plynů pro projekty):** Projekty skleníkových plynů (angl. GHG Projects)³⁵ se zaměřují na projekty, jejichž výsledkem je snížení nebo odstranění emisí GHG. Poskytuje pokyny pro kvantifikaci, monitorování a vykazování snižování nebo odstraňování emisí GHG spojených s konkrétními projekty GHG. Může jít o projekty týkající se OZE, energetické účinnosti, zalesňování a další.
- 3. ISO 14064-3 (Specifikace s návodem pro validaci a ověření výroků o skleníkových plynech):** Ověřování a validace emisí skleníkových plynů (angl. GHG Verification and Validation)³⁶ stanoví zásady a požadavky na ověřování a validaci tvrzení o emisích

³³ Více, viz <https://www.iso.org/standard/66453.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14064-1-010964-158594.html> #.

³⁴ Existuje také standard ISO 14069: Skleníkové plyny - Kvantifikace a vykazování emisí skleníkových plynů pro organizace - Pokyny pro aplikaci ISO 14064-1 (angl. Greenhouse gases - Quantification and reporting of greenhouse gas emissions for organizations - Guidance for the application of ISO 14064-1) z roku 2013, který pomáhá uživatelům při aplikaci ISO 14064-1 a poskytuje pokyny a příklady pro zlepšení transparentnosti při kvantifikaci emisí GHG a jejich vykazování. Nezahrnuje však další nové pokyny nad rámec ISO 14064-1.

³⁵ Více, viz <https://www.iso.org/standard/66454.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14064-2-010964-158597.html> .

³⁶ Více, viz <https://www.iso.org/standard/66455.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14064-3-010964-158600.html> #.

GHG. To zahrnuje nezávislé posouzení inventury emisí GHG, projektů nebo vykázaných emisí GHG organizace s cílem zvýšit důvěryhodnost a zajistit přesnost.

Mezi klíčové vlastnosti a aspekty řady ISO 14064 patří:

- 1. Standardizovaný rámec.** ISO 14064 poskytuje organizacím standardizovaný rámec pro měření a vykazování emisí GHG. To podporuje konzistentnost a srovnatelnost údajů o emisích mezi různými subjekty.
- 2. Globální použitelnost.** Řada norem ISO 14064 je mezinárodně uznávaná a celosvětově použitelná. Poskytuje společný jazyk a přístup pro organizace bez ohledu na jejich umístění nebo odvětví.
- 3. Transparentnost a důvěryhodnost.** ISO 14064 klade důraz na transparentnost a důvěryhodnost při vykazování emisí GHG. Normy pomáhají organizacím zavést spolehlivé a transparentní systémy, čímž zvyšují důvěryhodnost vykazovaných údajů o emisích GHG.
- 4. Podpora opatření v oblasti klimatu.** Tím, že ISO 14064 poskytuje strukturovanou a mezinárodně uznávanou metodiku pro vykazování emisí GHG, podporuje organizace v jejich úsilí řešit změnu klimatu, stanovovat cíle snižování emisí GHG a přispívat ke globálním cílům udržitelnosti.
- 5. Integrace se systémy řízení.** ISO 14064 je navržena tak, aby byla kompatibilní s dalšími normami ISO pro systémy řízení, jako je například norma ISO 14001 pro environmentální řízení. To umožňuje organizacím integrovat jejich úsilí v oblasti evidence emisí GHG s širšími iniciativami v oblasti environmentálního řízení.

Organizace, které dodržují řadu norem ISO 14064, prokazují závazek k přesnému a věrohodnému účtování emisí GHG, čímž přispívají k celosvětovému úsilí o řešení změny klimatu a prosazování udržitelných obchodních postupů. Normy jsou relevantní pro širokou škálu odvětví, včetně průmyslu, obchodu a státní správy.

2.5 ISO 14067: Skleníkové plyny - Uhlíková stopa produktů - Požadavky a směrnice pro kvantifikaci

Standard ISO 14067: Skleníkové plyny - Uhlíková stopa produktů - Požadavky a směrnice pro kvantifikaci (angl. Greenhouse gases - Carbon footprint of products - Requirements and guidelines for quantification)³⁷ (dále jen „ISO 14067“) **specifikuje zásady, požadavky a pokyny pro kvantifikaci a vykazování „uhlíkové stopy produktů“**³⁸ (dále jen „PCF“). ISO 14067 je v souladu se standardy (ISO 14040 a ISO 14044). **ISO 14067 se zabývá pouze jedinou kategorií dopadů – změnou klimatu.** Kompenzace uhlíku a sdělování úplných nebo částečných informací o PCF jsou mimo její rozsah. Neposuzuje také žádné sociální, ekonomické nebo jiné environmentální aspekty a dopady, které potenciálně vyplývají z životního cyklu produktu.

Mezi klíčové vlastnosti a aspekty ISO 14067 patří:

³⁷ Více, viz <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14067:ed-1:v1:en> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14067-010967-248323.html> .

³⁸ Angl. Product Carbon Footprint. Více, viz <https://www.carbonchain.com/carbon-accounting/product-carbon-footprint> .

1. **Jednotnost.** Standard poskytuje spolehlivé a srovnatelné parametry pro organizace a spotřebitele.
2. **Hospodárnost.** ISO 14067 přináší zásadní zlepšenou hospodárnost ohledně emisí GHG napříč hodnotovým řetězcem a vede ke snížení emisí GHG při provádění cílených opatření.
3. **Transparentnost.** Norma představuje jednotný transparentní rámec pro kvantifikaci GHG na produktové úrovni a podávání zpráv o nich.
4. **Podpora souladu s dalšími ISO normami.** Standard pomáhá při zavádění dalších norem, jako je např. ISO 14001 (Systémy environmentálního managementu), ISO 14025 (Environmentální značky a prohlášení) a ISO 14044 (Environmentální management - Posuzování životního cyklu - Požadavky a směrnice). Jeho aplikace je zpravidla prvním krokem k implementaci strategie snižování emisí a případných kompenzací (offsetů).

2.6 ISO 14025: Environmentální značky a prohlášení - Environmentální prohlášení typu III - Zásady a postupy

Standard ISO 14025: Environmentální značky a prohlášení - Environmentální prohlášení typu III - Zásady a postupy (angl. Environmental Labels and Declarations - Type III Environmental Declarations, Principles and Procedures)³⁹ (dále jen „ISO 14025“). ISO 14025 stanoví zásady a specifikuje postupy pro vývoj programů environmentálního prohlášení typu III a environmentálních prohlášení typu III⁴⁰ (dále jen „EPD“), a to ve spojení s použitím řady norem ISO 14040.

Společnosti vypracovávají EPD dle ISO 14025, aby zlepšily své cíle udržitelnosti a prokázaly závazek vůči životnímu prostředí a vůči svým zákazníkům. EPD jsou primárně určena pro použití v komunikaci mezi podniky, ale jejich použití v komunikaci mezi podniky a spotřebiteli není za určitých podmínek také vyloučeno. Vytvoření EPD vyžaduje, aby výrobce a ti, kteří se podílejí na výrobě a distribuci produktu, určili a zveřejnili podrobné informace o materiálech, energii, vodě a dalších zdrojích používaných v každé části výroby, použití a likvidaci produktu. **Pro výrobce, kteří vypracují EPD pro své produkty, je pak výhodou to, že jak pro ně, tak i pro projektanty, kteří chtějí produkty použít ve svých návrzích budov, existuje přehledná srovnatelná informace o environmentálních aspektech daného produktu⁴¹.**

Mezi klíčové vlastnosti a aspekty ISO 14025 patří:

1. **Důvěryhodnost.** Poté, co výrobce shromáždí potřebné informace pro EPD, certifikační orgán třetí strany tyto informace zkontroluje a ověří, zda jsou výsledky úplné a přesné. Tento proces zajišťuje, že dopady produktu na životní prostředí byly vypočítány správně. Třetí strany pak mohou v zásadě důvěřovat, že informace obsažené v EPD jsou přesné. EPD také neumožňují skrytí nebo bagatelizaci jakýchkoli standardizovaných

³⁹ Více, viz <https://www.iso.org/standard/38131.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14025-010925-158554.html> #.

⁴⁰ Angl. Environmental Product Declaration. Více, viz <https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/environmental-product-declaration> .

⁴¹ Výstupy EPD se využívají v metodách komplexního hodnocení kvality budov z hlediska jejich celého životního cyklu (LEED, BREEM, SBToolCZ), viz <https://www.tzus.cz/sluzby/certifikace-budov/prohlaseni-epd-lca-analyza/environmentalni-prohlaseni-o-produktu> .

informací, což poskytuje pohled na dopad tohoto produktu na životní prostředí během jeho životního cyklu.

- 2. Dostupnost informací o dopadech napomáhající zvyšování udržitelnosti pro výrobce i uživatele, včetně projektantů.** EPD obsahuje velké množství informací o dopadu produktu na životní prostředí během části nebo v celém životním cyklu produktu, a to v závislosti na typu dokončeného EPD. Dokument nastiňuje funkci a výrobní proces produktu a provádí čtenáře tím, co bylo a co nebylo zvažováno v různých bodech životnosti produktu prostřednictvím LCA. Díky výsledkům LCA obsaženým v dokumentu se čtenáři pak mohou dozvědět o přínosu produktu k mnoha různým environmentálním aspektům, včetně globálního oteplování, poškozování ozónové vrstvy, emisí GHG plynů, toxicity a znečištění vody v různých fázích životního cyklu.
- 3. Usnadnění výpočtů v rámci celé stavby a certifikace.** Informace poskytované v EPD nekončí na úrovni produktu a jsou zásadním nástrojem při posuzování celkové udržitelnosti staveb. Vzhledem k tomu, že stále více jurisdikcí implementuje iniciativy a mandáty v oblasti udržitelnosti, pochopení dopadu celé budovy na životní prostředí je zásadní pro splnění požadavků. Důsledkem je, že se čím dále více vyhledávají produkty s EPD, které tyto informace poskytují. S mnoha různými produkty a systémy běžícími v celé stavbě je výpočet udržitelnosti budovy obtížným úkolem, ale lze jej usnadnit právě pomocí informací poskytovaných EPD.

2.7 Pathfinder WBCSD: příklad metodiky ke Scope 3 (Rámci 3) emisí GHG

Emise GHG ve Scope 3 (Rámci 3) představují nepřímé emise GHG, které vznikají v celém hodnotovém řetězci organizace mimo její vlastní závody, budovy nebo působení. Tyto emise zahrnují celou řadu aktivit, včetně dodávek, výroby produktů, používání produktů, nakládání s odpady a dalších. Vypočítat emise pro Scope 3 (Rámec 3) může být velmi komplexní a náročné, neboť zahrnují mnoho různých faktorů a aktérů.

Níže jsou uvedeny hlavní prvky zahrnuté při výpočtu Scope 3 (Rámce 3) emisí GHG:

- **Klasifikace Scope 3 (Rámce 3) emisí GHG.** Tyto kategorie jsou definovány GHG Protokolem a patří sem kategorie jako dodávky, investice, používání produktů, doprava a další.
- **Identifikace a kvantifikace aktivit.** Organizace musí identifikovat všechny relevantní aktivity ve svém hodnotovém řetězci a spočítat odpovídající emise GHG pro každou kategorii. To může zahrnovat analýzy dat o výrobě, spotřebě energie, dopravě, odpadech atd.
- **Spolupráce s dodavateli a odběrateli.** Pro kategorie jako "dodávky" nebo "investice" může být nutné spolupracovat s dodavateli a odběrateli na získání relevantních informací o jejich emisích GHG.
- **Používání faktorů intenzity.** Faktory intenzity jsou koeficienty, které převádějí množství aktivity (např. kilometry cestování) na emise GHG. Tyto faktory mohou být odhadovány nebo získávány z veřejně dostupných zdrojů, jako jsou databáze emisních faktorů.

- **Vyvážení a odpis:** V Scope 3 (Rámci 3) emisí GHG se mohou organizace rozhodnout použít různé metody na vyvážení nebo odpis některých kategorií, pokud jsou považovány, že jdou nad rámec organizace nebo nejsou organizací ovlivnitelné.
- **Standardy a směrnice.** Organizace by měly dodržovat standardy a směrnice, například GHG Protocol Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard, které poskytují pokyny pro výpočet a vykazování Rámce 3 emisí.

Z výše uvedeného výčtu je patrné, že je důležité, aby organizace **provedly podrobnou analýzu svého hodnotového řetězce a spolupracovaly s relevantními partnery a dodavateli** na získání potřebných informací pro úspěšný výpočet a vykazování Scope 3 (Rámce 3) emisí GHG. **Transparentnost a konzistence je zásadní pro pochopení celkového dopadu emisí GHG, řízení odpovědnosti a umožnění dekarbonizace v potřebném měřítku.** Z tohoto důvodu vzniklo u Světové podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj (WBCSD)⁴² tzv. **Partnerství pro uhlíkovou transparentnost**⁴³ (angl. Partnership for Carbon Transparency, dále jen „PACT“).

PACT usiluje o zrychlení cílené dekarbonizace a posílení emisního výkaznictví (účetnictví). PACT představuje fórum pro zainteresované strany společně se vypořádat s touto výzvou a sjednotit podniky z celého světa napříč průmyslovými odvětvími, technologické hráče, iniciativy zaměřené na průmysl, orgány stanovující normy, organizace, které podávají zprávy o své uhlíkové stopě a regulační orgány v **jejich sdílené misi.** Komunita PACT společně definuje a zveřejňuje potřebnou metodickou a technologickou bázi pro výměnu emisích dat, integrace stávajících standardů a přístupů a vytvoření důvěryhodného a holistického základu.

Hlavními vlajkovými akcemi iniciativy PACT je tzv. Průkopnický rámec⁴⁴, tj. dokument stejného názvu s podtitulem „Technické pokyny pro účetnictví a výměnu emisí v rámci životního cyklu výrobků“ („Rámec Pathfinderu“) a tzv. **Průkopnická síť**⁴⁵, tj. otevřená síť pro výměnu výpočtů PCF, které propojují různá technologická řešení používaná podniky zajištěním jejich interoperability („Síť Pathfinderu“).

K dosažení těchto cílů si PACT jako nezbytné stanovil vytvoření „infrastruktury“, která by umožnila konzistentní výpočet a jednoduchou výměnu ověřené PCF mezi zainteresovanými stranami napříč hodnotovými řetězci a průmyslovými odvětvími⁴⁶. Tato „infrastruktura“ by se měla dle PACT skládat ze **standardizovaných přístupů a společných technických pokynů napříč jak metodikou** (účtování emisí na úrovni produktu, což má zajistit, aby byly emise na úrovni produktu vypočítávány srovnatelným a konzistentním způsobem, což vede k přesným a vysoce kvalitním datům;), **tak i technologiemi** (výměny údajů o emisích na

⁴² Více, viz <https://www.wbcsd.org/>.

⁴³ Více, viz <https://www.carbon-transparency.com/about-us>.

⁴⁴ Angl. Pathfinder Framework: Guidance for the Accounting and Exchange of Product Life Cycle Emissions), verze 2.0. Více, viz <https://www.carbon-transparency.com/media/jpslsujn/pathfinder-framework.pdf>. V současné době je poslední dostupná verze z ledna 2023, viz <https://www.wbcsd.org/Programs/Climate-and-Energy/Climate/SOS-1.5/Resources/Pathfinder-Framework-Version-2.0>.

⁴⁵ Angl. Pathfinder Network. Více, viz <https://www.carbon-transparency.com/our-approach/pathfinder-network>.

⁴⁶ Jedním z druhotných přínosů PACTu je také to, že vytvořením kvalitních základů pro řízení dat ohledně uhlíkové stopy se mohou podniky inspirovat k vytvoření obdobných přístupů a systémů v jiných ESG tématech, zejména těch environmentálních (např. v oblasti oběhového hospodářství).

úrovni produktu prostřednictvím společných technických pokynů pro výměnu dat a technických specifikací pro interoperabilní výměnu dat napříč globálními společnostmi a komplexními hodnotovými řetězci⁴⁷).

Rámec Pathfinderu by měl být chápán jako doplnění stávajících metod a standardů, konkrétně:

- Standard pro vyčíslení a výkaznictví v celoživotním cyklu výrobků (angl. Product Life Cycle Accounting and Reporting Standard nebo také GHG Product Standard) a Účetnický a výkaznický standard pro korporátní hodnotový řetězec (Rámec 3) (angl. Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard) od WBCSD a World Resources Institute v rámci iniciativy GHG Protokolu;
- ISO normy (14044/40, 14067, 14025);
- Metoda Environmentální stopy produktu⁴⁸ (PEF) a Pravidla produktové kategorie ke stanovení environmentální stopy⁴⁹ („PEFCR“) Komise;
- PCR podle Environmental Product Declaration (Mezinárodní systém EPD) a další provozovatelé programů; a
- jakákoliv další pravidla specifická pro produkty nebo odvětví, která jsou v souladu s pravidly GHG Protokolu.

Rámec Pathfinderu byl koncipován jako vzorový plán použitelný pro různá průmyslová odvětví, včetně stavebnictví. Tvoří tedy základ, který mohou další odvětví rozvíjet s ohledem na svá specifika a na podporu procesu sladování napříč specifickými hodnotovými řetězci. **Může být využíván mnoha zainteresovanými stranami, včetně:**

- **podniky**, které chtějí lépe porozumět a vyměňovat data ohledně uhlíkové stopy svých produktů stejně jako produktů, které kupují;
- **auditory** podporující podniky ve výše uvedeném úsilí o ověření uhlíkové stopy u vyměňovaných dat;
- **technologickými** společnostmi vytvářejícími řešení pro výpočet nebo výměnu takových uhlíkových stop;
- **iniciativami** podněcující přístupy zaměřené na průmysl k transparentnosti dat a přípravě dalších metodických pokynů nebo technologických řešení pro výměnu dat v této souvislosti; nebo
- **tvůrci politik**, kteří si přejí sladit své předpisy s PCF metodikami, které jsou ověřovány (validovány) a používány napříč odvětvími.

Rámec Pathfinder je rozdělen do tří klíčových částí. Zatímco první část poskytuje některé další souvislosti a nastiňuje základní mantinely pro dodavatele výpočtů PCF na základě stávajících norem, druhá část podrobně popisuje klíčové kroky v tomto procesu vytvoření důvěry

⁴⁷ Nezbytností bylo stanovení také vytvoření bezplatné a otevřené digitální sítě, která významně umožní a podpoří výměnu dat v obou směrech hodnotového řetězce a posílá kvalitu dat a jejich důvěryhodnost. Toto bylo ze strany PACTu zajištěno prostřednictvím Sítě Pathfinderu.

⁴⁸ Doporučení Komise (EU) 2021/2279 ze dne 15. prosince 2021 o používání metod stanovení environmentální stopy pro měření a sdělování environmentálního profilu životního cyklu produktů a organizací. Více, viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021H2279&from=EN>.

⁴⁹ Angl. Product Environmental Footprint Category Rules. Více, viz https://green-business.ec.europa.eu/environmental-footprint-methods_en.

v data a transparentnost napříč hodnotovým řetězcem. Třetí část pak poskytuje podrobnosti o tom, jak by Rámec Pathfinderu mohl být integrován jako součást IT infrastruktury pro usnadnění aplikace Rámce Pathfinderu a umožnit standardizovanou výměnu emisních dat. Konkrétně jde o tyto oddíly Rámce Pathfinderu

- **emisní výkaznictví (Oddíl 3, angl. Emission Accounting)** obsahující popis existujících metod a standardů, vymezují rozsah a meze metodiky a určující výpočet uhlíkové stopy produktů;
- **integrita dat (Oddíl 4, angl. Data Integrity)** obsahující pokyny ke zdrojům dat, jejich hierarchii a spolehlivosti, jakož i **Ujištění a ověření (Oddíl 5, angl. Assurance and Verification)**; a
- **výměna dat (Oddíl 6, angl. Data Exchange)** obsahující požadované prvky pro výměnu dat PCF a integraci dat na úrovni produktů do výpočtů Scope 3 (Rámce 3), jakož základení pokyny a úvahy propojení a výměnu dat prostřednictvím technologií.

Tabulka 2: Souhrn Rámce Pathfinderu

EMISNÍ VÝKAZNICTVÍ

3.1 Stávající metody a standardy

Rámec Pathfinder je třeba vnímat ve spojení se stávajícími metodami a standardy uvedenými v oddíle 3.1 pro hodnocení PCF

- Pro výpočet a přidělení PCF se upřednostní PCR nebo odvětvová pravidla.
- PCR budou považovány za platné pouze tehdy, pokud splňují záruky kvality Rámce Pathfinderu.
- Pokud je více použitelných PCR, musí společnosti dodržovat hierarchii PCR stanovenou Rámcem Pathfinderu.
- Pokud neexistují žádné předpisy nebo pravidla specifická pro výrobky nebo odvětví, musí společnosti dodržovat požadavky Rámce Pathfinderu.
- V případě prvků, které nejsou výslovně upraveny v Rámci Pathfinderu, musí být výpočet PCF v souladu s odvětvovými normami.

3.2 Rozsah a meze

- Společnosti započítávají všechny emise GHG identifikované v GHG Protokolu.
- Jejich příslušný 100letý potenciál globálního oteplování (angl. Global Warming Potential, GWP), včetně zpětné vazby uhlíku (angl. carbon feedbacks)⁵⁰, se odvozuje z nejnovější publikace hodnotící zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (angl. Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC).
- Společnosti vykazují PCF od „kolébky až po bránu“ (angl. cradle-to-gate), zahrnující všechny fáze životního cyklu výrobku až po bránu vykazující společnosti (včetně dopravy před výrobou), s výjimkou následných emisí z používání výrobku a z konce jeho životnosti.
- PCF se vyměňují od předcházejícího do následujícího výrobního řetězce a uvádějí se kilogramy CO₂e na jednotku analýzy.

3.3 Technické pokyny pro PCF

3.3.1 Výkaznictví pro emise GHG produktů

⁵⁰ „Zpětné vazby“ odkazují na to, jak by se tyto procesy mohly změnit, když se Země otepluje a koncentrace CO₂ v atmosféře rostou.

Všechny přiřaditelné procesy musí být identifikovány

- Společnosti shromažďují příslušné údaje o činnostech a emisní faktory na základě identifikovaných přiřaditelných procesů.
- Výroba výrobního zařízení, budov a jiných investičních celků, služební cesty zaměstnanců, cesty zaměstnanců do práce a z práce a výzkumné a vývojové činnosti by neměly být zahrnuty do hranic PCF, pokud nejsou podstatně významné.
- Společnosti by měly mít možnost vyloučit jednotlivé přiřaditelné procesy, které představují méně než 1 % celkové PCF od kolébky až po bránu.
- V souhrnu by vyloučení mělo představovat méně než 5 % celkových emisí PCF od kolébky až po bránu.
- V případě potřeby: přiřazení emisí k výstupům by se mělo řídit hierarchií přiřazování podle Rámce Pathfinderu.

3.3.2 *Dodatečné technické pokyny*

Biogenické emise a jejich odstraňování

- Biogenické emise a pohlcení související s následujícími činnostmi se vypočítají a zahrnou jako součást metriky PCF (včetně biogenických emisí a pohlcení) od roku 2025:
 - Přímá změna ve využívání půdy (angl. direct land-use change, dLUC).
 - Změny související s obhospodařováním půdy (včetně zásobníků uhlíku v půdě a dalších emisí jiných než CO₂ souvisejících s obhospodařováním půdy).
 - Ostatní biogenické emise GHG, které nejsou zahrnuty v dLUC a hospodaření s půdou.
 - Biogenické odčerpávání CO₂.
- Obsah biogenického uhlíku v produktu (hmotnost uhlíku) se vypočítá a vykáže samostatně jako součást formuláře pro výměnu údajů.
- Emise GHG spojené s nepřímými změnami ve využívání půdy (angl. indirect land-use change, iLUC) lze vypočítat a vykázat samostatně jako součást formuláře pro výměnu údajů. Tyto emise se nezahrnují jako součást PCF.
- V zájmu podpory transparentnosti se všechny výše uvedené metriky vykazují také samostatně bez ohledu na to, zda jsou zahrnuty do PCF, či nikoli.

Dopravní v dopravě

- Vypočtou se a do PCF se zahrnou emise z předcházející a přímé přepravy v rámci hranice od „kolébky po bránu“, včetně skladování.
- Zahrnou se pouze emise z přepravy související s palivem, známé také jako emise od studny ke kolu (angl. well-to-wheel), a energie spotřebovaná skladovacími zařízeními (tj. nezahrnuje se výroba vozidel používaných k přepravě zboží).

Emise při nakládání s odpady a recyklaci

- Veškeré emise z výroby se přiřazují výstupům s ekonomickou hodnotou, nikoli samotnému odpadu nebo recyklovatelnému materiálu.
- Emise vznikající při zpracování odpadu v rámci výrobního procesu se vypočítají a zahrnou do PCF společnosti, které výrobek vyrobily a odpad vyprodukovaly.
- Emise z fáze ukončení životnosti výrobků se do hranice PCF nezahrnují.
- Vzhledem k tomu, že hranice Rámce Pathfinderu je od kolébky až po bránu, měla by se pro přiřazení emisí z recyklace materiálů a energetického využití použít metoda "recyklovaného obsahu".

VYTVÁŘENÍ INTEGRITY

4.1 Zdroje dat a hierarchie

- Definice Rámce Pathfinderu budou společnosti používat k určení povahy údajů o činnosti a emisí.
- Údaje o činnosti, které se používají pro výpočet PCF, musí být specifické pro danou společnost.
- Použité sekundární emisní faktory musí být v souladu s ochrannými opatřeními Rámce Pathfinderu.
- Společnosti mohou používat náhradní údaje k překlenutí menších mezer v údajích.

4.2 Spolehlivost dat

- Do roku 2025 budou společnosti hodnotit buď podíl primárních údajů (angl. primary data share, PDS), nebo kvalitu údajů PCF. Po roce 2025 se budou vypočítávat a vyměňovat oba klíčové ukazatele výkonnosti.
- Pokud se vypočítá, musí být PDS založen jak na povaze údajů o činnosti, tak na použitých emisních faktorech.
- Pokud se vypočítávají, použijí se hodnocení kvality údajů (angl. data quality ratings, DQR) na základě matice pro hodnocení kvality údajů rámce, přičemž se vyloučí všechny vstupy, které představují méně než 5 % celkového PCF.

UJIŠTĚNÍ A OVĚŘENÍ

5 Ujištění a ověření

- Ověření PCF provede nezávislá třetí strana podle úvah uvedených v roadmapě Rámce Pathfinderu.

VÝMĚNA DAT

6.1 Požadavky na výměnu PCF dat

- Vlastníci údajů si vyměňují své PCF od kolébky k bráně spolu se souborem minimálních požadovaných datových prvků uvedených v Rámci Pathfinderu v navazujícím hodnotovém řetězci.

6.2 Propojení skrze technologie

- Společnosti, které si vypočítaly své PCF, by si je měly vyměnit pomocí Sítě Pathfinder.

6.3 Integrace dat na úrovni produktů do výpočtů Scope 3 (Rámce 3)

- Společnosti by měly zahrnout PCF do své podnikové stopy Rámce 3 vynásobením PCF poskytnutých dodavateli počtem jednotek výrobků od nich zakoupených.

3 ÚČETNÍ A VÝKAZNICKÉ STANDARDY

Účetní a výkaznické standardy o udržitelnosti soukromého sektoru hrají klíčovou roli v moderním podnikovém výkaznictví, protože přesahují tradiční finanční pohled na podniky a zahrnují environmentální, sociální a správní hlediska (ESG). Na rozdíl od běžných standardů finančního výkaznictví, které se zaměřují především na čistě finanční výkonnost, **zavádějí účetní standardy o udržitelnosti komplexní rámec, který organizace⁵¹ nabádá k měření, řízení a komunikaci o jejich širších dopadech, jakož i o rizicích a příležitostech, které pro ně téma udržitelnosti představuje.** Tyto standardy vyžadují, aby podniky zveřejňovaly informace o řadě ukazatelů ESG, jako jsou emise GHG, energetická spotřeba, oběhové hospodářství, biologická rozmanitost, pracovní postupy, vztahy, procesy a postupy k dotčeným komunitám atd., a **nabízejí tak třetím osobám (např. investorům) ucelenější pohled na jejich dlouhodobou ekonomickou hodnotu, jakož i jejich společenský přínos.**

Jedním z pozoruhodných rysů těchto standardů o udržitelnosti je důraz na **významnost, který zajišťuje, že podniky upřednostňují vykazování otázek, které významně ovlivňují jejich výkonnost a zájmy zainteresovaných stran.** Zejména jde o variantu dvojí významnosti, kde podniky vykazují nejen o na ně působících významných rizicích a příležitostech působících (finanční významnost), ale i o jejich dopadech na vnější prostředí (významnost dopadů). Tento přístup zahrnuje provádění posouzení významnosti s cílem identifikovat a upřednostnit relevantní faktory udržitelnosti specifické pro odvětví a činnost podniku.

Kromě toho tyto standardy podporují konzistentnost a srovnatelnost tím, že poskytují standardizovaný rámec pro vykazování, což umožňuje zainteresovaným stranám hodnotit a porovnávat výkonnost podniku v oblasti udržitelnosti v rámci stejného odvětví. **V konečném důsledku tak dodržování účetních standardů udržitelnosti umožňuje podnikům identifikovat příležitosti ke zlepšení, zmírnit rizika a prokázat závazek k odpovědnému a udržitelnému podnikání.**

V níže uvedeném přehledu není uvedeno 12 nových obecných Evropských standardů pro vykazování o udržitelnosti (dále jen „ESRS“) vydaných prostřednictvím nařízení z konce července 2023⁵² („Nařízení o obecných ESRS“) na základě směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti⁵³ (dále jen „CSRD“)⁵⁴. ESRS jsou ve větší podrobnosti popsány ve Studii 1,

⁵¹ V této Studii se popisují jen vztahy v rámci korporátního nefinančního reportingu (výkaznictví o udržitelnosti) podniků, nikoliv veřejného sektoru. Obdobný reporting ve veřejné správě je rozvíjen v rámci konceptu zeleného rozpočtování (angl. green budgeting). Více, viz například v EU https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/green-budgeting-eu_en a celosvětově <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/2f80b7b0-en/index.html?itemId=/content/component/2f80b7b0-en#:~:text=Green%20budgeting%20refers%20to%20the,of%20national%20and%20international%20commitments>.

⁵² Angl. European Sustainability Reporting Standards, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) /... kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti z 31. července 2023, C/2023/5303 final, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=PI_COM:C\(2023\)5303](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=PI_COM:C(2023)5303)

⁵³ Angl. Corporate Sustainability Reporting Directive, směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>.

⁵⁴ Tato směrnice byla schválena Evropským parlamentem a Radou v listopadu 2022 a byla publikována v Úředním věstníku v prosinci 2022. Členské země EU nyní budou mít 18 měsíců od nabytí účinnosti na její začlenění do národních legislativy, tj. do 6. července 2024.

zejména v Oddílech 2.2.6 a 5.2.5 s uvedením klíčové terminologie relevantní pro Projekt v Příloze č. 2 (*Seznam relevantních definic pojmů dle nařízení o obecných ESRS*) ke Studii 1.

3.1 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS) a Mezinárodní rada pro standardy udržitelnosti (ISSB)

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví⁵⁵ (z angl. International Financial Reporting Standards, dále jen „IFRS“) jsou souborem celosvětových účetních standardů vypracovaných Radou pro mezinárodní účetní standardy⁵⁶ (angl. International Accounting Standards Board, dále jen „IASB“) ⁵⁷. IFRS poskytují společný jazyk pro podnikové záležitosti tak, aby účetní výkazy byly konzistentní, transparentní a srovnatelné po celém světě. Hlavním cílem IFRS je usnadnit mezinárodní srovnatelnost finančních informací, což investorům, analytikům a dalším zainteresovaným stranám usnadní pochopení a posouzení finančních výsledků společností působících v různých zemích. **České podnikové finanční výkaznictví je založeno na IFRS.**

Mezi hlavní rysy IFRS patří:

1. **Globální použitelnost:** IFRS používají podniky v mnoha zemích světa. Zatímco některé země, včetně zemí Evropské unie, přijaly IFRS jako své národní účetní standardy, jiné povolují nebo vyžadují používání IFRS pro sestavování účetních závěrek společností kotovaných na burze.
2. **Přístup založený na principech:** IFRS se řídí přístupem založeným na principech, který poskytuje spíše rámec obecných zásad než podrobných pravidel. To umožňuje větší flexibilitu při aplikaci a výkladu s cílem zachytit ekonomickou podstatu transakcí.
3. **Komplexní rámec:** IFRS pokrývá širokou škálu otázek finančního výkaznictví, včetně uznávání, oceňování, prezentace a zveřejňování různých finančních transakcí. Zahrnuje standardy pro témata, jako je vykazování výnosů, leasing, finanční nástroje a další.
4. **Dohled IASB:** Za vývoj a udržování IFRS odpovídá IASB, která je nezávislým orgánem pro tvorbu standardů. IASB se snaží zajistit, aby standardy odpovídaly potřebám světových finančních trhů.
5. **Prezentace účetních výkazů:** IFRS předepisují formát a obsah účetních výkazů, včetně rozvahy, výkazu zisku a ztráty, výkazu o úplném výsledku, výkazu peněžních toků a výkazu změn vlastního kapitálu.
6. **Konsolidace a skupinové účetnictví:** IFRS stanoví pravidla pro konsolidaci účetní závěrky v případě, že účetní jednotka má dceřiné společnosti, přidružené společnosti nebo společné podniky. Tím je zajištěno, že účetní závěrka skupiny podává věrný a poctivý obraz o její finanční situaci a výkonnosti.
7. **Požadavky na zveřejňování informací:** IFRS zdůrazňuje důležitost poskytování relevantních a komplexních informací v účetní závěrce. To zahrnuje informace, které pomáhají uživatelům pochopit úsudky a odhady provedené vedením.

⁵⁵ Více, viz <https://www.ifrs.org/>.

⁵⁶ Více, viz <https://www.ifrs.org/groups/international-accounting-standards-board/>.

⁵⁷ Druhým globálním celosvětovým souborem účetních standardů finančního reportingu jsou Obecně přijímané účetní zásady (angl. Generally Accepted Accounting Principles, „GAAP“) přijaté Komisí pro cenné papíry a burzu USA (angl. Securities and Exchange Commission) a je výchozím účetním ontologií používanou podniky se sídlem ve Spojených státech amerických.

V listopadu 2021 na konferenci COP26 v Glasgow oznámili správci Nadace IFRS, na základě silné poptávky trhu, rozhodnutí o založení Mezinárodní rady pro standardy udržitelnosti⁵⁸ (angl. International Sustainability Standards Board, dále jen „ISSB”) s cílem vypracování globálních standardů nefinančního reportingu (výkaznictví o udržitelnosti), tj. svým dosahem a ambicí obdobných standardů jako jsou standardy IFRS pro finanční reporting (výkaznictví) vypracovávaných IASB.

ISSB je globální iniciativou, jejímž cílem je vyvinout a zavést komplexní soubor mezinárodních standardů pro vykazování udržitelnosti (nefinanční reporting). ISSB je součástí širšího úsilí o standardizaci vykazování ESG aspektů podniky po celém světě. Záměrem je vytvořit jednotný rámec, který umožní organizacím poskytovat konzistentní a srovnatelné informace o jejich výkonnosti v oblasti udržitelnosti.

Mezi hlavní rysy ISSB patří následující:

- 1. Globální standardizace vykazování udržitelnosti.** ISSB usiluje o vytvoření celosvětově uznávaného souboru standardů výkaznictví o udržitelnosti. Ten zahrnuje pokyny pro podávání zpráv o otázkách, jako je změna klimatu, sociální dopad, biologická rozmanitost, lidská práva a další faktory ESG.
- 2. Konzistence a srovnatelnost.** Jedním z hlavních cílů ISSB je zvýšit konzistentnost a srovnatelnost zveřejňovaných informací o udržitelnosti. Standardizované vykazování usnadňuje investorům, analytikům a dalším zainteresovaným stranám posuzování a porovnávání výkonnosti společností v oblasti ESG.
- 3. Transparentnost a odpovědnost:** Cílem ISSB je zlepšit transparentnost a odpovědnost při podávání zpráv společností o otázkách udržitelnosti. Poskytnutím jasných a standardizovaných pokynů chce ISSB pomoci společnostem informovat o jejich postupech v oblasti udržitelnosti transparentnějším a smysluplnějším způsobem.
- 4. Integrace s finančním výkaznictvím:** ISSB uznává důležitost integrace vykazování udržitelnosti s finančním výkaznictvím. Cílem této integrace je poskytnout komplexnější pohled na celkovou výkonnost a tvorbu hodnoty společnosti, a to s ohledem na finanční i nefinanční aspekty.
- 5. Globální spolupráce:** ISSB působí v globálním měřítku a zahrnuje spolupráci se zainteresovanými stranami z různých regionů, odvětví a prostředí. Tato inkuzivita je zásadní pro zajištění toho, aby vypracované standardy byly relevantní a použitelné v různých podnikatelských prostředích.
- 6. Zapojení zainteresovaných stran:** ISSB podporuje zapojení široké škály zainteresovaných stran, včetně investorů, podniků, regulačních orgánů a veřejnosti. Tento přístup založený na spolupráci pomáhá zachytit různé perspektivy a zajišťuje, že standardy odpovídají potřebám různých zainteresovaných stran.

⁵⁸ Více, viz <https://www.ifrs.org/groups/international-sustainability-standards-board/>.

3.2 Standardy Globální iniciativy pro podávání zpráv (GRI)

Globální výkaznická iniciativa⁵⁹ (angl. Global Reporting Initiative, dále jen „GRI“) je **nezi- sková organizace, která vytvořila široce používaný rámec pro podávání zpráv o udržitel- nosti**. GRI byla založena v roce 1997 a jejím cílem je podporovat transparentnost a odpověd- nost organizací tím, že poskytuje pokyny pro podávání zpráv o jejich ekonomické, environ- mentální, sociální a správní výkonnosti. Rámec GRI reprezentuje strukturovaný soubor pokynů a standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti (nefinančního reportingu)⁶⁰.

Mezi klíčové prvky rámce GRI patří:

- 1. Standardy GRI:** Rámec GRI je uspořádán do souboru standardů, z nichž každý se za- měřuje na konkrétní aspekty vykazování udržitelnosti. Tyto standardy jsou rozděleny do tří hlavních částí: Ekonomické, Environmentální a Sociální. Každá sekce pokrývá celou řadu témat a organizace si mohou vybrat standardy, které jsou pro jejich podnikání a zainteresované strany nejdůležitější.
- 2. Významnost:** Rámec GRI klade důraz na koncept významnosti a vyžaduje, aby orga- nizace identifikovaly a vykazovaly problémy, které jsou pro jejich podnikání a zainte- resované strany nejrelevantnější. Hodnocení významnosti pomáhá organizacím stanovit priority a zaměřit se na zveřejňování informací, které mají významný dopad na jejich výkonnost v oblasti udržitelnosti a jsou důležité pro zainteresované strany.
- 3. Zapojení zainteresovaných stran:** GRI podporuje organizace, aby v průběhu procesu vykazování spolupracovaly se svými zainteresovanými stranami. To zahrnuje aktivní získávání podnětů od různých zainteresovaných stran, včetně zaměstnanců, zákazníků, investorů a komunit. Zapojení zainteresovaných stran pomáhá zajistit, aby zpráva o udr- žitelnosti odrážela obavy a očekávání těch, kterých se činnost organizace dotýká.
- 4. Komplexní výkaznictví:** Rámec GRI poskytuje komplexní přístup k podávání zpráv o udržitelnosti a pokrývá širokou škálu témat. Zahrnuje ekonomické ukazatele, jako je finanční výkonnost, environmentální ukazatele, jako je spotřeba energie a emise, a so- ciální ukazatele, jako jsou pracovní postupy, lidská práva a dopad na komunitu.
- 5. Globální použitelnost:** Rámec GRI je celosvětově uznávaný a použitelný v různých odvětvích a sektorech. Jeho univerzální povaha umožňuje konzistentnost a srovnatel- nost při podávání zpráv o udržitelnosti a umožňuje zainteresovaným stranám posuzovat výkonnost organizací působících v různých regionech a podnikatelských prostředích.
- 6. Neustálé zlepšování:** Organizace používající rámec GRI jsou vybízeny k tomu, aby se ve svých postupech vykazování udržitelnosti neustále zlepšovaly. To zahrnuje pravi- delné vyhodnocování a aktualizaci výkaznictví na základě změn v činnosti organizace, očekávání zainteresovaných stran a globálních trendů v oblasti udržitelnosti.
- 7. Soulad s globálními cíli:** Rámec GRI je v souladu s globálními iniciativami a cíli, včetně cílů SDGs. Toto sladění pomáhá organizacím prokázat, jak jejich úsilí o udrži- telnost přispívá k širším společenským a environmentálním cílům.

⁵⁹ Více, viz <https://www.globalreporting.org/>.

⁶⁰ Dle GRI vykazuje například Skupina ČEZ. Za kvalitu výkaznictví o udržitelnosti získala v roce 2023 mimo jiné významné mezinárodní ocenění, viz <https://www.cez.cz/en/media/press-releases/cez-group-wins-prestigious-environmental-finance-sustainable-company-awards-2023-181687>. Zpráva o udržitelnosti skupiny ČEZ za rok 2022 je dostupná zde <https://www.cez.cz/webpublic/file/edee/esg/dokumenty/zpravy-o-udrzitelnem-rozvoji/cez-zour-cz-2022.pdf>.

Zprávy o udržitelnosti založené na rámci GRI poskytují zainteresovaným stranám komplexní představu o ekonomických, environmentálních a sociálních dopadech podniku. Rámec GRI je všeobecně uznáván jako přední nástroj pro podporu zveřejňování informací o udržitelnosti a transparentnosti na celém světě.

Dne 30. listopadu 2023 byla po úspěšném tříletém partnerství uzavřena nová dohoda o spolupráci mezi Evropskou poradní skupinou pro finanční výkaznictví⁶¹ („EFRAG“) a GRI. Dohoda odůvodňuje přínosy dosaženého sladění mezi ESRS a standardy GRI a zavazuje obě organizace, aby pokračovaly ve spolupráci na poskytování technické podpory reportujícím společnostem⁶². Jako součást dohody byl zveřejněn index interoperability GRI-ESRS, který ukazuje, jak obě normy korelují⁶³, s cílem zajistit interoperabilitu mezi těmito standardy⁶⁴. Současní reportéři GRI v Česku, například Skupina ČEZ, budou tak moci bez problémů využít své stávající úsilí k přípravě prohlášení o udržitelnosti ESRS.

3.3 Standardy Projektů výkaznictví o uhlíku (CDP)

Projekt výkaznictví o uhlíku⁶⁵ (angl. Carbon Disclosure Project, dále jen „CDP“) je globální nezisková organizace, která provozuje systém zveřejňování informací umožňující společnostem, městům, státům a regionům měřit a řídit jejich dopady na životní prostředí. CDP shromažďuje a analyzuje údaje o životním prostředí, které tyto subjekty poskytují, a pomáhá tak investorům, podnikům a vládám přijímat informovaná rozhodnutí na základě výsledků v oblasti životního prostředí.

Mezi klíčové funkce a aspekty CDP patří:

- 1. Platforma pro zveřejňování informací o životním prostředí:** CDP funguje jako platforma pro zveřejňování informací o životním prostředí. Podporuje společnosti, města, státy a regiony, aby dobrovolně zveřejňovaly údaje týkající se jejich emisí uhlíku, klimatických rizik, spotřeby vody, úsilí o odlesňování a dalších environmentálních ukazatelů.
- 2. Globální dosah:** CDP má globální dosah, zapojuje tisíce společností a více než 800 měst, států a regionů po celém světě. Uspodňuje standardizovaný systém podávání zpráv, který umožňuje konzistentnost a srovnatelnost údajů o vlivu na životní prostředí u různých subjektů.
- 3. Programy zaměřené na změnu klimatu, vodu a lesy:** CDP spravuje specifické programy zaměřené na změnu klimatu, zabezpečení vody a odlesňování. Tyto programy jsou určeny k řešení klíčových environmentálních problémů a shromažďují údaje relevantní pro tyto otázky.

⁶¹ Angl. European Financial Reporting Advisory Group. Více, viz www.efrag.org.

⁶² GRI je v současné době podrobnější a pokrývá více datových bodů než ESRS.

⁶³ Nástroj GRI-ESRS Interoperability Index stanoví, jak spolu požadavky na zveřejňování a datové body v každé sadě norem souvisí, zdůrazňuje již dosaženou vysokou míru shodnosti a pokládá pevné základy pro vybudování reciproční digitální taxonomie.

⁶⁴ Interoperabilita zabraňuje potřebě dvojího hlášení: hlášení subjekty podávající zprávy v rámci ESRS budou považovány za hlášení „s odkazem“ na standardy GRI, aniž by bylo nutné upravovat jejich zveřejňování v rámci ESRS. Kromě toho budou stávající podniky vykazující dle GRI moci využít své dosavadní úsilí k přípravě svého „Prohlášení o udržitelnosti“ ESRS tým, že se mohou zaměřit na rozdíly znázorněné v tomto srovnávacím indexu.

⁶⁵ Více, viz <https://www.cdp.net/en>.

4. **Zapojení investorů:** Platforma CDP je široce využívána investory k posuzování environmentálních rizik a příležitostí spojených s jejich investičními portfolii. Údaje shromážděné CDP poskytují investorům přehled o tom, jak společnosti řídí environmentální problémy, což může ovlivnit investiční rozhodnutí.
5. **Podniková a vládní odpovědnost:** CDP podporuje transparentnost a odpovědnost tím, že vybízí společnosti a vlády, aby zveřejňovaly své dopady na životní prostředí. Shromážděné údaje slouží k porovnávání a srovnávání výkonnosti, což umožňuje zainteresovaným stranám sledovat pokrok a podporovat lepší řízení v oblasti životního prostředí.
6. **Skórování a žebříčky:** CDP přiděluje společnostem a dalším subjektům skóre a pořadí na základě jejich zveřejňovaných informací o životním prostředí a výkonnosti. Tato skóre mohou investoři, spotřebitelé a další zainteresované strany využívat k hodnocení environmentálního hospodaření organizací.
7. **Spolupráce s iniciativami pro podávání zpráv:** CDP spolupracuje s dalšími iniciativami a rámci pro podávání zpráv, jako je GRI a TCFD, s cílem sladit a integrovat standardy pro podávání zpráv o životním prostředí.
8. **Podpora zveřejňování informací o ESG aspektech:** Shromažďování údajů CDP je v souladu s širším hnutím směřujícím ke zveřejňování informací o ESG, které uznává význam environmentálních aspektů v širším kontextu udržitelných a odpovědných obchodních postupů.

CDP hraje klíčovou roli v prosazování environmentální transparentnosti a udržitelnosti tím, že poskytuje organizacím platformu pro zveřejňování a řízení jejich dopadů na životní prostředí a pomáhá zainteresovaným stranám činit na základě těchto údajů informovaná rozhodnutí.

Obdobně jako u GRI oznámily také EFRAG a CDP dne 8. listopadu 2023 uzavření dohody o spolupráci s cílem urychlit zavádění evropských standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti (ESRS). Cílem této spolupráce je sladit globální platformu CDP pro zveřejňování informací o životním prostředí s ESRS, a posílit tak společnosti po celém světě, aby splnily regulační povinnosti. CDP sladí svůj systém s ESRS s využitím odborných znalostí, přístupu a pokynů společnosti EFRAG. Kromě toho partnerství urychlí implementaci ESRS a zlepší kvalitu podávání zpráv o životním prostředí. S více než 23 000 uživateli, včetně dvou třetin hodnoty globálního akciového trhu a téměř 90 % hodnoty evropského trhu, plánuje CDP, podporovaný společností EFRAG, nabízet webináře a technické materiály pro společnosti, které mohou prostřednictvím své platformy hlásit data ESRS.

3.4 Standardy Rady pro standardy účetnictví o udržitelnosti (SASB)

Rada pro standardy účetnictví o udržitelnosti⁶⁶ (angl. Sustainability Accounting Standards Board, dále jen „SASB“) je nezisková organizace, která se zaměřuje na vývoj a šíření účetních standardů udržitelnosti pro společnosti. Tyto standardy jsou navrženy tak, aby pomohly

⁶⁶ Více, viz <https://sasb.org/>.

podnikům zveřejňovat finančně významné informace týkající se jejich výkonnosti v oblasti ESG.

Mezi hlavní rysy a aspekty SASB patří:

1. **Významnost a finanční relevantnost:** SASB klade hlavní důraz na významnost, konkrétně na identifikaci a zveřejňování faktorů ESG, které jsou finančně významné pro odvětví společnosti. Cílem je poskytnout investorům informace, které jsou relevantní pro finanční rozhodování.
2. **Standardy specifické pro jednotlivá odvětví:** SASB vytváří standardy specifické pro jednotlivá odvětví, přičemž si uvědomuje, že otázky ESG se v různých odvětvích liší. Tyto standardy poskytují soubor pokynů přizpůsobených jedinečným rizikům a příležitostem, kterým čelí společnosti v konkrétních odvětvích, díky čemuž jsou pro investory použitelnější a užitečnější.
3. **Integrace s finančním výkaznictvím:** Standardy SASB jsou navrženy tak, aby je bylo možné integrovat do stávajících procesů zveřejňování finančních informací. Cílem této integrace je poskytnout ucelenější a komplexnější pohled na výkonnost společnosti zahrnutím podstatných faktorů ESG do běžných finančních zpráv.
4. **Konzistence a srovnatelnost:** Standardy SASB podporují konzistenci a srovnatelnost ve vykazování ESG. Tím, že SASB poskytuje standardizovaný soubor metrik pro konkrétní odvětví, umožňuje investorům a zainteresovaným stranám posuzovat a porovnávat výkonnost společností v oblasti udržitelnosti v rámci stejného odvětví.
5. **Zaměření na investory:** Standardy SASB jsou vyvíjeny se zaměřením na potřeby investorů. Cílem organizace je překlenout propast mezi vykazováním udržitelnosti a finanční významností a poskytnout investorům informace, které jsou nezbytné pro hodnocení dlouhodobé hodnoty a rizik jejich investic.
6. **Spolupráce s orgány pro finanční výkaznictví:** SASB spolupracuje s dalšími orgány stanovujícími standardy⁶⁷ s cílem sladit vykazování udržitelnosti s širšími rámci finančního výkaznictví. Tato spolupráce zajišťuje, že hlediska ESG jsou integrována do celkových procesů finančního výkaznictví.
7. **Odvětvové pracovní skupiny:** SASB spolupracuje s odvětvovými pracovními skupinami, včetně společností, investorů a dalších zainteresovaných stran, s cílem získat poznatky a podněty během vývoje standardů. Tento inkluzivní přístup zajišťuje, že standardy odrážejí různé pohledy těch, kterých se problematika ESG týká.
8. **Zaměření na kvalitu zveřejňovaných informací:** SASB klade důraz na kvalitu a spolehlivost zveřejňovaných informací. Poskytováním jasných a stručných pokynů se SASB snaží zvýšit důvěryhodnost a užitečnost informací o ESG, které společnosti zveřejňují.

⁶⁷ Například s Radou pro standardy finančního účetnictví, FASB. Více, viz <https://sasb.org/blog/sasb-standards-board-can-we-add-clarity-to-core-concepts/>.

Standardy SASB jsou uznávány jako klíčový nástroj pro pokrok v integraci aspektů ESG do běžného finančního výkaznictví. Tyto standardy přispívají k transparentnějšímu a konzistentnějšímu přístupu ke zveřejňování informací o udržitelném rozvoji a usnadňují investorům a zainteresovaným stranám lepší rozhodování.

3.5 Metriky kapitalismu zainteresovaných stran (WEF SCM)

Metriky kapitalismu zainteresovaných stran⁶⁸ (angl. Stakeholder Capitalism Metrics) je soubor metrik (klíčových ukazatelů) výkonnosti podniků (dále jen „SCM“), které vyvinulo Světové ekonomické fórum⁶⁹ (angl. World Economic Forum, “WEF”). Tento standard je určen k hodnocení a vykazování pokroku společností při naplňování zásad kapitalismu zainteresovaných stran. SCM zdůrazňuje myšlenku, že podniky by měly kromě poskytování hodnoty akcionářům zohledňovat i zájmy různých zainteresovaných stran, včetně zaměstnanců, zákazníků, komunit a životního prostředí.

Mezi klíčové rysy a aspekty SCM patří:

- 1. Spolupráce více zainteresovaných stran:** Vývoj souboru metrik zahrnuje spolupráci s řadou zainteresovaných stran, včetně vedoucích představitelů podniků, investorů, tvůrců politik a zástupců občanské společnosti. Tento přístup zahrnující více zainteresovaných stran zajišťuje, že jsou zohledněny různé perspektivy.
- 2. Principy kapitalismu zainteresovaných stran:** Soubor metrik je v souladu se zásadami kapitalismu zainteresovaných stran, které upřednostňují dlouhodobé vytváření hodnot, environmentální udržitelnost, sociální začlenění a řádnou správu věcí veřejných s cílem povzbudit společnosti k tomu, aby překročily úzké zaměření na krátkodobé finanční zisky.
- 3. Důležitost a relevance:** Soubor metrik je navržen tak, aby metriky byly podstatné a relevantní z hlediska dopadu společnosti na různé zainteresované strany. Hodnocení významnosti pomáhá identifikovat klíčové problémy, které jsou významné jak pro společnost, tak pro její zainteresované strany.
- 2. Integrace s výkaznickými rámci:** Cílem metrik je integrace se stávajícími rámci pro vykazování, jako jsou standardy pro vykazování udržitelnosti a rámce pro aspekty ESG. Toto sladění usnadňuje konzistentní postupy vykazování.
- 3. Oblasti zaměření:** Metriky pokrývají celou řadu oblastí zaměření, včetně dopadu na životní prostředí, sociálního začlenění, rozmanitosti a inkluze, blahobytu zaměstnanců a etického řízení. Tyto oblasti odrážejí širší soubor odpovědností, které mají společnosti zohledňovat v rámci kapitalismu zainteresovaných stran.
- 4. Měření dopadu:** Metriky jdou nad rámec finančních ukazatelů a tradičních obchodních metrik a měří dopad společností na společnost a životní prostředí. To zahrnuje hodnocení příspěvku k cílům udržitelného rozvoje a k péči o životní prostředí.
- 5. Globální použitelnost:** Soubor metrik je navržen tak, aby to bylo použitelné celosvětově, a to s ohledem na různé kontexty, v nichž podniky působí. Toto globální hledisko zajišťuje, že metriky mohou používat společnosti v různých odvětvích a regionech.

⁶⁸ Více, viz <https://www.weforum.org/stakeholdercapitalism/> .

⁶⁹ Více, viz www.weforum.org .

4 KORPORÁTNÍ STANDARDY

Korporátní standardy zahrnují soubor směrnic a specifikací, které podnik, případně jiná organizace (např. municipalita), stanoví pro řízení různých aspektů své činnosti. Tyto standardy slouží jako rámec pro zajištění konzistence, kvality a shody v rámci celé organizace či skupiny. Zahrnují různorodé oblasti, včetně etického chování, kvality výrobků nebo služeb, bezpečnosti práce, bezpečnosti informací, správy aktiv, odpovědnosti za životní prostředí, finančního výkaznictví a výkonnosti zaměstnanců. Zavedení a prosazování korporátních standardů je **klíčové pro podporu efektivity organizace, splnění regulačních požadavků a udržení pozitivní pověsti dané organizace**. Dodržování těchto standardů je obvykle sledováno prostřednictvím interních a externích auditů, což přispívá k udržování jednotné a soudržné firemní kultury.

Jedním z klíčových aspektů korporátních standardů je i **uhlíková stopa či přizpůsobení se změně klimatu**. Dále se jedná například o **etické aspekty**, které jsou obsaženy v kodexu chování nebo etickém kodexu popisující očekávané chování zaměstnanců a řešení otázky, jako je střet zájmů a úplatkářství. Stejně důležité jsou **standardy jakosti kvality**, které zajišťují, aby výrobky nebo služby trvale splňovaly očekávání zákazníků. Oproti tomu **bezpečnostní standardy** se zase zaměřují na udržování bezpečného pracovního prostředí a zahrnují mimo jiné protokoly pro manipulaci s nebezpečnými materiály a postupy při mimořádných událostech.

Korporátní standardy se dále vztahují například i na **bezpečnost informací** a řídí se jimi ochrana citlivých údajů a duševního vlastnictví. **Environmentální standardy** podporují odpovědné obchodní postupy a kladou důraz na snižování množství odpadu a dodržování předpisů v oblasti životního prostředí. **Výkaznické standardy** upravují reporting a účetní postupy, zatímco standardy shody zajišťují dodržování místních, národních a mezinárodních zákonů. Oproti tomu standardy **správy aktiv (angl. asset management)** usilují o plnění cílů dané organizace prostřednictvím efektivního a účinného řízení svých aktiv.

Lze uzavřít, že **korporátní standardy hrají klíčovou roli při utváření identity společnosti, udržování provozní efektivity, výkonnosti, řízení rizik a příležitostí a orientaci ve složitém podnikatelském prostředí a představují základní nástroj pro celkové nastavení řádné správy a řízení organizací (angl. governance)**.

4.1 Standardy Pracovní skupiny pro zveřejňování finančních informací souvisejících se změnou klimatu (TCFD)

Pracovní skupina pro zveřejňování finančních informací souvisejících se změnou klimatu (angl. Task Force on Climate-related Financial Disclosures, dále jen „TCFD“) není, jak bylo ukázáno v Oddílech 2.1.2 a 5.1.2 Studie 1 sama o sobě podnikovou normou, ale spíše souborem dobrovolných pokynů a doporučení. TCFD byla založena Radou pro finanční stabilitu⁷⁰ (dále jen „FSB“), mezinárodním orgánem, který monitoruje a vydává doporučení týkající se globálního

⁷⁰ Rada pro finanční stabilitu (angl. Financial Stability Board). Více, viz <https://www.fsb.org/>.

finančního systému v rámci organizace zemí G20, tj. sdružení dvaceti největších světových ekonomik („G20“)⁷¹.

Rámec TCFD byl představen v červnu 2017 **uveřejněním jedenácti široce přijatelných konkrétních doporučení týkajících se zveřejňování finančních informací souvisejících s klimatem**⁷² a **zprávu k jejich uplatňování**⁷³ („Doporučení TCFD“). FSB chtěla pomoci organizacím, včetně finančních a nefinančních podniků, zveřejňovat informace týkající se rizik a příležitostí spojených se změnou klimatu, a to konzistentním a srovnatelným způsobem. Hlavním cílem bylo poskytnout investorům, věřitelům a dalším zainteresovaným stranám lepší a spolehlivé standardizované informace, aby mohli činit informovaná rozhodnutí, zejména pokud jde o potenciální dopad otázek souvisejících s klimatem na jejich finanční výkonnost⁷⁴.

Při vypracovávání a dokončování Doporučení TCFD vyhledávala TCFD v průběhu celého procesu konstruktivní zpětnou vazbu. Nejprve v dubnu 2016 TCFD požádala veřejnost o připomínky k rozsahu a hlavním cílům své práce. Zatímco TCFD vypracovávala svá doporučení pro zveřejňování informací, pokračovala v získávání zpětné vazby prostřednictvím stovek rozhovorů, setkání a dalších kontaktních míst v odvětví. V prosinci 2016 pak TCFD vydala návrh doporučení a požádala veřejnost o připomínky k doporučením i k některým klíčovým otázkám, přičemž obdržela více než 300 odpovědí. **Závěrečná zpráva tak odráží rozsáhlou zpětnou vazbu od průmyslu a veřejnosti v globálním měřítku.**

TCFD strukturovala svá doporučení z června 2017 (“**Doporučení TCFD**”) do čtyř tematických oblastí (doporučení), které představují základní prvky fungování organizací: správy a řízení (angl. governance); Strategie (angl. strategy); Řízení rizik (angl. risk management) a Metriky a cíle (angl. metrics and targets)⁷⁵.

Čtyři zastřešující tematické oblasti jsou dále rozpracovány do zmiňovaných jedenácti konkrétních požadavků na zveřejňování, které rozšiřují rámec o informace, které pomohou investorům a dalším osobám pochopit, jak vykazující organizace hodnotí rizika a příležitosti související s klimatem. Kromě toho jsou k dispozici pokyny na podporu všech organizací při vytváření finančních informací souvisejících s klimatem, které jsou v souladu s doporučeními a doporučenými informacemi. Pokyny pomáhají zpracovatelům tím, že poskytují kontext a návrhy pro implementaci doporučených zveřejnění. **Pro finanční sektor a některá nefinanční odvětví byly vypracovány doplňující pokyny,** které zdůrazňují důležité úvahy specifické pro dané odvětví a poskytují úplnější obraz o potenciálních finančních dopadech souvisejících s klimatem v těchto odvětvích.

⁷¹ Jde o sdružení, jehož členové odpovídají celosvětově za 80 % HDP, 75 % obchodu a 60 % obyvatelstva. Více, viz www.g20.org.

⁷² Více, viz <https://www.fsb-tcfid.org/recommendations/>.

⁷³ Jde o dokument označený jako „Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures (Final Report)“. Více, viz www.fsb-tcfid.org/recommendations.

⁷⁴ TCFD se především zaměřila na dopad změny klimatu na organizace (finanční významnost) a daleko méně na dopady organizace vyvolané změny klimatu na prostředí a společnost (významnost dopadů).

⁷⁵ Někdy překládané také jako ukazatele a měřitelné cíle.

Obrázek 2: Doporučení TCFD 2017

Správa	Strategie	Řízení rizik	Metriky a cíle
Zveřejněte správní systém organizace týkající se rizik a příležitostí souvisejících s klimatem.	Zveřejněte skutečné a potenciální dopady rizik a příležitostí souvisejících s klimatem na podnikání, strategii a finanční plánování organizace, pokud jsou takové informace materiální.	Zveřejněte, jak organizace identifikuje, posuzuje a řídí rizika související s klimatem.	Zveřejněte metriky a cíle používané k posouzení a řízení příslušných rizik a příležitostí souvisejících s klimatem, pokud jsou takové informace materiální.
<p>Doporučované informace k zveřejnění</p> <p>a) Popište dohled správní rady nad riziky a příležitostmi souvisejícími s klimatem.</p> <p>b) Popište roli managementu při posuzování a řízení rizik a příležitostí souvisejících s klimatem.</p>	<p>Doporučované informace k zveřejnění</p> <p>a) Popište rizika a příležitosti související s klimatem, které organizace identifikovala v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém výhledu.</p> <p>b) Popište dopad rizik a příležitostí souvisejících s klimatem na podnikání, strategii a finanční plánování organizace.</p> <p>c) Popište odolnost strategie organizace a vezměte v úvahu různé scénáře související s klimatem, včetně scénáře 2°C nebo nižšího.</p>	<p>Doporučované informace k zveřejnění</p> <p>a) Popište procesy organizace pro identifikaci a posouzení rizik souvisejících s klimatem.</p> <p>b) Popište procesy organizace pro řízení rizik souvisejících s klimatem.</p> <p>c) Popište, jak jsou procesy pro identifikaci, posouzení a řízení rizik souvisejících s klimatem integrovány do celkového řízení rizik organizace.</p>	<p>Doporučované informace k zveřejnění</p> <p>a) Zveřejněte metriky používané organizací k posouzení rizik a příležitostí souvisejících s klimatem v souladu s její strategií a procesem řízení rizik.</p> <p>b) Zveřejněte Scope 1, Scope 2, a případně Scope 3 emise skleníkových plynů (GHG) a související rizika.</p> <p>c) Popište cíle, které organizace používá k řízení rizik a příležitostí souvisejících s klimatem, a výkonnosti ve vztahu k cílům.</p>

Zdroj: TCFD

TCFD doporučila, aby sestavovatelé finančních informací týkajících se klimatu poskytovali tyto informace ve svých běžných (tj. veřejných) ročních finančních výkazech. Ve většině jurisdikcí G20 mají společnosti s veřejným dluhem nebo vlastním kapitálem zákonnou povinnost zveřejňovat podstatné informace ve svých finančních výkazech, včetně podstatných informací týkajících se klimatu. Otázky související s klimatem jsou nebo by mohly být pro mnoho organizací významné. **Doporučení TCFD se tak stala pro organizace užitečná k účinnějšímu plnění informačních povinností v oblasti udržitelnosti.**

Ačkoli Doporučení TCFD nejsou povinným požadavkem na vykazování, mnoho organizací je přijalo dobrovolně. Důvodem je rostoucí uznání významu informací souvisejících s klimatem pro investory, regulační orgány a další zainteresované strany. **Kromě toho některé regulační orgány a burzy cenných papírů po celém světě začínají začleňovat Doporučení TCFD do svých požadavků na vykazování.**

Kromě toho by zveřejňování informací ve finančních výkazech mělo podpořit zapojení akcionářů a širší využívání finančních informací týkajících se klimatu, a tím **podpořit informovanější chápání rizik a příležitostí souvisejících s klimatem ze strany investorů a dalších osob.** Zveřejňování finančních informací týkajících se klimatu v ročních finančních výkazech má navíc pomoci zajistit, **aby se tvorba a zveřejňování požadovaných informací řídily vhodnými kontrolními mechanismy.** Konkrétněji, TCFD předpokládala, že **správní a řídicí (angl. governance) procesy pro tato zveřejnění budou podobné těm, které se používají pro stávající veřejná finanční výkazy,** a budou pravděpodobně zahrnovat přezkum finančním ředitelem a případně výborem pro audit.

Důležité je, že organizace by podle TCFD měly zveřejňovat finanční informace v souladu se svými vnitrostátními požadavky na zveřejňování informací. Pokud jsou některé prvky doporučení neslučitelné s vnitrostátními požadavky na zveřejňování finančních zpráv, TCFD

doporučuje organizacím, **aby tyto prvky zveřejňovaly v jiných oficiálních zprávách společnosti**, které jsou vydávány alespoň jednou ročně, široce distribuovány a dostupné investorům a dalším osobám a podléhají interním řídicím procesům, které jsou stejné nebo v podstatě podobné procesům používaným pro finanční výkaznictví.

Jedno z klíčových Doporučení TCFD se zaměřuje na odolnost strategie organizace, přičemž bere v úvahu různé scénáře související s klimatem, včetně scénáře „2 °C nebo méně“. Zveřejnění informací o tom, jak by se strategie organizace mohla změnit, aby řešila potenciální rizika a příležitosti související s klimatem, je klíčovým krokem k lepšímu pochopení potenciálních důsledků změny klimatu pro organizaci. **TCFD již v roce 2017 v této souvislosti přiznala, že používání klimatických scénářů při posuzování otázek souvisejících s klimatem a jejich potenciálních finančních důsledků je relativně nové a praxe se bude časem vyvíjet.** Taková analýza je ale důležitá pro zlepšení zveřejňování finančních informací souvisejících s klimatem, které jsou užitečné pro rozhodování v rámci organizací, zejména pro oblasti řízení rizik a příležitosti souvisejících se změnou klimatu.

Přijetím a implementací TCFD chtějí organizace **zvýšit transparentnost** a poskytnout zainteresovaným stranám, včetně investorů a klientů, **jasnější představu o tom, jak řeší otázky související s klimatem**, což v konečném důsledku přispívá k širšímu cíli, kterým je **podpora udržitelných a odolných postupů**, a to zejména u podnikatelských typů organizací.

Jak bylo již uvedeno ve Studii 1, souběžně s vydáním zprávy o stavu za rok 2023 dne 12. října 2023 **TCFD oznámila⁷⁶, že splnila svůj úkol a ukončila činnost.** FSB požádala nadaci IFRS, aby převzala monitorování vývoje zveřejňování informací týkajících se klimatu.

4.2 Standardy Iniciativa pro vědecky podložené cíle (SBTi)

Korporátní standard klimatické neutrality SBTi⁷⁷ je **standard pro stanovení dosažení klimatické neutrality podniků, který se zaměřuje na stanovení a ověření vědecky podložených cílů⁷⁸** (z angl. Science-Based Targets, dále jen „SBTi“) pro společnosti v oblasti řešení změny klimatu. Iniciativa vznikla ve spolupráci CDP (dříve Carbon Disclosure Project), United Nations Global Compact, World Resources Institute (WRI) a World Wide Fund for Nature (WWF). SBTi poskytuje firmám rámec pro sladění jejich cílů v oblasti snižování emisí skleníkových plynů⁷⁹ („GHG“) s vědeckým konsensem o omezení globálního oteplování na úroveň výrazně nižší než 2 °C oproti předindustriálnímu období, jak je uvedeno v Pařížské klimatické dohodě z roku 2015⁸⁰ („Pařížská dohoda“).

⁷⁶ Více, viz <https://www.ifrs.org/sustainability/tcfd/>.

⁷⁷ Angl. The SBTi's Corporate Net-Zero Standard. Více, viz <https://sciencebasedtargets.org/resources/files/Net-Zero-Standard.pdf>. Tento standard nahradil v dubnu 2023 předchozí standard korporátní standard SBTi, který umožňoval i jiné korporátní cíle než dosažení klimatické neutrality do roku 2050.

⁷⁸ Více, viz <https://www.wri.org/initiatives/science-based-targets>.

⁷⁹ Skleníkové plyny (angl. greenhouse gases) jsou vymezeny v Příloze I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 525/2013 ze dne 21. května 2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a podávání dalších informací na úrovni členských států a Unie vztahujících se ke změně klimatu a o zrušení rozhodnutí č. 280/2004/ES.

⁸⁰ Jedná se o mezinárodní úmluvu mezi smluvními stranami Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu přijatá v prosinci 2015 v Paříži provádějící ustanovení této úmluvy a po roce 2020 nahrazující předtím platný Kjótský protokol, https://www.mzp.cz/cz/parizska_dohoda nebo <https://www.un.org/en/climatechange/paris-agreement>.

Klíčové součásti SBTi zahrnují:

- **Stanovení cílů:** Podniky se zavazují stanovit vědecky podložené cíle, které jsou v souladu s úrovní dekarbonizace potřebnou k udržení růstu globální teploty ve stanovených mezích. Cíle v oblasti emisí GHG mohou být stanoveny pro Scope 1 (přímé emise z vlastněných nebo kontrolovaných zdrojů), Scope 2 (nepřímé emise z výroby nakupované energie) a v některých případech i pro Scope 3 (nepřímé emise z hodnotového řetězce).
- **Ověřování a schvalování:** SBTi přezkoumává a schvaluje cíle v oblasti emisí GHG stanovené společnostmi, aby bylo zajištěno, že jsou v souladu s nejnovějšími vědeckými poznatky o klimatu. Tento schvalovací proces zvyšuje důvěryhodnost závazku společnosti a prokazuje, že její cíle jsou založeny na spolehlivých metodikách.
- **Poradenství a zdroje:** SBTi poskytuje poradenství a zdroje, které pomáhají společnostem při vytváření a realizaci vědecky podložených cílů v oblasti emisí GHG. Patří sem pokyny, nástroje a případové studie pro stanovení cílů v jednotlivých odvětvích.
- **Průběžné zlepšování:** Iniciativa vybízí společnosti, aby pravidelně přezkoumávaly a aktualizovaly své cíle v oblasti emisí GHG na základě vyvíjejících se vědeckých poznatků a změn ve své obchodní činnosti. To odráží závazek k neustálému zlepšování úsilí o snižování emisí GHG.

Přijetím vědecky podložených cílů přispívají společnosti ke globálnímu úsilí o zmírnění změny klimatu a prokazují svůj závazek k environmentálně udržitelným postupům. SBTi se celosvětově výrazně prosadil a stále více společností z různých odvětví se zavazuje sladit své cíle v oblasti snižování emisí GHG s vědeckými poznatky. Tato iniciativa nejen pomáhá v boji proti změně klimatu, ale také zlepšuje pověst společnosti, přitahuje investory, kteří se zabývají životním prostředím, a sladuje společnosti s vyvíjejícími se očekáváním regulačních orgánů v souvislosti s opatřeními v oblasti klimatu.

SBTi byla původně založena v roce 2014 s ambicí mobilizace 100 společností, které by se zavázaly k nastavení cílů v oblasti snížení emisí GHG v souladu s klimatickou vědou. **Od té doby ale dopad a dosah SBTi zcela zásadně vzrostl. Již za rok 2022 vykazovala SBTi mimo jiné tyto výsledky⁸¹:**

- **1 097 firem a finančních institucí si v roce 2022 stanovilo a mělo ze strany SBTi verifikované (validované) vědecky podložené cíle v oblasti snižování emisí GHG v souladu se standardem SBTi,** což je číslo větší než součet za celých předchozích sedm let dohromady.
- **Ke konci roku 2022 bylo celkem 2 079 firem a finančních institucí, které měly verifikované (validované SBTi) vědecky podložené cíle v oblasti snižování emisí GHG v souladu se standardem SBTi.**
- **Ke konci roku 2022 bylo celkem 2 151 dalších firem a finančních institucí, které měly stanovené vědecky podložené cíle v oblasti snižování emisí GHG v souladu se standardem SBTi a čekaly na verifikaci (validaci) ze strany SBTi.**

⁸¹ Více, viz Výroční zpráva SBTi za rok 2022 dostupná zde <https://sciencebasedtargets.org/resources/files/SBTiMonitoringReport2022.pdf>

- Do konce roku 2022 představovaly společnosti s vědecky podloženými cíli v oblasti snížení emisí GHG v souladu se standardem SBTi nebo společnosti, které se zavázaly stanovit tyto cíle, **více než třetinu (34 %) globální ekonomiky podle tržní kapitalizace**.
- **Největší zastoupení v SBTi mají velké firmy kótované na světových burzách:** 88 % společností kótovaných na francouzském indexu CAC si stanovilo SBTi cíle nebo se k nim zavázalo do konce roku 2022, ve srovnání s 70 % na německém indexu DAX, 69 % společností na britském FTSE, 43 % na italském MIB, 42 % všech společností S&P a 40 % společností kótovaných na japonském indexu NIKKEI.
- **Výrazně vzrostl počet malých a středních podniků⁸²**, které si stanovily SBTi cíle, přičemž tyto představovaly většinu (58 %) organizací, které si stanovily cíle v roce 2022.
- **79 % všech společností s vědecky podloženými cíli SBTi** bylo do konce roku 2022 nastaveno na 1,5 °C cíl **pro Scopes 1 a 2**.
- **60 % společností, které si stanovily SBTi cíle, pocházelo z odvětví služeb, výroby a infrastruktury⁸³**.
- **130 společností si stanovilo čisté nulové SBTi cíle** (klimatický neutrální cíle pokrývající Scope 1, 2 a 3), což představuje 12 % všech SBTi cílů 2022.
- **96 % (kromě malých a středních podniků a finančních institucí) všech společností s vědecky podloženými SBTi cíli** pokrývalo do konce roku 2022 **Scope 3**.
- **Více než tři čtvrtiny (76 %) společností s vědecky podloženými SBTi cíli veřejně oznámily, že v nějaké formě dosáhly pokroku vůči svým cílům.** Více než polovina (53 %) společností v roce 2022 plně oznámila pokrok ve všech svých krátkodobých a dlouhodobých cílech, zatímco přibližně čtvrtina (23 %) uvedla alespoň jeden cíl. Polovina finančních institucí s vědecky podloženými cíli veřejně informovala o pokroku svých cílů prostřednictvím CDP.

Tento vývoj vedl SBTi k rozhodnutí o reorganizaci a v červnu 2023 došlo zatím účelem ke vzniku zvláštní právnické osoby pro účely dalšího rozvoje iniciativy SBTi. **Cílem SBTi je do roku 2025 dosáhnout minimálně 20 % podniků na daném území či sektoru zapojených do SBTi.** Přeloženo do čísel to znamená:

- **20 miliard USD světové ekonomiky** pokryté schválenými vědecky podloženými cíli snižování emisí GHG v souladu s SBTi standardem sledující maximální nárůst teploty o 1,5°C do roku 2050 vůči předindustriální době⁸⁴;
- **5GT korporátní emisí GHG** krytých závazky vědecky podloženými SBTi cíli a závazky; a
- **10 000 společností**, které se závazí k vědecky podloženým cílům v oblasti snižování emisí GHG dle standardu SBTi.

⁸² „Malý a střední podnik“ je však pro účely SBTi definován jinak, než v unijní legislativě a zahrnuje „*nedceřinou nezávislou společnost s méně než 500 zaměstnanci*.“

⁸³ Materiálový průmysl zaznamenal nejvyšší nárůst v počtu společností, které si stanovily SBTi cíle, zatímco tři nejméně zastoupená odvětví – výroba elektřiny, biotechnologie, zdravotnictví a farmacie a pohostinství – zaznamenala jen malou změnu.

⁸⁴ Od července 2022 již SBTi nepřipouští žádné jiné žádosti o validaci vědecky podložených cílů dle standardu SBTi než těch, které jsou sladěny s cílem maximálního celosvětového nárůstu teploty do roku 2050 o 1.5°C proti předindustriální éře.

Důležitá je skutečnost, že SBTi vyvíjí i **specifické odvětvové standardy, a to mimo jiné i na hliníkářství** (probíhá analytická fáze), **budovy** (probíhá příprava standardu), **chemická odvětví** (probíhá příprava standardu), **cement** (standard dokončen), **finanční instituce** (standard dokončen), **energetika** (standard dokončen), ocel (standard dokončen) a doprava (probíhá příprava standardu).

4.3 Standard Akčního plánu pro udržitelnou energii a klima (SECAP)

Akční plány pro udržitelnou energii a klima⁸⁵ (angl. Sustainable Energy and Climate Action Plan, dále jen „SECAP“) nejsou přímo korporátním standardem, ale spíše **rámcem a závazkem spojeným s Paktem starostů a primátorů pro klima a energetiku**⁸⁶ (angl. Covenant of Mayors for Climate & Energy, „CoM“), zejména v evropském kontextu. CoM je dobrovolná evropská iniciativa, v jejímž rámci se místní a regionální orgány zavazují jít nad rámec cílů Evropské unie v oblasti klimatu a energetiky. **Signatáři CoM se zavazují snížit do roku 2030 emise CO₂ nejméně o 40 % a zvýšit odolnost vůči změně klimatu.**

Jádrem strategie snižování uhlíkové stopy měst a obcí jsou především taková mitigační opatření, která budou pro město a jeho obyvatele především ekonomicky prospěšná. Pod tím se přitom rozumí například snížení budoucích výdajů za energie, zkrácení času stráveného v dopravních prostředcích či zachování či ještě lépe zhodnocení tržní ceny nemovitostí. Přínosy mitigačních opatření jsou však často mnohem širší, například v podobě čistšího ovzduší ve městě, v menším počtu dopravních nehod, ve vyšší odolnosti města proti neočekávaným krizovým situacím a snesitelnějším životním podmínkám ve městě, jehož průměrné teploty v příštích desítkách let budou obdobné, jaká dnes mají jihoevropská města v Itálii nebo Španělsku.

SECAP je strategickým rozvojovým dokumentem a základním prvkem iniciativy CoM, která zahrnuje závazky místních samospráv k ambiciózním cílům v oblasti klimatu a energetiky. Slouží jako komplexní plán, který nastiňuje, jak místní společenství hodlá dosáhnout svých cílů v oblasti klimatu a energetiky. SECAP obvykle pokrývají celou řadu oblastí, včetně energetické účinnosti, zavádění obnovitelných zdrojů energie, udržitelné mobility a dalších opatření zaměřených na snižování emisí skleníkových plynů.

Klíčové součásti SECAPU jsou:

1. **Základní přehled emisí:** Identifikace a kvantifikace stávajících emisí skleníkových plynů v rámci místní jurisdikce.
2. **Klimatické a energetické cíle:** Jasně a měřitelné cíle pro snížení emisí a zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie.
3. **Akční plány:** Podrobné strategie a konkrétní opatření, která místní orgán plánuje provést k dosažení stanovených cílů v oblasti klimatu a energetiky.
4. **Monitorování a podávání zpráv:** Zavedení mechanismů pro sledování pokroku a podávání zpráv o provádění iniciativ uvedených v plánu SECAP.

⁸⁵ Více, viz <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/resources/reporting> a https://www.mzp.cz/cz/sustainable_energy_climate_action_plan.

⁸⁶ Více, viz <https://www.globalcovenantofmayors.org/>.

- 5. Zapojení zainteresovaných stran:** Zapojení místních komunit, podniků a dalších zainteresovaných stran do přípravy a realizace opatření v oblasti klimatu a energetiky.

V detailnějším pohledu na nejdůležitější sektory se SECAPy zaměřují hlavně na opatření pro:

- 1. Sektor budov bytového a nebytového charakteru.** Spotřeba energie v budovách se podílí na výchozí uhlíkové stopě města z naprosté většiny, obvykle více než 60-70 %. Mitigační opatření v tomto sektoru tak musí být velmi ambiciózní. Nákladově nejvíce efektivním opatřením je postupný precizní monitoring spotřeb všech energií (a vody), zkráceně nazývaný jako energetický management. Předpokladem kvalitního energetického managementu je provádění častějších odečtů fakturačních a podružných měřidel a analýza naměřených dat. Ambiciózním cílem by mělo být vytvořit a postupně do praxe zavést takový celoměstský systém energetického managementu, který pomůže identifikovat až 5 % úspory energie potažmo emisí CO₂ v konečné spotřebě v budovách s malými dodatečnými náklady.

Dalším technicky i ekonomicky příznivým opatřením je zlepšovat postupně standardy obnovy zdrojů energie v budovách. Významně lze zlepšit efektivitu provozu jak zdrojů, které mají podobu předávacích stanic tepla, tak i kotelen osazených spalovacími zdroji tepla (typicky plynovými kotli). Obecně platí, že je možné tímto dosáhnout roční úspory dodané energie na vytápění a přípravu teplé vody v typickém rozmezí mezi 10-15 %. Součástí těchto standardů je i požadavek na posouzení účelnosti doplnit objekty o fotovoltaický systém potažmo tepelné čerpadlo. Kombinace obou těchto technologií by měla být navržena a se základním zdrojem tepla propojena tak, aby samostatně či společně umožnila přednostní krytí tepelných potřeb v létě a přechodovém období, což dále sníží spotřebu energie ze základního zdroje tepla.

Další úsporná opatření spočívají v lepším systému řízení otopné soustavy objektu, instalaci řízeného větrání s rekuperací, modernizaci osvětlení a zlepšení tepelně-izolačních vlastností budov nejen z pohledu úniků tepla v zimním období, ale i obranou před přílišnými solárními tepelnými zisky v letních měsících. Souhrnný potenciál snížení konečné spotřeby především paliv a energie využívaných na krytí tepelných ztrát může u fondu budov v ČR dosahovat 30 % a více.

Obdobně důležité je pak aktivně snižovat uhlíkovou stopu u novostaveb. Města by se měla v rámci svých kompetencí a možností více zaměřit na to, s jakými parametry budou v příštích letech nové obytné i nebytové stavby stavěny. Klíčovým cílem by mělo být dosáhnout postupně takového standardu nových staveb, který umožní snížit jejich uhlíkovou stopu na minimální, respektive nejlépe nulovou úroveň (tzv. „uhlíkově neutrální stavby“).

- 2. Výroba a rozvod energie.** Odvětví výroby a rozvodu energie na území města je úzce spojeno s krytím především tepelných potřeb prostřednictvím soustav zásobování teplem a samozřejmě se zásobováním celého území města elektřinou a plynem. S ohledem na stávající organizaci energetických trhů je pak důsledkem, že město zatím obtížně dokáže určovat, z jakých primárních energetických zdrojů by dovážené ušlechtilé formy energie, tj. teplo a elektřina, měly pocházet.

Pro splnění klimatického cíle je však nezbytné začít u vlastních energetických potřeb města a postupně tento model rozšiřovat mezi obyvatele města a různé instituce a firmy. Pro splnění potřebné redukce emisí CO₂ bude nezbytné, aby města do roku 2030 dokázala alespoň 40 % současných, respektive, budoucích potřeb elektřiny získávat ze zdrojů s nulovou či velmi nízkou uhlíkovou stopou (orientačně definována standardem měrné produkce emisí CO₂ ve výši maximálně 250 kg na 1 MWh elektřiny dodané ze zdroje k dalšímu užití). Fakticky by to znamenalo nevyužívat již elektřinu a teplo pocházející ze spalování uhlí. Naplnění této vize budoucí (elektro-) energetiky města přitom znamená docílit nízkých emisí CO₂ spojených s výrobou dálkového tepla a také dopravou, bude-li podstatným způsobem rozvinuta ve městě elektromobilita.

- 3. Doprava.** V dopravě je žádoucí významně změnit strukturu dopravních výkonů stejně jako typy dopravních prostředků. Prvořadým cílem je především dále zvyšovat výkony městské hromadné dopravy. Dlouhodobým cílem musí být vytvářet podmínky pro dopravní prostředky s minimální uhlíkovou stopou. Tedy především chodců a cyklistů, což má nicméně uplatnění na překonání kratších vzdáleností. Z motorizovaných forem dopravy pak nejmenší intenzitu uhlíkových emisí přináší kolejová doprava elektrifikovanými vozy. Mezitím však nepochybně k omezení uhlíkové stopy přispěje postupná elektrifikace automobilové dopravy.

Místní orgány, které se zapojují do CoM a úspěšně vypracují a realizují SECAP, získají uznání za svůj závazek v oblasti udržitelné energetiky a klimatu. Signatáři CoM taktéž získávají přístup k podpoře, zdrojům a síti kolegů pro sdílení znalostí a spolupráci. SECAP v rámci CoM představuje lokalizovaný a komunitně řízený přístup k řešení změny klimatu a prosazování udržitelných energetických postupů.

V ČR je v současnosti zpracováno 278 SECAPů pro různě velká města nebo Místní akční skupiny⁸⁷. Výrazný nárůst nastal před několika lety, kdy MŽP spustila sérii dotačních výzev na zpracování SECAPů v rámci Národního programu životní prostředí.

4.4 ISO 14068: Management skleníkových plynů a management změny klimatu a související činnosti

Nejnovější korporátní normou týkající se dekarbonizace je ISO 14068 – Management skleníkových plynů a management změny klimatu a související činnosti (angl. Greenhouse Gas Management and Climate Change Management and Related Activities — Carbon Neutrality)⁸⁸ zahrnující i ISO 14068-1: Management změny klimatu – Přechod na čistou nulu – Část 1: Uhlíková neutralita (angl. Climate Change management – Transition to net zero – Part 1: Carbon neutrality)⁸⁹ vydaný v listopadu 2023 (dále jen „ISO 14068“). Pro ISO 14068 zatím neexistuje česká jazyková verze.

Dosažení uhlíkové neutrality organizacemi a produkty zahrnuje opatření, která snižují emise GHG a zvyšují odstraňování emisí GHG, a mohou tak pomoci zemím naplnit jejich národně stanovené příspěvky a splnit cíle Pařížské dohody. K těmto účelům poskytuje ISO

⁸⁷ Více, viz <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/signatories> .

⁸⁸ Více, viz <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14068:dis:ed-1:v1:en> .

⁸⁹ Více, viz <https://www.iso.org/standard/43279.html> .

14068 standardizovaný přístup k dosažení a prokázání uhlíkové neutrality. Platí pro subjekty, tj. organizace a produkty (např. zboží a služby, včetně akcí a budov). Hierarchický přístup používaný v ISO 14086 upřednostňuje opatření ke snížení přímých a nepřímých emisí GHG a zlepšení odstraňování emisí GHG organizace (např. nahrazováním nízkouhlíkovými materiály, obnovitelnou energií a palivy a inteligentním využíváním přírodních zdrojů, včetně postupů oběhového hospodářství), **příčemž kompenzace se používá pouze pro uhlíkovou stopu, která po těchto opatřeních zůstane.** Pokud dojde ke zpětnému odstranění v některém z následujících období vykazování uhlíkové neutrality, mělo by být započítáno jako emise GHG. Subjekty by se měly řídit přístupem neustálého zlepšování, aby v budoucnu minimalizovaly používání offsetů (emisních zápočtů).

ISO 14068 stanovuje hierarchii uhlíkové neutrality, kdy by se přímé a nepřímé emise GHG měly snižovat prostřednictvím změn ve spotřebě (energetická účinnost nebo omezování činností) a nahrazování nízkouhlíkovými materiály, energií a palivy a inteligentním využíváním přírodních zdrojů, např. přístupem oběhového hospodářství.

ISO 14068 se nezabývá zamezenými emisemi GHG (angl. avoided emissions), tj. těmi, které nevznikly, například používáním zboží nebo služeb, ale mají také svou roli ve strategii organizací na podporu globálního cíle uhlíkové neutrality. Zamezené emise GHG tak odrážejí úsilí organizací poskytovat nízkouhlíkové produkty nebo řešení.

Mezi klíčové vlastnosti a aspekty ISO 14068 patří:

- 1. Prokázání závazku k uhlíkové neutralitě.** Kromě sestavení týmu pro uhlíkovou neutralitu a aktivní komunikace o významu snižování emisí v dodavatelských řetězcích společností by společnosti měly také vytvořit plán řízení uhlíkové neutrality. Plán by měl obsahovat výchozí úroveň, průběžné cíle, odstraňování uhlíku, typy kompenzací, které budou použity, ukazatele pro sledování účinnosti plánu řízení uhlíkové neutrality a časový plán, kdy zůstanou pouze zbytkové emise. Subjekt by měl také zdokumentovat, jak plán řízení uhlíkové neutrality zohledňuje vědecké poznatky o klimatu, potenciál zmírňování změny klimatu, mezinárodní a vnitrostátní politická opatření a dobrovolné závazky odvětví.
- 2. Transparentnost.** Podniky musí ve zprávě o uhlíkové neutralitě zveřejnit dlouhý seznam informací, včetně plánu řízení uhlíkové neutrality, kterých emisí se tvrzení týká – nezmenšených nebo zbytkových emisí, výchozí hodnoty uhlíkové stopy a odkazu na metodiku kvantifikace uhlíkové stopy. Pokud jde o použité uhlíkové kredity, subjekty by měly zveřejnit program GHG, název a identifikační číslo projektů, metodiku a počet použitých kreditů. Předpokládejme, že se společnost rozhodne zahrnout do tvrzení o uhlíkové neutralitě pouze část svých emisí. V takovém případě by společnost měla vysvětlit své důvody a předložit stopu svých ostatních činností, které nejsou zahrnuty do tvrzení, aby bylo možné tvrzení o uhlíkové neutralitě uvést do souvislostí. Pokud je například uhlíkově neutrální pouze obal výrobku, měla by společnost poskytnout informace o uhlíkové stopě výrobku a také o emisích z logistiky. To pomůže uvést tvrzení o uhlíkové neutralitě do správné perspektivy a zabránit zavádějícím tvrzením.

- 3. Kritéria pro uhlíkové kredity.** Zatímco návrh uvádí obvyklá kritéria pro uhlíkové kredity, jako je skutečné snížení a odstranění emisí skleníkových plynů, dodatečné, měřitelné a trvalé, dobrovolný trh s uhlíkovými kredity je zaplaven nekvalitními kredity. Stávající uhlíkové standardy je třeba revidovat, aby byla zaručena jejich kvalita. Konečný návrh by měl také rozlišovat odstraňování na základě jeho trvalosti a nejistoty a vést společnosti k tomu, aby upřednostňovaly trvalé odstraňování uhlíku do roku 2050 podle Oxfordských zásad pro offsetování (započítávání). Co se týče trvalosti, žádný offsetový program ani tvůrce projektu nemůže v současné době zaručit 100letou trvalost nebo systém, který by kompenzoval zvrát v tak dlouhém období.

4.5 PAS 2060: Specifikace pro prokázání uhlíkové neutrality

PAS je zkratka pro **Veřejně dostupnou specifikaci**⁹⁰ (angl. Publicly Available Specification, dále jen „PAS“) vydávanou Britským standardizačním institutem (BSI). Jedná se o typ standardizačního dokumentu, který organizace používají k definování správné praxe nebo k poskytnutí rámce pro určitý proces.

PAS 2060:2014 Specification for the Demonstration of Carbon Neutrality⁹¹ (česky **Specifikace pro prokázání uhlíkové neutrality**) je britskou PAS normou, která poskytuje pokyny pro dosažení a prokázání uhlíkové neutrality (dále jen „PAS 2060“). PAS 2060 slouží jako specifikace pro organizace, které usilují o dosažení a prokázání uhlíkové neutrality. Uvádí požadavky a pokyny pro měření, snižování a kompenzaci emisí skleníkových plynů s cílem dosáhnout nulové čisté uhlíkové stopy. PAS 2060 je součástí širšího úsilí o zajištění standardizovaných přístupů k environmentálnímu řízení a postupům udržitelnosti.

Klíčové aspekty PAS 2060 jsou následující:

- 1. Rozsah a účel:** PAS 2060 uvádí specifikaci pro organizace a subjekty, které usilují o dosažení uhlíkové neutrality. Uhlíková neutralita v tomto kontextu znamená, že organizace podnikla kroky k měření, snížení a kompenzaci svých emisí GHG do té míry, že čisté emise jsou nulové, tj. ve stavu klimatické neutrality (angl. Net Zero).
- 2. Posouzení uhlíkové stopy:** Organizace, které se řídí standardem PAS 2060, jsou povinny provést komplexní posouzení své uhlíkové stopy. To zahrnuje měření přímých a nepřímých emisí spojených s jejich činnostmi, produkty a službami.
- 3. Měření ke snížení emisí:** Norma zdůrazňuje význam zavádění opatření k aktivnímu snižování emisí. I když je povolena kompenzace, hlavní důraz je kladen na skutečné úsilí o snížení emisí.
- 4. Kompenzování emisí uhlíku:** Pokud není úplné odstranění emisí proveditelné, mohou organizace využít kompenzaci uhlíku jako prostředek k vyrovnání zbývajících emisí. Kompenzování emisí uhlíku zahrnuje investice do projektů, které snižují nebo odstraňují ekvivalentní množství skleníkových plynů z atmosféry.
- 5. Ověřování a certifikace:** PAS 2060 obsahuje ustanovení o procesu ověřování, který má zajistit, že organizace splnily stanovená kritéria uhlíkové neutrality. Certifikace

⁹⁰ Více, viz <https://www.bsigroup.com/en-AE/Our-services/Developing-new-standards/develop-a-pas-your-own-fast-track-standardization-document/what-is-a-pas/>.

⁹¹ Více, viz <https://www.bsigroup.com/en-GB/pas-2060-carbon-neutrality/>.

podle PAS 2060 poskytuje externí ověření, že organizace dosáhla uhlíkové neutrality v souladu s normou.

6. **Periodické přezkoumání:** Vzhledem k dynamické povaze emisí a dostupných zmírňujících opatření doporučuje norma PAS 2060, aby organizace pravidelně přezkoumávaly a aktualizovaly své úsilí o udržení uhlíkové neutrality.
7. **Použitelnost:** PAS 2060 je navržen tak, aby byl použitelný pro různé typy organizací, včetně podniků, vlád a neziskových subjektů. Není omezen velikostí ani odvětvím.

4.6 PAS 2080: Řízení uhlíku v budovách a infrastruktuře

PAS 2080:2023: Carbon management in buildings and infrastructure⁹² (česky Řízení uhlíku v budovách a infrastruktuře) je britskou normou, která poskytuje pokyny pro řízení uhlíku v budovách a infrastrukturních projektech (dále jen „PAS 2080“). PAS 2080 ve své letošní aktualizaci původní verze standardu z roku 2015 poskytuje komplexní rámec pro organizace zapojené do projektů v oblasti budov a infrastruktury, aby měřily, řídily a snižovaly svou uhlíkovou stopu v průběhu celého životního cyklu projektů s cílem klimatické neutrality do roku 2050, a to napříč hodnotovým řetězcem⁹³. Cílem je podpořit udržitelnější a nízkouhlíkové postupy při rozvoji infrastruktury. **PAS 2080 je světově první specifikace pro dekarbonizaci budov a infrastrukturních systémů.**

Použití PAS 2080 umožňuje změnu chování tím, že sjednocuje všechny organizace prostřednictvím společného rámce, který společně pomůže maximalizovat jejich celoživotní přístup ke snižování uhlíku od nejranějších počátků projektů až do konce jejich životnosti.

Členy hodnotového řetězce v rámci zastavěného prostředí (angl. built environment) se v PAS 2080 rozumí:

- vlastníci a správci aktiv;
- architekti a projektanti;
- stavební firmy;
- dodavatelé produktů a materiálů; a
- regulátoři a financující subjekty.

Aktualizace PAS 2080 z 2023 obsahuje tato klíčová témata:

- **Integrovaný přístup k zastavěnému prostředí:** rozšíření působnosti PAS 2080 mimo infrastrukturu na celé zastavěné prostředí se zaměřením na chování a zásady dobré praxe, které mají doplnit stávající standardy/pokyny.

⁹² Více, viz https://www.ice.org.uk/media/vm0nwehp/2023-03-29-pas_2080_guidance_document_april_2023.pdf

⁹³ PAS 2080 byl sponzorován Institutem stavebních inženýrů (angl. Institution of Civil Engineers, ICE) a Zelená rada pro výstavbu (angl. Green Construction Board, GCB), což umožnilo, že je standard včetně technických pokynů k dispozici zdarma. Aktualizované technické pokyny nabízí řadu případových studií, kde byl standard aplikován, a poskytuje zpracované příklady, které organizacím dále pomohou s aplikací a integrací PAS 2080.

- **Přesnější vymezení rolí:** vyjasnění rolí členů hodnotového řetězce při kontrole a ovlivňování uhlíku v rámci životního cyklu v kontextu transformace na klimatickou neutralitu do roku 2050 a změny na úrovni systémů.
- **Celoživotní pohled na uhlík:** v souladu se scénářem maximálního celosvětového nárůstu teplot o 1,5 °C oproti předindustriální éře do roku 2050, zásadami oběhového hospodářství a řešením naléhavé potřeby dekarbonizace systémů, sítí a aktiv, a vyvažovat kapitálové investice do uhlíku provozními a uživatelskými přírůsky, a to včetně zvažování vedlejších přírůsků při řízení uhlíku, jako je adaptace na klima a čistý zisk z navýšení biologické rozmanitosti.
- **Systémové myšlení a klimatická neutralita (čistá nula):** integrace přechodu na klimatickou neutralitu (čistou nulu) do standardu a aplikace systémového myšlení.
- **Řešení založená na přírodě:** reflektování hodnoty těchto řešení pro snižování uhlíku a odolnost vůči změnám klimatu.
- **Zahrnutí pokynů pro nakupování:** zahrnutí požadavků specifických pro fázi zadávání zakázek (nakupování) a na pomoc při rozhodování v projektech a pracovních programech.
- **Zdůraznění role lídrovství, správy a řízení a spolupráce:** vyzdvihnutí důležitosti lídrovství (angl. leadership), správu a řízení (angl. governance), jakož i spolupráce napříč hodnotovým řetězcem i mimo něj, včetně pokynů pro vládu, regulátory a finanční subjekty.
- **Zvyšování konzistentnosti dat a sladování postupů a nástrojů:** Přináší konzistentnost napříč aktéry v zastavěném prostředí (stavebnictví), aby bylo možné kolektivně spravovat uhlík po celou dobu životnosti a podporovat přechod na klimatickou neutralitu (čistou nulu), aniž by to bylo v rozporu s jinými stávajícími standardy, akreditačními schémata, oznámeními o veřejných zakázkách apod.

PAS 2080 specifikuje požadavky na nakládání s celoživotním uhlíkem v budovách a infrastrukturu – při výstavbě, provozu, používání a ukončení životnosti nových projektů nebo pracovních programů, jakož i při správě nebo modernizaci stávajících aktiv a sítí. Pomáhá organizacím pochopit dopad jejich aktiv na širší síť, odhalit vzájemné závislosti a podpořit včasnou spolupráci, definovat role a odpovědnost, a integrovat dekarbonizaci do procesů rozhodování a nákupu zaměřených v průběhu životního cyklu aktiv.

Dodržováním přístupu PAS 2080 **mohou členové hodnotového řetězce napříč zastavěným prostředím spolupracovat na společném cíli přechodu na nulové emise uhlíku (klimatickou neutralitu) a dosáhnout mimo jiné těchto přírůsků:**

- Pomáhá uživatelům realizovat snížení materiálových, energetických a mzdových nákladů, které snižují celoživotní emise uhlíku, stejně jako celoživotní kapitálové a provozní náklady.
- Podporuje širší přijímání a opatření v oblasti řízení (managementu) uhlíku.
- Zajišťuje konzistentní a transparentní kvantifikaci uhlíku v klíčových bodech, takže data mohou být sdílena v celém dodavatelském řetězci, procesy mohou být sladěny a spolupráce může zvýšit efektivitu a snížit náklady.

- Pomáhá prokázat závazek ke snižování emisí uhlíku, posilovat dobrou pověst, podporovat nábor a udržení zaměstnanců a dávat zainteresovaným stranám jasnost a jistotu ohledně toho, čeho bylo dosaženo.
- Může pomoci získat konkurenční výhodu při podávání nabídek do výběrových řízení.
- Podporuje inovace, které dosahují řešení s nižšími emisemi uhlíku.
- Poskytuje společný rámec, který může odvětví pomoci přizpůsobit se budoucnosti s nízkými emisemi uhlíku, přispívá k dosažení cílů v oblasti snižování uhlíku a omezuje globální oteplování na 1,5 °C v souladu s Pařížskou dohodou⁹⁴.
- Může pomoci uživatelům rozvíjet jejich odborné znalosti v oblasti řízení (managementu) uhlíku.
- Může pomoci uživatelům zvýšit důvěryhodnost a důvěru v jejich praxi.
- Může pomoci organizacím růst udržitelným způsobem.

4.7 Metodická vodítka ke klimatické neutralitě (NZG)

Dokument IWA 42 (angl. International Workshop Agreement, česky Mezinárodní workshopová dohoda⁹⁵) „Metodická vodítka ke klimatické neutralitě“ (angl. Net Zero Guidelines, dále jen „NZG“) slouží jako klíčový mezinárodní dokument, který poskytuje státům, vládám, tvůrcům politik a organizacím komplexní definice a koncepty pro dosažení globálních cílů klimatické neutrality (čisté nuly). **Cílem NZG je podpořit harmonizaci, porozumění a strategické plánování pro iniciativy klimatické neutrality v celosvětovém měřítku.**

NZG zahrnují hlavní zásady a doporučení a usnadňují **jednotný globální přístup k dosažení nulových čistých emisí GHG**. To zahrnuje sladění s dobrovolnými iniciativami, přijetí norem a dodržování politik a předpisů na národní i mezinárodní úrovni. Tohoto procesu, který byl vypracován na základě mezinárodní pracovní dohody a který vznikl v reakci na naléhavé požadavky, se zúčastnilo více než 1 200 organizací a jednotlivců z více než 100 zemí.

NZG jsou navrženy tak, aby byly přínosem pro různorodé publikum, a jsou přizpůsobeny tak, **aby umožnily a podpořily všechny organizace, od národních vlád a měst až po nadnárodní společnosti a malé rodinné podniky**. Patří sem i organizace zabývající se řízením, které se podílejí na vývoji politik, rámců, norem nebo jiných iniciativ souvisejících s klimatickou neutralitou pro širší využití.

NZG zahrnují hlavní zásady, doporučení a praktické pokyny a obhajují jednotnou globální strategii pro dosažení nulových čistých emisí GHG (klimatické neutrality). Poskytují návod, jak účinně přispět k celosvětovému úsilí o omezení oteplování na 1,5 °C dosažením čisté

⁹⁴ Mezinárodní úmluva mezi smluvními stranami Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu přijatá v prosinci 2015 v Paříži provádějící ustanovení této úmluvy a po roce 2020 nahrazující předtím platný Kjótský protokol, https://www.mzp.cz/cz/parizska_dohoda („Pařížská dohoda“).

⁹⁵ Tento typ dokumentů zakládá dohodu o spolupráci, která umožňuje „klíčovým hráčům v oboru vyjednávat v prostředí otevřené dílny“ mimo ISO způsobem, který může případně vést k vytvoření normy ISO.

nuly nejpozději do roku 2050, přičemž kladou důraz na společný a spravedlivý přístup a uznávají možnosti jednotlivých organizací. **NZG dále nabízejí cenné poznatky pro organizace, které usilují o vytvoření robustních strategií v oblasti klimatu⁹⁶.**

Uplatňování NZG je velmi přínosné z různých důvodů. Zjednodušuje terminologii, aby se zlepšilo všeobecné porozumění a opatření, a bezproblémově se sladuje s jakoukoli dobrovolnou iniciativou, včetně Race to Zero⁹⁷ Organizace spojených národů⁹⁸ („OSN“), a podporuje používání dalších norem. Kromě toho pomáhá organizacím plnit doporučení skupiny odborníků OSN na vysoké úrovni ke zmírnění katastrofických změn klimatu, připravuje je na nadcházející zákony týkající se změny klimatu, urychluje inovace, zlepšuje provozní efektivitu, posiluje řízení rizik souvisejících se změnou klimatu, zvyšuje důvěru zainteresovaných stran a přispívá k udržitelnému růstu.

V souladu s cíli udržitelného rozvoje OSN⁹⁹ (angl. Sustainable Development Goals, “SDGs”), **přispívají NZG k plnění mnoha cílů,** včetně cílů týkajících se zdraví a blahobytu, čisté vody a hygieny, dostupné a čisté energie, průmyslu, inovací a infrastruktury, snižování nerovností, udržitelných měst a komunit, opatření v oblasti klimatu, života na zemi, míru, spravedlnosti, silných institucí a partnerství pro dosažení těchto SDGs.

⁹⁶ NZG mají doplňovat dobrovolné iniciativy a usnadnit sladění různých organizací, které uplatňují nebo podporují požadavky na nulovou čistou spotřebu. Tím je zajištěn konzistentní přístup bez ohledu na konkrétní iniciativu.

⁹⁷ Více, viz <https://unfccc.int/climate-action/race-to-zero-campaign> .

⁹⁸ Více, viz www.un.org .

⁹⁹ SDGs je program globálního rozvoje OSN pro období 2015–2030 zavedené Agendou 2030. Více, viz <https://sdgs.un.org/go-als> .

5 PROJEKTOVÉ STANDARDY A STANDARDY UDRŽITELNOSTI BUDOV

V mezinárodní praxi se čím dále více prosazují metodiky a zásady, které do vývoje projektů infrastruktury a posuzování aktiv začleňují opatření pro zmírňování změny klimatu (mitigace) a pro přizpůsobení se této změně (adaptace). Tyto umožňují institucionálním i soukromým investorům činit informovaná rozhodnutí o projektech či aktivech, která lze považovat za slučitelné s klimatickými cíli, nově zejména s Pařížskou dohodou. Vycházejí přitom z mezinárodních standardů, zejména GHG Protokolu. V EU jsou spojeny zejména s využíváním podpůrných fondů EU, aplikací standardů projektového řízení MDB, jakož i integrací zásad v udržitelnosti a energetické účinnosti stanovenými unijní legislativou do investičních projektů. Zvláštní kategorii pak představují standardy udržitelnosti budov, jako jsou mezinárodní BREEAM, LEED, DNG či WELL a česky český lokalizovaný SBTToolCZ.

Specifickou kategorií pak tvoří tzv. klimatické projekty, jejichž hlavním účelem je zabránit emisím GHG do atmosféry. K dosažení tohoto cíle existují různé způsoby, jak toho dosáhnout, a trh s uhlíkem se neustále vyvíjí s novými projekty a lepšími metodami pro měření snížení emisí GHG. Tyto vycházejí zpravidla ze specifických offsetových standardů, jako je Verified Carbon Standard¹⁰⁰ (VCS), Gold Standard¹⁰¹ a Clean Development Mechanism¹⁰² (CDM). Tyto normy stanovují pravidla a požadavky, které musí všechny klimatické projekty splňovat, aby mohly být uznány jako osvědčená metoda snižování emisí GHG. Normy tak zajišťují srovnatelnost ověřeného snížení emisí – na dobrovolném i povinném trhu s uhlíkem¹⁰³.

5.1 Technické pokyny EK ke klimatickému prověřování

Evropská komise zveřejnila v září 2021 nové Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027, sdělení Komise z 16. září 2021, 2021/C 373/01 (dále jen „TP ke klimatickému prověřování infrastruktury“)¹⁰⁴. Tyto pokyny mají za cíl začlenit otázky klimatu do budoucích investic a přípravy infrastrukturních projektů, od budov přes síťovou infrastrukturu až po různé budované systémy a aktiva. Pokyny pomáhají institucionálním i soukromým investorům v Evropě činit informovaná rozhodnutí o projektech, které lze považovat za slučitelné s Pařížskou dohodou a cíli EU v oblasti klimatu.

Prověřování z hlediska klimatického dopadu je proces, který do vývoje projektů infrastruktury začleňuje opatření pro zmírňování změny klimatu a pro přizpůsobení se této změně. TP ke klimatickému prověřování infrastruktury stanoví společné zásady a postupy pro identifikaci, klasifikaci a řízení fyzických klimatických rizik při plánování, vypracovávání, realizaci a monitorování infrastrukturních projektů a programů.

¹⁰⁰ Více, viz <https://verra.org/programs/verified-carbon-standard/>.

¹⁰¹ Více, viz <https://www.goldstandard.org/>.

¹⁰² Více, viz <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-kyoto-protocol/mechanisms-under-the-kyoto-protocol/the-clean-development-mechanism>.

¹⁰³ Standardy tohoto dosahují: definicí technologických požadavků klimatických projektů; metodikou kvantifikace ověřených snížení emisí; ověřováním klimatických projektů nezávislými třetími stranami; a registrem ověřených snížení emisí.

¹⁰⁴ Velkým nedostatkem TP ke klimatickému prověřování infrastruktury je velmi nekvalitní a často matoucí překlad do českého jazyka, viz nepřesné a nekonzistentní překlady anglických termínů “screening” a “proofing”.

TP ke klimatickému prověřování infrastruktury jsou v souladu s trajektorií snižování emisí skleníkových plynů, která **směřuje k omezení emisí do roku 2030 o 55 % a k dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Respektují zásadu „energetická účinnost v první řadě“ a zásadu „významně nepoškozovat“ (DNSH) dle EU Taxonomie** a splňují požadavky stanovené v právních předpisech pro několik fondů EU, jako je InvestEU, Nástroj pro propojení Evropy, Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Fond soudržnosti (FS) a Fond pro spravedlivou transformaci (FST).

TP ke klimatickému prověřování infrastruktury je členěno **do následujících kapitol¹⁰⁵**:

- Kapitola 1: Shrnutí;
- Kapitola 2: Oblast působnosti pokynů;
- Kapitola 3: Prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu¹⁰⁶;
- Kapitola 4: Prověřování z hlediska klimatického dopadu a řízení projektového cyklu; a
- Kapitola 5: Prověřování z hlediska klimatického dopadu a posuzování vlivů na životní prostředí (EIA).

Velmi užitečnou částí TP ke klimatickému prověřování infrastruktury jsou mimo jiné **její přílohy**:

- **Příloha A (*Financování z EU pro infrastrukturu 2021–2027*)** vysvětlující vazby požadavků na klimatické prověřování s předpisy upravujícími hlavní podpůrné nástroje fondů EU 2021–2027, konkrétně Programu InvestEU, Nástroje pro propojení Evropy (CEF), Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu soudržnosti (FS), Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), jakož i Nástroje pro oživení a odolnost (RRF).
- **Příloha B (*Dokumentace k prověřování z hlediska klimatického dopadu a ověřování*)** obsahující obecný soubor požadavků na dokumentaci o klimatickém prověřování¹⁰⁷.
- **Příloha C (*Prověřování z hlediska klimatického dopadu a řízení projektového cyklu*)** obsahující ilustrativní přehled fází projektového cyklu¹⁰⁸ a společných činností při rozvoji projektu s ohledem na aspekty změny klimatu a postupy klimatického prověřování.
- **Příloha D (*Prověřování z hlediska klimatického dopadu a posuzování vlivů na životní prostředí, EIA*)** navazující na Kapitulu 5 TP ke klimatickému prověřování infrastruktury a ukazující ve větší podrobnosti souvislosti a překryvy mezi klimatickým prověřováním a posuzováním dopadů na životní prostředí (EIA).

¹⁰⁵ Více k TP ke klimatickému prověřování infrastruktury, viz Oddíl 5.2.6 Studie 1.

¹⁰⁶ Tato kapitola obsahuje mimo jiné komplexní metodiku pro klimatické prověřování z hlediska zmírňování změny klimatu (mitigace) zahrnující mimo jiné: (a) popis postupů klimatického prověřování členěné na dvě fáze (ověřování a podrobná analýza); a (b) vlastní metodiku klimatického prověřování, tj. (i) metodiku stanovení uhlíkové stopy pro projekty infrastruktury; (ii) postupy posouzení emisí skleníkových plynů, tj. výchozí stav (stanovení uhlíkové stopy, analýza nákladů a přínosů), (iii) způsob určení stínové ceny uhlíku a (iv) pravidla ověření souladu s důvěryhodným směrem vývoje koncentrací skleníkových plynů do roku 2030 a 2050.

¹⁰⁷ Proces klimatického prověřování a s ním související rozhodnutí by měly být dokumentovány, tj. tato příloha slouží mimo jiné k jednotnému a transparentnímu informování příslušných orgánů, investorů, partnerů, zúčastněných stran a dalších subjektů o jeho výsledcích. Obvykle bude základní složkou dokumentace předkládané pro investiční rozhodnutí.

¹⁰⁸ Řízením projektového cyklu se v TP ke klimatickému prověřování infrastruktury rozumí proces efektivního a účelného plánování, organizování, koordinace a kontroly projektu v průběhu všech jeho fází, od plánování přes realizaci a provoz až po vyřazení z provozu.

- **Příloha E (Prověřování z hlediska klimatického dopadu a strategické posuzování vlivů na životní prostředí, SEA)** navazující na Kapitulu 5 TP ke klimatickému prověřování infrastruktury a ukazující ve větší podrobnosti souvislosti a překryvy mezi klimatickým prověřováním a strategickým posuzováním dopadů na životní prostředí (SEA)¹⁰⁹.
- **Příloha F (Doporučení na podporu prověřování z hlediska klimatického dopadu)** stanovující doporučení na zlepšení podpůrného rámce pro provádění klimatického prověřování na úrovni členských zemí EU¹¹⁰.
- **Příloha G (Glosář)** obsahující souhrn klíčové terminologie používané při klimatickém prověřování vycházejících z glosáře Mezinárodního panelu pro změnu klimatu („IPCC“)¹¹¹.

Tématem klimatického prověřování se zabývají Technické pokyny k prověřování udržitelnosti pro účely Fondu InvestEU, sdělení Komise z 13. července 2021, 2021/C 280/01. (dále jen „**TP k prověřování udržitelnosti Fondu InvestEU**“). Ty obsahují metodiku jak klimatického prověřování, tak i environmentálního a sociálního prověřování projektů a investic, přičemž metodika klimatického prověřování se až na malé parametrické výjimky shoduje s metodikou dle TP ke klimatickému prověřování infrastruktury. Zejména jsou u ní cenné a relevantní pro Projekt kontrolní seznamy uvedené v Příloze 3 (*Kontrolní seznamy, které mají prováděcí partneři použít k prověření udržitelnosti každého rozměru*).

5.2 Vymezení zásady „energetické účinnosti v první řadě“ (EE1st)

Pojem „energetická účinnost v první řadě“ (z angl. Energy Efficiency First, dále jen „**zásada EE1st**“) představuje zásadu a strategii, kterou podporuje Evropská unie a některé další jurisdikce k dosažení energetických cílů a snížení emisí GHG. Tak, jak již bylo vysvětleno v Oddíle 5.2.7 Studie 1, **klade zásada EE1st důraz na maximalizaci energetické účinnosti před investicemi do nových energetických zdrojů nebo infrastruktury.**

Na úrovni EU je zásada EE1st „energetické účinnosti v první řadě“ vymezena v čl. 2 odst. 18 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013, ve znění pozdějších předpisů „Nařízení o energetické unii“) a upřesněna

¹⁰⁹ Strategické posouzení vlivů na životní prostředí (SEA) obvykle stanoví důležité rámcové podmínky pro následné projekty infrastruktury, včetně podmínek souvisejících se změnou klimatu.

¹¹⁰ Projekty infrastruktury se připravují v širokém rámci zahrnujícím například právní předpisy, územní strategie, odvětvové strategie, plány, údaje, doporučení, metodiky, nástroje a návrhové normy. Při vymezení podpůrného rámce podporujícího přípravu a klimatického prověřování hrají důležitou roli členské státy. Podpůrný rámec dle TP ke klimatickému prověřování infrastruktury by měl mít jasné zaměření na výsledky politiky v oblasti změny klimatu a měl by vycházet z regionálních strategií a místních plánů na snižování emisí skleníkových plynů a přizpůsobení se změně klimatu.

Podpůrný rámec může například zahrnovat následující součásti i další příslušné složky:

¹¹¹ Glosář IPCC přiložený ke zvláštní zprávě o globálním oteplení o 1,5 °C: <https://www.ipcc.ch/report/sr15/glossary/>.

v čl. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o **energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (přepřacované znění)** (angl. Energy Efficiency Directive) (dále jen „**EED**“)¹¹².

Níže jsou uvedeny klíčové aspekty této projektové zásady:

- 1. Priorita energetické účinnosti:** Podstatou zásady „Energetická účinnost v první řadě“ je postavení energetické účinnosti do popředí před ostatními způsoby výroby nebo spotřeby energie. Cílem je snížit celkovou spotřebu energie a maximalizovat efektivitu.
- 2. Opatření na úrovni systému:** Tato zásada zahrnuje opatření, která jsou zaměřena na úrovni systému a politik, nikoli pouze na jednotlivá odvětví. To může zahrnovat legislativní kroky, stimuly a normy, které podporují energetickou účinnost ve všech oblastech ekonomiky.
- 3. Hodnocení nákladů a odpovědnosti:** Při rozhodování o energetických projektech je klíčové provádět komplexní hodnocení nákladů a přínosů. Pokud jsou opatření na energetickou účinnost ekonomicky výhodná, měla by být upřednostňována před investicemi do nových energetických zařízení nebo zdrojů.
- 4. Integrace s energetickými systémy:** Zásada „Energetická účinnost v první řadě“ podporuje integraci energetických systémů a technologií, což může zahrnovat kombinaci obnovitelných zdrojů, skladování energie a efektivní správu sítí.
- 5. Podpora inovací a technologického vývoje:** K dosažení cílů energetické účinnosti je také důležitá klíčová podpora inovací a technologického vývoje, aby se umožnilo využívání nových technologií a postupů pro maximalizaci účinnosti.
- 6. Zohledňování vlivů na životní prostředí:** Při provádění opatření na energetickou účinnost je důležité také zohlednit vlivy na životní prostředí a zajistit udržitelný přístup k energetice.

5.3 Projektové metodiky a nástroje vybraných MDB

5.3.1 Evropská investiční banka (EIB)

Evropská investiční banka¹¹³ (angl. European Investment Bank, dále jen „**EIB**“) poskytuje finanční produkty, které se zaměřují na energetickou účinnost a úspory emisí GHG. **EIB je nej důležitější MDB působící v Česku a jedním z hlavních světových poskytovatelů finančních prostředků na opatření v oblasti klimatu a udržitelnosti životního prostředí.** EIB je důležitým partnerem v plnění Zelené dohody pro Evropu¹¹⁴ (dále jen „**Zelená dohoda**“) a současně hraje vedoucí roli při provádění Pařížské dohody a cílů udržitelného rozvoje. **V důsledku toho je udržitelný rozvoj ve středu aktivit EIB a všechny projekty EIB musí splňovat její**

¹¹² K provedení zásada EE1st v nařízení o energetické unii bylo vydáno Doporučení Komise (EU) 2021/1749 ze dne 28. září 2021 k Zásadám „energetická účinnost v první řadě“: od principů k praxi – Pokyny k uplatňování zásady při rozhodování v odvětví energetiky i mimo něj.

¹¹³ Více, viz <https://www.eib.org/en/index.htm>.

¹¹⁴ Více, viz Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Zelená dohoda pro Evropu (COM(2019) 640 final), https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs.

Environmentální a sociální standardy¹¹⁵ (angl. Environmental and Social Standards, dále jen „ESS“).

ESS poskytuje v rámci 11 standardů zastřešující rámec pro závazky skupiny a vizi pro kritickou dekádu do roku 2030 a staví udržitelné financování do centra všeho, co EIB dělá. Tyto standardy, z nichž standard 5 je věnován změně klimatu, stanoví požadavky, které musí předkladatel a projekt splňovat v průběhu životního cyklu projektu EIB. Standard 5 určuje odpovědnosti předkladatelů projektů s ohledem na posuzování, řízení a monitorování souvisejících s projektem:

- emisí GHG a přechodových klimatických rizik; a
- fyzických klimatických rizik.

Co se týče emisí GHG, musí předkladatel projektu poskytnout EIB všechny relevantní informace o povaze a rozsahu emisí GHG a/nebo sekvestrace uhlíku, jak to vyžaduje EIB, aby mohla provést své posouzení v souladu s metodikou EIB a určit soulad projektu s ní. Touto metodikou se myslí následující dokumenty EIB:

- **Metodika EIB pro uhlíkovou stopu projektů:** Metodika pro posouzení projektových emisí GHG a emisních variací, verze 11.3 z ledna 2023¹¹⁶ (angl. EIB Project Carbon Footprint Methodologies: Methodologies for the Assessment of Project Greenhouse Gas Emissions and Emission Variations) („**Výpočtové metodiky uhlíkové stopy EIB**“)¹¹⁷; a
- **Cestovní mapa skupiny EIB ke klimatické bance**¹¹⁸ (angl. EIB Group Climate Bank Roadmap 2021-2025) včetně souladu se zásadou DNSH k cílům zmírňování změny klimatu, jak je stanoveno v nařízení o EU Taxonomii.

Předkladatel musí navíc na požádání prokázat, že v projektu byla věnována náležitá pozornost alternativám minimalizovat emise GHG související s projektem. Tato opatření mohou zahrnovat, ale nejsou omezena na: využívání nejlepších dostupných technik (BAT) a/nebo jakýchkoli nově vznikajících technik, energetickou účinnost, efektivnost zdrojů, přijetí méně uhlíkově náročných nebo obnovitelných zdrojů energie („**OZE**“) nebo snížení fugitivních emisí.

Cílem investic a půjček EIB je mimo jiné dosáhnout také nákladově optimální úrovně renovace. Vyšší úroveň snížení energetické náročnosti je odměňována prostřednictvím grantových programů spolufinancovaných EIB. Ve svých programech EIB prosazuje také zásadu EE1st. Pro EIB je renovace budov klíčovou součástí balíčku obnovy pro členské státy EU.

EIB poskytuje také technickou pomoc (např. prostřednictvím ELENA a URBIS), aby pomohla městům, místním bankám a dalším zainteresovaným subjektům realizovat projekty renovace budov a zvyšování energetické účinnosti ve městech.

Box 4: EIB a projektové požadavky na uhlíkovou stopu a energetickou náročnost budov

¹¹⁵ Platná je nyní verze z února 2022. Více, viz <https://www.eib.org/en/publications/eib-environmental-and-social-standards> .

¹¹⁶ Více, viz https://www.eib.org/attachments/lucalli/eib_project_carbon_footprint_methodologies_2023_en.pdf .

¹¹⁷ Tato metodika je v souladu s rámcem mezinárodních finančních institucí pro harmonizovaný přístup k započítávání emisí GHG, který byl vydán v listopadu 2015. Více, k Výpočtovým metodikám uhlíkové stopy EIB, viz Oddíl 5.2 níže.

¹¹⁸ Více, viz <https://www.eib.org/en/publications/the-eib-group-climate-bank-roadmap> .

Požadavky na výstavbu nových budov

Výstavba nových budov je způsobilá pro financování EIB pouze tehdy, pokud je energetická náročnost nové budovy nejméně o 10 % nižší, než je národní ekvivalent pro budovy s téměř nulovou spotřebou energie¹¹⁹ (angl. nearly-Zero Energy Building, dále jen „nZEB“) dle národního systému certifikace energetické náročnosti budov a v souladu s národní legislativou provádějící unijní legislativu v oblasti energetické náročnosti budov.

Další požadavky na výstavbu nových budov jsou ještě rozděleny dle celkové podlahové plochy:

- Pro budovy menší než 5 000 m² celkové hrubé podlahové plochy, pokud je hodnota měrné spotřeby energie o 10 % nižší, než je úroveň zavádějící standard pro budovy s téměř nulovou spotřebou energie (nZEB), jak je definováno v národních stavebních předpisech v okamžiku žádosti o stavební povolení.
- Pro budovy větší než 5 000 m² celkové hrubé podlahové plochy, kromě výše uvedeného, jsou ještě tyto budovy po dokončení výstavby podrobeny zkoušce vzduchotěsnosti, a případné odchylky od hodnot stanovených ve fázi návrhu, závady na obálce budovy, jsou sděleny investorům, případně klientům.

Po dokončení je budova ještě podrobena testu tepelné integrity. Jakákoliv odchylka v úrovních stanovených ve fázi návrhu či závady na obálce budovy jsou následně sděleny investorům, případně klientům. Pokud má konečný vlastník nové budovy robustní a sledovatelné procesy kontroly kvality během výstavby, není test tepelné integrity nutný.

Požadavky na renovaci stávajících budov

Renovace budovy musí být v souladu s platnými požadavky pro větší renovaci stanovenými v příslušných národních předpisech provádějící směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov, ve znění pozdějších předpisů („EPBD“)¹²⁰. Koneční příjemci musí zajistit, aby jejich renovační opatření byla v souladu s touto národní legislativou.

Alternativně k první podmínce vede renovace budovy ke snížení spotřeby primární energie nejméně o 30 %. Zlepšení o 30 % vyplývá ze skutečného snížení dodávky primární energie (nebere se v úvahu snížení čisté dodávky primární energie díky výrobě energie z OZE) a lze je dosáhnout pomocí řady opatření během maximálně tří let.

Individuální renovační opatření zahrnují:

- instalaci, údržbu a opravy energeticky účinných zařízení;
- instalaci, údržbu a opravy nabíjecích stanic pro elektrická vozidla v budovách (a parkovacích místech připojených k budovám);
- instalaci, údržbu a opravy přístrojů a zařízení pro měření, regulaci a řízení energetické účinnosti v budově; a
- instalaci, údržbu a opravy technologií obnovitelných zdrojů energie.

Všechny kategorie způsobilých technologií souvisejících se zlepšením energetické účinnosti budov, jak jsou uvedeny níže v seznamu, musí splňovat minimální požadavky stanovené pro jednotlivé komponenty a systémy v příslušné národní legislativě a prováděcích vyhláškách ke směrnici EPBD 2010/31/EU a případně jsou zařazeny ve dvou nejvyšších třídách energetické účinnosti v souladu s nařízením o označování energetickými štítky (EU) 2017/1369. Koneční příjemci musí zajistit, aby

¹¹⁹ Více, viz https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/nearly-zero-energy-buildings_en.

¹²⁰ Tato směrnice je v současné době podrobena revizi, přičemž 7. prosince 2023 bylo dosaženo předběžné politické dohody nad obsahem novelizace mezi Evropským parlamentem a Radou, viz <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/07/fit-for-55-council-and-parliament-reach-deal-on-proposal-to-revise-energy-performance-of-buildings-directive/>.

jejich renovační opatření byla v souladu s těmito národními předpisy.

Opatření na obálce budovy zahrnují:

- tepelnou izolaci obálky budovy, veškerá opatření ke zlepšení izolace a snížení energetických ztrát na obálce budovy (tj. opatření k zajištění vzduchotěsnosti, opatření na omezení tepelných mostů atd.);
- výměnu stávajících oken a venkovních dveří za nová energeticky úsporná;
- jiná opatření energetické účinnosti na plášti nebo architektuře budovy s dopadem na zlepšení energetické účinnosti a/nebo která umožňují snížení spotřeby energie¹²¹.

Opatření na technickém zařízení budovy zahrnují:

- Výměnu neúčinného kotle za vysoce účinné plynové kondenzační kotle nebo kotle napájené z obnovitelných zdrojů energie. V případě plynových kotlů je třeba, aby měly třídu minimálně A nebo sezónní účinnost min. 90 % a lepší.
- Instalace a modernizace tepelných čerpadel.
- Další prvky, které snižují spotřebu energie systémů vytápění, větrání, klimatizace a přípravy teplé vody, včetně zařízení souvisejících s dálkovým vytápěním (tj. chladicí systémy, akumulární nádrže, vzduchotechnické jednotky, výměníky tepla, jednotky/systémy pro rekuperaci tepla, potrubí, ventily, radiátory, stropní/podlahové aktivní jednotky, fan-coily, pohony s proměnnými otáčkami, čerpadla atd. a všechny související řídicí a regulační systémy, systémy měření energie sledující skutečný výkon a spotřebu).
- Osvětlení: LED světelné zdroje, svítidla, související zařízení a aplikace pro zvýšení účinnosti osvětlení (tj. řízení osvětlení dle pohybu a dostupnosti denního světla).
- Systémy řízení budov (BMS) a systémy řízení energie (EMS). Veškerý hardware, měřiče nebo dílčí měřiče, komunikační systémy a software/programování potřebné pro dohled nad technickými systémy budovy a pro sledování a zlepšování spotřeby energie budov.
- Zónové termostaty a systémy inteligentních termostatů. Hardware, komunikační systémy a programovací/softwarové aplikace.
- Systémy decentralizovaného zásobování energií založené na energii z obnovitelných zdrojů, jsou-li instalovány jako součást budovy:
 - Solární fotovoltaické systémy a všechna pomocná technická zařízení včetně připojení k síti;
 - Solární termické panely (tepl vodní, transpirační kolektory, vakuové solární kolektory atd.) a veškerá pomocná technická zařízení;
 - Větrné turbíny a pomocná technická zařízení; a
 - Kotle nebo kogenerační zdroje na výrobu elektřiny a tepla na obnovitelná paliva (tj. biomasa, bioplyn atd.).
- Instalace zásobníků tepelné nebo elektrické energie (baterie) a veškerého doplňkového zařízení.
- Instalace vysoce účinné mikrokogenerační jednotky, rovněž na zemní plyn (do elektrického výkonu 50 kW_{el}).
- Instalace dobíjecích stanic pro elektromobily.

¹²¹ To může zahrnovat např. vnější stínící zařízení, fasádní nebo střešní prvky s funkcí regulace solárních systémů, zelené střechy, další pasivní systémy atd. nebo jiná opatření snižující energetickou náročnost budovy.

5.3.2 Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)

Evropská banka pro obnovu a rozvoj¹²² (angl. European Bank for Reconstruction and Development, dále jen „EBRD“) představuje společně s EIB jednu z dvou klíčových MDB působících v Česku¹²³. Přechod na zelenou ekonomiku 2021-25¹²⁴ (angl. Green Economy Transition, dále jen „GET“) je novou „zelenou strategií“ a novým systémovým přístupem, který pomáhá ekonomikám, kde působí EBRD (tzv. země operací EBRD), vybudovat zelené, nízkouhlíkové a odolné ekonomiky. **Prostřednictvím nového přístupu GET má EBRD ambici do roku 2025 zvýšit zelené financování na více než 50 procent svého ročního obchodního objemu.** Cílem je rovněž dosáhnout čistého ročního snížení emisí skleníkových plynů alespoň o 25 milionů tun během pětiletého období¹²⁵.

EBRD těží z rozsáhlých zkušeností v oblasti zeleného financování a dosud investovala přes 35 miliard EUR do 2 000 projektů ve 38 zemích, kde působí. Prostřednictvím specializovaných finančních nástrojů banka poskytla více než 4 miliardy EUR zeleného financování pro sektor budov, což pomohlo zajistit udržitelnost celkové hrubé plochy budov o rozloze více než 35 milionů metrů čtverečních ke konci roku 2021.

GET 2021-2025 zaujímá systémový přístup při podpoře přechodu na nízkouhlíkové a odolné ekonomiky, a to prostřednictvím zejména těchto aktivit:

- Posuzování projektů ve vztahu k principům mezinárodních dohod o klimatu, zejména Pařížské dohody;
- Posílení politického zapojení do rozvoje dlouhodobých nízkouhlíkových strategií a ekologizace finančních systémů; a
- Škálování investic v rámci souboru prioritních témat v oblasti životního prostředí, zmírňování klimatu a odolnosti, včetně ekologizace finančního sektoru, energetických systémů, průmyslové dekarbonizace, měst a environmentální infrastruktury, udržitelných potravinových systémů, zelených budov a udržitelné konektivity.

Přístup GET využívá celou škálu finančních nástrojů EBRD¹²⁶. Za tímto účelem vyvinula EBRD řadu agend na podporu zelených investic, zejména:

- **Energetická účinnost a účinnost zdrojů:** V úzké spolupráci s energetickým, podnikovým a komunálním sektorem pomáhá EBRD svým klientům identifikovat tyto příležitosti a přeměnit je v ekonomicky životaschopné projekty, a to prostřednictvím robustních metodik a nástrojů.

¹²² Více, viz www.ebrd.com.

¹²³ EBRD před dvěma lety obnovila v Česku svoji činnost s dočasným mandátem. Více, viz <https://www.ebrd.com/czech-republic.html> a <https://www.mfcr.cz/cs/zahranici-a-eu/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/ebrd-evropska-banka-pro-obnovu-a-rozvoj-11648>.

¹²⁴ Více, viz <https://www.ebrd.com/key-sustainability-downloads.html>.

¹²⁵ Nový přístup GET zohledňuje kontext vyvolaný COVID-19 a zdůrazňuje oblasti příležitosti k podpoře zelené obnovy. Stává také na dlouhodobé historii EBRD ve financování zelených investic. Od roku 2006 EBRD podepsala zelené investice ve výši 49 miliard EUR a financovala více než 2 600 ekologických projektů, od nichž se očekává, že sníží emise uhlíku o 124 milionů tun ročně.

¹²⁶ EBRD při jeho prosazování úzce spolupracuje také s dárci, jako jsou Climate Investment Funds, Evropská unie, Global Environment Facility, Green Climate Fund a dalšími bilaterálními dárci tak, aby mohla mobilizovat své klienty ke klimatickému financování.

- **Oběhové hospodářství:** EBRD usiluje o progresivní dematerializaci ekonomických aktivit, kromě maximalizace recyklace, opětovného použití a upcyklace materiálů napříč hodnotovými řetězci.
- **Obnovitelná energie:** EBRD financuje větrné, vodní, biomasové a solární projekty. Financuje také rozšiřování sítí a modernizační projekty, které usnadňují integraci obnovitelných zdrojů energie do stávajících systémů. Prostřednictvím politického dialogu EBRD spolupracuje s vládami a regulačními orgány na rozvoji politik a regulačních rámců nezbytných pro podporu obnovitelné energie.
- **Odolnost vůči klimatu:** EBRD podporuje své klienty při identifikaci a přizpůsobení se dopadům změny klimatu, které pravděpodobně ovlivní jejich provoz. Toho je dosaženo prostřednictvím zlepšených postupů a investic do opatření a technologií, které jsou vhodné pro měnící se a proměnlivější klima. Činnosti EBRD v oblasti klimatické odolnosti vůči klimatu zasahují do mnoha odvětví hospodářství včetně energetiky, dopravy, vodního hospodářství a městské infrastruktury, jakož i do podniků a finančních institucí.
- **Spravedlivý přechod:** EBRD podporuje své regiony a klienty při zajišťování sdílení výhod přechodu na zelenou ekonomiku a zároveň chrání zranitelné země, regiony a lidi před zaostáváním. Tento přístup se soustředí na (i) podporu přechodu k zelené ekonomice prostřednictvím dodatečných zelených investic a přeskupení zranitelných aktiv; ii) podporu přístupu k alternativnímu zaměstnání prostřednictvím rekvalifikace a podpory podnikání; a (iii) podporu regionálního hospodářského rozvoje a diverzifikace, včetně financování malých a středních podniků, větších firem a projektů udržitelné infrastruktury.

Mezi **nejdůležitější investiční programy a nástroje EBRD** pak patří zejména tyto dva:

- **Nástroje financování zelené ekonomiky (angl. Green Economy Financing Facilities, GEFFs).** Cílem těchto nástrojů je rozvíjet místní finanční trhy pro projekty udržitelné energie a účinného využívání zdrojů. Jejich prostřednictvím nabízí EBRD úvěrové linky a technickou pomoc místním partnerským finančním institucím, které pak podporují podniky a majitele domů, kteří chtějí investovat do zelených technologií¹²⁷.
- **Program „Zelených měst EBRD“ (angl. EBRD Green Cities).** Cílem programu je vybudování lepší a udržitelnější budoucnosti pro města a jejich obyvatele. Program tohoto cíle dosahuje identifikací, stanovením priorit a propojením environmentálních problémů měst s investicemi do udržitelné infrastruktury a politickými opatřeními¹²⁸.

Box 3: Program „Zelených měst EBRD“

Program „Zelených měst EBRD“ je konceptem vypracovaným Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) ve spolupráci s asociací Lokální vlády pro udržitelnost (ICLEI) a založený na specifické metodice přípravy tzv. Akčních plánů zelených měst¹²⁹ (angl. Green City Action Plans, GCAPs). Cílem tohoto konceptu, který nyní rozvíjejí desítky měst (do současnosti bylo vytvořeno více než 50 Akčních plánů Zelených měst v zemích, kde EBRD působí), je zlepšit životní prostředí

¹²⁷ Více, viz <https://ebrdgeff.com/about-seff/>.

¹²⁸ Více, viz www.ebrdgreencities.com.

¹²⁹ Více, viz https://www.ebrdgreencities.com/assets/Uploads/PDF/GCAP_2-1_Methodology_January2022.pdf.

měst nákladově efektivním a trvale udržitelným způsobem, podporovat udržitelný rozvoj měst a zlepšit kvalitu života obyvatel¹³⁰.

Níže jsou uvedeny hlavní sektory, jsou součástí "Zelených měst" - nakládání s pevným odpadem, zdroje a hospodaření s vodou vč. čištění odpadních vod, doprava a mobilita, energie, budovy, využívání půdy a biodiverzita. Další vedlejší přínosy konceptu Zelených měst jsou zvýšení odolnosti, prosazování rovnosti žen a mužů, ekonomická a sociální inkluze.

1. **Energetická účinnost v městské infrastruktuře:** Projekty zaměřené na zvyšování energetické účinnosti ve veřejné infrastruktuře měst, jako jsou systémy vytápění, chlazení, osvětlení a další.
2. **Dopravní udržitelnost:** Podpora projektů zlepšujících dopravní udržitelnost ve městech, jako jsou rozvoj veřejné dopravy, cyklistické stezky, pěší zóny a snižování dopravních emisí.
3. **Životní prostředí a kvalita vzduchu:** Projekty zaměřené na zlepšení životního prostředí a kvality vzduchu ve městech, jako jsou opatření na snižování emisí, zlepšení odpadového hospodářství, rozvoj zelených ploch a biodiverzity ve městě a okolí.
4. **Reakce na změny klimatu:** Projekty, které pomáhají městům přizpůsobit se dopadům změn klimatu a snižovat jejich vlastní emise skleníkových plynů.
5. **Integrace technologií „inteligentního města“ (smart city):** Zapojení moderních technologií a konceptů „inteligentního města“ (smart city) pro efektivnější správu městských zdrojů, energetický management a lepší služby pro občany.

GET se také specificky zaměřuje na dekarbonizované/zelené budovy jako na jednu z klíčových prioritních oblastí. Projekty v sektoru budov podporované EBRD odrážejí zásady udržitelného rozvoje a energetické účinnosti. Následující jsou obecné oblasti a zásady, které jsou začleněny do projektů v sektoru budov pod záštitou a financované ze strany EBRD:

1. **Energetická účinnost:** Projekty kladou důraz na zvyšování energetické účinnosti budov a infrastruktury. To může zahrnovat modernizaci izolace, vytápění, chlazení a osvětlení.
2. **Nízkouhlíková a udržitelná výstavba:** Podpora používání nízkouhlíkových a udržitelných materiálů při výstavbě a renovaci budov, s důrazem na minimalizaci environmentálních dopadů.
3. **Zelené certifikace:** Podpora získání a udržení certifikací a standardů pro ekologicky šetrné budovy, jako je LEED nebo BREEAM.
4. **Integrace obnovitelných zdrojů energie:** Zvýšená integrace obnovitelných zdrojů energie do budov a infrastruktury, jako jsou solární panely nebo tepelná čerpadla.
5. **Opatření pro adaptaci ke změnám klimatu:** Zahrnutí opatření do projektů, která zvyšují odolnost budov vůči změnám klimatu a zohledňují potřeby udržitelného rozvoje.
6. **Finanční mechanismy:** Vytvoření finančních mechanismů nebo podpora finančních nástrojů, které podporují investice do energetické účinnosti a udržitelnosti v sektoru budov.

¹³⁰ Zvláštností tohoto programu ve vztahu k Česku je skutečnost, že Česká republika byla jedním z prvních velkých donorů tohoto programu a spolufinancovala přípravu akčních plánů zelených měst v Jerevaně, Lvově a Tbilisi.

7. **Zahrnutí komunitních zájmů:** Zohledňování sociálních a komunitních aspektů při plánování a implementaci projektů, tak aby se zvýšila přidaná hodnota pro místní komunitu.

Klíčovými metodikou EBRD ve vztahu k dekarbonizaci jsou zejména:

- **Environmentální a sociální politika EBRD¹³¹** (angl. EBRD Environmental and Social Policy): Tato politika představuje klíčový dokument, kterým EBRD řídí svůj závazek podporovat „environmentálně zdravý a udržitelný rozvoj“ v celém rozsahu svých aktivit v oblasti investic a technické spolupráce. Je mimo jiné základem pro posuzování projektů a formulování závazků klientů k jejich dodržování během realizace a splacení příslušných finančních nástrojů EBRD prostřednictvím 10 výkonových ukazatelů.
- **Metodologie k určení sladění investic EBRD s Pařížskou dohodou¹³²** (angl. Methodology to Determine the Paris Agreement Alignment of EBRD Investments): V této metodice EBRD stanovila, jak bude určovat, zda projekt investiční činnosti nebo činnosti technické spolupráce, který by banka mohla financovat, je, či není „v souladu“ v s cíli zmírňování a přizpůsobení Pařížské dohody. To se týká prvního a druhého stavebního kamene rámce MDB pro sladění s cíli Pařížské dohody¹³³. Metodika pro každý prvek stanoví, jak bude EBRD určovat, zda činnosti, které by banka mohla financovat, jsou „sladěny“ nebo „nesladěny“ s cíli zmírňování a přizpůsobení Pařížské dohody. Rozsah metodiky zajišťuje, že existuje jasný přístup k určování souladu pro všechny typy projektů, pokrývající celou sadu finančních nástrojů a typů financování, které může banka používat.

¹³¹ Platná je nyní verze z června 2019, ale během roku 2024 má dojít k její revizi. Více, viz <https://www.ebrd.com/environmental-and-social-policy.html>.

¹³² Platná je nyní verze z prosince 2022. Více, viz <https://www.ebrd.com/ebd-paris-agreement>.

¹³³ Metodika má tři části: (1) přímo financované investice zahrnující projekty, které zahrnují specifické kapitálové výdaje; (2) nepřímo financované investice s partnerskými finančními zprostředkovateli (PFI) pokrývající financování EBRD rozšířené na finanční zprostředkovatele, kteří financují soubor dílčích transakcí pro konečné příjemce (prostřednictvím dílčích projektů nebo dílčích investic); a (3) typy financování používané EBRD, na které se jinak nevztahují body 1 a 2.

6 KLÍČOVÉ SOUVISEJÍCÍ ISO STANDARDY

Normy ISO jsou souborem celosvětově uznávaných pokynů, specifikací a kritérií, které vypracovala Mezinárodní organizace pro normalizaci (angl. International Organization for Standardization, ISO). ISO je nezávislá, nevládní mezinárodní organizace složená z národních normalizačních orgánů z různých zemí. Účelem norem ISO je **usnadnit mezinárodní obchod, zajistit kvalitu, bezpečnost a účinnost výrobků a služeb a podporovat inovace a udržitelnost**. Normy ISO pokrývají širokou škálu průmyslových odvětví, sektorů a oborů.

Mezi hlavní charakteristiky a aspekty norem ISO patří:

- **Mezinárodní konsensus.** Normy ISO jsou vytvářeny na základě konsensu, do kterého jsou zapojeni odborníci, zainteresované strany z průmyslu a zástupci členských zemí. Tím je zajištěno, že normy odrážejí širokou globální perspektivu a jsou mezinárodně akceptovány.
- **Rozmanitost témat.** Normy ISO pokrývají různorodá témata, včetně řízení kvality, environmentálního managementu, bezpečnosti informací, bezpečnosti potravin, energetického managementu, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a mnoha dalších. Každá norma je navržena tak, aby se zabývala specifickými aspekty v rámci své oblasti.
- **Standardizace procesů.** Normy ISO často standardizují procesy a postupy s cílem podpořit konzistenci, efektivitu a interoperabilitu. To je důležité zejména v odvětvích se složitými dodavatelskými řetězci a mezinárodní spoluprací.
- **Zahrnutí inovací a výzkumu.** Normy ISO pokrývají také oblasti související s inovacemi, jako je výzkum a vývoj, řízení inovací a technologická standardizace. Cílem norem ISO v těchto oblastech je podpořit kreativitu a usnadnit technologický pokrok.
- **Dobrovolné přijímání.** Normy ISO jsou dobrovolné, což znamená, že organizace se mohou rozhodnout pro jejich přijetí na základě svých specifických potřeb a cílů. Dodržování norem ISO je však často považováno za známku kvality. Organizace se mohou rozhodnout získat certifikát, aby prokázaly jejich dodržování.
- **Globální použitelnost.** Normy ISO jsou použitelné celosvětově a jsou široce využívány v mezinárodním obchodě. Poskytují společný jazyk a rámec pro organizace v různých zemích a odvětvích.

Normy ISO přispívají ke zlepšování výrobků, služeb a systémů, podporují inovace, udržitelnost a kompatibilitu v globálním kontextu. Organizace často používají normy ISO jako měřítko pro zlepšení svých procesů, kvality a celkové výkonnosti.

6.1 ISO 9001: Systém managementu kvality

ISO 9001 je mezinárodní norma pro systémy managementu kvality¹³⁴ (angl. Quality Management System, „QMS“). Norma ISO 9001 poskytuje organizacím rámec **pro zavedení, implementaci, udržování a neustálé zlepšování systému managementu kvality**. Norma ISO 9001 poskytuje jednotný jazyk a rámec pro organizace na celém světě, usnadňuje mezinárodní obchod a zvyšuje důvěryhodnost certifikovaných organizací.

¹³⁴ Více, viz <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-9001-010321-158242.html> .

Mezi klíčové aspekty normy ISO 9001 patří:

- **Systém řízení kvality (QMS).** Norma ISO 9001 klade důraz na zavedení systematického přístupu k řízení kvality v organizaci. To zahrnuje definování procesů, dokumentování postupů a zajištění toho, aby činnosti organizace důsledně splňovaly požadavky zákazníků a regulační normy.
- **Přístup k procesům.** Norma uplatňuje procesní přístup k managementu kvality a vybízí organizace k identifikaci, pochopení a řízení vzájemně propojených procesů. To zahrnuje procesy související s realizací produktu nebo služby, podpůrnými činnostmi, měřením a zlepšováním.
- **Zaměření na zákazníka.** Norma ISO 9001 klade velký důraz na pochopení a splnění požadavků zákazníka. Organizace jsou povinny zjišťovat a sledovat očekávání zákazníků, hodnotit jejich spokojenost a přijímat nápravná opatření na základě zpětné vazby od zákazníků.
- **Neustálé zlepšování.** Neustálé zlepšování je základním principem normy ISO 9001. Od organizací se očekává, že budou pravidelně vyhodnocovat své procesy a hledat příležitosti ke zlepšení. To může zahrnovat využívání dat, ukazatelů výkonnosti a strukturovaný přístup k řešení neshod.
- **Myšlení založené na rizicích.** Norma ISO 9001 zavádí koncept myšlení založeného na rizicích, jehož cílem je identifikovat a řešit potenciální rizika a příležitosti, které by mohly ovlivnit dosažení cílů kvality. Tento proaktivní přístup pomáhá organizacím účinně řídit nejistoty.
- **Dokumentace a vedení záznamů.** Norma uvádí požadavky na dokumentování systému řízení kvality organizace, včetně příručky kvality, dokumentovaných postupů a záznamů. Správná dokumentace zajišťuje, že procesy jsou dobře definovány, pochopeny a důsledně uplatňovány.
- **Vedení a zapojení.** Norma ISO 9001 zdůrazňuje význam angažovanosti vedení v oblasti kvality a zapojení všech úrovní organizace. Od vrcholového vedení se očekává, že bude projevoval vůdčí schopnosti a vytvářet prostředí, které podporuje zapojení zaměstnanců a jejich angažovanost v oblasti kvality.
- **Soulad.** Od organizací se vyžaduje, aby dodržovaly platné právní a regulační požadavky. ISO 9001 pomáhá zajistit, aby organizace znala a dodržovala příslušné zákony, normy a požadavky specifické pro zákazníka.

6.2 ISO 14001: Systém environmentálního managementu

ISO 14001 je mezinárodní norma pro systémy environmentálního managementu¹³⁵ (angl. Environmental Management Systems, EMS). Poskytuje organizacím rámec pro vytvoření, zavedení, udržování a neustálé zlepšování účinného systému environmentálního řízení. **Norma ISO 14001 pomáhá organizacím řídit jejich odpovědnost za životní prostředí a přispívat k udržitelným postupům.**

¹³⁵ Více, viz <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14001-010901-158527.html> .

Mezi klíčové aspekty normy ISO 14001 patří:

- **Systém environmentálního řízení (EMS).** Norma ISO 14001 popisuje požadavky na zavedení systému environmentálního řízení v organizaci. EMS je strukturovaný rámec, který pomáhá organizacím identifikovat, řídit, monitorovat a zlepšovat jejich environmentální výkonnost.
- **Cyklus PDCA (angl. Plan-Do-Check-Act).** Norma ISO 14001 se řídí cyklem PDCA, který představuje rámec neustálého zlepšování. Ten zahrnuje plánování environmentálních cílů a procesů (Plan), zavádění těchto procesů (Do), monitorování a měření výkonnosti (Check) a přijímání opatření ke zlepšení (Act).
- **Soulad s právními předpisy.** Od organizací používajících ISO 14001 se očekává, že identifikují a dodržují příslušné zákony a předpisy týkající se životního prostředí. To pomáhá zajistit, aby činnosti organizace byly v souladu s právními požadavky.
- **Myšlení založené na rizicích.** Norma ISO 14001 zahrnuje koncept myšlení založeného na rizicích a podporuje organizace v identifikaci a hodnocení environmentálních rizik a příležitostí. Tento proaktivní přístup pomáhá při řešení potenciálních dopadů na životní prostředí.
- **Perspektiva životního cyklu.** Norma ISO 14001 vybízí organizace, aby zohledňovaly environmentální aspekty svých výrobků nebo služeb v průběhu celého jejich životního cyklu. To zahrnuje aspekty, jako je těžba surovin, výroba, používání a likvidace.
- **Komunikace a dokumentace.** Norma zdůrazňuje důležitost komunikace jak interní, tak externí. Organizace jsou povinny uchovávat dokumentované informace týkající se jejich EMS, včetně politik, cílů, procesů a záznamů.
- **Připravenost na mimořádné události a reakce na ně.** Norma ISO 14001 vyžaduje, aby organizace zavedly a udržovaly postupy pro reakci na mimořádné události v oblasti životního prostředí. Tím je zajištěno, že organizace jsou připraveny řešit a zmírňovat případné environmentální havárie.
- **Zapojení zainteresovaných stran.** Organizacím se doporučuje identifikovat a zapojit příslušné zainteresované strany, včetně místních komunit, regulačních orgánů a zainteresovaných stran. To pomáhá pochopit vnější pohledy a očekávání související s vlivem na životní prostředí.
- **Průběžné zlepšování.** Norma ISO 14001 klade velký důraz na neustálé zlepšování EMS. Organizace jsou povinny sledovat a měřit své environmentální chování, provádět pravidelné interní audity a přijímat nápravná opatření k řešení neshod.

6.3 ISO 14091: Adaptace na změny klimatu - směrnice pro zranitelnost, dopady a posuzování rizik

Standard ISO 14091: Adaptace na změny klimatu - směrnice pro zranitelnost, dopady a posuzování rizik (angl. Adaptation to Climate Change - Guidelines on Vulnerability, Impacts and Risk Assessment)¹³⁶ (dále jen „ISO 14091“) poskytuje pokyny pro posuzování zranitel-

¹³⁶ Více, viz <https://www.iso.org/standard/68508.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14091-010991-244233.html>.

nosti, dopadů a rizik spojených se změnou klimatu v kontextu environmentálního managementu. Cílem je pomocí organizacím identifikovat a pochopit potenciální dopady změny klimatu na jejich činnosti a přijímat informovaná rozhodnutí ke zvýšení odolnosti. Organizace zavádějící normu ISO 14091 mohou těžit ze strukturovaného přístupu k pochopení a řešení důsledků změny klimatu na jejich environmentální odpovědnost. **Začleněním této normy do svých postupů environmentálního řízení mohou organizace zvýšit svou odolnost a přispět k celkovému úsilí o udržitelnost.**

Mezi hlavní rysy a součásti normy ISO 14091 patří:

- **Přizpůsobení se změně klimatu.** Norma ISO 14091 se konkrétně zabývá potřebou organizací přizpůsobit se změně klimatu. Uznává, že změna klimatu může představovat rizika a výzvy pro environmentální management, a podporuje proaktivní opatření k přizpůsobení se měnícím se podmínkám.
- **Posouzení zranitelnosti.** Norma poskytuje návod k provádění posouzení zranitelnosti, které zahrnuje identifikaci a pochopení citlivosti environmentálních aktiv nebo činností na změnu klimatu. To zahrnuje posouzení náchylnosti těchto aktiv k potenciálním dopadům.
- **Posouzení dopadů.** Norma ISO 14091 popisuje metodiky pro posuzování potenciálních dopadů změny klimatu na aktiva životního prostředí. To zahrnuje hodnocení toho, jak mohou změny klimatických podmínek ovlivnit výkonnost, integritu nebo životaschopnost těchto aktiv.
- **Posouzení rizik.** Norma poskytuje organizacím vodítko při provádění posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu. To zahrnuje vyhodnocení pravděpodobnosti a závažnosti potenciálních nepříznivých dopadů a zvážení účinnosti stávajících nebo plánovaných adaptačních opatření.
- **Integrace se systémy environmentálního řízení.** Norma ISO 14091 klade důraz na integraci úvah o adaptaci na změnu klimatu do stávajících systémů environmentálního řízení organizace. Tím je zajištěno, že změna klimatu je řešena v širším rámci environmentálních odpovědností.
- **Podpora rozhodování.** Pokyny uvedené v normě ISO 14091 jsou navrženy tak, aby podporovaly organizace při přijímání informovaných rozhodnutí o strategiích přizpůsobení se změně klimatu. To zahrnuje zvážení prioritizace opatření na základě vyhodnocených zranitelností, dopadů a rizik.
- **Pružnost a přizpůsobivost.** Stejně jako ostatní normy ISO je i norma ISO 14091 navržena tak, aby byla flexibilní a přizpůsobitelná různému organizačnímu kontextu. Uznává, že dopady změny klimatu se mohou v různých regionech a odvětvích lišit.

6.4 ISO 20400: Udržitelné nakupování – Návod

Standard ISO 20400: Udržitelné nakupování - Návod (angl. Sustainable Procurement - Guidance)¹³⁷ (dále jen „ISO 20400“) poskytuje organizacím, nezávisle na jejich činnosti nebo velikosti, návod na integraci udržitelnosti do nakupování, jak je popsáno v ISO

¹³⁷ Více, viz <https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso:20400:ed-1:v1:en> .

26000 – Sociální odpovědnost¹³⁸. Je určen pro zainteresované strany, které se podílejí na rozhodování a procesech nákupu nebo na něj mají vliv.

Mezi klíčové aspekty normy ISO 20400 patří:

- **Společenská odpovědnost.** Pochopení základů společenské odpovědnosti a udržitelného zadávání zakázek, které platí pro všechny.
- **Politiky a strategie.** Integrace udržitelnosti do politiky a strategie nákupu organizací. Platí pro vrcholové vedení, zaměstnance, držitele rozpočtu, management QHSE/CSR, management nákupu
- **Organizace nakupování.** Organizace funkce nákupu směrem k udržitelnosti. Platí pro řízení nákupu, odborníky na nákup a personál.
- **Procesy nakupování.** Začlenění udržitelnosti do procesu zadávání veřejných zakázek. Platí pro profesionály v oblasti zadávání zakázek, držitele rozpočtu, zaměstnance.

6.5 ISO 22301: Bezpečnost a odolnost - Systémy managementu kontinuity podnikání

ISO 22301 je mezinárodní norma, která specifikuje požadavky na systém řízení kontinuity podnikání (angl. Business Continuity Management System, „BCMS“). Norma poskytuje organizacím rámec pro zavedení, implementaci, udržování a neustálé zlepšování systému, který zvyšuje jejich odolnost a schopnost pokračovat v podnikání během a po rušivých událostech. Norma ISO 22301 je navržena tak, aby zajistila, že organizace budou schopny účinně reagovat na incidenty, zachovat základní funkce a minimalizovat dopady narušení. **Zavedením normy ISO 22301 mohou organizace zvýšit svou schopnost reagovat na narušení, chránit kritické funkce a účinně se zotavit, čímž zajistí odolnost svých činností.**

Mezi klíčové aspekty normy ISO 22301 patří:

- **Systém řízení kontinuity podnikání (BCMS).** Norma ISO 22301 popisuje požadavky na zavedení BCMS, což je strukturovaný rámec, který pomáhá organizacím identifikovat potenciální hrozby a vypracovat plány pro zajištění kontinuity kritických podnikových funkcí.
- **Kontext organizace.** Norma vyžaduje, aby organizace porozuměly vnitřním a vnějším faktorům, které mohou ovlivnit jejich schopnost zachovat základní funkce během narušení. To zahrnuje právní, regulační, kulturní a environmentální aspekty.
- **Vedení a řízení.** Norma ISO 22301 zdůrazňuje úlohu vedení při prosazování kultury kontinuity podnikání v organizaci. Vrcholové vedení je odpovědné za zajištění souladu systému BCMS se strategickými cíli a jeho začlenění do celkového systému řízení organizace.
- **Vyhodnocení a ošetření rizik.** Organizace jsou povinny provést posouzení rizik, aby identifikovaly potenciální hrozby a zranitelná místa. Na základě tohoto posouzení musí vypracovat strategie účinného ošetření a řízení rizik, které zajistí odolnost kritických podnikových funkcí.

¹³⁸ Více, viz <https://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html>.

- **Analýza dopadů na podnikání (angl. Business Impact Analysis, BIA).** Norma ISO 22301 vyžaduje provedení analýzy dopadů na podnikání s cílem identifikovat a stanovit priority kritických podnikových funkcí a zdrojů potřebných k jejich podpoře. Tato analýza je podkladem pro vypracování plánů kontinuity podnikání.
- **Vývoj plánů kontinuity podnikání.** Norma popisuje vypracování plánů kontinuity podnikání, včetně plánů reakce na incidenty a obnovy. Tyto plány poskytují plán pro reakci na narušení, minimalizaci výpadků a obnovení běžného provozu.
- **Cvičení a testování.** Norma ISO 22301 nabádá organizace k pravidelnému testování a procvičování plánů kontinuity podnikání, aby byla zajištěna jejich účinnost. To zahrnuje simulace, cvičení a další aktivity, které hodnotí připravenost organizace reagovat na reálné incidenty.
- **Monitorování a hodnocení výkonnosti.** Organizace musí zavést procesy monitorování a měření výkonnosti systému BCMS. To zahrnuje pravidelná posouzení, audity a hodnocení s cílem identifikovat oblasti, které je třeba zlepšit.
- **Neustálé zlepšování.** Neustálé zlepšování je klíčovou zásadou normy ISO 22301. Organizace jsou vyzývány, aby se poučily z incidentů, testů a cvičení a využívaly tyto informace k neustálému zlepšování svých schopností v oblasti kontinuity podnikání.
- **Dokumentace a záznamy.** Norma ISO 22301 vyžaduje, aby organizace udržovaly dokumentované informace týkající se jejich BCMS, včetně politik, plánů, postupů a záznamů. Řádná dokumentace zajišťuje, že procesy jsou dobře definovány a mohou být důsledně uplatňovány.

6.6 ISO 27001: Informační technologie - Bezpečnostní techniky - Systémy managementu bezpečnosti informací

ISO 27001 je mezinárodní norma, která stanovuje požadavky na zavedení, implementaci, udržování a neustálé zlepšování systému řízení bezpečnosti informací¹³⁹ (angl. Information Security Management System, „ISMS“). Norma je součástí skupiny norem ISO/IEC 27000, která zahrnuje řadu norem pro řízení bezpečnosti informací vydaných ISO a Mezinárodní elektrotechnickou komisí (angl. International Electrotechnical Commission, IEC). Norma ISO 27001 poskytuje strukturovaný a na rizicích založený přístup k řízení bezpečnosti informací a přispívá k ochraně citlivých dat a celkové odolnosti organizace vůči hrozbám kybernetické bezpečnosti.

Mezi klíčové aspekty normy ISO 27001 patří:

- **Systém řízení bezpečnosti informací (ISMS).** Norma ISO 27001 poskytuje systematický a komplexní přístup k řízení bezpečnosti informací v organizaci. ISMS je rámcem zásad, procesů, postupů a kontrolních mechanismů určených k ochraně důvěrnosti, integrity a dostupnosti informací.
- **Řízení rizik.** Základním principem normy ISO 27001 je řízení rizik. Organizace jsou povinny provádět hodnocení rizik, aby identifikovaly a vyhodnotily rizika bezpečnosti informací. Na základě tohoto posouzení musí zavést kontrolní mechanismy, aby tato rizika zmírnila nebo účinně řídila.

¹³⁹ Více, viz <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-iec-27001-369790-199772.html#> .

- **Soulad s právními předpisy a regulacemi.** Norma ISO 27001 klade důraz na dodržování platných zákonů, předpisů a smluvních závazků týkajících se bezpečnosti informací. To zahrnuje zajištění souladu postupů organizace v oblasti bezpečnosti informací s právními požadavky.
- **Neustálé zlepšování.** Norma se řídí cyklem PDCA a podporuje organizace v neustálém zlepšování procesů řízení bezpečnosti informací. To zahrnuje pravidelné přezkoumávání a aktualizaci bezpečnostních opatření s cílem přizpůsobit se vyvíjejícím se hrozbám a zranitelnostem.
- **Dokumentace a záznamy.** Norma ISO 27001 vyžaduje vypracování a udržování dokumentace související se systémem ISMS. Ta zahrnuje plán ošetření rizik, bezpečnostní politiky, postupy a záznamy o bezpečnostních incidentech.
- **Řízení bezpečnosti.** Norma poskytuje soubor bezpečnostních kontrol, které mohou organizace přijmout k řešení různých aspektů bezpečnosti informací. Tyto kontroly pokrývají oblasti, jako je řízení přístupu, kryptografie, fyzická bezpečnost, řízení incidentů a bezpečnost komunikace.
- **Závazky vedení.** Norma ISO 27001 zdůrazňuje význam závazku nejvyššího vedení k bezpečnosti informací. Od vedení se očekává, že poskytne vedení, zdroje a podporu pro implementaci a údržbu ISMS.
- **Interní a externí audity.** Organizace jsou povinny provádět interní audity svého ISMS, aby zajistily shodu a účinnost. Kromě toho mohou být u organizací usilujících o certifikaci podle normy ISO 27001 prováděny externí audity nezávislými certifikačními orgány.
- **Vztahy s třetími stranami.** Norma ISO 27001 zohledňuje bezpečnost informací sdílených s třetími stranami. Od organizací se očekává, že posoudí a budou řídit rizika spojená se vztahy s třetími stranami, včetně dodavatelů a partnerů.

6.7 ISO 31000: Management rizik

ISO 31000 je mezinárodní norma, která poskytuje pokyny a zásady pro řízení rizik¹⁴⁰ (angl. Risk Management). Tato norma je určena na pomoc organizacím při zavádění systematického a efektivního přístupu k řízení rizik v různých odvětvích a oborech. Norma ISO 31000 poskytuje organizacím společný jazyk a rámec pro efektivní identifikaci, hodnocení a řízení rizik. Zavedením pokynů uvedených v normě ISO 31000 mohou organizace zvýšit svou schopnost orientovat se v nejistotě, přijímat informovaná rozhodnutí a dosahovat svých cílů v dynamickém a měnícím se prostředí.

Mezi klíčové aspekty normy ISO 31000 patří:

- **Rámec pro řízení rizik.** Norma ISO 31000 nabízí rámec pro zavedení, implementaci, udržování a neustálé zlepšování řízení rizik v organizaci. Rámec je flexibilní a lze jej přizpůsobit kontextu, cílům a rozhodovacím procesům organizace.
- **Principy řízení rizik.** Standard uvádí soubor zásad, které tvoří základ efektivního řízení rizik. Tyto zásady zahrnují začlenění řízení rizik do organizačních procesů, přizpůsobení přístupu kontextu organizace a neustálé zlepšování rámce řízení rizik.

¹⁴⁰ Více, viz <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-31000-010351-158309.html#>.

- **Proces řízení rizik.** Norma ISO 31000 poskytuje obecný proces řízení rizik, který si organizace mohou přizpůsobit svým specifickým potřebám. Proces zahrnuje kroky, jako je stanovení kontextu, identifikace a hodnocení rizik, ošetření rizik, monitorování a přezkoumání procesu a komunikace a konzultace se zainteresovanými stranami.
- **Kultura řízení rizik.** Standard zdůrazňuje význam rozvoje kultury řízení rizik v organizaci. To zahrnuje podporu povědomí a porozumění rizikům, podporu otevřené komunikace a podporu proaktivního přístupu k řízení nejistoty.
- **Integrace s řízením a správou.** Norma ISO 31000 zdůrazňuje integraci řízení rizik s procesy správy a řízení organizace. Efektivní řízení rizik přispívá k informovanému rozhodování, zvyšuje odpovědnost a podporuje dosahování cílů.
- **Přizpůsobení se a adaptabilita.** Norma ISO 31000 je navržena tak, aby ji bylo možné přizpůsobit různým organizačním kontextům, strukturám a kulturám. Organizace si mohou proces řízení rizik přizpůsobit svým specifickým potřebám a bezproblémově jej integrovat do svých stávajících systémů řízení.
- **Komunikace a konzultace.** Norma zdůrazňuje význam komunikace a konzultací v průběhu celého procesu řízení rizik. Efektivní komunikace zajišťuje sdílení relevantních informací a konzultace zahrnují získávání podnětů od zainteresovaných stran s různými pohledy.
- **Průběžné zlepšování.** Norma ISO 31000 je v souladu s konceptem neustálého zlepšování. Organizacím se doporučuje, aby pravidelně přezkoumávaly a zdokonalovaly své procesy řízení rizik na základě zkušeností, změn kontextu a nových rizik.
- **Dokumentace a vedení záznamů.** Ačkoli norma ISO 31000 nepředepisuje požadavky na dokumentaci, navrhuje, aby organizace vedly vhodnou dokumentaci na podporu procesu řízení rizik. To zahrnuje záznamy o hodnocení rizik, rozhodnutích a přijatých opatřeních.
- **Kritéria rizik.** Norma doporučuje stanovit kritéria rizik, kterými se bude řídit identifikace, posuzování a ošetřování rizik. Jasná kritéria pomáhají organizacím přijímat informovaná rozhodnutí o přijatelných úrovních rizik.

6.8 ISO 50001: Systémy managementu hospodaření s energií

ISO 50001 je mezinárodní norma, která specifikuje požadavky na vytvoření, zavedení, udržování a zlepšování systému energetického managementu¹⁴¹ (angl. Energy Management System, dále jen „EnMS“). Zavedením normy ISO 50001 mohou organizace systematicky řídit a zlepšovat svou energetickou náročnost, snižovat náklady na energii a přispívat k plnění cílů udržitelnosti.

Mezi klíčové aspekty normy ISO 50001 patří:

- **Systém managementu hospodaření s energií.** Norma ISO 50001 poskytuje organizacím rámec pro zavedení systému EnMS, který představuje systematický přístup k neustálému zlepšování energetické náročnosti. EnMS je založen na modelu PDCA, podobně jako jiné normy pro systémy managementu.

¹⁴¹ Více, viz <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-50001-011501-158958.html#>.

- **Politika a cíle.** Organizace, které přijmou normu ISO 50001, musí vypracovat energetickou politiku, která je v souladu s jejich strategickými cíli. Tato politika slouží jako základ pro stanovení energetických cílů a cílových hodnot.
- **Právní a další požadavky.** Norma ISO 50001 zdůrazňuje důležitost identifikace a dodržování příslušných právních a jiných požadavků týkajících se využívání energie a energetické účinnosti. To zahrnuje předpisy, dohody a smluvní závazky.
- **Energetické plánování.** Organizace jsou povinny zavést procesy pro identifikaci významného využití energie a stanovení ukazatelů energetické náročnosti. To zahrnuje provedení energetického přezkumu a stanovení výchozích hodnot energetické náročnosti.
- **Vedení a provoz.** Norma ISO 50001 uvádí požadavky na zavedení a provoz EnMS. To zahrnuje vymezení rolí, odpovědností a pravomocí, jakož i zajištění školení a programů zvyšování povědomí zaměstnanců.
- **Monitorování a měření.** Norma zdůrazňuje význam monitorování, měření a analýzy energetické náročnosti. Organizace jsou povinny zavést procesy pro sběr dat, hodnocení výkonnosti a podávání zpráv.
- **Audit a přezkoumání.** Norma ISO 50001 obsahuje ustanovení o interních auditech pro hodnocení účinnosti EnMS. Kromě toho se v pravidelných intervalech provádějí přezkoumání vedením, aby se zajistila trvalá vhodnost, přiměřenost a účinnost systému.
- **Průběžné zlepšování.** Neustálé zlepšování je hlavní zásadou normy ISO 50001. Organizace jsou vybízeny k neustálému hledání příležitostí ke zlepšování energetické náročnosti a k průběžnému zlepšování je uplatňován cyklus PDCA.
- **Dokumentace a záznamy.** Norma ISO 50001 vyžaduje, aby organizace vedly dokumentaci týkající se jejich EnMS, včetně energetické politiky, cílů, procesů a záznamů. Dokumentace poskytuje důkaz o shodě a slouží jako reference pro zaměstnance.

6.9 ISO 55001: Management aktiv

ISO 55001 je mezinárodní norma, která stanovuje požadavky na systém řízení aktiv¹⁴² (angl. Asset Management System, dále jen „AMS“). Tato norma poskytuje organizačním rámcem pro zavedení, implementaci, udržování a neustálé zlepšování efektivní správy aktiv. Norma ISO 55001 poskytuje systematický přístup k účinnému a efektivnímu řízení aktiv. Zavedením normy ISO 55001 **mohou organizace optimalizovat výkonnost svých aktiv, snížit rizika a přispět k dosažení svých strategických cílů.**

Mezi klíčové aspekty normy ISO 55001 patří:

- **Systém řízení aktiv (AMS).** Norma ISO 55001 popisuje požadavky, které musí organizace splňovat při zavádění AMS. Tento systém zahrnuje strukturovaný a koordinovaný soubor činností k realizaci hodnoty aktiv při současném řízení souvisejících rizik a nákladů.

¹⁴² Více, viz <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-55001-010376-158322.html> .

- **Vedení a řízení.** Norma zdůrazňuje význam vedení a řízení v oblasti správy aktiv. Od vrcholového vedení se očekává, že projeví vůdčí schopnosti a odhodlání, a měly by existovat jasné struktury řízení, které podpoří efektivní rozhodování.
- **Politika správy aktiv.** Od organizací, které přijmou normu ISO 55001, se vyžaduje, aby vytvořily politiku správy aktiv, která bude v souladu s jejich celkovými strategickými cíli. Politika poskytuje rámec pro stanovení cílů a úkolů správy aktiv.
- **Řízení rizik.** Norma ISO 55001 zahrnuje zásady řízení rizik. Organizace musí identifikovat a vyhodnocovat rizika spojená se svými aktivy a zavádět opatření k účinnému řízení a zmírňování těchto rizik.
- **Perspektiva životního cyklu.** K řízení aktiv se v normě ISO 55001 přistupuje z hlediska životního cyklu, přičemž se bere v úvahu celý životní cyklus aktiv od plánování a pořízení až po provoz, údržbu a likvidaci.
- **Plánování a podpora.** Norma se zabývá činnostmi plánování a podpory, včetně řízení zdrojů, rozvoje kompetencí, komunikace a dokumentovaných informací. Adekvátní podpora zajišťuje efektivní implementaci procesů řízení aktiv.
- **Vyhodnocení výkonnosti.** Organizace musí zavést procesy pro monitorování, měření, analýzu a hodnocení výkonnosti správy aktiv. To zahrnuje hodnocení dosahování cílů a účinnosti procesů správy aktiv.
- **Interní audity a přezkoumání vedením.** Norma ISO 55001 obsahuje ustanovení o interních auditech pro posouzení shody a účinnosti systému řízení aktiv. Kromě toho se provádí přezkoumání systému řízení, aby se zajistilo neustálé zlepšování a vhodnost systému.
- **Neustálé zlepšování.** Neustálé zlepšování je základním principem normy ISO 55001. Organizace jsou vybízeny k tomu, aby hledaly příležitosti ke zlepšování procesů správy aktiv s cílem zvýšit výkonnost a dosáhnout lepších výsledků.
- **Integrace s organizačními procesy.** Norma ISO 55001 klade důraz na integraci systému řízení aktiv s celkovým systémem řízení organizace. Tato integrace zajišťuje soulad se strategickými cíli a podnikovými procesy.

7 STANDARDY FINANCOVÁNÍ

Při každé systematické a co do rozsahu objemnější dekarbonizaci a zvyšování energetické účinnosti začíná být důležité strategicky zvažovat typ vhodného financování. Udržitelné financování, jak bylo ukázáno ve Studii 1, představuje nový typ financování, jehož věcné charakteristiky jsou více či méně vázány na ESG a v prostředí vnitřního trhu do budoucna zejména na EU Taxonomii. Zatímco individuální finanční nástroje si každá finanční instituce zpravidla definuje různě, prosazuje se na světových finančních trzích čím dál více standardizace ve vztahu k dluhopisovým programům a produktům.

Dluhopisové financování zaměřené na udržitelnost je tak reprezentováno např. zelenými dluhopisy, které představují druh cenného papíru udržitelného financování, kterým jejich emitenti získávají finanční prostředky na nové nebo stávající projekty, které přinášejí environmentální přínosy¹⁴³. „Zelená“ charakteristika může obecně zahrnovat investice zejména do projektů čisté dopravy, obnovitelných zdrojů energie, udržitelného využívání zdrojů, ochrany životního prostředí nebo přizpůsobení se změně klimatu. Jak úroveň emisí GHG, tak i profil energetické účinnosti, jsou typickými klíčovými aspekty investic, na které lze zelené dluhopisy použít

Zelené dluhopisy jsou standardní cenné papíry, jejichž finanční charakteristiky – seniorita, splatnost, rating, emisní cena, úroková sazba – mohou být stejné jako u ekvivalentních „nezeleňých“ dluhopisů. **Jedinou odlišností je jejich specifická charakteristika environmentální udržitelnosti, tedy směřování výnosů z jejich emise do „zelených“ projektů sladěných s environmentálními cíli, které jsou transparentně vyhodnocované a ověřované podle mezinárodních ESG standardů.** Důraz na environmentální udržitelnost a klimatické prověření zajišťuje důkladnější kontrolu, která vede k lepšímu řízení environmentálních a klimatických rizik. Z tohoto pohledu by zelené projekty měly mít nižší rizikový profil. Pro zelené dluhopisy existuje na světě řada standardů, které se mohou v určitých detailech vzájemně odlišovat, nebo naopak doplňovat. **Současné standardy se neustále vyvíjí v reakci na přibývající zkušenosti a potřeby trhů a pro Evropu jsou relevantní zejména uvedené níže.**

S tématem finančních standardů je třeba také zmínit problematiku ESG ratingů, tj. metoda hodnocení environmentálních, sociálních a správních (ESG) praktik a výkonnosti na korporátní úrovni jako protějšek úvěrových (kreditních) ratingů¹⁴⁴.

7.1 GBP (Zásady zelených dluhopisů ICMA)

Zásady zelených dluhopisů¹⁴⁵ (angl. Green Bond Principles, „GBP“) jsou vydané Mezinárodní asociací pro kapitálový trh (angl. International Capital Market Association, ICMA). Jedná se o dobrovolné procesní pokyny doporučující emitentům jasný postup a transparentnost, přesnost

¹⁴³ Vedle zelených dluhopisů, které financují investice vedoucí ke zlepšení environmentálních aspektů udržitelnosti, se také například uplatňují sociální dluhopisy směřující kapitál do investic vedoucích ke zlepšení sociálních aspektů udržitelnosti.

¹⁴⁴ ESG ratingy se tedy zaměřují na udržitelnost podniku a její dopad na společnost a životní prostředí, zatímco úvěrový (kreditní) rating se zaměřuje na schopnost společnosti splácet své dluhy.

¹⁴⁵ Více, viz <https://www.icmagroup.org/sustainable-finance/the-principles-guidelines-and-handbooks/green-bond-principles-gbp/>.

a integritu informací, které investoři, banky a další účastníci trhu využívají k pochopení charakteristik každého zeleného dluhopisu.

Zelené dluhopisy sledují následující čtyři zásady:

- 1. Použití výnosů** (angl. use of proceeds). Cílem zeleného dluhopisu je použít výnosů z emise na způsobilé zelené projekty. Tyto projekty by měly mít jasné přínosy pro životní prostředí, emitent by je měl posoudit, vyčíslit a náležitě popsat. GBP definuje několik širokých kategorií způsobilosti pro zelené projekty, které přispívají k pěti cílům v oblasti životního prostředí tzv. Environmentální cíle. Následující seznam je orientační, ale zachycuje nejčastěji používané typy projektů, které jsou nebo mají být podporovány trhem zelených dluhopisů:
 - Obnovitelná energie a energetická účinnost;
 - Čistá doprava;
 - Prevence a omezování znečištění;
 - Environmentálně udržitelné hospodaření s přírodními zdroji;
 - Biologická rozmanitost na souši a ve vodě;
 - Udržitelné hospodaření s vodou a odpadními vodami;
 - Přizpůsobení se změně klimatu;
 - Oběhové hospodářství a jemu přizpůsobené výrobky, výrobní technologie a procesy;
 - a
 - Ekologické budovy.
- 2. Posouzení a výběr projektů** (angl. process for project evaluation and selection). Emitent musí stanovit jasná kritéria pro hodnocení a výběr zelených projektů, včetně kontroly souladu svých projektů s definicí zelených projektů a posouzení očekávaných přínosů pro životní prostředí. Emitent vybere a vyhodnotí způsobilé zelené (nebo sociální/udržitelné) projekty podle stanovených výběrových kritérií, které si sám předem určí a dále investorům sdělí:
 - Cíle environmentální udržitelnosti svých projektů,
 - Postupy použité při posuzování způsobilosti projektů, a
 - Splnění kritérií způsobilosti (angl. eligibility criteria).
- 3. Správa výnosů** (angl. management of proceeds). Emitent zelených dluhopisů by měl investorům jasně sdělit, jak bude formálně, po celou dobu platnosti dluhopisu, sledovat přidělení výnosů emise na investice do způsobilých zelených projektů, včetně výše nevyužitých prostředků. Správa může probíhat odděleně pro jednotlivé dluhopisy nebo souhrnně na bázi portfolia a měla by být ověřována externím auditorem.
- 4. Vykazování informací** (angl. reporting). Emitent by měl každoročně zpřístupňovat informace o použití výnosů až do jejich úplného užití. Výroční zpráva by měla obsahovat seznam projektů, na které byly výnosy využity včetně jejich popisu a očekávaného dopadu. Informace mohou být prezentovány pro jednotlivé projekty, nebo celé portfolio.

7.2 CBS (Standard klimatických dluhopisů CBI)

Iniciativa pro klimatické dluhopisy¹⁴⁶ (angl. Climate Bond Initiative, „CBI“) je mezinárodní neziskovou organizací zaměřenou na investory, kteří podporují rozsáhlé investice k prohlubování celosvětového nízkouhlíkového hospodářství. Cílí na mobilizaci globálního kapitálu pro opatření v oblasti klimatu, a to prostřednictvím rozvoje standardů a certifikačního schématu „Klimatické dluhopisy, zapojení do tvorby politik a tržní informace“ (angl. Climate Bonds, Policy Engagement a Market Intelligence).

Standard klimatických dluhopisů (angl. Climate Bonds Standard, CBS) od CBI **neuznává žádné jiné typy dluhopisů než ty, které jsou definovány v GBP**. Tuto certifikaci mohou získat ale i jiné dluhové nástroje, než jsou dluhopisy.

Certifikace podle standardu CBS (Climate Bond International Standards and Certification Scheme) potvrzuje, že dluhopis nebo jiný dluhový nástroj je v souladu se GBP, používá odpovídající nástroje vnitřní kontroly, reportování a monitorování využití finančních prostředků. Standard rovněž potvrzuje, že projekty financované prostřednictvím emise zelených dluhopisů přispívají k dosažení stanovených cílů v rámci Pařížské dohody. Navíc CBI stanovuje **kritéria pro ověření určitých ekologických referencí dluhopisu nebo jiného dluhového nástroje**. Jeho cílem je poskytnout spolehlivý přístup k ověření, zda jsou finanční prostředky využívány k financování projektů a aktiv, které jsou v souladu s vytvářením nízkouhlíkové ekonomiky.

7.3 EUGBS (Standard zelených dluhopisů EU)

Dne 27. listopadu 2023 bylo vydáno nařízení o evropských zelených dluhopisech¹⁴⁷ („Nařízení o EUGBS“), kterým je zaváděn tzv. **standard zelených dluhopisů EU** (angl. European Green Bond Standard, „EUGBS“). Jde o dobrovolný standard, který má pomoci rozšířit a zvýšit ekologické ambice trhu zelených dluhopisů s využitím jednotného klasifikačního systému udržitelnosti EU Taxonomie¹⁴⁸.

EUGBS má být „zlatým standardem“ (lepší než stávající globální standardy) pro subjekty soukromého a veřejného sektoru k tomu, aby využívaly zelené dluhopisy k získávání finančních prostředků na kapitálových trzích k financování rozsáhlých investic, a přitom splnit náročné požadavky na udržitelnost a chránit investory. EUGBS bude možné využít na širokou škálu podporovaných aktiv, a to jak nefinančních, tak i finančních aktiv, včetně financování investic domácností a budoucích kapitálových (CapEx) plánů.

¹⁴⁶ Více, viz <https://www.climatebonds.net/>.

¹⁴⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2631 ze dne 22. listopadu 2023 o evropských zelených dluhopisech a o volitelném zveřejňování informací o dluhopisech nabízených jako environmentálně udržitelné a informací o dluhopisech vázaných na udržitelnost.

¹⁴⁸ Výjimkou je rozsah 15% dané emise dluhopisů EUGBS, které mohou být kryty hospodářskými činnostmi, pro které zatím neexistují technická screeningová kritéria.

EUGBS má tyto čtyři základní charakteristiky:

- **Sladění s EU Taxonomií.** Finanční prostředky získané dluhopisem by měly být plně přiděleny projektům, které jsou v souladu s EU Taxonomií (k zamezení greenwashingu).
- **Transparentnost.** Plná transparentnost toho, jak jsou výnosy z dluhopisů přidělovány prostřednictvím podrobných požadavků na podávání zpráv (včetně každoročních zpráv).
- **Vnější přezkoumání.** Všechny dluhopisy dle EUGBS musí být zkontrolovány nezávislým externím kontrolorem, aby se zajistilo dodržování nařízení a taxonomické sladění financovaných projektů.
- **Dohled nad kontrolory ze strany Evropského orgánu pro trhy s cennými papíry¹⁴⁹** (angl. European Securities and Markets Authority, „ESMA“). Nezávislí externí kontroloři poskytující služby emitentům EUGBS dluhopisů musí být registrováni u ESMA a musí být tímto orgánem dozorováni.

Investoři by měli těžit z **nákladově efektivního přístupu ke spolehlivým informacím o dluhopisech dle EUGBS prostřednictvím nezávislého externího kontrolora** nasmlouvaného emitentem, který zajistí před-emisní a po-emisní kontrolu emise dluhopisů dle EUGBS na základě kontroly vzorku.

Emitenti EUGBS dluhopisů budou povinni zveřejňovat zejména tyto informace:

- **před vydáním emise** (před-emisní): kontrolu vzorku nezávislým externím kontrolorem certifikovaným u ESMA;
- **po vydání emise** během splácení (periodické): min. 1x zprávy o dopadu po plné alokaci (dobrovolná nezávislá externí kontrola); a
- **po splacení emise** (po-emisní): kontrola vzorku nezávislým externím kontrolorem certifikovaným u ESMA.

7.4 ESG ratingy

Trh s ratingy ESG je globálním trhem¹⁵⁰. Celosvětově existují desítky ESG ratingových agentur, které shromažďují údaje o různých faktorech, jako jsou emise GHG, pracovní postupy, diverzita správních rad a zapojení komunity, aby zhodnotily celkovou výkonnost společnosti. Tyto ratingy používají investoři, analytici a další zúčastněné strany k posouzení dlouhodobé udržitelnosti společnosti a řízení rizik. Metodiky ESG ratingu nejsou na rozdíl od úvěrových ratingů zatím sjednocené a každá ratingová agentura může používat různé metodiky a kritéria pro hodnocení společností, které se tak může napříč agenturami lišit¹⁵¹.

Ratingy ESG hrají důležitou úlohu na světových kapitálových trzích, neboť investoři, dlužníci a emitenti tyto ratingy ESG stále častěji používají jako součást informovaných

¹⁴⁹ Více, viz <https://www.esma.europa.eu/>.

¹⁵⁰ Někteří velcí poskytovatelé ratingu ESG mají sídlo v EU, zatímco mnoho dalších má sídlo mimo EU, ale v rámci EU mají dceřiné společnosti.

¹⁵¹ Je také důležité mít na paměti, že ESG ratingy jsou pouze jedním z nástrojů pro hodnocení udržitelnosti společnosti a měly by být používány ve spojení s jinými zdroji informací.

rozhodnutí a rozhodnutí o udržitelných investicích a financování. Například úvěrové instituce, investiční podniky, pojišťovny, včetně životních, a zajišťovny tyto ratingy ESG často používají v rámci své investiční činnosti jako referenční údaje pro výkonnost v oblasti udržitelnosti nebo pro rizika a příležitosti týkající se udržitelnosti. V důsledku toho mají ratingy ESG značný dopad na fungování trhů a na důvěru investorů a spotřebitelů. Hrají totiž důležitou úlohu pro řádné fungování unijního trhu udržitelného financování tím, že poskytují důležité informace pro investiční strategie, řízení rizik a povinnosti investorů a finančních institucí v oblasti zveřejňování informací.

Přínosy ESG ratingu pro podniky je třeba hledat zejména v těchto pěti přidaných hodnotách:

- **Vylepšené řízení rizik:** ESG rating pomáhá společnostem identifikovat a řídit rizika související s ESG, jako je znečištění životního prostředí, pracovní postupy a otázky etické správy. Řešením těchto rizik mohou podniky snížit pravděpodobnost negativních dopadů na jejich pověst, finance a právní závazky.
- **Větší zapojení zainteresovaných stran:** ESG rating pomáhá podnikům navázat kontakt s jejich zainteresovanými stranami, včetně investorů, zákazníků, zaměstnanců a komunit. Prokázáním svého odhodlání k otázkám ESG mohou podniky vybudovat důvěru a loajalitu se svými akcionáři a přilákat investice a zákazníky, kteří upřednostňují udržitelnost.
- **Lepší dobrá pověst:** Rating může zlepšit reputaci značky podniku zdůrazněním jejich udržitelných postupů, řádné správy věcí veřejných a etických standardů. Pozitivní hodnocení ESG může odlišit podnik od jeho konkurentů a přilákat pozitivní mediální pokrytí a uznání indexů udržitelnosti.
- **Zlepšená finanční výkonnost:** Implementace ESG do obchodní strategie je spojována se zlepšenou finanční výkonností, včetně vyšší ziskovosti, nižších nákladů na kapitál a lepší dlouhodobé hodnoty pro akcionáře či podílníky. Důvodem je, že podniky se silnými postupy ESG jsou lépe vybaveny pro řízení rizik, přilákání investic a splnění požadavků investorů, kteří se stále více zaměřují na udržitelnost.
- **Soulad s legislativou a regulací:** ESG rating pomůže podnikům dodržovat předpisy týkající se vykazování udržitelnosti, jako je CSRD a Doporučení TCFD. Dodržováním těchto předpisů se podniky mohou vyhnout právním rizikům a rizikům souvisejícím s reputací, a tudíž prokázat svůj závazek udržitelnosti.

Jak již bylo uvedeno v Oddíle 2.2.9 Studie 1, **zveřejnila Komise v červnu 2023 návrh nařízení o poskytovatelích ratingu pro oblast životního prostředí, sociálních záležitostí a správy (ESG), COM/2023/314 final („Nařízení o trhu ESG ratingů“).** Tento návrh vycházel mimo jiné ze zprávy Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry (IOSCO) z listopadu 2021, která obsahovala soubor doporučení týkajících se poskytovatelů ESG ratingů¹⁵². Klíčovými zjištění této studie byly:

- Definice jsou málo jasné a sladěné, včetně stejného nedostatku ohledně toho, co ratingy a datové produkty mají za cíl měřit.

¹⁵² Více, viz <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD690.pdf> .

- Chybí transparentnost ohledně metodik, na nichž jsou tyto ratingy, respektive datové produkty, založeny.
- Zatímco jsou v odvětví ESG ratingů a datových produktů velké rozdíly, existuje nerovnoměrné pokrytí nabízených produktů s některými odvětvími nebo geografickými oblastmi těžícími z většího pokrytí než ostatní, což vede k mezerám pro investory, kteří usilují dodržovat určité investiční strategie.
- Mohou existovat obavy ohledně řízení střetu zájmů, kdy ESG poskytovatel hodnocení a datových produktů nebo subjekt úzce spojený s poskytovatelem provádí poradenské služby pro podniky, které jsou předmětem těchto ESG ratingů nebo datových produktů.
- Lepší komunikace s podniky, které jsou předmětem ESG ratingů nebo datových produktů, byla identifikována jako oblast, která si zaslouží další pozornost vzhledem k důležitosti zajištění, aby hodnocení ESG nebo jiné datové produkty byly založeny na spolehlivých informacích.

Dne 20. prosince 2023 došlo k politické dohodě v rámci pozice Rady k nařízení o trhu ESG ratingů¹⁵³. Cílem nových pravidel je posílit spolehlivost a srovnatelnost ESG ratingů zlepšením transparentnosti a integrity operací poskytovatelů ESG ratingů, zvýšením srovnatelnosti ratingů a předcházením potenciálním střetům zájmů. Podle navrhovaných pravidel budou poskytovatelé ratingu ESG muset mít **povolení a dohled ze strany ESMA a musí splňovat požadavky na transparentnost, zejména pokud jde o jejich metodiku a zdroje informací. Poskytovatelé budou podléhat konkrétním opatřením k předcházení a řízení střetů zájmů.**

¹⁵³ Více, viz <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/20/sustainable-finance-council-agrees-negotiating-mandate-on-esg-ratings/> .

8 METODIKY EFRAG K VÝKAZNICTVÍ O UDRŽITELNOSTI

8.1 Dvojí významnost a prováděcí technické pokyny EFRAG

Koncept dvojí významnosti (angl. double materiality) je pojem používaný v teorii udržitelnosti k vyjádření **dvojího pohledu na významnost aspektů udržitelnosti**, konkrétně s ohledem na to:

- jak činnosti organizace dopadají na společnost a životní prostředí (**významnost dopadů**, angl. **impact materiality**); a
- jaký je dopad externích faktorů udržitelnosti na finanční výkonnost a hodnotu organizace (**finanční významnost**, angl. **financial materiality**).

Tento koncept je klíčový pro jakékoliv organizace, zejména však pro ty působící na trhu (podniky), které se snaží sladit své strategie s dlouhodobými cíli udržitelnosti. **Je klíčový pro posouzení rizik a příležitostí v oblasti udržitelnosti, včetně rizik vyplývajících ze zmírňování změny klimatu (mitigace) zahrnující i téma uhlíkové stopy a energetické účinnosti.** V kontextu konkrétního podniku a jeho dodavatelského řetězce umožňuje zaměřit se na významné aspekty udržitelnosti a nezabývat se těmi nevýznamnými (nepodstatnými). Tím se **racionalizuje využívání udržitelnosti v podnikové praxi.**

Významnost se týká významu nebo relevance informací v rozhodovacích procesech a následně se odráží do plnění výkaznických povinností. Ve vykazování o udržitelnosti pomáhá tento koncept identifikovat a upřednostňovat takové ESG problémy podniku, které mají největší **dopad na jejich výkonnost a zájmy zainteresovaných stran.** Tím, že se podniky zaměří na podstatné (významné, materiální) otázky, zajistí, aby jejich uveřejnění byla informativní a odrážela jejich nejdůležitější obavy týkající se udržitelnosti. Tyto informace mají velkou hodnotu **zejména pro rozhodování o investování a poskytování kapitálu do takovýchto podniků třetími stranami.**

Dvojí významnost rozšiřuje tradiční pojetí toho, co účetní standardy považují za „významné“, tím, že uznává, že problémy ESG ovlivňují nejen finanční výkonnost společnosti (finanční významnost), ale mají také širší společenské a environmentální dopady (významnost dopadů). Důsledkem využívání konceptu dvojí významnosti je skutečnost, že podniky a finanční instituce by měly současně podávat zprávy o záležitostech udržitelnosti, které jsou finančně významné¹⁵⁴ při ovlivňování obchodní hodnoty a zároveň významné pro širší okolí a společnost jako celek.

¹⁵⁴ Např. podle Komise pro cenné papíry a burzu USA (US Securities and Exchange Commission, SEC) jsou informace o společnosti, pokud jde o finanční výkazy, významné a měly by být zveřejněny, pokud je „rozumný člověk“ považuje za důležité.

Jak bylo ukázáno ve Studii 1, pro mnoho podniků v dohledné době přibude povinnost povinného nefinančního účetnictví podle směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti¹⁵⁵ („CSRD“)¹⁵⁶. Jedním z klíčových rysů CSRD je výslovné uznání dvojí významnosti. Zdůrazňuje, že je potřeba, aby povinné subjekty posuzovaly a zveřejňovaly své dopady na společnost a životní prostředí, protože tyto faktory mohou z dlouhodobého hlediska významně ovlivnit jejich finanční výkonnost. CSRD vyžaduje, aby společnosti vyhodnotily svůj dopad na otázky udržitelnosti, a to napříč všemi stávajícími 10 tematickými standardy udržitelnosti specifikovanými v Evropských standardech pro vykazování udržitelnosti („ESRS“)¹⁵⁷, jejichž konečný návrh průřezových a tematických standardů byl uveřejněn na konci července 2023 a je nyní již platný¹⁵⁸ („Nařízení o obecných ESRS“). Mezi tyto ESRS standardy patří i standard ESRS E1 (*Změna klimatu*), který zahrnuje i problematiku uhlíkové stopy a energetické účinnosti. CSRD mimo jiné také novelizuje Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, ve znění pozdějších předpisů („Směrnice o účetnictví“). K ESRS jsou v současné době připravovány ze strany EFRAG tzv. Prováděcí technické pokyny k posuzování významnosti¹⁵⁹ („Pokyny EFRAG k posuzování významnosti“).

Box 5: CSRD a dvojí významnost v kontextu ESRS ES 1 (Změna klimatu)

CSRD navazuje na ustanovení čl. 19a odst. 1 a čl. 29a odst. 1 směrnice o účetnictví, která vyžadují nejen vykazování informací „v rozsahu potřebném k pochopení vývoje podniku, jeho výkonnosti a postavení“, nýbrž také informací nezbytných pro pochopení dopadů jeho činnosti na environmentální, sociální a zaměstnanecké otázky, dodržování lidských práv a boj proti korupci a úplatkářství¹⁶⁰.

¹⁵⁵ Angl. Corporate Sustainability Reporting Directive, směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>.

¹⁵⁶ Tato směrnice byla schválena Evropským parlamentem a Radou v listopadu 2022 a byla publikována v Úředním věstníku v prosinci 2022. Členské země EU nyní budou mít 18 měsíců od nabytí účinnosti na její začlenění do národních legislativ, tj. do 6. července 2024. Do vydání CSRD existoval v zásadě stav, kdy neexistovaly v zákonodárství EU obecně uznávané metriky a metod měření, hodnocení a řízení rizik spojených s udržitelností. Absence tak představovala rovněž překážku úsilí podniků o zajištění udržitelnosti jejich obchodních modelů a činností. Nezveřejňování informací o udržitelnosti ze strany podniků rovněž omezuje možnosti zúčastněných stran, včetně aktérů občanské společnosti, odborů a zástupců zaměstnanců, vstupovat do dialogu s podniky ohledně otázek udržitelnosti. CSRD má ambici tento soubor jednotných standardizovaných informací o udržitelnosti na vnitřním trhu dodat.

¹⁵⁷ Mimo tyto obecné ESRS pro „velké podniky“ vyvíjí v současnosti EFRAG také ESRS standardy pro malé a střední podniky. Standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti pro malé a střední podniky budou představovat referenční úroveň pro podniky, na něž se vztahují požadavky zavedené touto pozměňující směrnicí, pokud jde o úroveň informací o udržitelnosti, jež by mohly rozumně požadovat od malých a středních podniků a mikropodniků, které jsou dodavateli nebo klienty v rámci jejich v hodnotových řetězců. Všechny ESRS standardy by měly být pravidelně v tříletých periodách podrobeny přezkumu s cílem zohlednit příslušný vývoj, včetně vývoje v oblasti mezinárodních standardů.

¹⁵⁸ Angl. European Sustainability Reporting Standards, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) /... kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti z 31. července 2023, C/2023/5303 final, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=PI_COM:C\(2023\)5303](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=PI_COM:C(2023)5303).

¹⁵⁹ Angl. Implementation Guidance for the Materiality Assessment, verze z 15. listopadu 2023. Více, viz <https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting%20Documents%2F2302241036281819%2F04-02%20Materiality%20Assessment%20Implementation%20Guidance%20SRB%20231115%20clean.pdf>.

¹⁶⁰ Toto byl původní rozsah zveřejňování informací o udržitelnosti dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU ze dne 22. října 2014, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami, ve znění pozdějších předpisů, tj. tzv. NFRD (angl. Non-financial Reporting Directive). Více, viz níže.

ESRS pak využilo ve své konečné podobě koncept dvojí významnosti jako základní zásadu pro vymezení rozsahu zveřejňovacích povinností. Zatímco ESRS 1 (*Obecné požadavky*) stanoví obecné zásady, které se mají uplatňovat při vykazování podle ESRS a sám nestanovuje konkrétní požadavky na zveřejňování, specifikuje ESRS 2 (*Obecné informace*) základní informace, které mají být zveřejněny bez ohledu na to, která záležitost udržitelnosti je zvažována. **ESRS 2 je povinný pro všechny společnosti spadající do působnosti CSRD. Všechny ostatní standardy a jednotlivé požadavky na zveřejnění a datové body obsažené v ESRS podléhají posouzení dvojí významnosti. **To znamená, že společnost bude vykazovat pouze relevantní informace a může vynechat příslušné informace, které nejsou (“významné”) pro její obchodní model a činnost relevantní.****

Požadavky na zveřejnění (s výhradou dvojí významnosti) však nejsou dobrovolné. Dotyčné informace musí být zveřejněny, jsou-li významné a proces posuzování významnosti podniku podléhá externímu ujištění („audit“) v souladu s ustanoveními směrnice o účetnictví. **Standardy vyžadují, aby podniky provedly důkladné posouzení významnosti, aby zajistily, že budou zveřejněny všechny informace o udržitelnosti nezbytné pro splnění cílů a požadavků směrnice o účetnictví.**

Pokud společnost dospěje k závěru, že změna klimatu není závažným tématem, a proto nepodává zprávy v souladu s tímto tematickým standardem ESRS, musí poskytnout podrobné vysvětlení závěrů svého posouzení významnosti s ohledem na změnu klimatu. Tento požadavek odráží skutečnost, že změna klimatu má rozsáhlé a systémové dopady napříč ekonomikou¹⁶¹.

ESRS obsahuje řadu jasně identifikovaných datových bodů, které odpovídají konkrétním informacím, které účastníci finančního trhu, administrátoři benchmarků a finanční instituce potřebují pro své vlastní účely podávání zpráv, respektive podle nařízení o zveřejňování informací o udržitelném financování¹⁶² („SFDR“), nařízení o referenčních hodnotách¹⁶³ („BMR“)¹⁶⁴ nebo požadavků na zveřejnění „pilíře“ 3” dle nařízení o kapitálových požadavcích¹⁶⁵ („CRR“). Pokud společnost dospěje k závěru, že datový bod odvozený z SFDR, BMR nebo CRR není významný, **bude muset výslovně uvést, že daný datový bod není „významný“, spíše než pouze nevykazovat žádné informace.** Kromě toho budou muset společnosti poskytnout **tabulku se všemi takovými datovými body,**

¹⁶¹ Ještě v poslední pracovní verzi ESRS z konce června 2023 bylo uvažováno, že ESRS E1 (*Změna klimatu*) nebude podléhat konceptu dvojí významnosti a zveřejňování informací v jeho rámci bude závazné pro povinné osoby bez ohledu na významnost.

¹⁶² Angl. Sustainable Finance Disclosure Regulation, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2088 ze dne 27. listopadu 2019 o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb, ve znění pozdějších předpisů; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R2088>.

¹⁶³ Angl. Benchmark Regulation, nařízení o Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011 ze dne 8. června 2016 o indexech, které jsou používány jako referenční hodnoty ve finančních nástrojích a finančních smlouvách nebo k měření výkonnosti investičních fondů, a o změně směrnic 2008/48/ES a 2014/17/EU a nařízení (EU) č. 596/2014, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁴ Na základě BMR byly vydány i benchmarky týkající se klimatu, konkrétně v (1) nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/1816 ze dne 17. července 2020, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011, pokud jde o vysvětlení v prohlášení o referenční hodnotě týkající se toho, jakým způsobem jsou v jednotlivých poskytnutých a zveřejněných referenčních hodnotách zohledněny environmentální, sociální a správní faktory (Úř. věst. L 406, 3.12.2020, s. 1); (2) nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/1817 ze dne 17. července 2020, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011, pokud jde o minimální obsah vysvětlení, jakým způsobem jsou v metodice pro stanovení referenčních hodnot zohledněny environmentální, sociální a správní faktory (Úř. věst. L 406, 3.12.2020, s. 12); a (3) nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/1818 ze dne 17. července 2020, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011, pokud jde o minimální standardy pro referenční hodnoty EU pro transformaci hospodářství spjatou s klimatem a referenční hodnoty EU navázané na Pařížskou dohodu (Úř. věst. L 406, 3.12.2020, s. 17).

¹⁶⁵ Angl. Capital Requirements Regulation, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012, ve znění pozdějších předpisů. Rámec této regulace byl doplněn nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2033 ze dne 27. listopadu 2019 o obezřetnostních požadavcích na investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010, (EU) č. 575/2013, (EU) č. 600/2014 a (EU) č. 806/2014 (Úř. věst. L 314, 5.12.2019, s. 1) a směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2034 ze dne 27. listopadu 2019 o obezřetnostním dohledu nad investičními podniky a o změně směrnic 2002/87/ES, 2009/65/ES, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU a 2014/65/EU.

v níž uvedou, kde je v prohlášení o udržitelnosti najdou, nebo případně uvedou „nevýznamné“¹⁶⁶. Cílem těchto ustanovení je usnadnit účastníkům finančního trhu, správcům benchmarků a finančním institucím dodržování jejich vlastních informačních povinností podle SFDR, BMR a CRR¹⁶⁷.

Co se týče vlastních ESRS, **klíčový standard pro vymezení konceptu dvojí významnosti a jeho použitelnosti v rámci výkaznictví o udržitelnosti je ESRS 1 (Obecné požadavky) a jeho Dodatek A (Požadavky na uplatňování)**, a to konkrétně v části věnované „dvojí významnosti“. Pojem „dvojí významnost“ je vymezen v Příloze II ESRS takto „*Dvojí významnost má dva rozměry: významnost dopadu a finanční významnost. Otázka udržitelnosti splňuje kritérium dvojí významnosti, je-li významná z hlediska dopadu, z finančního hlediska nebo z obou těchto hledisek.*“ **Současně je také třeba zmínit pojem „akcí“¹⁶⁸**, který je v ESRS definičně propojen s „významností“: „*akce odkazují:*

- i. *na i) akce a akční plány (včetně plánů přechodu), jež jsou prováděny s cílem zajistit, aby podnik plnil stanovené cíle, a kterými se podnik snaží řešit významné dopady, rizika a příležitosti;*
a
- ii. *rozhodnutí na jejich podporu finančními, lidskými nebo technologickými zdroji.*“

Obecná úprava „dvojí významnosti“ je pak založena na těchto klíčových zásadách a pravidlech:

1. Zainteresané strany¹⁶⁹

Do této kategorie patří jak strany, které mohou podnik ovlivnit nebo jím být ovlivněny, a to v rámci dvou hlavních skupin zainteresaných stran:

- (a) **dotčené zainteresané strany:** jednotlivci nebo skupiny, jejichž zájmy jsou nebo by mohly být ovlivněny – pozitivně nebo negativně – činností podniku a jeho přímými či nepřímými obchodními vztahy v celém hodnotovém řetězci; a
- (b) **uživatelé prohlášení o udržitelnosti:** primární uživatelé účetního výkaznictví pro všeobecné účely (stávající a potenciální investoři, poskytovatelé úvěrů a další věřitelé, včetně správců aktiv, úvěrových institucí, pojišťoven) a další uživatelé prohlášení o udržitelnosti, včetně obchodních partnerů podniku, odborů a sociálních partnerů, občanské společnosti a nevládních organizací, vlád, analytiků a akademické obce.

Kromě těchto skupin zainteresaných stran patří k obvyklým kategoriím zúčastněných stran: **zaměstnanci a další pracovníci, dodavatelé, spotřebitelé, zákazníci, koncoví uživatelé, místní komunity a osoby ve zranitelných situacích a orgány veřejné správy, včetně regulačních orgánů, orgánů dohledu a centrálních bank.** Také „přírodu“ lze považovat za tichou zainteresanou stranu. V tomto případě mohou ekologické údaje a údaje o ochraně druhů podpořit posouzení významnosti podniku.

¹⁶⁶ Pokud podnik dospěje k závěru, že datový bod vyplývající ze SFDR, BMR nebo požadavků na zveřejňování informací podle „pilíře 3“ dle CRR není významný, výslovně uvede, že daný datový bod je „nevýznamný“. Kromě toho podniky zveřejní tabulku se všemi těmito datovými body, v nichž uvedou, kde mají být uvedeny v jejich prohlášení o udržitelnosti, nebo případně uvedou, že jsou „nevýznamné“. Cílem těchto ustanovení je usnadnit účastníkům finančního trhu, administrátorům referenčních hodnot a finančním institucím dodržování jejich vlastních povinností týkajících se zveřejňování informací podle SFDR, BMR a CRR.

¹⁶⁷ Další objasnění budou poskytnuta v rámci příslušných rámců nebo souvisejících prováděcích norem ohledně přístupu, který je třeba přijmout, když společnost vyhodnotí datový bod odvozený z SFDR, BMR nebo CRR jako nepodstatný, a proto ve svých zprávách uvedla „nevýznamný“. Účastníci finančního trhu a finanční poradci mohou však nyní předpokládat, že jakýkoli ukazatel vykázaný jako nevýznamný společností, do níž bylo investováno, nepřispívá k odpovídajícímu ukazateli hlavních nepříznivých dopadů v kontextu zveřejnění SFDR.

¹⁶⁸ V české verzi ESRS mylně vymezených jako „opatření“

¹⁶⁹ ESRS používá poněkud nepřesný český pojem zúčastněné strany, které však nevystihuje skutečnost, že dané osoby mají v dané otázce udržitelnosti (záležitosti) nějakým zájem (angl. stakeholders). Proto v této Studii používáme důsledně vhodnějšího výrazu „zainteresané strany“.

Zásadní charakteristikou posouzení významnosti je, že je založeno **na dialogu s dotčenými zainteresovanými stranami**. Podnik tak může spolupracovat s dotčenými zainteresovanými stranami nebo jejich zástupci (např. zaměstnanci nebo odbory) spolu s uživateli zpráv o udržitelnosti a dalšími odborníky, jež mu poskytují podklady nebo zpětnou vazbu k jeho závěrům ohledně významných dopadů, rizik a příležitostí.

2. Posouzení významnosti dopadů

Při posuzování významnosti dopadů a určování významných otázek, které mají být vykázány, zvaží podnik následující tři kroky:

- (a) **porozumění souvislostem ve vztahu k jeho dopadům**, včetně jeho činností, obchodních vztahů a zainteresovaných stran;
- (b) **identifikace skutečných a potenciálních dopadů** (negativních i pozitivních), a to i prostřednictvím zapojení zainteresovaných stran a odborníků¹⁷⁰;
- (c) **posouzení významnosti jeho skutečných a potenciálních dopadů a určení významných otázek udržitelnosti**. V tomto kroku přijme podnik prahové hodnoty k určování dopadů, které budou zahrnuty do jeho prohlášení o udržitelnosti.

3. Charakteristiky závažnosti

Závažnost (angl. severity) se určuje podle následujících faktorů:

- (a) **míra**: jak závažný je negativní dopad nebo jak přínosný je pozitivní dopad pro lidi nebo životní prostředí;
- (b) **rozsah**: jak rozsáhlé jsou negativní nebo pozitivní dopady¹⁷¹; a
- (c) **nenapravitelnost**: zda a do jaké míry lze negativní dopady napravit, tj. uvést životní prostředí nebo situaci dotčených osob do původního stavu;

přičemž kterákoli z těchto tří charakteristik (míra, rozsah a nenapravitelnost) může způsobit, že negativní dopad bude závažný. V případě potenciálního negativního dopadu na lidská práva má závažnost dopadu přednost před jeho pravděpodobností (angl. probability).

4. Posouzení finanční významnosti

Níže jsou uvedeny příklady toho, jak jsou **dopady a závislosti zdrojem rizik nebo příležitostí**:

- (a) pokud obchodní model podniku závisí na přírodním zdroji – například vodě –, je pravděpodobné, že bude ovlivněn změnami kvality, dostupnosti a ceny tohoto zdroje;
- (b) jestliže činnosti podniku vedou k negativním dopadům, například na místní komunity, mohly by tyto činnosti podléhat přísnější vládní regulaci a/nebo by tyto dopady mohly vyvolat důsledky pro dobrou pověst podniku¹⁷²; a
- (c) pokud obchodní partneři podniku čelí významným rizikům souvisejícím s udržitelností, může být i podnik vystaven souvisejícím důsledkům.

Výchozím bodem pro posouzení finanční významnosti je identifikace rizik a příležitostí, které mají nebo by mohly mít vliv na finanční situaci podniku, jeho finanční výkonnost, peněžní toky, přístup k financování nebo náklady na kapitál v krátkodobém, střednědobém nebo dlouhodobém horizontu. V této souvislosti podnik zvaží:

- (a) existenci **závislosti na přírodních a sociálních zdrojích** jako zdrojích finančních následků;

¹⁷⁰ V tomto kroku může podnik vycházet z vědeckého a analytického výzkumu dopadů na otázky udržitelnosti.

¹⁷¹ V případě dopadů na životní prostředí lze rozsah chápat jako rozsah poškození životního prostředí nebo geografický obvod. V případě dopadů na lidi lze rozsah chápat jako počet nepříznivě ovlivněných osob.

¹⁷² To by mohlo mít negativní následky pro značku podniku a může dojít ke zvýšení nákladů na nábor zaměstnanců.

(b) jejich klasifikaci **jako zdroje**:

- i. **rizik** (přispívajících k záporné odchylce v budoucích očekávaných peněžních příjmech nebo ke zvýšení odchylky v budoucích očekávaných peněžních výdajích a/nebo k záporné odchylce od očekávané změny kapitálů, která není vykázána v účetní závěrce), nebo
- ii. **příležitostí** (přispívajících ke kladné odchylce v budoucích očekávaných peněžních příjmech nebo ke snížení odchylky v budoucích peněžních výdajích a/nebo ke kladné odchylce od očekávané změny kapitálů nevykázané v účetní závěrce).

Jakmile podnik identifikuje svá rizika a příležitosti, určí, které z nich jsou významné pro podávání zpráv. To se zakládá na kombinaci i) **pravděpodobnosti výskytu** a ii) **potenciálním rozsahu finančních následků** stanovených na základě příslušných prahových hodnot. V tomto kroku zváží příspěvek těchto rizik a příležitostí k finančním následkům v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu na základě:

- (a) **scénářů/prognóz, které se považují za pravděpodobné;** a
- (b) **potenciálních finančních následků souvisejících s otázkami udržitelnosti,** které vyplývají buď ze situací, jejichž hodnota je nižší než prahová hodnota „spíše pravděpodobné než nepravděpodobné“, nebo z aktiv/závazků, které nejsou nebo dosud nebyly zohledněny v účetní závěrce. To zahrnuje:
 - i. **potenciální situace,** které mohou po výskytu budoucích událostí ovlivnit potenciál tvorby peněžních toků,
 - ii. **kapitály, které nejsou z hlediska účetnictví a finančního výkaznictví uznávány jako aktiva,** mají však významný vliv na finanční výsledky, jako jsou přírodní, intelektuální (organizační), lidský, sociální a vztahový kapitál, a
 - iii. **možné budoucí události,** které mohou mít vliv na vývoj těchto kapitálů.

5. Otázky udržitelnosti, které je třeba zahrnout do posouzení významnosti

Při provádění posouzení významnosti zváží podnik uvedený seznam otázek udržitelnosti, který pro ESRS E1 zahrnuje tři aspekty: přizpůsobování se změně klimatu, zmírňování změny klimatu a energie. První a třetí aspekt se tak přímo týká tématu Projektu. Pokud je na základě posouzení významnosti provedeného podnikem (viz ESRS 2 IRO-1) daná otázka udržitelnosti v tomto seznamu vyhodnocena jako významná, podá podnik zprávu podle odpovídajících požadavků na zveřejňování v rámci příslušných tematických ESRS. **Použití tohoto seznamu však nenahrazuje proces určování významných otázek udržitelnosti.** Tento seznam je jen nástrojem, který podniku pomáhá při posuzování významnosti, tj. může být na základě konkrétních podmínek a okolností podniku rozšířen. **Podnik tak musí při určování svých významných otázek udržitelnosti uvážit svou konkrétní situaci.** Z toho vyplývá, že podnik v případě nutnosti vypracuje rovněž informace specifické pro daný subjekt, které se týkají významných dopadů, rizik a příležitostí, jež nejsou zahrnuty v ESRS.

Posouzení ESG rizik je zásadní pro pochopení a zmírnění potenciálních dopadů rizik na provoz jakékoliv organizace, její pověsti a alokace kapitálu a finanční stabilitu. Koncept dvojí významnosti tak umožňuje správně identifikovat **zranitelné oblasti udržitelnosti.** Představuje posun od pouhého zvažování finanční výkonnosti k uznání významu širších společenských a environmentálních dopadů. V kontextu CSRD a podobných předpisů je pro podniky nezbytné, aby provedly důkladné posouzení jejich dopadů na ESG aspekty a zveřejnily relevantní informace. Přijetím přístupu založeném na dvojí významnosti mohou zajistit, že **strategie daného podniku budou v souladu s cíli udržitelnosti, což nejen zlepší jeho pověst, ale také vytvoří důvěru zainteresovaných stran.** Prostřednictvím tohoto proaktivního přístupu je

možné, aby podnik **přispěl k udržitelnější budoucnosti a současně těžil z výhod dlouhodobé obchodní odolnosti.**

Pro posouzení dvojí významnosti je důležité přijmout strukturovaný přístup. Zejména je nutné zvážit **finanční rizika spojená se změnou klimatu**, jako jsou fyzická rizika, regulační změny a změny na trhu. **Tato rizika mohou mít přímé finanční dopady, pokud nejsou účinně řízena.** Kromě toho je třeba zhodnotit i otázky lidského kapitálu, včetně zdraví a bezpečnosti zaměstnanců, diverzity a inkluze a řízení talentů, protože tyto mohou významně ovlivnit výkon dané organizace do budoucna. Shromažďováním a analýzou významných informací souvisejících s riziky ESG **může podnik vypracovat robustní strategii řízení rizik a zvýšit svou odolnost v rozvíjejícím se obchodním prostředí. Zpravidla prvním krokem je pak zapojení interních a externích zainteresovaných stran a identifikace jejich názorů na dopady na životní prostředí spojené se změnou klimatu.**

Tímto způsobem plní podniky své **povinnosti v oblasti náležité péče, tj. postupu, který podniky provádějí s cílem určit a sledovat hlavní skutečné i potenciální nepříznivé dopady spojené s jejich činností, předcházet jim, zmírňovat je, napravit je nebo je odstranit, a který určuje, jak tyto nepříznivé dopady podniky řeší.** Dopady spojené s činností podniku zahrnují dopady přímo způsobené podnikem, dopady, k nimž podnik přispívá, a dopady, které jinak souvisejí s hodnotovým řetězcem podniku. **Postup náležité péče se týká celého hodnotového řetězce podniku včetně jeho vlastní provozní činnosti, jeho produktů a služeb, jeho obchodních vztahů a jeho dodavatelských řetězců.** V souladu s obecnými zásadami OSN v oblasti podnikání a lidských práv se skutečný nebo potenciální nepříznivý dopad považuje za hlavní, patří-li k největším dopadům spojeným s činností podniku na základě: závažnosti dopadu na lidi nebo životní prostředí; počtu osob, které jsou nebo mohou být dotčeny, nebo rozsahu poškození životního prostředí a snadnosti, pokud jde o nápravu škod a uvedení životního prostředí nebo situace dotčených osob do původního stavu.

Podle CSRD vzniká nově povinnost podnikům, které již podléhaly povinnosti nefinančního vykazování podle méně náročného nařízení z roku 2014¹⁷³ („NFRD“)¹⁷⁴, mít své nefinanční výkazy za finanční rok 2024 ověřené (včetně uveřejnění) v souladu s novými 12 obecnými¹⁷⁵ ESRS v roce 2025¹⁷⁶. Konkrétně jde o¹⁷⁷ tzv. velké podniky a malé a střední podniky, s výjimkou mikropodniků, které jsou subjekty veřejného zájmu ve smyslu čl. 2 bodu 1

¹⁷³ Angl. Non-financial Reporting Directive, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU ze dne 22. října 2014, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁴ Již ve svém sdělení ze dne 17. června 2019 nazvaném „Pokyny pro vykazování nefinančních informací: dodatek o vykazování informací souvisejících se změnou klimatu“ (dále jen „pokyny pro vykazování informací souvisejících s klimatem“) Komise zdůraznila, že vykazování informací souvisejících s klimatem je pro podniky přínosné, zejména tím, že v rámci daného podniku zvyšuje povědomí o rizicích a příležitostech souvisejících s klimatem a jejich pochopení, diverzifikuje investorskou základnu, generuje nižší kapitálové náklady a zlepšuje konstruktivní dialog se všemi zúčastněnými stranami. Kromě toho by rozmanitost v řídicích a dozorcích orgánech podniků mohla ovlivnit jejich rozhodování, správu a řízení podniků a odolnost.

¹⁷⁵ Na tyto obecné ESRS mají dále navázat celkem 41 sektorových ESRS, jakož i standardy pro MSP a zahraniční společnosti. Více, viz <https://www.efrag.org/Activities/2205170712504435/ESRS-Sector-Standards>.

¹⁷⁶ Od ledna 2023 začaly velké nefinanční závazky posoudit a hlásit své sladění s cíli klimatu podle nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2178 ze dne 6. července 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 upřesněním obsahu a struktury informací, které mají zveřejňovat podniky podle článků 19a nebo 29a směrnice 2013/34/EU v souvislosti s environmentálně udržitelnými hospodářskými činnostmi, a upřesněním metodiky za účelem plnění této povinnosti zveřejňování informací.

¹⁷⁷ Standardy poskytnou společnostem vodítko, které potřebují při určování, jaké údaje mají vykazovat a jak zajistit, aby informace, které poskytují, byly pro ně významné a pro finanční instituce užitečné.

písm. a) směrnice o účetnictví. Tyto jsou povinny zahrnout do zprávy vedení podniku informace potřebné k pochopení dopadů podniku na otázky udržitelnosti a informace potřebné k pochopení toho, jak otázky udržitelnosti ovlivňují vývoj podniku, jeho výkonnost a postavení, konkrétně¹⁷⁸:

- a) stručný popis obchodního modelu a strategie podniku, včetně:
 - i) odolnosti obchodního modelu a strategie podniku vůči rizikům spojeným s otázkami udržitelnosti;
 - ii) příležitostí pro podnik spojených s otázkami udržitelnosti;
 - iii) **plánů podniku, včetně prováděcích opatření a souvisejících finančních a investičních plánů, které mají zajistit, aby byly jeho obchodní model a strategie slučitelné s přechodem na udržitelné hospodářství a s omezením globálního oteplování na 1,5 °C v souladu s Pařížskou dohodou v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu přijatou dne 12. prosince 2015 (dále jen „Pařížská dohoda“) s cílem dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050, jak je stanoveno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119, a případně expozice podniku vůči činnostem souvisejícím s uhlím, ropou a plynem;**
 - iv) způsobu, jakým obchodní model a strategie podniku zohledňují zájmy zúčastněných stran podniku a dopady podniku na otázky udržitelnosti;
 - v) způsobu, jakým byla prováděna strategie podniku s ohledem na otázky udržitelnosti;
- b) popis časově ohraničených cílů souvisejících s otázkami udržitelnosti, které si podnik vytyčil, **případně i absolutních cílů snížení emisí skleníkových plynů alespoň pro roky 2030 a 2050**, popis pokroku, jehož podnik při plnění těchto cílů dosáhl a prohlášení o tom, zda jsou cíle podniku týkající se environmentálních faktorů založeny na přesvědčivých vědeckých důkazech;
- c) popis úlohy správních, řídicích a dozorčích orgánů s ohledem na otázky udržitelnosti, jakož i jejich odborných znalostí a dovedností ve vztahu k plnění této úlohy či přístupu těchto orgánů k těmto odborným znalostem a dovednostem;
- d) popis politik podniku ve vztahu k otázkám udržitelnosti;
- e) informace o existenci systémů pobídek spojených s otázkami udržitelnosti, které jsou nabízeny členům správních, řídicích a dozorčích orgánů;
- f) popis:
 - i) postupu náležité péče, který podnik uplatňuje ve vztahu k otázkám udržitelnosti a případně v souladu s požadavky Unie, jimiž se podnikům ukládá povinnost uplatňovat postupy náležité péče;
 - ii) hlavních skutečných nebo potenciálních nepříznivých dopadů spojených s vlastní provozní činností podniku, s jeho hodnotovým řetězcem, včetně jeho produktů

¹⁷⁸ V této zprávě musí být uveden i postup, jak do ní podnik určil informace, které zahrnul do zprávy, a to včetně podle potřeby informace týkající se krátkodobého, střednědobého a dlouhodobého časového horizontu, přičemž zahrnují informace o vlastní provozní činnosti podniku a o jeho hodnotovém řetězci, včetně jeho produktů a služeb, obchodních vztahů a dodavatelského řetězce. V příslušných případech obsahují vykazované informace také odkazy na jiné informace uvedené ve zprávě vedení podniku a další komentář k nim a částky vykazované v roční účetní závěrce.

- a služeb, obchodních vztahů a dodavatelského řetězce, opatření přijatých k identifikaci a sledování těchto dopadů a dalších nepříznivých dopadů, které musí podnik identifikovat podle jiných požadavků Unie, jimiž se podnikům ukládá povinnost uplatňovat postupy náležité péče;
- iii) opatření přijatých podnikem, která mají skutečným nebo potenciálním nepříznivým dopadům předcházet, zmírnit je, napravit je nebo je odstranit, a výsledků těchto opatření;
- g) popis hlavních rizik pro podnik spojených s otázkami udržitelnosti, včetně popisu hlavních závislostí podniku na těchto otázkách a způsobu, jakým podnik tato rizika řídí;
- h) ukazatele relevantní pro é pro uvádění informací uvedených v písmenech a) až g).

V prvních třech letech uplatňování předpisů přijatých členskými státy podle čl. 5 odst. 2 CSRD a v případě, že nejsou k dispozici všechny nezbytné informace o jeho hodnotovém řetězci, podnik vysvětlí úsilí, které na získání nezbytných informací vynaložil, důvody, proč veškeré nezbytné informace nebylo možné získat, a své plány na získání nezbytných informací v budoucnu.

Na tento základní rozsah podávání zpráv o udržitelnosti se však **aplikuje mnoho časových (dočasných či trvalých) i věcných (co do rozsahu podávaných informací) výjimek pro „NFRD společnosti“¹⁷⁹**. Tyto se týkají jak dceřiných společností, kde příslušné výkaznické povinnosti jsou plněny konsolidovaně na koncernovém základě, tak i malých a středních podniků. K tomu bod 53 Preambule CSRD uvádí: *„Standards pro podávání zpráv o udržitelnosti by měly přihlížet také k potížím, jimž mohou podniky čelit při získávání informací od subjektů ve svém hodnotovém řetězci, zejména od dodavatelů z řad malých a středních podniků a od dodavatelů na rozvíjejících se trzích a v rozvíjejících se ekonomikách. V souvislosti s hodnotovými řetězci by standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti měly stanovit zveřejňování informací, které jsou přiměřené a relevantní jak z hlediska rozsahu a složitosti činností podniků, tak z hlediska kapacit a charakteristik podniků v hodnotových řetězcích, zejména takových podniků, na které se nevztahují požadavky na podávání zpráv o udržitelnosti stanovené v této pozměňující směrnici. Standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti by neměly stanovit zveřejňování informací, které by vyžadovalo, aby podniky získaly od malých a středních podniků v jejich hodnotovém řetězci informace, které přesahují informace, jež mají být zveřejněny v souladu se standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti pro malé a střední podniky. Tím by neměly být dotčeny žádné požadavky Unie, které podnikům ukládají povinnost uplatňovat postupy náležité péče.“*

Pokyny EFRAG k posuzování významnosti pak nezavádějí do ESRS nová ustanovení. Mají pouze ilustrativní a metodický charakter. Klíčové základy Pokynů EFRAG k posuzování významnosti jsou následující:

- **Provádění posuzování významnosti na základě objektivních kritérií¹⁸⁰ je stěžejní pro vykazování udržitelnosti, které musí obsahovat relevantní a věrné informace**

¹⁷⁹ Více, viz čl. 1 odst. 4) CSRD novelizující čl. 19a odst. 6 až 10 směrnice o účetnictví. Počet těchto společností ve vztahu ke stavebnímu trhu v Česku tedy zatím nelze určit a až první zveřejnění ukáží, do jaké míry budou „NFRD podniky“ uplatňovat výjimky ze zveřejňování v rámci zákonodárství České republiky.

¹⁸⁰ Posouzení významnosti by mělo být založeno na podložených důkazech a v maximální možné míře vycházet z objektivních informací.

o všech environmentálních, sociálních a správních dopadech, rizicích a příležitostech (angl. impacts, risks and opportunities, IROs), které byly určeny jako významné z hlediska dopadové významnosti nebo z hlediska finanční významnosti nebo z obou těchto hledisek.

- Podnik při uplatňování kritérií **bude používat úsudek** a očekává se, že související vysvětlení budou mít za cíl zvýšit transparentnost podniku pro uživatele výkazu o udržitelnosti. IRO1 a IRO2 vyžadují, aby **byla zajištěna transparentnost, jak byl úsudek uplatněn, tj. jak byla kritéria uplatněna**, jak byly stanoveny prahové hodnoty a jak se dospělo k závěrům.
- Posouzení zohledňuje **celý hodnotový řetězec podniku**, tj. kromě vlastních činností zahrnuje i předcházející a navazující hodnotový řetězec podniku.
- **Jakmile je dopad, riziko nebo příležitost související s otázkou udržitelnosti identifikovány jako významné, podnik:**
 - (a) odkáže na požadavky v souvisejícím ESRS, aby určil příslušné informace, které je třeba zvážit pro zveřejnění dané otázky, nebo
 - (b) v případě, že dopad, riziko nebo příležitost nejsou zahrnuty v ESRS nebo jsou zahrnuty nedostatečně, poskytne příslušné informace specifické pro daný subjekt.
- **Relevance** je kritériem, které podporuje identifikaci informací, jež mají být zveřejněny. **Relevance je založena na:**
 - (a) významu informace ve vztahu k otázce, kterou zobrazuje, nebo
 - (b) její užitečnosti pro rozhodování.
- Určení informací, které mají být zveřejněny, závisí na tom, **zda se informace týkají:**
 - (a) politik, opatření a cílů; nebo
 - (b) metrik (ukazatelů).
- **V případě politik, opatření a cílů** se informace zveřejňují v souladu s požadavky na zveřejňování, nebo se uvede, že podnik nemá politiky, opatření a/nebo cíle.
- **Metriky¹⁸¹ podléhají posouzení významnosti**, přičemž informace definované v příslušných požadavcích na zveřejňování se zahrnou, pokud jsou vyhodnoceny jako významné, a vynechají se, pokud jsou vyhodnoceny jako nevýznamné¹⁸². Požadavky ESRS 2 na zveřejňování, které se týkají průřezových otázek, je však třeba uvádět ve všech případech (bez ohledu na výsledek posouzení významnosti).
- **Významná rizika a příležitosti obecně vyplývají z dopadů a závislostí.** Níže je shrnut praktický pohled, který by mohl být užitečný při vypracovávání posouzení významnosti a zohlednění jak dopadové, tak i finanční významnosti:
 - (a) **identifikace dopadů;**

¹⁸¹ Jedná se o užitečné informace týkající se udržitelnosti, které podporují celkovou soudržnost prohlášení o udržitelnosti, a tedy spravedlivé pokrytí otázek udržitelnosti.

¹⁸² Podnik může stručně vysvětlit závěry svého posouzení významnosti ve vztahu k vynechanému tématu nebo tématům. Podnik poskytne vysvětlení, pokud dojde k závěru, že nemá žádné významné dopady, rizika a příležitosti s ohledem na změnu klimatu, a proto vynechá požadavky na zveřejnění v ESRS E1 Změna klimatu. Takové vynechání uživatelům naznačuje, že metrika není významná na základě strukturovaného posouzení významnosti, a je explicitní v případě datových bodů odvozených z jiných právních předpisů EU a implicitní v ostatních případech. Vynechání datových bodů odvozených z jiných právních předpisů EU (seznam těchto datových bodů je uveden v Dodatku B k ESRS 2) na základě významnosti vyžaduje výslovné uvedení, že nejsou významné.

- (b) posouzení, **zda tyto dopady vedou k rizikům a příležitostem**, což zahrnuje rizika a příležitosti, které vyplývají ze závislostí na zdrojích, pokud existují i dopady na tento zdroj; a
 - (c) identifikace **rizik a příležitostí, které nemají původ v dopadech**, která zahrnuje rizika a příležitosti, které vyplývají ze závislostí na zdrojích, pokud **neexistují dopady na tento zdroj**.
- **Regulační vývoj související s udržitelností, který se zabývá systémovými riziky, může ovlivnit vyhlídky podnikání podniku**¹⁸³. Rizika mohou například vyplývat ze změn v regulačním prostředí, jako jsou právní předpisy v rámci balíčku Fit for 55, které musí podniky dodržovat a které naopak vyžadují značné kapitálové výdaje a vystavují podnik sankcím.
 - **Významnost dopadu a finanční významnost jsou dva různé pojmy**. Tyto pojmy jsou však vzájemně propojené a je třeba zvážit jejich vzájemné souvislosti. Od podniku se očekává, že při organizaci posouzení významnosti uplatní svůj úsudek, včetně toho, zda by oba procesy měly být oddělené, nebo by měly mít společné kroky, nicméně **je vhodné maximalizovat procesní synergie mezi oběma procesy, aby se předešlo mezerám**.
 - **ESRS nepředepisují konkrétní postup nebo posloupnost kroků, které je třeba při posuzování významnosti dodržovat**, protože to je ponecháno na zvážení podniku, který musí určit postup, který lépe odráží jeho skutečnosti a okolnosti. Pro ilustraci však lze uvést, že posouzení významnosti, které by splňovalo požadavky ESRS, by mohlo zahrnovat následující kroky:
 - pochopení **kontextu**;
 - **identifikace skutečných a potenciálních dopadů, rizik a příležitostí** souvisejících s otázkami udržitelnosti;
 - **posouzení a určení podstatných dopadů, rizik a příležitostí** souvisejících s otázkami udržitelnosti a
 - **podávání zpráv**.
 - **Zapojení dotčených zainteresovaných stran je podkladem pro proces posuzování významnosti** a je v souladu s praxí navrhovanou mezinárodními nástroji náležité péče, na které CSRD odkazuje. To zahrnuje **vyhledávání vstupů a zpětné vazby s cílem porozumět obavám a důkazům o skutečných a potenciálních dopadech podniku na lidi a životní prostředí**. Pomáhá také zdůvodnit důležitost otázek udržitelnosti z pohledu dotčených skupin zainteresovaných stran. ESRS však nenařizují konkrétní chování v oblasti zapojení zainteresovaných stran ani nepředjímají konečný obsah směrnice o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti¹⁸⁴ („CS3D“).
 - Pro posouzení významnosti dopadů pro účely podávání zpráv je **podnik posuzuje na základě kritérií závažnosti a pravděpodobnosti a stanoví příslušné kvantitativní**

¹⁸³ Viz Kapitola 7 a Kapitola 8 Studie 1.

¹⁸⁴ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937, COM/2022/71 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0071CS3D>, který je v současné době definován v legislativním procesu EU. Dne 14.12.2023 došlo mezi Radou a Parlamentem k předběžné politické dohodě o konečném znění CS3D. Více, viz <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/14/corporate-sustainability-due-diligence-council-and-parliament-strike-deal-to-protect-environment-and-human-rights/> a Oddíl 2.2.8 Studie 1.

a/nebo kvalitativní prahové hodnoty pro účely podávání zpráv. **Závažnost** vychází z rozsahu, dosahu a nenapravitelnosti **negativních dopadů** a z rozsahu a dosahu **pozitivních dopadů**.

- **Významná rizika a příležitosti pro podnik obecně vyplývají buď z dopadů, nebo ze závislostí a dalších rizikových faktorů.** Pro posouzení jejich významnosti se používají příslušné kvantitativní a/nebo kvalitativní prahové hodnoty založené na předpokládaných finančních dopadech z hlediska výkonnosti, finanční situace, peněžních toků, přístupu k financování a nákladů na kapitál.
- **Posouzení provedené podle univerzálních standardů GRI představuje dobrý základ pro posouzení dopadů podle ESRS. Proces náležité péče, jak je definován v souvisejících mezinárodních nástrojích, může podniku rovněž pomoci jak:**
 - identifikovat a posoudit jeho **skutečné a potenciální negativní dopady**, jakož i
 - posoudit jejich významnost pro účely podávání zpráv **na základě kritérií závažnosti a pravděpodobnosti**.
- **Odrazem rovnocennosti rozsahu finanční významnosti ve standardech ISSB a ESRS se očekává, že podnik, který uplatňuje ESRS, bude schopen splnit identifikaci informací o rizicích a příležitostech souvisejících s udržitelností podle standardů pro zveřejňování informací o udržitelnosti IFRS (známých také jako standardy ISBB).**
- **Pokud podnik identifikuje velké množství dopadů, rizik a příležitostí, může je pro účely řízení časem seřadit podle určitého pořadí.** Pro účely vykazování by však toto stanovení priorit nemělo vést k vyloučení významných dopadů, rizik a příležitostí, zejména pokud se jimi podnik nezabývá nebo se jimi plně zabývá prostřednictvím politik, cílů a akčních plánů. Je tomu tak proto, **že podnik podává zprávy o všech svých významných dopadech, rizicích a příležitostech bez ohledu na to, zda byla přijata nebo plánována opatření k jejich řešení.**
- Po provedení **procesu posouzení významnosti podnik zveřejní:**
 - proces identifikace a hodnocení svých významných dopadů, rizik a příležitostí (**ESRS 2 IRO1**);
 - interakci dopadů, rizik a příležitostí s jeho strategií a obchodním modelem (**ESRS 2 SBM-3**); a
 - požadavky na zveřejňování informací podle ESRS, na které se vztahuje jeho prohlášení o udržitelnosti (**ESRS 2 IRO2**).

Součástí Pokynů EFRAG k posuzování významnosti jsou také **často kladené dotazy (angl. frequently asked questions, FAQ) týkající se interoperability s univerzálními standardy ISSB a GRI**, které v příslušných případech ilustrují vzájemné působení odpovídajících konceptů významnosti a procesů posuzování. Kromě toho obsahuje **často kladené dotazy týkající se mezinárodních nástrojů nebo standardů výkaznictví**, které budou užitečné pro provedení posouzení významnosti a na které se CSRD odkazuje. V případě náležité péče se jedná o **Obecné zásady pro podnikání a lidská práva vydané Organizací spojených národů a směrnice OECD pro nadnárodní podniky a směrnice OECD pro náležitou péči v oblasti odpovědného podnikání**. Pokyny navíc uznávají, že tržní praxe pro dvojí posouzení významnosti se v současné době vyvíjí a dosud neexistují příklady prohlášení o udržitelnosti vypracovaných podle ESRS.

Pro lepší porozumění jsou Pokyny EFRAG k posuzování významnosti doplněny o 25 často kladených dotazů soustředěných v kapitole 5 a zahrnujících tato témata a dotazy:

- **Významnost dopadů**
 - FAQ 1: Je významnost dopadu založena na významnosti pro podnik nebo pro zainteresované strany?
 - FAQ 2: Co se rozumí tím, že podnik je „spojen“ s dopadem?
 - FAQ 3: Jaké jsou významné dopady, rizika nebo příležitosti v hodnotovém řetězci?
 - FAQ 4: Lze negativní dopady započítat proti pozitivním dopadům?
- **Finanční významnost**
 - FAQ 5: Jsou informace, které mohou být významné pro finanční výkazy, stejné jako pro výkazy o udržitelnosti?
 - FAQ 6: Je finanční významnost pro vykazování udržitelnosti omezena na dopady uvedené ve finančních výkazech?
- **Proces posuzování významnosti**
 - FAQ 7: Jak často by měl podnik aktualizovat své posouzení významnosti z hlediska udržitelnosti?
 - FAQ 8: Postačuje k identifikaci významných otázek vyhodnocení seznamu otázek udržitelnosti podle ESRS 1, odstavec AR 16?
 - FAQ 9: Jak zohlednit časový horizont při analýze dvojí významnosti?
 - FAQ 10: Mělo by se hodnocení dopadů, rizik nebo příležitostí opírat o kvantitativní informace?
 - FAQ 11: Měly by se pro posouzení významnosti agregovat dimenze dopadů a rizik a příležitostí dané otázky udržitelnosti?
 - FAQ 12: Mělo by být posouzení významnosti zdokumentováno/doloženo?
 - FAQ 13: Jak provádět posouzení významnosti v diverzifikovaných podnicích, které působí v různých odvětvích?
 - FAQ 14: Vzniknou při zavádění odvětvových norem nějaká nová dílčí témata nebo podtémata, která je třeba při posuzování významnosti zohlednit?
- **Zapojení zainteresovaných stran**
 - FAQ 15: Pověřují ESRS k aktivnímu zapojení do dialogu s dotčenými zainteresovanými stranami pro proces posuzování významnosti?
 - FAQ 16: Měly by být zohledněny všechny kategorie zainteresovaných stran, nebo může podnik při procesu posuzování významnosti upřednostnit některé z nich? Na jakém základě?
 - FAQ 17: Jaká je role tichých zainteresovaných stran a jak je zohlednit?
- **Agregace / deagregace**
 - FAQ 18: Používá podnik stejné kritérium při definování úrovně členění všech dopadů, rizik a příležitostí?
 - FAQ 19: Je segment podle IFRS nebo místních GAAP vhodnou úrovní členění pro posouzení významnosti?
- **Vykazování**

- FAQ 20: Vyžadují ESRS zveřejnit závažnost, škálu, rozsah a nenapravitelnost významných dopadů, resp. pravděpodobnost výskytu a potenciální velikost významných rizik a příležitostí?
- FAQ 21: Pokud je otázka významná pouze z finančního hlediska (nebo z hlediska dopadů), mají zveřejňované informace zahrnovat všechny požadavky, nebo pouze informace o finanční (nebo dopadové) významnosti?
- FAQ 22: Musí skupina působící v různých odvětvích zahrnout do metrik údaje za celou skupinu, nebo pouze údaje za subjekty/odvětví skupiny související s významným dopadem, rizikem nebo příležitostí?
- FAQ 23: Pokud podnik již zavedl akce k předcházení, minimalizaci, obnově nebo kompenzaci dopadů na životní prostředí, má přesto podávat zprávy o dopadech před těmito akcemi?
- FAQ 24: Má podnik podávat zprávu také o významných otázkách, které nebyly řízeny a/nebo pro které neexistují žádná opatření?
- **Čl. 8 Nařízení o EU Taxonomii**
 - FAQ 25: Jaký je vztah mezi činnostmi způsobilými podle taxonomie a významností?

8.2 Hodnotové řetězce a prováděcí technické pokyny EFRAG

Udržitelnost je založena na řízení otázek udržitelnosti nejen vlastního podniku, at' již jako jedné osoby či skupiny propojených osob (koncern), ale i těch týkajících se hodnotového řetězce. Hodnotový řetězec je v Annexu 2 nařízení o obecných ESRS definován velmi široce jako „*Celý rozsah činností, zdrojů a vztahů souvisejících s obchodním modelem či modely podniku a vnějším prostředím, v němž podnik působí. Hodnotový řetězec zahrnuje činnosti, zdroje a vztahy, které podnik využívá a na které se spoléhá při vytváření svých produktů nebo služeb od jejich vzniku až po dodání, spotřebu a konec životnosti. Příslušné činnosti, zdroje a vztahy zahrnují činnosti, zdroje a vztahy:*

- i. *v oblasti vlastních provozních činností podniku, jako jsou lidské zdroje;*
- ii. *v rámci dodavatelských, marketingových a distribučních kanálů, jako je získávání materiálů a služeb a prodej a dodávka produktů a služeb; a*
- iii. *finanční, geografické, geopolitické a regulační prostředí, v němž podnik působí.*

Hodnotový řetězec zahrnuje subjekty v předcházejících a navazujících částech hodnotového řetězce podniku. Subjekty v předcházející části hodnotového řetězce podniku (např. dodavatelé) poskytují produkty nebo služby, které se používají při vývoji produktů nebo služeb podniku. Subjekty v navazující části hodnotového řetězce podniku (např. distributoři, zákazníci) získávají produkty nebo služby od podniku. ESRS používají termín „hodnotový řetězec“ v jednotném čísle, i když se uznává, že podniky mohou mít více hodnotových řetězců.“

Box 6: Další pojmy týkající se hodnotového řetězce dle ESRS

Účastník hodnotového řetězce = Jednotlivci nebo subjekty v předcházejícím nebo navazujícím hodnotovém řetězci. Účastník se považuje za navazující článek podniku (např. distributoři, zákazníci),

pokud od podniku přijímá produkty nebo služby; a je považován za předcházející článek podniku (např. **dodavatelé**), pokud poskytuje produkty nebo služby, které se používají při výrobě vlastních produktů nebo služeb podniku.

Pracovník v hodnotovém řetězci = Fyzická osoba vykonávající práci v **hodnotovém řetězci** podniku bez ohledu na existenci nebo povahu jakéhokoli smluvního vztahu s tímto podnikem. V rámci ESRS zahrnuje rozsah pracovníků v **hodnotovém řetězci** všechny pracovníky v předcházejících a navazujících částech **hodnotového řetězce** podniku, kteří jsou nebo mohou být podnikem podstatně zasaženi. To zahrnuje **dopady** spojené s vlastními operacemi a **hodnotovým řetězcem** podniku, a to i prostřednictvím jeho výrobků nebo služeb, jakož i prostřednictvím jeho **obchodních vztahů**. Zahrnuje to všechny pracovníky, kteří nejsou zahrnuti v rámci „**vlastní pracovní síly**“ („**vlastní pracovní síla**“ zahrnuje osoby, které mají s podnikem pracovní poměr („**zaměstnanci**“), a **osoby, které nejsou zaměstnanci** a které jsou buď jednotlivými osobami, které na základě smlouvy poskytují podniku pracovní sílu („osoby samostatně výdělečně činné“), nebo osobami poskytovanými podniky, které se zabývají především „činnostmi souvisejícími se zaměstnáním“. (kód NACE N78)

Dotčené komunity = Lidé nebo skupina či skupiny žijící nebo pracující ve stejné oblasti, která byla nebo může být ovlivněna činností podniku podávajícího zprávu nebo předcházejícím a navazujícím **hodnotovým řetězcem**. **Dotčené komunity** mohou být různé, od těch, které žijí v sousedství provozu podniku (místní komunity), až po ty, které žijí ve větší vzdálenosti. Mezi **dotčené komunity** patří skutečně i potenciálně dotčené **původní obyvatelstvo**.

Obchodní vztahy = Vztahy, které podnik udržuje s obchodními partnery, subjekty v **hodnotovém řetězci** a jakýmkoli jinými nestátními nebo státními subjekty, které jsou přímo spojeny s jeho podnikatelskou činností, produkty nebo službami. Obchodní vztahy se neomezují pouze na přímé smluvní vztahy. Zahrnují i nepřímé **obchodní vztahy** v **hodnotovém řetězci** podniku mimo první stupeň a podíly ve společných podnicích nebo investice.

Snížení emisí skleníkových plynů = Snížení emisí skleníkových plynů podniku **rámcem 1, 2, 3** nebo celkových **emisí GHG** na konci vykazovaného období ve srovnání s **emisemi** ve výchozím roce. **Snížení emisí** může být mimo jiné důsledkem energetické účinnosti, elektrifikace, dekarbonizace **dodavatelů**, dekarbonizace skladby zdrojů elektrické energie, vývoje udržitelných produktů nebo změn mezi pro vykazování či změn činností (např. externí zajišťování služeb nebo činností, snížení kapacit), pokud je jich dosaženo v rámci vlastních provozních činností a **hodnotového řetězce** podniku; pohlcování **emisí a emise**, jejichž vzniku bylo zamezeno, se jako **snížení emisí** nezapočítávají.

Dopady = Účinek, který podnik má nebo by mohl mít na životní prostředí a lidi, včetně účinků na jejich lidská práva, související s jeho vlastními činnostmi a s předcházejícími a navazujícími částmi jeho **hodnotového řetězce**, včetně jeho produktů a služeb, jakož i prostřednictvím jeho **obchodních vztahů**. **Dopady** mohou být skutečné nebo potenciální, negativní nebo pozitivní, zamýšlené nebo nezamýšlené a vratné nebo nevratné. Mohou vzniknout v krátkodobém, střednědobém nebo dlouhodobém horizontu. **Dopady** označují negativní nebo pozitivní příspěvek podniku k udržitelnému rozvoji.

Významnost dopadů = Otázka udržitelnosti je z hlediska dopadů významná, pokud se týká významných skutečných nebo potenciálních, pozitivních nebo negativních **dopadů** podniku na lidi nebo životní prostředí v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu. Významná otázka udržitelnosti z hlediska dopadu zahrnuje **dopady** spojené s vlastními operacemi a předcházejícím a navazujícím **hodnotovým řetězcem** podniku, a to i prostřednictvím jeho produktů a služeb, jakož i prostřednictvím jeho **obchodních vztahů**.

Měřitelný cíl nulových čistých emisí = Stanovením **měřitelného cíle nulových čistých emisí** na úrovni podniku, který je v souladu s plněním společenských cílů v oblasti klimatu, se rozumí:

- i. dosažení rozsahu snížení **emisí** v **hodnotovém řetězci** v souladu se snížením požadovaným pro

- dosažení globálních nulových čistých emisí v rámci postupů zvýšení o nejvýše 1,5 °C; a
- ii. *neutralizace dopadu jakýchkoli zbytkových emisí (po přibližně 90–95 % snížení emisí skleníkových plynů s možností odůvodněných odvětvových odchylek v souladu s uznaným odvětvovým postupem) trvalým odstraněním ekvivalentního objemu CO₂.*

Emise GHG rámce 3 = Všechny nepřímé emise GHG (nezahrnuté do emise GHG rámce 2), které vznikají v hodnotovém řetězci vykazujícího podniku, včetně emisí vzniklých v předcházející a navazující části dodavatelského řetězce. **Emise GHG rámce 3** lze rozdělit do kategorií rámce 3.

Zúčastněné strany¹⁸⁵ = Strany, které mohou podnik ovlivnit nebo jím být ovlivněny. Existují dvě hlavní skupiny zúčastněných stran:

- i. *Dotčené zúčastněné strany: jednotlivci nebo skupiny, jejichž zájmy jsou nebo by mohly být ovlivněny – pozitivně nebo negativně – činností podniku a jeho přímými či nepřímými obchodními vztahy v celém hodnotovém řetězci; a*
- ii. *uživatelé prohlášení o udržitelnosti: primární uživatelé účetního výkaznictví pro všeobecné účely (stávající a potenciální investoři, poskytovatelé úvěrů a další věřitelé, včetně správců aktiv, úvěrových institucí, pojišťoven), jakož i další uživatelé, včetně obchodních partnerů podniku, odborů a sociálních partnerů, občanské společnosti a nevládních organizací, vlád, analytiků a akademické obce.*

Některé (nikoli všechny) zúčastněné strany mohou patřit do těchto dvou skupin.

Dodavatel = Subjekt v předcházející části hodnotového řetězce organizace (tj. v dodavatelském řetězci dané organizace), který poskytuje produkt nebo službu, jež se používají při vývoji vlastních produktů nebo služeb organizace. **Dodavatel** může mít s organizací přímý obchodní vztah (často označovaný jako **dodavatel** prvního stupně), nebo nepřímý obchodní vztah.

Základním výkaznickým pravidlem ve vztahu k hodnotovým řetězcům dle ESRS je bod A63: „Informace o podniku podávajícím zprávu uvedené v prohlášení o udržitelnosti se rozšíří o informace o významných dopadech, rizicích a příležitostech spojených s podnikem prostřednictvím jeho přímých a nepřímých obchodních vztahů v předcházejících a/nebo navazujících částech hodnotového řetězce („informace o hodnotovém řetězci“). Při rozšiřování informací o podniku podávajícím zprávu musí podnik zahrnout významné dopady, rizika a příležitosti spojené s předcházejícími a navazujícími částmi jeho hodnotového řetězce:

- (a) *na základě výsledků jeho postupu náležité péče a posouzení významnosti a*
- (b) *v souladu s případnými specifickými požadavky týkajícími se hodnotového řetězce v jiných ESRS.“*

Nevyžadují se však informace o každém účastníkovi hodnotového řetězce, ale pouze zahrnutí významných informací o předcházejících a navazujících částech hodnotového řetězce. Různé otázky udržitelnosti mohou být významné ve vztahu k různým částem předcházejícího a navazujícího hodnotového řetězce podniku. Informace se rozšíří tak, aby zahrnovaly informace o hodnotovém řetězci pouze ve vztahu k těm částem hodnotového řetězce, pro které je tato otázka významná. Za účelem bližšího objasnění použití těchto pravidel.

¹⁸⁵ Vhodnější českým ekvivalentem by bylo spojení „zainteresované strany“.

K ESRS jsou v současné době připravovány ze strany EFRAG tzv. Prováděcí technické pokyny k hodnotovým řetězcům¹⁸⁶ („Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci“). Tyto, stejně jako Pokyny EFRAG k posuzování významnosti, nezakládají nové povinnosti, ale pouze vysvětlují a metodicky usměrňují ustanovení CSRD a zejména ESRS. Současně, Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci se zabývají pouze předcházejícím a následným hodnotovým řetězcem, nikoliv tedy vlastními hospodářskými provozními činnostmi podniku. **Povinnosti ve vztahu k hodnotovému řetězci¹⁸⁷ („VC“) podniku jsou zásadním způsobem spojeny s konceptem významnosti popsáním v Oddíle 8.1 výše, konkrétně ve vztahu k dopadům, rizikům a příležitostem¹⁸⁸ („IRO“) a projevují se v konkrétních politikách, akcích a měřitelných cílech podniku¹⁸⁹ („PAT“). Ve vztahu k Scope 3 (Rámci 3) GHG emisí Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci přímo konstatují, že budou „významné pro mnoho nebo většinu podniků“.**

Box 7: Sedm klíčových závěrů Pokynů EFRAG k hodnotovému řetězci

1. *Prohlášení podniku o udržitelnosti obsahuje informace o všech významných dopadech, rizicích a příležitostech (IRO), včetně těch, které vznikají nebo mohou vzniknout v souvislosti s jeho obchodními vztahy v hodnotovém řetězci směrem nahoru a dolů. **Obchodní vztahy se neomezují pouze na přímé smluvní vztahy.***
2. *Podnik není povinen uvádět informace o hodnotovém řetězci (VC) ve všech zveřejněných informacích, ale pouze v případě, že je v důsledku svých obchodních vztahů spojen s významnými IRO mimo svůj vlastní provoz.*
3. *Posouzení významnosti proto musí zahrnovat identifikaci významných IRO v hodnotovém řetězci se zaměřením na to, kde (zeměpisná poloha, činnosti/odvětví, provozy, dodavatelé, zákazníci, jiné vztahy atd.) se pravděpodobně v hodnotovém řetězci vyskytnou. Klíčové zveřejňované informace o posouzení významnosti na straně podniku jsou SBM-1, SBM-3 a IRO-1 (ESRS 2)¹⁹⁰. **Nejsou omezeny na, ale měly by zahrnovat hodnocení IRO ve VC.***
4. *Tematické standardy vyžadují zveřejnění politik, měřitelných cílů a akcí (PAT) pro významné otázky udržitelnosti. Zejména vyžadují buď zveřejnění takových PAT, nebo prohlášení o jejich nepřítomnosti. **Při popisu PAT pro významné otázky udržitelnosti musí zveřejnění obsahovat informace o tom, jak tyto PAT řeší významná IRO v předcházejícím a navazujícím VC.***
5. *Tematické standardy vyžadují zahrnout data k VC pouze pro několik metrik (ukazatelů). Pokud však podnik usoudí, že na významná IRO se ve VC dostatečně nevztahují požadavky ESRS, **je povinen uvést další informace specifické pro daný podnik, včetně metrik, pokud jsou takové informace nezbytné, aby uživatelé mohli porozumět významným dopadům, rizikům nebo příležitostem podniku.***
6. *Pokud podnik **nemůže** pro posouzení významnosti nebo za účelem přípravy zveřejnění významných IRO **shromáždit primární informace o VC ani po vynaložení přiměřeného úsilí**, odhadne chybějící informace s využitím všech přiměřených a podpůrných informací dostupných bez ne-*

¹⁸⁶ Angl. Implementation Guidance on Value Chain (VCIG), verze z 15. listopadu 2023. Více, viz <https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting%20Documents%2F2302241036281819%2F05-03%20VCIG%20for%20approval%20TC%20SRB%20231115.pdf> .

¹⁸⁷ Angl. value chain

¹⁸⁸ Angl. impacts, risks and opportunities.

¹⁸⁹ Angl. policies, actions and targets.

¹⁹⁰ Jedná se o SBM-1: Strategie, obchodní model a hodnotový řetězec; SBM-3: Významné dopady, rizika a příležitosti a jejich vzájemný vztah se strategií a obchodním modelem; a IRO-1: Popis postupů identifikace a hodnocení významných dopadů, rizik a příležitostí.

přiměřených nákladů a úsilí, včetně proxy a sektorových dat, jakož i dalších informací z nepřímých zdrojů. Podnik popíše metriky ve svém podkladu pro přípravu pomoci odhadů z hodnotového řetězce a výslednou úroveň přesnosti.

7. **Zahrnutí informací o VC v prohlášení o udržitelnosti neovlivňuje vykazovací hranice podniku, které odpovídají subjektům zahrnutým do okruhu jeho konsolidovaných účetních závěrek¹⁹¹.** Zahrnutí informací o VC je rozsah, v jakém prohlášení o udržitelnosti pokrývá vztahy, které mají všechny podniky v rámci konsolidace se svými příslušnými protějšky v hodnotových řetězcích, včetně vztahů za první stupeň. **Přidružené společnosti a další jednotky, do kterých bylo investováno, které nejsou konsolidovány v účetní závěrce, jsou považovány za ostatní obchodní vztahy, tj. jako aktéři v hodnotovém řetězci, pokud tomu tak je.** Viz také část 2.3 níže k provoznímu řízení, které je relevantní pro změnu klimatu ESRS E1.

Část 2.3 níže k provoznímu řízení (kontrola)¹⁹² relevantní pro změnu klimatu ESRS E1

29. Odstavec 45 ESRS E1 Změna klimatu specifikuje, jak aplikovat tento přístup pro emise skleníkových plynů. Vyžaduje to, aby byly do vykazovaných emisí skleníkových plynů zahrnuty údaje společných podniků, přidružených podniků, nekonsolidovaných dceřiných společností (investičních subjektů) a smluvních ujednání, která jsou společnými ujednáními, která nejsou strukturována prostřednictvím účetní jednotky (tj. společně kontrolované provozny a aktiva), v rozsahu provozní řízení (kontroly) podniku nad nimi.

30. Bod AR 40 ESRS E1 objasňuje definici v Příloze II, že podnik musí zahrnovat 100 % emisí skleníkových plynů subjektů, které provozně řídí (kontroluje). Dává příklad pro situaci, kdy má podnik časově částečně smluvně definované provozní řízení (kontrolu) a konsoliduje 100 % emisí skleníkových plynů během doby svého provozního řízení (kontroly).

31. To znamená, že vykazované emise skleníkových plynů budou odrážet podmínky příslušných dohod. Například podnik (A) se společným podnikem pod společným řízením (kontrolou) s třetí stranou (C), přičemž A je provozovatelem činnosti v určité fázi výrobního procesu a C je provozovatelem v jiné fázi tohoto procesu. A by ve svém rámci 1 a 2 vykazovala emise skleníkových plynů, které se týkají fáze, kterou provozně řídí (kontroluje).

32. Ať už jde o přidružené podniky, společná ujednání a nekonsolidované dceřiné společnosti pod provozním řízením (kontrolou), ESRS E1 vyžaduje zveřejnění emisí rámce 1 a 2 těchto jednotek odděleně od emisí souvisejících s konsolidovanou skupinou pro účetní výkaznictví (odstavec 50(b)).

Provozní řízení (kontrola)

Společnost má provozní řízení (kontrolu) nad subjektem, místem, provozem nebo aktivem, pokud má možnost řídit jejich provozní činnosti a vztahy. K tomu dochází nezávisle, pokud se jedná o mateřskou společnost nebo jednu z jejích dceřiných společností (tj. jde o konsolidační celek). To je případ, kdy má společnost například plnou možnost zavádět a implementovat provozní politiky, což často znamená také provádění takových provozních činností; nebo když je právně uznána – s předpokládanými zákonnými právy a povinnostmi – podle určitých předpisů (např. podle systému EU pro obchodování s emisemi) jako „provozovatel“ zařízení.

Mít provozní řízení (kontrolu) neznamená, že podnik musí mít nutně možnost činit všechna rozhodnutí týkající se daného provozu. Například velké kapitálové investice budou pravděpodobně vyžadovat souhlas všech partnerů, kteří mají společnou kontrolu (podle IFRS 11).

¹⁹¹ V této souvislosti zdůrazňují EFRAG k hodnotovému řetězci, že pro podávání zpráv o udržitelnosti na konsolidovaném základě musí výkaznictví skupiny zahrnovat i informační o významných IRO dceřiných společnostech.

¹⁹² V závorce v této Studii je vždy uváděn odkaz na „kontrolu“, která správně vystihuje ustálenou českou terminologii za situaci, kdy Příloha II ESRS nepřesně překládá anglický výraz „operational control“ jako „provozní řízení“.

Někdy může mít společnost společnou kontrolu nad provozem, ale nikoli provozní řízení (kontrolu). To by vyžadovalo analýzu smluvních ujednání, aby se zjistilo, zda některý z partnerů má možnost zavést a implementovat své provozní politiky.

Je třeba zmínit, že samotné CSRD neposkytuje žádnou další definici ani návod ohledně hodnotového řetězce. S odkazem na dopady však CSRD odkazuje na **mezinárodní nástroje řádné péče (angl. due diligence) udržitelnosti, které specifikují, jak se od podniků očekává, že budou identifikovat, řešit a podávat zprávy o dopadech v rámci svého hodnotového řetězce**¹⁹³. Avšak ne všechny požadavky na zveřejnění (angl. disclosure requirements) a datové body v sektorově agnostických ESRS vyžadují zahrnutí informací o předcházejícím a následném hodnotovém řetězci. **V mnoha případech se očekává, že se podnik zaměří pouze na své vlastní provozní činnosti.**

Jak bylo již uvedeno výše, ESRS nevyžaduje informace o každém jednotlivém aktérovi v hodnotovém řetězci, ale spíše zahrnutí významných informací o hodnotovém řetězci, tj. když v hodnotovém řetězci kapitálu vzniknou významné IRO. Při posuzování materiálních IRO je však třeba vzít v úvahu všechny relevantní subjekty, tj. jak z přímých, tak i nepřímých vztahů. Posouzení by se však mělo zaměřit na vztahy, které budou pravděpodobně spojeny s významnými IRO, například vztahy s:

- těmi aktéry, kteří jsou spojeni s „**problémovými body**“ (angl. hot spots), která vystavují podniky pravděpodobnosti skutečných a potenciálních dopadů (proto vytvářejí dopady na lidi a/nebo životní prostředí, které mohou být zase zdrojem rizik a příležitostí); nebo
- těmi aktéry, ve vztahu, ke kterým **obchodní model podniku vykazuje klíčové závislosti z hlediska produktů nebo služeb** (proto vytváří rizika a příležitosti pro podnik).

V souvislosti s povinnostmi ve vztahu k hodnotovým řetězcům se aplikují přechodná ustanovení. Obecná přechodná ustanovení v ESRS 1, odstavec 130, **umožňují dočasné omezení povinností poskytování informací ve vztahu k hodnotovému řetězci, a to během prvních tří let vykazování v rámci ESRS**. Konkrétně se od zpracovatelů výkazů požaduje, aby při posouzení významnosti zohlednili hodnotový(é) řetězec(e), **ale aspekty shromažďování dat jsou v prvních třech letech vykazování omezené**¹⁹⁴. Cílem přechodných ustanovení je poskytnout

¹⁹³ Náležitá péče je dle bodu 59 a 60 ESRS 1 postup, který podniky používají k identifikaci, prevenci, zmírnění a zohlednění skutečných i potenciálních negativních dopadů na životní prostředí a lidi spojených s jejich podnikáním. Tyto dopady zahrnují dopady spojené s vlastní činností a předcházejícím a následujícím hodnotovým řetězcem podniku, včetně dopadů prostřednictvím jeho výrobků nebo služeb, jakož i prostřednictvím jeho obchodních vztahů. Náležitá péče je průběžný postup, který reaguje na změny ve strategii podniku, jeho obchodním modelu, činnostech, obchodních vztazích, provozních, dodavatelských a prodejních souvislostech a může tyto změny vyvolat. Tento postup je popsán v mezinárodních nástrojích obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv a ve Směrnicih Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj („OECD“) pro nadnárodní podniky. Tyto mezinárodní nástroje určují řadu kroků v postupu náležité péče, včetně identifikace a posouzení negativních dopadů spojených s vlastními činnostmi a předcházejícím a následujícím hodnotovým řetězcem podniku, a to i prostřednictvím jeho výrobků nebo služeb, jakož i prostřednictvím jeho obchodních vztahů. Pokud podnik nemůže řešit všechny dopady najednou, postup náležité péče umožňuje stanovit priority opatření na základě závažnosti a pravděpodobnosti dopadů. Právě tento aspekt postupu náležité péče je základem pro posouzení významných dopadů. Identifikace významných dopadů podporuje také identifikaci významných rizik a příležitostí v oblasti udržitelnosti, jež jsou často výsledkem těchto dopadů.

¹⁹⁴ Navíc ve vztahu k informacím o politikách, akcích a měřitelných cílech podniku (PAT) je dle ESRS 1 odstavec 133 (a) možné omezit zveřejňované informace během přechodného období na vnitropodnikové údaje (jako jsou údaje, které má podnik k dispozici a veřejně dostupné informace). To samé platí i o metrikách v předcházejícím a následném hodnotovém řetězci s výjimkou datových bodů odvozených z unijní legislativy tak, jsou uvedeny v Dodatku B ESRS 2 dle odstavce 133b ESRS 1.

podnikům více času na přípravu na nový režim oznamování v případě, že jim nebudou k dispozici všechny potřebné informace o jejich hodnotovém(ých) řetězci(ích). Přechodné požadavky jsou volitelné, to znamená, že **záleží na rozhodnutí konkrétního podniku, zda je chce použít, nebo ne, a platí bez ohledu na to, zda je aktér malý a střední podnik ve smyslu Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o úpravy kritérií velikosti pro mikropodniky a malé, střední a velké podniky nebo skupiny, ve znění pozdějších předpisů („MSP“) či nikoli.**

Ve vztahu k předmětu Projektu, je zásadní také přechodné ustanovení týkající se výkaznictví emisí GHG. Kromě přechodných ustanovení popsanych výše, specifikuje Dodatek C ESRS 1, že pro ESRS E1-6 Hrubého rámce 1, 2, 3 a Celkové emise skleníkových plynů **mohou podniky nebo skupiny s méně než průměrem 750 zaměstnanců k rozvahovému dni vynechat datové body týkající se emisí Scope 3 (rámce 3) a celkové emise skleníkových plynů za první rok přípravy prohlášení o udržitelnosti.**

Stejně jako u Pokynů EFRAG k posuzování významnosti jsou také Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci doplněny o často kladené dotazy, a to v kapitole 3. Zahrnují těchto 10 dotazů:

- FAQ 1: Kde VC začíná a končí?
- FAQ 2: Jsou finanční aktiva (úvěry, kapitálové a dluhové investice) považovány za obchodní vztahy, které spouštějí povinnosti vykazování informací o VC?
- FAQ 3: Jak by měl být organizován proces posouzení významnosti, aby bylo možné řádně zachytit významné IRO ve VC?
- FAQ 4: Jak by měly být informace o VC zveřejněny v kontextu posouzení významnosti?
- FAQ 5: Měly by být informace o VC zahrnuty do požadavků na zveřejnění týkající se politik, akcí nebo měřitelných cílů (PATs)?
- FAQ 6: Měly by být informace o VC zahrnuty do požadavků na zveřejnění týkající se metrik?
- FAQ 7: Jak posoudit a kvantifikovat dopady VC vyplývající z obchodních vztahů?
- FAQ 8: Co se rozumí „rozumným úsilím“ ve vztahu ke sběru dat o VC?
- FAQ 9: Jak lze vypracovat odhady, když primární údaje od aktérů z VC nelze shromáždit?
- FAQ 10: Je případ úplatku, který se netýká zaměstnance, relevantní pro vykazující účetní jednotku?

II. ČÁST 2.B: HLAVNÍ VÝ- ZVY PRO ČESKÉ STA- VEBNICTVÍ V KON- TEXTU PRÁVA EU

Identifikace hlavních výzev českého stavebního sek-
toru v kontextu práva EU a požadavků na (1) nefi-
nanční výkaznictví, (2) udržitelné finance, (3) udrž-
itelná aktiva a projekty, (4) udržitelnou správu (angl.
governance) a s nimi spojených rizik

9 HLAVNÍ VÝZVY PRO ČESKÉ STAVEBNICTVÍ

9.1 Úvod

V dnešním rychle se urbanizujícím světě, kde je povědomí o životním prostředí na vyšší úrovni a kde klimatická změna vede na jedné straně k nestabilitě klimatu a na druhé straně k rychlému přijímání legislativních a regulatorních opatření k snížení emisí GHG, **čelí vlastníci aktiv a správci aktiv zcela zásadní nové výzvě: jak tvořit budoucnost udržitelně, a přitom zajistit hodnotu za peníze. V této výzvě zaujímá snížení emisí GHG a zvýšení energetické účinnosti klíčové místo.**

Stavební materiály byly již dlouho považovány za problematické, pokud jde o v nich „zabudované emise GHG“ spojené s jejich výrobou, ale také s jejich používáním na stavbách. Moderní cement a ocel, základní kameny stavebního prostředí od 19. století, jsou náročné na uhlík, pokud jde o suroviny a palivo potřebné k jejich výrobě. Podle Mezinárodní energetické agentury vyprodukuje výroba cementu a oceli 2,3 miliardy a 2,6 miliardy tun oxidu uhličitého ročně. Tato čísla se mají dramaticky zvýšit. **OSN odhaduje, že do roku 2050 bude více než 80 % světové populace žít ve městech, což je trend, který fakticky zdvojnásobí současnou poptávku po stavebních materiálech.**

Studie 1 ukázala vnější rámec, ve kterém bude tato transformace probíhat, a to v návaznosti na mezinárodněprávní závazky České republiky, jakož i Zelenou dohodu a z ní vyplývající soubor strategií, politik, legislativ, regulací a technických opatření. Cena uhlíku bude drahá, finanční a nefinanční podniky si budou nastavovat své cíle v oblasti měřené udržitelnosti (ESG), a tím se zcela zásadně mění pravidla, za kterých se na vnitřním trhu bude o zakázky ve stavebním sektoru ucházet. Tato oblast se nevyhne ani oblasti veřejného zadávání. Bude se týkat dříve či později celého primárního hodnotového řetězce ve stavebnictví v Česku.

9.2 Typologie výzev

Při vývoji výrobků, produktů, služeb a aktiv budou muset v ideálním případě všechny články primárního hodnotového řetězce ve stavebnictví začlenit robustně hlediska energetické účinnosti a emisí GHG v celoživotním cyklu již do počátečních vývojových fází. Navíc budou muset dle mezinárodní dobré praxe zejména projektanti a architekti, stavební firmy a vlastníci aktiv / správci **zpravidla také kvalitně zvažovat aspekty přizpůsobování se změně klimatu**, tj. řešit problematiku odolnosti aktiv vůči fyzickým klimatickým rizikům. Toto odpovídá i zařazení zmírnění změny klimatu a přizpůsobování se změně klimatu do jednoho tematického standardu ESRS, konkrétně ESRS E1: Změna klimatu.

Počátečními fázemi toto začleňování ale nekončí, nýbrž každá další vývojová fáze by měla při nejmenším věcně obdobně navazovat na předcházející a posunovat řešení směrem ke stanovené trajektorii snižování emisí GHG a zvyšování energetické účinnosti. V ideálním případě pak má dojít ke kontinuálnímu zapracování vhodných a ekonomicky přijatelných inovací, které nebyly známy v předchozích fázích, a „posouvání hranic možného“. Základním měřítkem „ekonomické přijatelnosti“ by pak měly být náklady životního cyklu, do nichž jsou integrovány ceny uhlíku prostřednictvím stínové ceny uhlíku.

Obrázek 3: Projektový cyklus a fáze klimatického prověřování

Zdroj: TP ke klimatickému prověřování infrastruktury

Tento „klimatický pohled“ však nebude zpravidla jedinou perspektivou při těchto vývojových činnostech. Aktéři v primárním hodnotovém řetězci ve stavebnictví **budou muset zvažovat i další relevantní ESG aspekty napříč dalšími tematickými standardy výkaznictví o udržitelnosti**¹⁹⁵:

- **čtyřmi environmentálními standardy pokrývající písmeno „E“ v akronymu ESG:** Znečištění (ESRS E2), Vodní a mořské zdroje (ESRS E3), Biologická rozmanitost a ekosystémy (ESRS E4) a Využívání zdrojů a oběhové hospodářství (ESRS E5);
- **čtyřmi sociálními standardy pokrývající písmeno „S“ v akronymu ESG:** Vlastní pracovní síla (ESRS S1), Pracovníci v hodnotovém řetězci (ESRS S2), Dotčené komunity (ESRS S3) a Spotřebitelé a koncoví uživatelé (ESRS S4); a
- **jedním správním standardem pokrývající písmeno „G“ v akronymu ESG:** Chování podniků (ESRS G1).

Klíčovými deseti generickými výzvami při snižování emisí GHG a zvyšování energetické účinnosti v českém stavebnictví jsou:

1. **Kvalitní národní vnější rámec.** Účinný národní vnější rámec, zahrnující jak přijetí nezbytně nutných pravidel, tak i vhodných podpůrných mechanismů na národní (centrální, regionální i místní) úrovni jako odpověď na nové politiky, legislativu, regulaci a nástroje zejména na unijní úrovni (**NÁRODNÍ VNĚJŠÍ RÁMEC**).
2. **Aktuální dobrá znalost národního i unijního vnějšího rámce.** Aktuální dobrá znalost národního a unijního vnějšího rámce, včetně sledování jejich věcných, časových, nákladových a cenových aspektů, na straně alespoň svojí velikostí a významem klíčových aktérů v rámci jednotlivých článků primárního hodnotového řetězce (**ZNALOSTI VNĚJŠÍHO RÁMCE**).
3. **Kvalitní metodiky, standardy a správná praxe.** Kvalitní metodiky, standardy, technické postupy dle mezinárodní dobré praxe a reálná uspokojivá praxe jejich využívání a správné aplikace, např. při výpočtu emisní a uhlíkové stopy (**METODIKY, STANDARDY A PRAXE**).
4. **Kompetentní lidské zdroje, aktuální know-how a vůdcovství.** Kvalifikované lidské zdroje, dovednosti a know-how a zejména účinné a inspirativní vedení (vůdcovství, angl. leadership), včetně kontinuálního přebírání a začleňování mezinárodní dobré praxe (**LIDSKÉ ZDROJE**).
5. **Spolehlivá data a robustní a konzistentní data management.** Účinné získávání a verifikace relevantních dat a jejich robustní a konzistentní sdílení a řízení interně

¹⁹⁵ Tato témata však nejsou součástí Projektu.

i napříč primárním i sekundárním hodnotovým řetězcem¹⁹⁶ (**DATA A DATA MANAGEMENT**).

- 6. Rychlé přebírání a začleňování účinných technologií a inovací do projektového cyklu.** Rychlé využívání nových technologií a inovací vzniklých v mezinárodní dobré praxi a jejich začleňování do projektového cyklu výrobků, produktů, služeb a aktiv (**TECHNOLOGIE**).
- 7. Účelná a účinná věda, výzkum a inovace.** Provádění vědy, výzkumu a inovací či účast na výzkumných a inovačních aktivitách zejména v rámci mezinárodních programů (např. Horizont Evropa, LIFE), které však musí být skutečné a nesmí představovat „znovuobjevování kola“ (**VĚDA, VÝZKUM A INOVACE**).
- 8. Všestranný kontinuální sektorový dialog a zapojení zainteresovaných stran.** Dosažení alespoň základního „společného pochopení věcí“ prostřednictvím efektivního a autentického dialogu v rámci primárního a sekundárního hodnotového řetězce (zejména s financujícími institucemi) v českém stavebnictví a jeho další kultivace, včetně všestranného a kontinuálního zapojení zainteresovaných stran (**DIALOG A ZAPOJENÍ ZAINTERESOVANÝCH STRAN**).
- 9. Moderní komunikace o tématu vědomá si síly kulturních a behaviorálních aspektů.** Vědomí si kulturních a behaviorálních aspektů české společnosti a využívání pozitivních, a naopak vyvažování negativních aspektů v komunikaci zejména vůči MSP a komunitám málo se orientujícím v problematice a perspektivách klimatických pravidel trhu v EU, zejména „uhlíkové stopy“ a energetické účinnosti (**KOMUNIKACE**).
- 10. Průběžný monitoring vývoje dostupnosti a podmínek financování sektoru a včasné přizpůsobování se změnám vyvolaným aspekty udržitelného financování.** Kontinuální sledování stavu a perspektiv vývoje trhu ve financování stavebnictví v ČR, včetně dostupnosti a podmínek národních a unijních dotačních a podpůrných nástrojů, s ohledem na aspekty udržitelnosti se zaměřením na oblast snižování emisí GHG a energetické účinnosti (**FINANCOVÁNÍ**).

Výše uvedené výzvy jsou pak rámovány klíčovým aspektem, který může pozitivně či negativně dopadnout na jednotlivé aktéry českého primárního hodnotového řetězce ve stavebnictví v Česku, a tím je posílení, anebo naopak ztráta konkurenceschopnosti.

¹⁹⁶ V hodnotovém řetězci půjde o sdílení dat o emisních a energetických aspektech, včetně těch potřebných pro výkaznictví o udržitelnosti, napříč primárním hodnotovým řetězcem, a i v daném konkrétním případě vůči relevantním článkům sekundárního hodnotového řetězce. Zejména půjde o financující instituce, ale případ od případu může jít i o pojišťovny, regulátory, EU (zejména v rámci fondů EU) či stát, veřejné úřady a samosprávy.

III. ČÁST 2.D: REŠERŠE UNIJSNÍCH PŘÍRUČEK A POKYNŮ

Rešerše příruček a pokynů pro subjekty dotčené uvedenými normami na unijní úrovni.

10 ZDROJOVÉ METODICKÉ DOKUMENTY

10.1 Metodický přístup

Níže uvedená rešerše příruček a pokynů na unijní úrovni je pojata jako **souhrn a anotace klíčových informačních zdrojů relevantních pro Projekt obecně ve vztahu k tématu snižování uhlíkové stopy a zvyšování energetické účinnosti, jakož i ke čtyřem tematickým oblastem udržitelnosti pro aktéry v hodnotových řetězcích ve stavebnictví v Česku, konkrétně k:**

- nefinančnímu výkaznictví (výkaznictví o udržitelnosti);
- udržitelným financím;
- udržitelným aktivům, činnostem a projektům; a
- udržitelné správě a řízení.

Cílem bylo uvést nejen klíčové příručky, vodítka, technické pokyny a jiné metodiky, ale i širší kontext daných témat na webových stránkách a portálech klíčových evropských, jakož i světových institucí a iniciativ s relevancí pro unijní úroveň, a to včetně odkazů na relevantní legislativu a regulaci, které je možné pod odkazy najít. Provedená identifikace webových odkazů bude umožňovat průběžnou aktualizaci a doplňování této rešerše v Projektu s ohledem na další nevyhnutelný metodický vývoj.

10.2 Snižování uhlíkové stopy a zvyšování energetické účinnosti

10.2.1 Komise

- **Webové stránky Komise na téma změny klimatu (angl. Climate Change)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující přehled politických opatření, právních předpisů a činností EU zaměřených na řešení změny klimatu.
 - **Odkaz:** https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/topics/climate-change_cs
- **Webové stránky Komise na téma klimatické akce (angl. Climate Action)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující osvětové materiály k tématu změny klimatu se zaměřením na příčiny změny klimatu a důsledky změny klimatu.
 - **Odkaz:** https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/topics/climate-change_cs
- **Webové stránky Komise na téma „Změna klimatu: Co dělá EU“ (angl. Climate Change: What the EU Is Doing)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující přehled aktivit EU v oblasti změny klimatu.
 - **Odkaz:** <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/>

- **Webové stránky Komise na téma „Energetika, změna klimatu a životní prostředí“ (angl. Energy, Climate Change, Environment)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující přehled politiky EU energeticko-klimatické agendě obsahující rubriky na témata: (i) Zelená dohoda, (ii) Celkové měřitelné cíle a výkaznictví, (iii) Implementace v zemích EU, (iv) Mezinárodní spolupráce, (v) Standardy, nástroje a značky, (vi) Praktické rady, (vii) Události, (viii) Novinky, (ix) Témata.
 - **Odkaz:** https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment_en
- **Webové stránky Komise na téma „Balíčku Fit for 55“ (angl. Fit for 55)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující všechny klíčové informace k Balíčku Fit for 55 představujícího soubor návrhů na revizi a aktualizaci právních předpisů EU a zavedení nových iniciativ s cílem zajistit, aby politiky EU byly v souladu s cíli v oblasti klimatu schválenými Radou a Evropským parlamentem do roku 2030, tj. snížení emisí GHG o 55 % do tohoto data oproti úrovním z roku 1990.
 - **Odkaz:** <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>
- **Webové stránky Komise na téma „Energetické účinnosti“ (angl. Energy Efficiency)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující přehled tematiky energetické účinnosti a zahrnující rubriky: (i) Energetická účinnost - cíle, směrnice a pravidla, (ii) Čerpadla, (iii) Energetické účinné budovy, (iv) Kogenerace tepla a elektřiny, (v) Energetické značky a ecodesign, (vi) Financování, (vii) Vytápění a chlazení, (viii) Ecodesign pro udržitelné produkty.
 - **Odkaz:** https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency_en
- **Webové stránky Komise na téma zásady energetické účinnosti v první řadě (angl. Energy Efficiency First Principle)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise na téma zásady EE1st týkající se upřednostňování energetické účinnosti v investičních a politických rozhodnutích.
 - **Odkaz:** https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-first-principle_en
- **Webové stránky Komise na téma „Evropského klimatického zákona“ (angl. European Climate Law)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující přehled všech podstatných informací týkající se přijetí, obsahu a implementace Evropského klimatického zákona.
 - **Odkaz:** https://climate.ec.europa.eu/eu-action/european-climate-law_en
- **Webové stránky Komise na téma „Evropského klimatického paktu“ (angl. European Climate Pact)**

- **Popis:** Webové stránky Komise k iniciativě Evropského klimatického paktu, který představuje platformu pro zapojení zainteresovaných stran v EU s cílem angažovat lidi, komunity a organizace do akcí v oblasti klimatu v celé Evropě: dozvědět se o změně klimatu; vyvíjet a implementovat řešení; a spojit se s ostatními a maximalizovat dopad těchto řešení.
- **Odkaz:** https://climate-pact.europa.eu/about/about-pact_en
- **Webové stránky Komise na téma „Zeleného veřejného nakupování“ (angl. Green Public Procurement)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 9.1 výše obsahující popis těchto webových stránek a příslušných metodik Komise.
 - **Odkaz:** https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement_en
- **Webové stránky platformy Komise „Velcí kupující pracují společně“ (angl. Big Buyers Working Together)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 9.2 výše obsahující popis těchto webových stránek a příslušných metodik Komise.
 - **Odkaz:** <https://public-buyers-community.ec.europa.eu/about/big-buyers-working-together>
- **Projekce GHG v roce 2023 (angl. GHG projections in 2023)**
 - **Popis:** Prostřednictvím tohoto dokumentu Komise předkládá doporučené harmonizované hodnoty pro mezinárodní dovozní ceny ropy, plynu a uhlí a ceny uhlíku stanovené v příloze I pro projekce skleníkových plynů do roku 2023. Komise doporučuje členským státům, aby tyto harmonizované hodnoty používaly ve svých projekcích.
 - **Odkaz:** <https://www.eea.europa.eu/en/datahub/datahubitem-view/4b8d94a4-aed7-4e67-a54c-0623a50f48e8>
- **Doporučené parametry k modelu ETS2 v souvislosti s aktualizací NECP (angl. Recommended parameters to model ETS2 in the context of the update of NECP)**
 - **Popis:** Dne 25. května 2022 sdílela Komise s členskými státy doporučení týkající se parametrů, které se mají používat podle článku 18 nařízení o energetické unii. V pokynech k aktualizaci NECP Komise doporučila používat stejné parametry pro dovozní ceny ropy, plynu a uhlí a také ceny uhlíku v rámci systému EU pro obchodování s emisemi.
 - **Odkaz:** -

10.2.2 EEA (Evropská agentura pro životní prostředí)

- **Webové stránky Evropské agentury pro životní prostředí na téma „Změna klimatu“ (angl. Climate Change)**

- **Popis:** Webové stránky Evropské agentury pro životní prostředí (European Environmental Agency) obsahující přehled tematiky změny klimatu.
- **Odkaz:** <https://www.eea.europa.eu/en/topics/at-a-glance/climate>
- **Webové stránky Evropské agentury pro životní prostředí na téma „Energetické účinnosti“ (angl. Energy Efficiency)**
 - **Popis:** Webové stránky Evropské agentury pro životní prostředí (European Environmental Agency) obsahující přehled tematiky energetické účinnosti.
 - **Odkaz:** <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/energy-efficiency>
- **Evropská platforma pro klimatickou adaptaci Climate-ADAPT (angl. European Climate Adaptation Platform Climate-ADAPT)**
 - **Popis:** Webová stránka Evropské platformy pro klimatickou adaptaci Climate je partnerstvím mezi Komisí - s podporou Evropského tematického centra pro dopady, zranitelnost a adaptaci na změnu klimatu (ETC/CCA) - a Evropskou agenturou pro životní prostředí (EEA), která ji spravuje. Věnuje se otázkám přizpůsobování se změně klimatu tím, že pomáhá uživatelům získat přístup a sdílet data a informace o očekávané změně klimatu v Evropě, současné a budoucí zranitelnosti regionů a sektorů EU, národní a nadnárodní adaptační strategie a akce. Dále obsahuje případové studie a nástroje podporující adaptační plánování.
 - **Odkaz:** <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>

10.2.3 Eurostat (Evropský statistický úřad)

- **Webové stránky Eurostatu na téma „Změna klimatu“ (angl. Climate Change)**
 - **Popis:** Webové stránky Eurostatu o statistiky o hnacích silách, emisích a dopadech změny klimatu, jakož i opatření pro zmírnění a přizpůsobení se jí.
 - **Odkaz:** <https://ec.europa.eu/eurostat/web/climate-change>

10.2.4 Copernicus

- **Služba ke klimatické změně Copernicus (angl. Služba Copernicus Climate Change Service, C3S)**
 - **Popis:** Služba Copernicus Climate Change Service (C3S) podporuje společnost poskytováním směrodatných informací o minulém, současném a budoucím klimatu v Evropě a ve zbytku světa. Jejím cílem je podporovat adaptační a mitigační politiky EU poskytováním konzistentních a směrodatných informací o změně klimatu. Nabízí bezplatný a otevřený přístup ke klimatickým datům a nástrojům založeným na nejlepších dostupných vědeckých poznatcích.
 - **Odkaz:** <https://climate.copernicus.eu/>

10.2.5 IEA (Mezinárodní agentura pro energetiku)

- **Webové stránky Mezinárodní agentury pro energetiku (angl. International Energy Agency)**
 - **Popis:** Webové stránky Mezinárodní agentury pro energetiku (angl. International Energy Agency, IEA), která v globálním měřítku spolupracuje s vládami a průmyslem na vytváření bezpečné a udržitelné energetické budoucnosti pro všechny. Jedním z jejich iniciativ je Program technologické spolupráce (angl. Technology Collaboration Programme), který podporuje práci nezávislých mezinárodních skupin expertů a umožňuje vládám a průmyslovým odvětvím z celého světa vést programy a projekty týkající se široké škály energetických technologií a souvisejících problémů.
 - **Odkaz:** <https://www.iea.org/>
- **GlobalABC roadmapa pro budovy a stavebnictví 2020-2050, Směrem k nulovým emisím, efektivním a odolným budovám a stavebnictví (angl. GlobalABC Roadmap for Buildings and Construction 2020-2050, Towards a zero-emission, efficient, and resilient buildings and construction sector)**
 - **Popis:** Účelem této příručky je podporovat společný jazyk a vizi pro úplnou dekarbonizaci budov v průběhu jejich životního cyklu a podporovat rozvoj národních nebo regionálních strategií a politik, včetně například národně stanovených příspěvků (NDC).
 - **Odkaz:** https://globalabc.org/sites/default/files/inline-files/GlobalABC_Roadmap_for_Buildings_and_Construction_2020-2050_3.pdf

10.2.6 IRENA (Mezinárodní agentura pro obnovitelnou energii)

- **Webové stránky Mezinárodní agentury pro obnovitelnou energii (angl. International Renewable Energy Agency)**
 - **Popis:** Webové stránky Mezinárodní agentury pro obnovitelnou energii (angl. International Renewable Energy Agency, IRENA), která je přední globální mezinárodní agenturou pro transformaci energetiky prostřednictvím OZE. Podporuje široké přijetí a udržitelné využívání všech forem obnovitelné energie, včetně bioenergie, geotermální energie, vodní energie, oceánské, solární a větrné energie ve snaze o udržitelný rozvoj, přístup k energii a energetickou bezpečnost, pro ekonomickou a sociální odolnost a prosperitu. klimaticky odolná budoucnost.
 - **Odkaz:** <https://www.irena.org/>

10.3 Nefinanční výkaznictví (výkaznictví o udržitelnosti)

10.3.1 Komise

- **Webové stránky Komise k CSRD (angl. Corporate Sustainability Reporting Directive)**

- **Popis:** Webové stránky Komise obsahující základní popis CSRD a vývoje jejího přijetí, včetně odkazů na legislativu a regulaci.
- **Odkaz:** https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en
- **Webové stránky Komise k SFDR (angl. Sustainable Finance Disclosure Regulation)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující základní popis SFDR a vývoje jejího přijetí, včetně odkazů na legislativu a regulaci.
 - **Odkaz:** https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/disclosures/sustainability-related-disclosure-financial-services-sector_en
- **Webové stránky Komise k ESRS (angl. European Sustainable Reporting Standards)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující základní popis ESRS a vývoje jejího přijetí, včetně odkazů na legislativu a regulaci.
 - **Odkaz:** https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/financial-services-legislation/implementing-and-delegated-acts/corporate-sustainability-reporting-directive_en
- **Často kladné otázky k přijetí ESRS (angl. Questions and Answers on the Adoption of European Sustainability Reporting Standards)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující základní popis ESRS a odpovědi na hlavní otázky týkající se ESRS.
 - **Odkaz:** https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043

10.3.2 EFRAG (Evropská poradní skupina pro finanční výkaznictví)

- **Prováděcí technické pokyny k posuzování významnosti (angl. Implementation Guidance for the Materiality Assessment), listopad 2023 (pracovní verze z 15. listopadu 2023)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 8.1 výše obsahující popis těchto Pokynů EFRAG k posuzování významnosti.
 - **Odkaz:** <https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting%20Documents%2F2302241036281819%2F04-02%20Materiality%20Assessment%20Implementation%20Guidance%20SRB%20231115%20clean.pdf>
- **Prováděcí technické pokyny k hodnotovým řetězcům (angl. Implementation Guidance on Value Chain), listopad 2023 (pracovní verze z 15. listopadu 2023)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 8.2 výše obsahující popis těchto Pokynů EFRAG k hodnotovému řetězci.

- **Odkaz:** <https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting%20Documents%2F2302241036281819%2F05-03%20VCIG%20for%20approval%20TC%20SRB%20231115.pdf>
- **Zpráva o jednání IFASS: Mezinárodní fórum pro normotvůrce účetních standardů, 26.-27. listopadu 2023, Londýn, Spojené království (angl. IFASS Meeting Report: International Forum of Accounting Standard Setters, 26 -27 September 2023, London, UK)**
 - **Popis:** Zpráva obsahuje záznam z jednání IFASS konaného ve dnech 26.–27. září 2023 v Hilton London Canary Wharf, Spojené království, kterého se zúčastnilo více než 110+ účastníků a 40+ virtuálních z 37 jurisdikcí.
 - **Odkaz:** <https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FSiteAssets%2FFinal%2520Report%252026-27%2520September%25202023%2520IFASS%2520Meeting.pdf>
- **Prováděcí technické pokyny k datovým bodům ESRS (angl. Implementation guidance of the ESRS datapoints), listopad 2023 (pracovní verze z 15. listopadu 2023)**
 - **Popis:** Tyto technické pokyny EFRAG obsahují Seznam datových bodů (ESRS) jako sešit aplikace Microsoft Excel, který zahrnuje všechny požadavky na zveřejnění s výjimkou ERS 1 (Obecné požadavky). V příloze A jsou vysvětleny rozdíly mezi tímto seznamem a budoucím návrhem ESRS tzv. „Digitální taxonomie“. Příloha B poskytuje statistické údaje o počtu datových bodů.
 - **Odkaz:** <https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting%20Documents%2F2302241036281819%2F06-02%20-%20Methodology%20-%20Draft%20List%20of%20ESRS%20Data%20Points%20-%20Implementation%20Guidance%20-%20final%20SRB%20meeting%20231115.pdf>
- **Dobrovolné ESRS pro malé a střední podniky (angl. Voluntary ESRS for Small and Medium-Sized Enterprises), listopad 2023 (pracovní verze z 29. listopadu 2023)**
 - **Popis:** Tento dokument představuje dobrovolný standard ESRS a vztahuje se na podniky, jejichž cenné papíry nejsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu

v Evropské unii (nekótované)¹⁹⁷. Tento návrh normy pokrývá stejné otázky udržitelnosti jako ESRS pro velké podniky, ale je založen na klíčovém konceptu proportionalit, a proto zohledňuje základní charakteristiky podniků¹⁹⁸.

- **Odkaz:** <https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=/sites/webpublishing/Meeting%20Documents/2311131059281397/03-02%20%5bDraft%5d%20VSME%20ESRS%20ED.pdf>
- **ESRS pro kótované MSP (angl. Listed SMS ESRS), listopad 2023 (pracovní verze z 29. listopadu 2023)**
 - **Popis:** Tento dokument představuje povinný standard ESRS a vztahuje se na podniky, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu v Evropské unii (nekótované).
 - **Odkaz:** <https://www.efrag.org/Meetings/2302241039480334/EFrag-SRB-Meeting-13-December-2023>

10.3.3 TCFD (Pracovní skupina pro zveřejňování finančních informací souvisejících se změnou klimatu)

- **Doporučení Pracovní skupiny pro zveřejňování finančních informací v souvislosti se změnou klimatu, Závěrečná zpráva (angl. Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures, final Report), červen 2017**
 - **Popis:** „Doporučení TCFD“ obsahuje základní rámec TCFD pro podávání finančních informací týkajících se změny klimatu. Je založen na čtyřech tematických oblastech, které představují základní prvky (doporučení) fungování organizací (správy a řízení (angl. governance); Strategie (angl. strategy); Řízení rizik (angl. risk management) a Metriky a měřitelné cíle (angl. metrics and targets) a 11 konkrétních požadavků na zveřejňování. Více, viz Oddíl 4.1 výše.
 - **Odkaz:** <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2021/10/FINAL-2017-TCFD-Report.pdf>
- **Příloha: Implementace Pracovní skupiny pro zveřejňování finančních informací v souvislosti se změnou klimatu (angl. Annex: Implementing the Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures), říjen 2021**
 - **Popis:** „Příloha TCFD“ aktualizuje a nahrazuje verzi obdobného dokumentu z roku 2017 „Implementace Doporučení TCFD“. Poskytuje jak obecné, tak i odvětvově specifické technické pokyny k provádění Doporučení TCFD. Aktualizace odráží vývoj postupů zveřejňování, přístupů a potřeby uživatelů.

¹⁹⁷ Článek 3 směrnice 2013/34/EU definuje a rozlišuje tři kategorie malých a středních podniků na základě jejich bilanční sumy, jejich čistého obrátu a jejich průměrného počtu zaměstnanců během účetního období. Podnik je mikropodnik, pokud nepřekračuje dvě z následujících prahových hodnot: 350 000 EUR v celkové rozvaze, 700 000 EUR v čistém obrátu a 10 zaměstnanců. Podnik je malý, pokud nepřekračuje dvě z následujících prahových hodnot: 4 miliony EUR v celkové rozvaze, 8 milionů EUR v čistém obrátu nebo průměrně 50 zaměstnanců. Podnik je střední, pokud nepřekračuje dvě z následujících prahových hodnot: 25 milionů EUR v celkové rozvaze, 50 milionů EUR v čistém obrátu a 250 zaměstnanců. 3. Tyto podniky nespádají do působnosti CSRD, ale doporučuje se jim používat tento standard k přípravě a sdílení s kýmkoli, koho se může týkat zveřejňování informací o udržitelnosti.

¹⁹⁸ Mikropodniky mohou používat pouze určité části tohoto standardu, jak je zdůrazněno v par. 6 (a).

- **Odkaz:** https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2021/07/2021-TCFD-Implementing_Guidance.pdf
- **Technické pokyny k metrikám, měřitelným cílům a přechodovým plánům (angl. Guidance on Metrics, Targets, and Transition Plans), říjen 2021**
 - **Popis:** „Technické pokyny pro měření a plány“ popisují nedávný vývoj v oblasti metrik týkajících se klimatu a rostoucí zaměření uživatelů na informace popisující plány organizací na přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku. Pokyny také obsahují sadu meziodvětvových kategorií metrik souvisejících s klimatem, které TCFD doporučuje organizacím zveřejňovat.
 - **Odkaz:** https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2021/07/2021-Metrics_Targets_Guidance-1.pdf
- **Technické pokyny k analýze scénářů nefinančních společností (angl. Guidance on Scenario Analysis for Non-Financial Companies), říjen 2020**
 - **Popis:** „Technické pokyny pro klimatické scénáře“ mají pomoci nefinančním společnostem, které mají zájem o použití scénářů souvisejících s klimatem jako součást jejich úsilí o implementaci Doporučení TCFD. Pokyny poskytují společnostem praktické, procesně orientované způsoby, jak používat analýzu scénářů souvisejících s klimatem a inspiraci pro zajištění odolnosti jejich strategií vůči různým scénářům souvisejícím s klimatem.
 - **Odkaz:** https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2020/09/2020-TCFD_Guidance-Scenario-Analysis-Guidance.pdf
- **Technické pokyny k integraci řízení rizik a zveřejňování (angl. Guidance on Risk Management Integration and Disclosure), říjen 2020**
 - **Popis:** Tyto „Technické pokyny k řízení klimatických rizik“ jsou zaměřeny na společnosti, které mají zájem na začleňování rizik souvisejících s klimatem do svých stávajících procesů řízení rizik a zveřejňování informací o nich v souladu s Doporučeními TCFD.
 - **Odkaz:** https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2020/09/2020-TCFD_Guidance-Risk-Management-Integration-and-Disclosure.pdf
- **Zpráva o stavu za rok 2023 Pracovní skupiny pro zveřejňování finančních informací v souvislosti se změnou klimatu (angl. Guidance on Risk Management Integration and Disclosure), říjen 2023**
 - **Popis:** Závěrečná zpráva o stavu TCFD za rok 2023 popisuje pokrok společností při zveřejňování finančních informací souvisejících s klimatem a zdůrazňuje některé problémy, kterým čelí při zveřejňování těchto informací. Popisuje také pohled TCFD na poznatky získané za posledních osm let a oblasti, které budou potřebovat pokračující zaměření nebo další práci ostatních institucí či iniciativ.
 - **Odkaz:** <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2023/09/2023-Status-Report.pdf>
- **Přehled TCFD (angl. TCFD Overview), prosinec 2022**

- **Popis:** Obsahuje přehled vývoje iniciativy TCFD a představení jejich klíčových výstupů a aktivit.
- **Odkaz:** <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2022/12/tcf-d-2022-overview-booklet.pdf>
- **Workshopy v krabici (angl. Workshops in a Box), únor 2022**
 - **Popis:** Tento soubor pěti prezentací byl vypracován v roce 2022 pro použití v úvodních workshopech o Doporučeních TCFD s cílem podpořit jejich přijetí a implementaci. První prezentace představuje TCFD iniciativu a přehled doporučení TCFD pro zveřejňování finančních informací souvisejících s klimatem. Zbývající čtyři workshopové prezentace poskytují více podrobností o každém z doporučení TCFD, včetně příkladů zveřejnění.
 - **Odkazy:**
 - **Prezentace č. 1: Základy a přehled o TCFD** <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2022/02/TCFD-Fundamentals-Workshop.pdf>
 - **Prezentace č. 2: Workshop ke Správě** <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2022/02/TCFD-Governance-Workshop.pdf>
 - **Prezentace č. 3: Workshop ke Strategiím** <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2022/02/TCFD-Strategy-Workshop.pdf>
 - **Prezentace č. 4: Workshop k Řízení rizik** <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2022/02/TCFD-Risk-Management-Workshop.pdf>
 - **Prezentace č. 5: Workshop k Metrikům a měřitelným cílům** <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2022/02/Metrics-and-Targets-Workshop.pdf>

10.3.4 TNFD (Pracovní skupina pro zveřejňování finančních informací souvisejících s přírodou)

- **Doporučení Pracovní skupiny pro zveřejňování finančních informací souvisejících s přírodou (angl. Recommendations of the Taskforce on Nature-related Financial Disclosures), září 2023**
 - **Popis:** Tato zpráva obsahuje konečná doporučení Pracovní skupiny pro zveřejňování finančních informací souvisejících s přírodou¹⁹⁹ („TNFD“) zahrnující soubor obecných požadavků na zveřejňování související s přírodou a soubor doporučených zveřejňování strukturovaných obdobně jako u TCFD kolem čtyř pilířů: správy, strategie, rizik a metrik a měřitelných cílů („Doporučení TNFD“).
 - **Odkaz:** <https://tnfd.global/publication/recommendations-of-the-taskforce-on-nature-related-financial-disclosures/#publication-content>
- **Začínáme s přijetím doporučení TNFD (angl. Getting Started with Adoption of the TNFD Recommendations), září 2023**

¹⁹⁹ Angl. Taskforce on Nature-related Financial Disclosures. Více, viz <https://tnfd.global/>.

- **Popis:** Tento dokument poskytuje návod, jak začít s doporučeními TNFD s cílem pomoci organizacím začít s jejich přijetím. Zahrnuje soubor navrhovaných klíčových kroků, které musí všechny organizace zvážit, jakož i mnoho praktických úvah týkající se práce na zveřejňování v souladu s Doporučeními TNFD. Tyto pokyny by se měly používat v kombinaci s širší sadou dalších pokynů TNFD.
- **Odkaz:** <https://tnfd.global/publication/getting-started-with-adoption-of-the-tnfd-recommendations/#publication-content>
- **Technické pokyny k identifikaci a posouzení otázek souvisejících s přírodou, přístup LEAP (angl. Guidance on the Identification and Assessment of Nature-related Issues: the LEAP approach), říjen 2023**
 - **Popis:** Tento dokument poskytuje návod k integrovanému přístupu, který TNFD vyvinula pro identifikaci a posouzení otázek souvisejících s přírodou, nazývaný přístup LEAP. Je navržen pro použití organizacemi všech velikostí a napříč všemi sektory a geografickými oblastmi. Tento přístup si klade za cíl pomoci organizacím provádět proces náležité péče (angl. due diligence) potřebný k přípravě výkazů ke zveřejnění v souladu s Doporučeními TNFD. Je ale užitečný bez ohledu na jejich formální povinnosti týkající se zveřejnění také pro jiné organizace, které chtějí identifikovat a posoudit své otázky související s přírodou. Tento dokument poskytuje podrobné pokyny ke čtyřem fázím přístupu LEAP navrženým pro použití posuzovacím týmem v organizaci: Lokalizovat, Vyhodnotit, Posoudit a Připravit²⁰⁰.
 - **Odkaz:** <https://tnfd.global/publication/additional-guidance-on-assessment-of-nature-related-issues-the-leap-approach/#publication-content>
- **Technické pokyny k analýze scénářů (angl. Guidance on Scenario Analysis), září 2023**
 - **Popis:** Tento dokument poskytuje návod pro organizace, které se rozhodnou použít analýzu scénářů k prozkoumání možných důsledků ztráty přírody a změny klimatu, způsobů, jakými mohou vlády, trhy a společnost reagovat, a důsledků těchto nejistot pro obchodní strategii a finanční plánování. Kromě obecných technických pokynů obsahuje sadu praktických nástrojů, šablon a technik, které podporují organizace při provádění workshopů ke kvalitativním scénářům, které se zaměří na testování, zdokonalování a rozšiřování jejich myšlení, plánování a rozhodování.
 - **Odkaz:** <https://tnfd.global/publication/guidance-on-scenario-analysis/#publication-content>
- **Technické pokyny pro zapojení domorodého obyvatelstva, místních komunit a dotčených zainteresovaných stran (angl. Guidance on Engagement with Indigenous Peoples, Local Communities and Affected Stakeholders), září 2023**
 - **Popis:** Smysluplná spolupráce s domorodými obyvateli a místními komunitami, jakož i dotčenými zainteresovanými stranami je u každé organizace kritickou sou-

²⁰⁰ Angl. Locate, Evaluate, Assess and Prepare, LEAP.

částí identifikace a posouzení otázek souvisejících s přírodou. Tento dokument poskytuje organizacím vodítko při identifikaci jejich závislostí, dopadů, rizik a příležitostí souvisejících s přírodou. Nastihuje základy mezinárodních standardů, pokynů a rámců, zejména hlavních zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv.

- **Odkaz:** <https://tnfd.global/publication/guidance-on-engagement-with-indigenous-peoples-local-communities-and-affected-stakeholders/#publication-content>
- **Technické pokyny pro korporace týkající se vědecky podložených měřitelných cílů pro přírodu (angl. Guidance for Corporates on Science-based Targets for Nature), září 2023**
 - **Popis:** Tento dokument poskytuje přehled příslušných pokynů iniciativy Science Based Targets Network²⁰¹ („SBTN“) pro stanovení vědecky podložených měřitelných cílů pro přírodu, včetně metod SBTN a 5-krokového přístupu ke stanovení vědecky podložených měřitelných cílů pro přírodu, jakož i porovnání toho, jak se technické pokyny SBTN na straně jedné a TNFD na straně druhé shodují.
 - **Odkaz:** <https://tnfd.global/publication/additional-draft-guidance-for-corporates-on-science-based-targets-for-nature-2/#publication-content>
- **Slovník TNFD (angl. TNFD Glossary), prosinec 2023**
 - **Popis:** Tento dokument obsahuje komplexní slovník všech pojmů používaných v Doporučeních TNFD a dalších pokynech, včetně zveřejňovacích metrik.
 - **Odkaz:** https://tnfd.global/wp-content/uploads/2023/09/Glossary_of_key_terms_v1.pdf
- **Diskusní dokument k navrhovaným odvětvovým metrikám ke zveřejnění (angl. Discussion Paper on Proposed Sector Disclosure Metrics), prosinec 2023**
 - **Popis:** Tento diskusní dokument poskytuje návrh klíčových metrik ke zveřejňování ve vztahu k těmto odvětvím: (i) oděvy a textilie; (ii) stavební materiály, (iii) infrastrukturu a nemovitosti.
 - **Odkaz:** <https://tnfd.global/publication/discussion-paper-on-sector-metrics/>
- **Diskusní dokument k navrhovanému přístupu k hodnotovým řetězcům (angl. Discussion Paper on Proposed Approach to Value Chains), září 2023**
 - **Popis:** Tento dokument obsahuje popis navrhovaného přístupu, jak mohou organizace přistupovat k analýze svých předcházejících a následných hodnotových řetězců. Zahrnuje diskusi o tom, kdy je vhodné usilovat o přímé měření závislostí a dopadů a kde může být použití sekundárních dat přijatelnou alternativou.
 - **Odkaz:** <https://tnfd.global/publication/discussion-paper-on-tnfds-approach-to-value-chains/>

²⁰¹ Více, viz <https://sciencebasedtargetsnetwork.org/>.

10.3.5 ISSB (Mezinárodní rada pro standardy udržitelnosti)

- **Navigátor ke standardům udržitelnosti IFRS (angl. IFRS Sustainability Standards Navigator)**
 - **Popis:** Platforma Mezinárodní rady pro standardy udržitelnosti (ISSB) obsahující standardy udržitelnosti IFRS. V současné době obsahuje dva standardy: IFRS S1: Obecné požadavky na zveřejňování finančních informací souvisejících s udržitelností (IFRS S1: General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information) a IFRS S2: Zveřejňování související s klimatem (IFRS S2 Climate-related Disclosures).
 - **Odkaz:** <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/>
- **Znalostní centrum IFRS k udržitelnosti (angl. IFRS Sustainability Knowledge Hub)**
 - **Popis:** Toto centrum znalostí je klíčovou součástí programu ISSB k budování kapacit (angl. ISSB Capacity Building). Zahrnuje obsah spravovaný nadací IFRS Foundation a jejími partnery, který pomáhá zpracovatelům výkazů začít používat IFRS standardy o udržitelnosti. Obsah podporuje připravovatele a další zainteresované strany počínaje různými úrovněmi znalostí a zkušeností prostřednictvím publikací, videí, webinářů, podcastů, školicích materiálů atd.
 - **Odkaz:** <https://www.ifrs.org/sustainability/knowledge-hub/>

10.3.6 ACCA (Mezinárodní rada pro standardy udržitelnosti)

- **Výkaznictví o udržitelnosti – Průvodce pro přípravu (angl. Sustainability Reporting – The Guide to Preparation), listopad 2023**
 - **Popis:** Průvodce výkaznictvím o udržitelnosti vydaný Asociací certifikovaných účetních²⁰² (angl. Association of Chartered Certified Accountants, „ACCA“) zaměřený na strukturovaný přístup při přípravě výkazů o udržitelnosti napříč osmi fázemi výkaznického cyklu a podporující spolupráci.
 - **Odkaz:** https://www.accaglobal.com/content/dam/ACCA_Global/professional-insights/sustainability-reporting/PI-SUSTAINABILITY-REPORTING-THE-GUIDE-TO-PREPARATION.pdf
- **Webové stránky ACCA k udržitelnosti (angl. ACCA Sustainability)**
 - **Popis:** Webová stránka ACCA zaměřená na sdílení aktuálních informací o dobré praxi v otázkách udržitelnosti obsahující nejrozličnější videa, zprávy, webináře, školicí materiály a články na téma udržitelnosti.
 - **Odkaz:** https://www.accaglobal.com/content/dam/ACCA_Global/professional-insights/sustainability-reporting/PI-SUSTAINABILITY-REPORTING-THE-GUIDE-TO-PREPARATION.pdf

²⁰² Více, viz <https://www.accaglobal.com/gb/en.html> .

10.3.7 Dobrovolné nefinanční výkaznické standardy

- **Globální výkaznická iniciativa (angl. Global Reporting Initiative, GRI)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 3.2 této Studie obsahující popis GRI.
 - **Odkaz:** <https://www.globalreporting.org/>
- **Projekt výkaznictví o uhlíku (angl. Carbon Disclosure Project, CDP)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 3.3 této Studie obsahující popis CDP.
 - **Odkaz:** <https://www.cdp.net/en>
- **Rada pro standardy účetnictví o udržitelnosti (angl. Sustainability Accounting Standards Board, SASB)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 3.4 této Studie obsahující popis CDP.
 - **Odkaz:** <https://sasb.org/>

10.3.8 GHG Protokol

- **Standard GHG protokolu pro korporátní účetnictví a vykazování, Revidovaná verze (angl. The Greenhouse Gas Protocol: GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard, Revised Version), 2004**
 - **Popis:** Viz Oddíl 5.1.1 Studie 1 a Oddíl 1.2 této Studie obsahující popis tohoto protokolu²⁰³.
 - **Odkaz:** <https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/ghg-protocol-revised.pdf>
- **Globální protokol pro inventáře GHG na úrovni komunit (angl. Global Protocol for Community-Scale Greenhouse Gas Inventories), jinak také odkazovaný jako GHG Protokol pro města (angl. GHG Protocol for Cities), červen 2021**
 - **Popis:** Tento standard představuje metodiku k určení inventáře emisí GHG v sídelních útvech, zejména pro města, tj., je identifikace a změření, odkud pocházejí jejich emise GHG. Protokol usiluje poskytnout sídlům standardy a nástroje, které potřebují k měření emisí GHG, vytváření účinnějších strategií jejich snižování, stanovení měřitelných a ambicióznějších cílů jejich snižování a přesnějšímu a komplexnějšímu sledování jejich pokroku.
 - **Odkaz:** https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/GPC_Full_MASTER_RW_v7.pdf
- **Standard pro mitigační cíle GHG Protokolu (angl. GHG Protocol Mitigation Goal Standard), 2014**

²⁰³ V současné době probíhají práce na další revizi tohoto protokolu, viz <https://www.huntonnickelreport-blog.com/2023/08/updates-to-the-ghg-protocol-corporate-standard-and-guidance-what-to-expect/>.

- **Popis:** Tento standard poskytuje návod pro navrhování národních a subnárodních cílů zmírňování změny klimatu a standardizovaný přístup pro hodnocení a vykazování pokroku směrem k dosažení cíle. Norma má pomoci vládám stanovit cíle snížení emisí GHG, splnit domácí a mezinárodní povinnosti týkající se hlášení emisí skupinám, jako je UNFCCC, a zajistit, že úsilí o snížení emisí GHG dosáhne zamýšlených výsledků.
- **Odkaz:** https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/Mitigation_Goal_Standard.pdf
- **Účetnický a výkaznický standard pro korporátní hodnotový řetězec (Rámec 3) (angl. Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard), září 2021**
 - **Popis:** Tento standard umožňuje podnikům vyhodnotit celý jejich dopad na emise GHG v rámci hodnotového řetězce a určit, kam zaměřit aktivity na snižování emisí GHG. Uživatelé tohoto standardu mohou zohledňovat emise GHG ve Scope 3 (Rámci 3) z 15 kategorií činností, a to jak v předcházejícím, tak i následném hodnotovém řetězci tak, jak byly popsány v Oddíle 2.1 výše.
 - **Odkaz:** https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/Corporate-Value-Chain-Accounting-Reporting-Standard_041613_2.pdf
- **Standard GHG Protokolu na politiky a akce (angl. GHG Protocol Policy and Action Standard), 2014**
 - **Popis:** Tento standard poskytuje jednotný přístup pro identifikaci skleníkového účinku politik a opatření v oblasti zmírňování změny klimatu. Uživatelé na národní i místní úrovni mohou vyhodnotit dopady konkrétních politik na emise GHG a zlepšit jejich účinnost při jejich snižování, a informovat, kam investovat zdroje pro dosažení nejlepších výsledků.
 - **Odkaz:** <https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/Policy%20and%20Action%20Standard.pdf>
- **Standard pro vyčíslení a výkaznictví v celoživotním cyklu výrobků (angl. Product Life Cycle Accounting and Reporting Standard nebo také GHG Product Standard), 2011**
 - **Popis:** Tento standard obsahuje metodiku k pochopení emisí GHG v celém životním cyklu produktu a umožňuje tak uživatelům zaměřit své úsilí na největší příležitosti ke snížení emisí GHG na produktové úrovni.
 - **Odkaz:** https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/Product-Life-Cycle-Accounting-Reporting-Standard_041613.pdf
- **GHG Protokol pro projektové účetnictví (angl. GHG Protocol for Project Accounting), 2005**
 - **Popis:** Tento standard představuje nejkompexnější, politicky neutrální účetní nástroj pro kvantifikaci přínosů emisí GHG zmírňování změny klimatu na projektové úrovni.

- **Odkaz:** https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/ghg_project_accounting.pdf
- **Světový účetnický a výkaznický standard pro finanční průmysl (angl. The Global GHG Accounting and Reporting Standard for the Financial Industry),**
 - **Popis:** Tento standard představuje první globální, harmonizovanou a transparentní metodiku měření emisí GHG z úvěrů a investic.
 - **Odkaz:** <https://ghgprotocol.org/sites/default/files/2023-03/The%20Global%20GHG%20Accounting%20and%20Reporting%20Standard%20for%20the%20Financial%20Industry.pdf>
- **Technické pokyny k Rámci 2 (angl. Scope 2 Guidance), 2015**
 - **Popis:** Tyto technické pokyny obsahují pravidla, jak mají podniky měřit emise GHG z nakoupené nebo získané elektřiny, páry, tepla a chlazení. Pokyny zahrnují mimo jiné požadavky na účtování emisí GHG z energetických smluv a nástrojů (jako jsou emisní kredity za OZE) v inventurách emisí GHG, osm kritérií kvality Scope 2 (Rámce 2), která musí splňovat všechny smluvní nástroje, aby byly spolehlivým zdrojem dat pro tržní metodu Scope 2 (Rámce 2), doporučení pro transparentní zveřejňování informací o nákupech energií, jakož i jedenáct krátkých případových studií ilustrujících výhody nových požadavků.
 - **Odkaz:** <https://ghgprotocol.org/sites/default/files/2023-03/Scope%202%20Guidance.pdf>
- **Technické pokyny k vyčíslení Rámce 3 (angl. Scope 3 Calculation Guidance), 2013**
 - **Popis:** Tyto technické pokyny provádějí výše uvedený Účetnický a výkaznický standard pro korporátní hodnotový řetězec (Rámec 3). Představují příručku, které ve větší podrobnosti vysvětlí metodický přístup a výpočet emisí GHG pro 15 kategorií emisí GHG Scope 3 (Rámce 3).
 - **Odkaz:** https://ghgprotocol.org/sites/default/files/2023-03/Scope3_Calculation_Guidance_0%5B1%5D.pdf
- **Odhadování a vykazování zamezených emisí (angl. Estimating and Reporting Avoided Emissions), leden 2019**
 - **Popis:** Tyto technické pokyny obsahují rámec pro odhadování a zveřejňování pozitivních a negativních dopadů produktů na emise GHG. Nastíhují neutrální rámec pro odhadování a zveřejňování pozitivních i negativních dopadů produktů a poskytují podnikům doporučení, jak zlepšit důvěryhodnost a konzistentnost svých tvrzení.
 - **Odkaz:** https://ghgprotocol.org/sites/default/files/2023-03/18_WP_Comparative-Emissions_final.pdf
- **Výpočtové nástroje a technické pokyny GHG Protokolu (angl. GHG Protocol's Calculation Tools and Guidance)**

- **Popis:** Webová stránka GHG Protokolu, která obsahuje úplný seznam všech nástrojů vyvinutých v rámci GHG Protokolu. Tyto nástroje umožňují podnikům vytvářet komplexní a spolehlivé inventury svých emisí GHG. Každý nástroj odráží osvědčené metody, které byly rozsáhle testovány odborníky v oboru. Mnoho nástrojů je doprovázeno dokumentem s pokyny ve formátu PDF, který poskytuje podrobné technické pokyny k použití nástroje.
- **Odkaz:** <https://ghgprotocol.org/calculation-tools-and-guidance>

10.3.9 ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci)

- **ISO 14040 Environmentální management - Posuzování životního cyklu - Zásady a osnova (angl. Environmental Management - Life cycle assessment, Principles and Framework), 2006 (2022)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 2.3 této Studie obsahující popis tohoto standardu.
 - **Odkaz:** <https://www.iso.org/standard/37456.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14040-010940-158564.html>
- **ISO 14044: Environmentální management - Posuzování životního cyklu - Požadavky a směrnice (angl. Environmental Management - Life Cycle Assessment, Requirements and Guidelines)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 2.3 této Studie obsahující popis tohoto standardu.
 - **Odkaz:** <https://www.iso.org/standard/38498.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14044-010944-158569.html>
- **ISO 14064: Skleníkové plyny (angl. Greenhouse Gases), 2018**
 - **Popis:** Viz Oddíl 2.4 této Studie obsahující popis této řady ISO (3 standardy)²⁰⁴ poskytující pokyny a specifikace pro kvantifikaci a vykazování o pohlcení (propadech) emisí GHG²⁰⁵.
 - **Odkazy:** <https://www.iso.org/standard/66453.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14064-1-010964-158594.html#> <https://www.iso.org/standard/66454.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14064-2-010964-158597.html> <https://www.iso.org/standard/66455.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14064-3-010964-158600.html#>
- **ISO 14067: Skleníkové plyny - Uhlíková stopa produktů - Požadavky a směrnice pro kvantifikaci (angl. Greenhouse gases — Carbon footprint of products — Requirements and guidelines for quantification), 2018**
 - **Popis:** Viz Oddíl 2.5 této Studie obsahující popis tohoto standardu.

²⁰⁴ ISO 14064-1 (Specifikace s návodem pro stanovení a vykazování emisí a propadů skleníkových plynů pro organizace), ISO 14064-2 (Specifikace s návodem pro stanovení, monitorování a vykazování snížení emisí nebo zvýšení propadů skleníkových plynů pro projekty) a ISO 14064-3 (Specifikace s návodem pro validaci a ověření výroků o skleníkových plynech).

²⁰⁵ Doplněný o výkladový standard ISO14069: Skleníkové plyny - Kvantifikace a vykazování emisí skleníkových plynů pro organizace - Pokyny pro aplikaci ISO 14064-1 (angl. Greenhouse gases - Quantification and reporting of greenhouse gas emissions for organizations - Guidance for the application of ISO 14064-1) z roku 2013.

- **Odkazy:** <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14067:ed-1:v1:en> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14067-010967-248323.html>
- **ISO 14025: Environmentální značky a prohlášení - Environmentální prohlášení typu III - Zásady a postupy (angl. Environmental Labels and Declarations - Type III Environmental Declarations, Principles and Procedures), 2006**
 - **Popis:** Viz Oddíl 2.6 této Studie obsahující popis tohoto standardu.
 - **Odkazy:** <https://www.iso.org/standard/38131.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14025-010925-158554.html#>

10.3.10 PAS (Veřejné dostupné specifikace)

- **PAS 2060:2014 Specifikace pro prokázání uhlíkové neutrality (angl. Specification for the demonstration of carbon neutrality), 2016**
 - **Popis:** Viz Oddíl 4.5 výše obsahující popis tohoto standardu.
 - **Odkaz:** <https://www.bsigroup.com/en-GB/pas-2060-carbon-neutrality/>

10.3.11 WBCSD (Světová podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj)

- **Partnerství pro uhlíkovou transparentnost (angl. Partnership for Carbon Transparency, PACT)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 2.7 této Studie obsahující popis iniciativy PACT.
 - **Odkaz:** <https://www.carbon-transparency.com/about-us>
- **Průkopnický rámec (angl. Pathfinder Framework), leden 2023**
 - **Popis:** Viz Oddíl 2.7 této Studie obsahující popis Rámce Pathfinderu.
 - **Odkaz:** <https://www.wbcd.org/Programs/Climate-and-Energy/Climate/SOS-1.5/Resources/Pathfinder-Framework-Version-2.0>
- **Průkopnická síť (angl. Pathfinder Network)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 2.7 této Studie obsahující popis Sítě Pathfinderu.
 - **Odkaz:** <https://www.carbon-transparency.com/our-approach/pathfinder-network>

10.3.12 Světové ekonomické fórum (WEF)

- **Metriky kapitalismu zainteresovaných stran: Směrem ke společným metrikám a konzistentnímu podávání zpráv o vytváření udržitelné hodnoty, Bílá kniha (angl. Stakeholder Capitalism Metrics: Towards Common Metrics and Consistent Reporting of Sustainable Value Creation, White Paper SCM), září 2020**
 - **Popis:** Viz Oddíl 2.8 této Studie obsahující popis SCM.
 - **Odkaz:** <https://www.weforum.org/stakeholdercapitalism/>

10.4 Udržitelné finance

10.4.1 Komise

- **Webové stránky Komise na téma „udržitelné financování“ (angl. Sustainable Finance)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise obsahující rozcestník na všechny aspekty tématu udržitelného financování v EU.
 - **Odkaz:** https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/corporate-sustainability-and-responsibility/sustainable-finance_en
- **Webové stránky Platformy pro udržitelné finance (angl. Platform Sustainable Finance)**
 - **Popis:** Webové stránky Platformy pro udržitelné finance založenou podle čl. 20 nařízení o EU Taxonomii. Platforma: (i) poskytuje Komisi konzultace ohledně použitelnosti EU Taxonomie a širšího rámce udržitelného financování; (ii) radí Komisi v oblasti technických screeningových kritérií EU Taxonomie; (iii) sleduje kapitálové toky do udržitelných investic. Spojuje nejlepší odborné znalosti o udržitelnosti z podnikového a veřejného sektoru, z průmyslu i z akademické sféry, občanské společnosti a finanční industrie.
 - **Odkaz:** https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance/platform-sustainable-finance_en
- **Doporučení Komise k udržitelným financím (angl. Recommendation on Facilitating Finance for the Transition to a Sustainable Economy)**
 - **Popis:** Doporučení EK k udržitelným financím z 26.6.2023 (ESG) z 7. července 2023, C/2023/3844: cíl zvýšit transparentnost a zároveň zlepšit spolehlivost ESG ratingů ("Doporučení EK k udržitelným financím"). Jeho cílem je podpořit účastníky trhu, kteří chtějí získat nebo poskytnout financování přechodu, tím, že nabízí praktické návrhy, jak k financování přechodu přistupovat. Je určeno podnikům, které chtějí přispět k přechodu ke klimatické neutralitě a environmentální udržitelnosti při současném posílení své konkurenceschopnosti a které za tímto účelem hledají finanční prostředky na investice. Jeho cílem je vysvětlit využití nástrojů udržitelného financování pro tento účel, tj financování přechodu a zelené financování, jako odlišného typu od obecného financování, které nemá cíle v oblasti udržitelnosti.
 - **Odkaz:** <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023H1425>
- **Webové stránky k Mezinárodní platformě pro udržitelné finance (angl. Sustainable Finance)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 1.1 výše obsahující popis Mezinárodní platformy pro udržitelné finance (IPSF) a Společné základní taxonomie (CGT).

- **Odkaz:** https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/international-platform-sustainable-finance_en
- **Webové stránky k EUGBS (angl. European Union Green Bond Standard)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 7.3 výše obsahující popis EUGBS.
 - **Odkaz:** https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/european-green-bond-standard-supporting-transition_en
- **Webové stránky k tématu ESG ratingů (angl. ESG Ratings)**
 - **Popis:** Oddíl 7.4 výše obsahující popis současného stavu ESG ratingů.
 - **Odkaz:** <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-an-economy-that-works-for-people/file-esg-rating>

10.4.2 EIB (Evropská investiční banka)

- **Portál EIB „Zelená brána“ (angl. Green Gateway)**
 - **Popis:** Portál EIB, který pomáhá subjektům posuzovat a podávat zprávy o ekologické způsobilosti a ekologickém dopadu jejich projektů, nabízí základní pokyny a případové studie o kritériích zelených investic a poskytuje jim přístup k interaktivnímu e-learningovému programu. Nástroje Green Gateway mohou finančním zprostředkovatelům EIB pomoci s přidělováním zelených dílčích projektů v rámci zprostředkovaných finančních produktů EIB. Nástroje portálu ale mohou být užitečné i pro další finanční instituce, které poskytují zelené půjčky.
 - **Odkaz:** <https://greengateway.eib.org/>

10.4.3 Evropský investiční fond (EIF)

- **Záruka Evropského investičního fondu (angl. EIF InvestEU Sustainable Guarantee)**
 - **Popis:** Záruka udržitelnosti InvestEU podporuje řešení dluhového financování pro evropské malé a střední podniky, malé střední podniky, fyzické osoby a bytová družstva, jejichž investice mohou přispět k cíli EU učinit naši ekonomiku zelenější a udržitelnější. Zákazníci mohou zahájit online sebehodnocení a zjistit, zda jejich udržitelný podnik nebo zelené investice mohou být v rámci záruky financovány.
 - **Odkaz:** <https://sustainabilityguarantee.eif.org/>

10.4.4 EBRD (Evropská banka pro obnovu a rozvoj)

- **Centrum pro finance a transfer technologií ke klimatické změně (angl. Finance and Technology Transfer Centre for Climate Change)**
 - **Popis:** Centrum pro finance a transfer technologií ke klimatické změně (FINTECC) je program EBRD, který pomáhá společnostem v současné době v 17 zemích operací EBRD zavádět inovativní klimatické technologie.

- **Odkaz:** <https://fintecc.ebrd.com/index.html>
- **Nástroje financování zelené ekonomiky (angl. Green Economy Financing Facilities, GEFFs)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 5.3.2 výše obsahující popis Nástrojů financování zelené ekonomiky.
 - **Odkaz:** <https://ebrdgeff.com/about-seff/>
- **Program „Zelených měst EBRD“ (angl. EBRD Green Cities)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 5.3.2 výše obsahující popis programu „Zelených měst EBRD“.
 - **Odkaz:** www.ebrdgreencities.com

10.4.5 IOSCO (Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry)

- **Environmentální, sociální a správní (ESG) ratingy a poskytovatelé datových produktů – Závěrečná zpráva (angl. Environmental, Social and Governance (ESG) Ratings and Data Products Providers – Final Report), listopad 2021**
 - **Popis:** Viz Oddíl 7.4 výše obsahující popis této zprávy Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry (IOSCO).
 - **Odkaz:** <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD690.pdf>

10.4.6 ICMA (Mezinárodní asociace pro kapitálový trh)

- **Zásady zelených dluhopisů (angl. Green Bond Principles), červen 2021 s Přílohou I z června 2022**
 - **Popis:** Viz Oddíl 7.1 výše obsahující popis GBP.
 - **Odkaz:** <https://www.icmagroup.org/sustainable-finance/the-principles-guidelines-and-handbooks/green-bond-principles-gbp/>

10.4.7 CBI (Iniciativa pro klimatické dluhopisy)

- **Mezinárodní standardy a certifikační schéma pro klimatické dluhopisy (angl. Climate Bond International Standards and Certification Scheme), duben 2023**
 - **Popis:** Viz Oddíl 7.2 výše obsahující popis tohoto standardu.
 - **Odkaz:** <https://www.climatebonds.net/standard/the-standard>

10.5 Udržitelná aktiva a projekty

10.5.1 Komise

- **Navigátor EU Taxonomie (angl. EU Taxonomy Navigator)**
 - **Popis:** EU Taxonomy Navigátor je uživatelsky přívětivá webová stránka, která nabízí řadu online nástrojů, které uživatelům pomohou lépe porozumět EU Taxonomii

jednoduchým a praktickým způsobem, což v konečném důsledku usnadňuje její implementaci a podporuje podniky v jejich zveřejňovacích povinnostech.

- **Odkaz:** <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/home>
- **Kompas EU Taxonomie (angl. EU Taxonomy Compass)**
 - **Popis:** Kompas EU Taxonomie poskytuje vizuální reprezentaci obsahu EU Taxonomie. Jeho cílem je usnadnit přístup k obsahu Taxonomie EU různým uživatelům. Umožňuje uživatelům zkontrolovat, které činnosti jsou zahrnuty do Taxonomie EU (činnosti způsobilé pro taxonomii), k jakým cílům významně přispívají a jaká kritéria musí být splněna, aby činnosti mohly být považovány za taxonomické. Je důležité poznamenat, že musí být splněny také minimální záruky (sociální standardy), aby byla ekonomická činnost považována za taxonomicky přizpůsobenou. Cílem Kompassu EU Taxonomie je také usnadnit integraci kritérií do obchodních databází a dalších IT systémů.
 - **Odkaz:** <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/taxonomy-compass>
- **Kalkulačka EU Taxonomie (angl. EU Taxonomy Calculator)**
 - **Popis:** Kalkulačka EU Taxonomie je interaktivní, vzdělávací nástroj, jehož cílem je pomoci uživatelům porozumět a podporovat ohlašovací povinnosti stanovené v zákoně o zpřístupňování informací podle článku 8 nařízení o taxonomii. Kalkulačka poskytuje uživatelům příklad různých kroků, kterými by nefinanční podnik musel projít, aby vyplnil šablony uvedené v zákoně o delegování informací za účelem identifikace jejich způsobilosti k EU Taxonomii, sladění a výpočet jejich klíčových výkových ukazatelů.
 - **Odkaz:** <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/wizard>
- **EU často kladené dotazy k EU Taxonomii (angl. EU Taxonomy FAQs Repository)**
 - **Popis:** Účelem úložiště je pomoci uživatelům najít odpovědi na otázky týkající se EU Taxonomie obecně, jejích zveřejňovacích povinností a technických screeningových kritérií v aktech v přenesené pravomoci k EU Taxonomii. Na jednom místě tak shromažďuje všechny dokumenty s často kladenými dotazy, které Komise dosud k EU Taxonomii zveřejnila.
 - **Odkaz:** <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/faq>
- **Uživatelská příručka EU Taxonomie (angl. EU Taxonomy User Guide), červen 2023**
 - **Popis:** Uživatelská příručka EU Taxonomie je dokument s pokyny pro laiky, který vysvětluje, co je EU Taxonomie a jak zapadá do širšího regulačního rámce pro udržitelné financování. Poskytuje také průvodce krok za krokem k posouzení souladu s EU Taxonomií prostřednictvím 12 případových studií, které uživatelům ukazují, jak se vypořádat s hlavními implementačními problémy, kterým mohou při aplikaci EU Taxonomie čelit.

- **Odkaz:** <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/assets/documents/Taxonomy%20User%20Guide.pdf>
- **Mechanismus pro dotazy zainteresovaných stran týkajících se EU Taxonomie (angl. EU Taxonomy Stakeholder Request Mechanism)**
 - **Popis:** Společný nástroj Platformy pro udržitelné financování²⁰⁶ („Platforma“) a Komise, který umožňuje zainteresovaným stranám vznášet dotazy a podněty týkající se hospodářských činností v EU Taxonomii. Dotazník umožňuje zainteresovaným stranám předkládat návrhy založené na vědeckých a/nebo technických důkazech o nových hospodářských činnostech, které by mohly být doplněny do EU Taxonomie, jakož i návrhy případných revizí technických screeningových kritérií hospodářských činností již v současné době zařazených do EU Taxonomie²⁰⁷.
 - **Odkaz:** <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/taxonomy-stakeholder-mechanism>
- **Významný příspěvek ke zmírňování změny klimatu – rámec pro vymezení technických screeningových kritérií pro EU Taxonomii (angl. Substantial contribution to climate change mitigation – a framework to define technical screening criteria for the EU Taxonomy²⁰⁸), leden 2021**
 - **Popis:** Technická zpráva Společného výzkumného centra EU (angl. Joint Research Centre), která sloužila jako podklad pro stanovení technických screeningových kritérií pro zmírňování změny klimatu. Tato zpráva rovněž pojednává o prvcích, které je třeba vzít v úvahu při stanovení úrovně ambicí technických screeningových kritérií, a o tom, jak mohou tato kritéria vyplývat z kombinace různých analyzovaných prvků.
 - **Odkaz:** <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC123355>
- **Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021– 2027 (angl. Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021-2027), září 2021**
 - **Popis:** Viz Oddíl 5.1 výše obsahující popis TP ke klimatickému prověřování infrastruktury
 - **Odkaz:** <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/23a24b21-16d0-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>
- **Technické pokyny k prověřování udržitelnosti pro účely Fondu InvestEU (angl. Technical guidance on sustainability proofing for the InvestEU Fund), červenec 2021**

²⁰⁶ Více, viz https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/overview-sustainable-finance/platform-sustainable-finance_en.

²⁰⁷ V roce 2024 poskytne Technická pracovní skupina Platformy souhrn obdržných žádostí, jak byly posouzeny a jaká doporučení platforma na základě žádostí vydala.

²⁰⁸ Canfora, P., Dri, M., Polidori, O., Solzbacher, C. and Arranz Padilla, M., Substantial contribution to climate change mitigation – a framework to define technical screening criteria for the EU taxonomy, EUR 30550 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021, ISBN 978-92-76-28364-5, doi:10.2760/80248, JRC123355.

- **Popis:** Viz Oddíl 5.1 výše obsahující popis TP k prověřování udržitelnosti Fondu InvestEU.
- **Odkaz:** <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2021:280:FULL>
- **Příručka k finanční a ekonomické analýze investičních projektů pro politiku soudržnosti 2014-2020 (angl. Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects for Cohesion Policy 2014-2020), prosinec 2014**
 - **Popis:** Metodika obsahuje pravidla ekonomického posouzení investičních projektů pro politiku soudržnosti 2014–2020, která ale platí i pro období 2021–2027.
 - **Odkaz:** https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guides/2014/guide-to-cost-benefit-analysis-of-investment-projects-for-cohesion-policy-2014-2020
- **Vademecum pro ekonomické posouzení 2021-2027 – Obecné zásady a odvětvová použití (angl. Economic Appraisal Vademecum 2021-2027 - General Principles and Sector Applications), prosince 2014**
 - **Popis:** Cílem této metodiky je podpora a zjednodušení dobrovolného používání ekonomického posuzování investic spolufinancovaných z fondů EU v programovém období 2021–2027. Její provádění je dobrou praxí pro jakýkoli projekt podporovaný EU tím, že pomáhá zajistit optimální alokaci dostupných finančních prostředků a ověřit, že podporované projekty představují dobrou hodnotu za peníze. Nástroj obsahuje i vzorový sešit MS Excel pro ekonomickou analýzu.
 - **Odkaz:** https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guides/2021/economic-appraisal-vademecum-2021-2027-general-principles-and-sector-applications a https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guides/2021/economic-appraisal-vademecum-2021-2027-general-principles-and-sector-applications
- **Evropská srovnávací tabulka konkurenceschopnosti průmyslu s klimatickými technologiemi – Výroční zpráva za rok 2022 (angl. European Climate Neutral Industry Competitiveness Scoreboard – Annual Report 2022), listopad 2023**
 - **Popis:** Tato pravidelná roční hodnotící zpráva za rok 2022 obsahuje srovnání 28 klíčových klimaticky neutrálních energetických technologií oproti 10 ukazatelům konkurenceschopnosti: veřejné investice do výzkumu a vývoje, investice rizikového kapitálu v rané a pozdní fázi, patentová činnost, počet inovačních společností, zaměstnanost, výroba, obrat, dovoz a vývoz a obchodní bilance.
 - **Odkaz:** https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/climate-neutral-tech-solutions-eus-strong-innovation-lags-commercialisation-2023-11-15_en
- **Rozšíření inovativních technologií pro klimatickou neutralitu – mapování demonstračních projektů EU v energeticky náročných průmyslových odvětvích) (angl. Scaling up innovative technologies for climate neutrality - Mapping of EU demonstration projects in energy-intensive industries), červen 2023**

- **Popis:** Tato zpráva mapuje vzorové projekty v energeticky náročných odvětvích, které vyvíjejí technologie směřující ke klimatické neutralitě a byly financovány nástroji EU (většinou Horizont Evropa, Horizont 2020 a Inovační fond) nebo jednotlivými zeměmi EU prostřednictvím důležitých projektů společného evropského zájmu. Projekty zahrnují inovativní oblasti čistých technologií, jako je elektrifikace, integrace vodíku, CCUS, cirkulace a energetická účinnost. Byly testovány v různých energeticky náročných průmyslových závodech, zejména v chemických, cementářských, ocelářských, sklářských, papírenských, keramických a ropných rafinériích v celé EU.
- **Odkaz:** <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2f1ec1d2-1173-11ee-b12e-01aa75ed71a1/language-en>
- **Plán průmyslových technologií ERA pro nízkouhlíkové technologie v energeticky náročných odvětvích (angl. ERA industrial technology roadmap for low-carbon technologies in energy-intensive industries), únor 2022**
 - **Popis:** První plán pro průmyslové technologie v rámci nového evropského výzkumného prostoru (ERA) poskytuje důkazní základ o aktuálním stavu nízkouhlíkových technologií v energeticky náročných průmyslových odvětvích v EU a dostupných podpůrných nástrojích a poukazuje na možná opatření v oblasti výzkumu a inovací v EU a pohledu na zrychlení vývoje a zavádění těchto technologií.
 - **Odkaz:** <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c9f70ebf-b48e-11ec-9d96-01aa75ed71a1/> a https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/industrial-research-and-innovation/era-industrial-technologies-roadmaps_en

10.5.2 EIB (Evropská investiční banka)

- **Environmentální a sociální standardy EIB (angl. EIB Environmental and Social Standards), únor 2022**
 - **Popis:** Viz Oddíl 5.3.1 výše obsahující popis ESS.
 - **Odkaz:** <https://www.eib.org/en/publications/eib-environmental-and-social-standards>
- **Metodiky pro posouzení projektových emisí GHG a emisních variací (angl. EIB Project Carbon Footprint Methodologies: Methodologies for the Assessment of Project Greenhouse Gas Emissions and Emission Variations), leden 2023**
 - **Popis:** Viz Oddíl 5.3.1 výše obsahující popis Výpočtových metodik uhlíkové stopy EIB.
 - **Odkaz:** https://www.eib.org/attachments/lucalli/eib_project_carbon_footprint_methodologies_2023_en.pdf
- **Cestovní mapa skupiny EIB ke klimatické bance (angl. EIB Group Climate Bank Roadmap 2021-2025), listopad 2020**
 - **Popis:** Viz Oddíl 5.3.1 výše obsahující popis Výpočtových metodik uhlíkové stopy EIB.

- **Odkaz:** <https://www.eib.org/en/publications/the-eib-group-climate-bank-roadmap>
- **Kontrolní nástroj způsobilosti pro zelené investice EIB (angl. EIB Green Eligibility Checker)**
 - **Popis:** Veřejně dostupný nástroj EIB pro přezkoumání způsobilosti investic z hlediska environmentální udržitelnosti, jehož primárními cílovými uživateli jsou zaměstnanci finančních zprostředkovatelů, např. bankovní poradci nebo pracovníci poboček, kteří mohou Green Checker využívat k posouzení „zelených“ projektů.
 - **Odkaz:** <https://greenchecker.eib.org>
- **Evropská podpora lokální energetice (angl. European Local ENergy Assistance, ELENA)**
 - **Popis:** ELENA poskytuje technickou pomoc pro investice do energetické účinnosti a OZE zaměřené na budovy a inovativní městskou dopravu.
 - **Odkaz:** <https://www.eib.org/en/products/advisory-services/elena/index.htm>

10.5.3 EBRD (Evropská banka pro obnovu a rozvoj)

- **Environmentální a sociální politika EBRD (angl. EBRD Environmental and Social Policy), červen 2019**
 - **Popis:** Viz Oddíl 5.3.2 výše obsahující popis Environmentální a sociální politiky EBRD.
 - **Odkaz:** <https://www.ebrd.com/environmental-and-social-policy.html>
- **Metodologie k určení sladění investic EBRD s Pařížskou dohodou (angl. Methodology to Determine the Paris Agreement Alignment of EBRD Investments), prosinec 2022**
 - **Popis:** Viz Oddíl 5.3.2 výše obsahující popis Metodologie k sladění investic EBRD s Pařížskou dohodou.
 - **Odkaz:** <https://www.ebrd.com/ebrd-paris-agreement>

13.5.4 PwC (PricewaterhouseCoopers)

- **Stav klimatických technologií 2023 (angl. State of Climate Tech 2023), říjen 2023**
 - **Popis:** Tato pravidelná roční zpráva za rok 2023 obsahuje analýzu stavu a vývoje klimatických technologií v globálním měřítku.
 - **Odkaz:** <https://www.pwc.com/gx/en/issues/esg/state-of-climate-tech-2023-investment.html>

10.6 Udržitelná správa a řízení

10.6.1 Komise

- **Korporátní správa a řízení udržitelnosti (angl. Sustainable Corporate Governance)**
 - **Popis:** Webové stránky Komise iniciativy ke zlepšení regulačního rámce EU pro obchodní společnosti a správu a řízení společností s cílem podpořit firmy k zaměření se na dlouhodobě udržitelnou tvorbu hodnoty spíše než na krátkodobé přínosy, a to prostřednictvím řádného řízení záležitostí souvisejících s udržitelností v jejich vlastních provozech a hodnotových řetězcích, pokud jde o sociální a lidská práva, změnu klimatu, životní prostředí atd. Jeho cílem je také lépe sladit zájmy společností, jejich akcionářů, manažerů, zainteresovaných stran a společnosti. Stránky obsahují i podkladové materiály na základě nichž byl připraven návrh CS3D.
 - **Odkaz:** https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12548-Sustainable-corporate-governance_en
- **Zelená městská úmluva (angl. Green Cities Accord)**
 - **Popis:** Zelená městská úmluva je hnutím evropských starostů, které se zavázaly učinit města čistší a zdravější. Jeho cílem je zlepšit kvalitu života všech Evropanů a urychlit provádění příslušných právních předpisů EU v oblasti životního prostředí. Města se podpisem dohody zavazují řešit pět oblastí environmentálního managementu: ovzduší, vodu, přírodu a biologickou rozmanitost, oběhové hospodářství, jakož i odpady a hluk.
 - **Odkazy:** https://environment.ec.europa.eu/topics/urban-environment/green-city-accord_en
- **Studie o povinnostech ředitelů a korporátní správě a řízení udržitelnosti, Závěrečná zpráva (angl. Study on Directors' Duties and Sustainable Corporate Governance, Final Report), červenec 2020**
 - **Popis:** Tato studie se zabývá posouzením základních příčin „krátkodobosti“ ve správě a řízení společností, jejich vztahu k současným tržním praktikám a/nebo regulačním rámcům a identifikací možných řešení na úrovni EU, a to s cílem přispět rovněž k dosažení SDGs a cílů Pařížské dohody. Zahrnuje aspekty, jako jsou povinnosti ředitelů a jejich prosazování, odměňování a složení správní rady, udržitelnost v obchodní strategii, a zapojení zainteresovaných stran.
 - **Odkaz:** <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e47928a2-d20b-11ea-adf7-01aa75ed71a1/language-en>
- **Studie o požadavcích náležitě péče v dodavatelském řetězci, Závěrečná zpráva (angl. Study on Due Diligence Requirements through the Supply Chain, Final Report), leden 2020**

- **Popis:** Tato studie se zaměřuje na požadavky na náležitou péči s cílem identifikovat, předcházet, zmírňovat a zohledňovat porušování lidských práv, včetně práv dítěte a základních svobod, vážná ublížení na zdraví nebo zdravotní rizika, poškození životního prostředí, mimo jiné i s ohledem na klima.
- **Odkaz:** <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8ba0a8fd-4c83-11ea-b8b7-01aa75ed71a1/language-en>
- **Jak společnosti měří a vykazují o korporátní udržitelnosti? Srovnání mezi nejinnovativnějšími evropskými společnostmi (angl. How Do Companies Measure and Report Corporate Sustainability? A Comparison Among the Most Innovative European Companies), 2023**
 - **Popis:** Studie analyzuje na základě údajů o 250 společnostech v EU výkaznictví o korporátní udržitelnosti za účelem určení trendů z hlediska terminologie, předpisů EU, mezinárodních rámců udržitelnosti, ratingů a indexů, klíčových výkonových ukazatelů a používaných přístupů významnosti. Dále porovnává metriky korporátní udržitelnosti některých z nejrelevantnějších ratingových agentur tak, aby bylo možné identifikovat jejich podobnosti a rozdíly.
 - **Odkaz:** <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f0886b6c-ab57-11ed-b508-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-300385389>

10.6.2 SBTi (Iniciativa pro vědecky podložené cíle)

- **Korporátní standard klimatické neutrality SBTi (angl. The SBTi's Corporate Net-Zero Standard), duben 2023**
 - **Popis:** Viz Oddíl 4.2 výše obsahující popis tohoto standardu.
 - **Odkaz:** <https://sciencebasedtargets.org/resources/files/Net-Zero-Standard.pdf>
- **Technické pokyny a nástroj SBTi na budovy (angl. SBTi Buildings Guidance and Tool)**
 - **Popis:** Jedná se o návrh technických pokynů a nástroje podporující stavební společnosti při stanovování vědecky podložených cílů klimatické neutrality v souladu s 1,5 °C. Metodika je v současné době předmětem pilotního testování.
 - **Odkaz:** <https://sciencebasedtargets.org/sectors/buildings>
- **Technické pokyny ke stanovení vědecky podložených cílů v odvětví cementu (angl. Cement Science Based Target Setting Guidance), září 2022**
 - **Popis:** Tyto technické pokyny představují první globální rámec ke stanovení krátkodobých a dlouhodobých vědecky podložených cílů klimatické neutrality v souladu s 1,5 °C pro společnosti v odvětví cementu a další potenciální uživatele cementu, např. pro stavební podniky.
 - **Odkaz:** <https://sciencebasedtargets.org/resources/files/SBTi-Cement-Guidance.pdf>

- **Pochopení a řešení překážek pro společnosti vyrábějící hliník při stanovování vědecky podložených cílů. Shrnutí zjištění a doporučení (angl. Understanding and Addressing the Barriers for Aluminum Companies to Set Science-Based Targets, Summary of Findings and Recommendations), leden 2020**
 - **Popis:** Tato zpráva je podkladovou studií dílejší aktivity v rámci SBTi týkající se vypracování směrnice ke stanovení krátkodobých a dlouhodobých vědecky podložených cílů klimatické neutrality v souladu s 1,5 °C pro společnosti v odvětví hliníku²⁰⁹.
 - **Odkaz:** <https://sciencebasedtargets.org/resources/legacy/2020/06/SBTi-Aluminum-Sector-Memo-FINAL.pdf>

10.6.3 CoM (Pakt starostů a primátorů EU v oblasti klimatu a energetiky)

- **Pakt starostů a primátorů EU v oblasti klimatu a energetiky (angl. The EU Covenant of Mayors for Climate & Energy)**
 - **Popis:** Viz Oddíl 4.3 výše obsahující popis této iniciativy a metodiku Akčního plánu pro udržitelnou energii a klima (SECAPu).
 - **Odkazy:** <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/resources/reporting> a https://www.mzp.cz/cz/sustainable_energy_climate_action_plan

10.6.4 ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci)

- **ISO 14068: Nejnovější korporátní normou týkající se dekarbonizace je ISO 14068 – Management skleníkových plynů a management změny klimatu a související činnosti (angl. Greenhouse Gas Management and Climate Change Management and Related Activities — Carbon Neutrality), včetně ISO 14068-1: Management změny klimatu – Přejít na čistou nulu – Část 1: Uhlíková neutralita (angl. Climate Change Management – Transition to Net Zero – Part 1: Carbon Neutrality), listopad 2023**
 - **Popis:** Viz Oddíl 4.4 výše obsahující popis tohoto standardu.
 - **Odkaz:** <https://www.iso.org/standard/43279.html>
- **Mezinárodní workshopová dohoda, Dokument IWA 42: Metodická vodítka ke klimatické neutralitě (angl. International Workshop Agreement, Document IWA 42, Net Zero Guidelines, NZG), 2022**
 - **Popis:** Viz Oddíl 4.7 výše obsahující popis NZG.
 - **Odkazy:** <https://www.iso.org/netzero>
- **ISO 14091: ISO 14091: Adaptace na změny klimatu - směrnice pro zranitelnost, dopady a posuzování rizik (angl. Adaptation to Climate Change - Guidelines on Vulnerability, Impacts and Risk Assessment), únor 2021**

²⁰⁹ Více, viz <https://sciencebasedtargets.org/sectors/aluminium#resources>.

- **Popis:** Viz Oddíl 6.3 výše obsahující popis tohoto standardu.
- **Odkazy:** <https://www.iso.org/standard/68508.html> a <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14091-010991-244233.html>
- **ISO 20400: Udržitelné nakupování - Návod (angl. Sustainable Procurement - Guidance), 2017**
 - **Popis:** Viz Oddíl 6.4 výše obsahující popis tohoto standardu.
 - **Odkaz:** <https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso:20400:ed-1:v1:e> a https://sovz.cz/wp-content/uploads/2018/05/vzvp_iso20400_udrzitelnost-rozhovor-shaun-mccarthy_kveten2018.pdf

10.6.5 PAS (Veřejné dostupné specifikace)

- **PAS 2080:2023: Řízení uhlíku v budovách a infrastruktuře (angl. Carbon management in buildings and infrastructure), březen 2023**
 - **Popis:** Viz Oddíl 4.6 výše obsahující popis tohoto standardu.
 - **Odkaz:** https://www.ice.org.uk/media/vm0nwehp/2023-03-29-pas_2080_guidance_document_april_2023.pdf

10.6.6 OSN (Organizace spojených národů)

- **Zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv (ang. Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations ‘Protect, Respect and Remedy’ Framework), 2011**
 - **Popis:** Tyto hlavní zásady OSN jsou založeny na uznání: (a) stávající povinnosti států respektovat, chránit a naplňovat lidská práva a základní svobody; (b) role obchodních podniků jako specializovaných orgánů společnosti vykonávajících specializované funkce, které vyžadují dodržování všech platných zákonů a respektování lidských práv; (c) potřeby, aby práva a povinnosti byly v případě porušení spojeny s vhodnými a účinnými prostředky nápravy.
 - **Odkaz:** https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/guiding-principlesbusinesshr_en.pdf

10.6.7 OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)

- **Směrnice OECD pro nadnárodní podniky (angl. OECD Guidelines for Multinational Enterprises), červen 2023**
 - **Popis:** Směrnice OECD pro nadnárodní podniky představují doporučení adresovaná vládami nadnárodním společnostem působícím v přístupujících zemích nebo z nich. Poskytují nezávazné zásady a standardy pro odpovědné obchodní chování v globálním kontextu v souladu s platnými zákony a mezinárodně uznávanými standardy.

- **Odkazy:** https://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/oecd-guidelines-for-multinational-enterprises-on-responsible-business-conduct_81f92357-en a <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/narodni-kontaktmi-misto-pro-smernici-oecd/oecd-vydala-nove-aktualizovanou-smernici-pro-odpovedne-podnikatel-ske-chovani--274920/>
- **Pokyny pro náležitou péči na podporu odpovědného chování podniků (angl. OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct), květen 2018**
 - **Popis:** Tyto pokyny poskytují podnikům praktickou podporu při implementaci Směrnic OECD pro nadnárodní podniky tím, že obsahují srozumitelná vysvětlení jejich doporučení týkajících se náležité péče a souvisejících ustanovení. Implementace těchto doporučení může podnikům pomoci vyhnout se a řešit nepříznivé dopady související s pracovníky, lidskými právy, životním prostředím, úplatkářstvím, spotřebiteli a správou společnosti, které mohou souviset s jejich provozem, dodavatelskými řetězci a dalšími obchodními vztahy. Pokyny obsahují další vysvětlení, tipy a názorné příklady aplikace náležité péče.
 - **Odkazy:** <https://mneguidelines.oecd.org/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm> a <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/narodni-kontaktmi-misto-pro-smernici-oecd/smernice-a-sektorove-pokyny/pokyny-pro-nalezitou-peci-na-podporu-odpovedneho-chovani-podniku--240701/>

10.6.8 Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)

- **Nástroj EBRD pro korporátní klimatickou správu (angl. EBRD Corporate Climate Governance Facility)**
 - **Popis:** Program technické asistence EBRD zaměřený na lepší správu a řízení (angl. governance) klimatu u soukromých a veřejných podniků a měst jako klientů EBRD. Tento nástroj mění, transformuje jejich správu a řízení tím, že buduje jejich kapacitu pro řízení rizik a příležitostí souvisejících s klimatem a tím otevírá i prostor pro „zelené investice“.
 - **Odkaz:** <https://www.ebrd.com/ccg-facility>

10.6.9 Světové ekonomické fórum (WEF)

- **Jak nastavit účinnou správu klimatu ve správních radách společností – Hlavní zásady a otázky, Vhledová zpráva (angl. How to Set Up Effective Climate Governance on Corporate Boards - Guiding Principles and Questions, Insight Report), leden 2019**
 - **Popis:** Tato metodika obsahuje užitečný rámec napříč 8 zásadami pro členy správních rad ke správě a řízení klimatických rizik a příležitostí. Zásady jsou navrženy tak, aby zvýšily povědomí ředitelů o klimatu, začlenily otázky klimatu do struktur a procesů správní rady a zlepšily orientaci v rizicích a příležitostech, které změna klimatu pro podnikání představuje.

- **Odkaz:** https://www3.weforum.org/docs/WEF_Creating_effective_climate_governance_on_corporate_boards.pdf
- **Správa a řízení klimatu a oběhové hospodářství: Základ pro správní rady, Bílá kniha (angl. Climate Governance and the Circular Economy: A Primer for Boards, White Paper), říjen 2023**
 - **Popis:** Cílem této metodiky je vybavit členy správních rad (výkonné i nevýkonné členy) praktickými znalostmi oběhového hospodářství a jak je lze použít organizacemi pomoc k plnění svých závazků v oblasti klimatu a životního prostředí závazky při současném vytváření nové obchodní hodnoty a budování resilience.
 - **Odkaz:** https://www3.weforum.org/docs/WEF_Climate_Governance_and_the_Circular_Economy_2023.pdf

IV. ČÁST 2.E: DOPORUČENÍ PRO IMPLEMENTACI ZAHRANIČNÍHO KNOW- HOW

Formulace doporučení pro ČR tak, aby procesy vycházely z dominantních světových a evropských rámců a byly provázané s nejdůležitějšími taxonomiemi, standardy, normami a metodikami.

11 DOPORUČENÍ

Doporučení uvedená níže vycházejí ze souhrnu zjištění prezentovaných v obou Studiích a představují **obecná a specifická doporučení pro ČR ohledně toho, jak by procesy ve stavebnictví měly vycházet z dominantních světových a evropských rámců a byly provázané s nejdůležitějšími taxonomiemi, standardy, normami a metodikami.**

11.1 Obecná doporučení

Základním obecným doporučením pro ČR je pojmout výzvu snižování „uhlíkové stopy“, repektive emisí GHG, a zvyšování energetické účinnosti napříč hodnotovým řetězcem ve stavebnictví v Česku **jako prioritní reformní politickou agendu, jejímž cílem je vytvoření „nejen nezbytně nutného“ (např. povinná transpozice unijních směrnic), ale včas také „vhodného, účelného, účinného a hospodárného“ v celoživotní perspektivě, a to se současnou ambicí dál tento ekosystém kontinuálně v souladu s mezinárodní dobrou praxí rozvíjet a zlepšovat.**

Součástí tohoto ekosystému mají být **také aspekty přizpůsobování se změně klimatu**, které je navrhováno řešit současně s mitigací a řešením energetické účinnosti, jak to odpovídá i mezinárodní dobré praxi.

Nadstavbou, a dříve či později nutností, je pak **integrace i dalších dílčích témat ESG tak, jak jsou obsaženy v dalších tematických standardech ESRS. Zlepšení se musí odehrávat na všech relevantních úrovních se sdílením dat a sladováním napříč hodnotovým řetězcem, konkrétně těchto úrovní:** (i) produkt či služba, (ii) projekt, (iii) organizace, podnik, skupina, (iv) hodnotový řetězec, (v) síť, (vi) infrastrukturní systém.

Tento ekosystém by měl zahrnovat všechny aspekty výzev identifikovaných v této Studii, konkrétně: (i) národní vnější rámec, (ii) znalosti vnějšího rámce, (iii) metodiky, standardy a praxe, (iv) lidské zdroje, (v) data a data management, (vi) technologie, (vii) věda výzkum a inovace, (viii) dialog a zapojení zainteresovaných stran, (ix) komunikace, (x) financování.

Nový ekosystém nebude „možné koupit“, ale bude se „muset vybudovat“. Bez **mentality odpovědnosti a spolupráce všech členů hodnotového řetězce** bude výkonnost stavebnictví suboptimální s negativními dopady na konkurenceschopnost a ve svých dopadech i na obecnou prosperitu a obecný standard životní úrovně v Česku. **Uhlík bude do budoucna velmi drahý, stejně jako podcenění odolnosti aktiv vůči fyzickým rizikům.**

11.2 Specifická doporučení

DOPORUČENÍ Č. 1: Doporučuje se **definovat mandát a identifikovat vhodnou instituci, která by kontinuálně v Česku vyhodnocovala standardy dobré praxe ve stavebnictví (Studie) a požadavky vnějšího rámce (Studie 1), a to současně jak pro oblast udržitelnosti, tak i digitalizace,** neboť řešení obou těchto oblastí se vzájemně mohou velmi obohatit, zejména v kontextu současného mohutného nástupu umělé inteligence. Mimo vlastní administraci a plnění úkolů při rozvoji udržitelného a digitálního ekosystému ve stavebnictví by taková instituce plnila také poradně-konzultační funkci vůči MMR jako kompetenčnímu ministerstvu za oblast

veřejného investování, potažmo státu, kterému by předkládala návrhy na zlepšení systému dle rozvíjející se mezinárodní dobré praxe. Současně by mohla fungovat jako kompetenční centrum a centrum budování kapacit, jakož i metodickou podporu např. pro tzv. jednotná kontaktní místa (angl. one-stop-shops) požadovaná v návrhu revidovaného EPBD či asistenčních center doporučených dle revidované EED. **Organizačně-institucionálních variant je několik, ale jako velmi inspirativní se koncepčně jeví organizačně-institucionální nastavení Centra pro digitální zastavěnou Británii²¹⁰ (angl. Centre for Digital Built Britain), které existovalo pod Oxfordskou univerzitou²¹¹.**

DOPORUČENÍ Č. 2: Je zcela zásadní, aby došlo co nejdříve k **oficiálnímu překladu GHG Protokolu do českého jazyka**. Čeká se na něj již více než 20 let a současný stav, kdy základní slovník dekarbonizace není dostupný v české jazykové verzi je nadále neudržitelný²¹². **Současně se doporučuje totéž učinit i pro normu PAS 2080. Ovšem i pro některé další normy neexistují české jazykové verze, např. ISO 20400: Udržitelné nakupování – Návod** (angl. Sustainable procurement-Guidance), což nutně vede k závěru o nutnosti strukturovaného kontinuálního dialogu s Českou agenturou pro standardizaci. Dále bude třeba **provést konzultace zejména z profesními asociacemi** (např. Czech Green Building Council, Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj, Aliance pro bezemisní budoucnost, Česká bankovní asociace, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Asociace pro rozvoj infrastruktury atd.), jak by bylo možné kontinuálně z jejich informačních kanálů novinky z mezinárodní dobré praxe přebírat do centra navrhovaného dle Doporučení č. 1.

DOPORUČENÍ Č. 3: Co se týče doporučení ohledně využívání mezinárodní dobré praxe v Česku, je **ústředním úkolem pro firmy v nejbližším období splnit požadavky CSRD a ESRS**. V první řadě je tedy třeba se zaměřit na podporu vzniku a rozvoje národní dobré praxe s inspirací v mezinárodní dobré praxi pro tento úkol. **Klíčovou záležitostí v tomto ohledu bude příprava dekarbonizačních plánů, které budou pro firmy podléhající CS3D navíc**

²¹⁰ Více, viz <https://www.cdbb.cam.ac.uk/>.

²¹¹ Jelikož se jedná o záležitosti vysoce technické a související zejména s projekční činností a inženýringem, jakož i právní a finanční expertízou, je vhodné, aby se na vývoji tohoto národního ekosystému podílely osoby, kteří reálně projektují a výzvy pro firmy či na projektech reálně řeší, tj. realizují projekční či jiné relevantní poradenské zakázky, tj. nikoliv jen úředníci. Po britském vzoru by se na plnění úkolů tak mohly podílet i osoby ze soukromého sektoru, tj. z inženýrských, jakož i jiných relevantních poradenských či stavebních společností. Rozdělení na vědeckou a správní rádu Centra pro digitální zastavěnou Británii, kdy ve správní radě byli i zástupci inženýrských a poradenských společností, zajišťovalo úzké propojení řešených témat s praxí. Současně koncept menší části stálých zaměstnanců (bylo jich cca 20) centra a větší části zaměstnanců zajišťovaných na konkrétní úkoly a projekty z celé Británie zajišťovalo vysokou míru hospodárnosti, účinnosti, sladění a koordinace; tj. nejednalo se o dílčí projekty zadávané napříč ministerstvy, kde by se plýtvalo zdroji na duplicitní práci nebo na výzkumné projekty, které již byly v dobré mezinárodní praxi vyřešeny. Roční náklady centra činily přibližně 20 milionů liber; centru se podařilo například proanalýzovat přes 1200 britských technických norem a vytvořit nový informační rámec pro digitální zastavěné prostředí v Británii („virtuální digitální vrstvu“), včetně korekce technických norem, aby ontologie fyzického a virtuálního prostředí byly konzistentní. Klíčovou výhodou tohoto přístupu – centrum při jedné z vysokých českých škol – by bylo, že celý stavební sektor by začal takto systematicky spolupracovat na jasně definovaných výzvách (v Británii to byly dva klíčové programy: program BIM a program Národní digitální dvojče) a soustředil by v jednom centru velké množství vysoce kvalitních odborníků, kteří by za jiných okolností spolu na společných projektech nespolečně pracovali, tzn. byl by nastaven koncept „národního týmu“, kdyby v rámci jedné platformy byl soustředěn ten co možná nejlepší lidský kapitál k řešení daných výzev v Česku.

²¹² MŽP má údajně v plánu tento překlad zajistit, ale není zřejmé, kdyby se tak mělo stát a jak bude zajištěna výsledná kvalita tohoto překladu.

povinné. Potřebná je tak **rychlá a kvalitní implementace připravovaného nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR)**, a to zejména ve vztahu k MPS

DOPORUČENÍ Č. 4: Doporučuje se **velmi rychle provést analýzu mezer týkajících se dostupnosti a kvality energeticko-klimatických primárních dat k infrastruktuře**, zejména o emisních aspektech a energetické náročnosti, a to napříč typy infrastruktury²¹³. Prioritní je toto učinit co nejrychleji alespoň pro oblast budov, přičemž aspekty této analýzy by měly pokrývat požadavky:

- výkaznictví o udržitelnosti nefinančních podniků;
- výkaznictví o udržitelnosti finančních podniků;
- revidované EPBD²¹⁴;
- Taxonomie EU;
- Metodiky aktualizace NEKPů;
- jiných aspektů dle dobré mezinárodní praxe.

DOPORUČENÍ Č. 5: Z hlediska v této Studii identifikované mezinárodní praxe se **doporučuje soustředit na tyto nástroje, standardy a metodologie:**

- zahraniční taxonomie: EU Taxonomie;
- základní emisní a výpočtové standardy: GHG Protokol, výpočtové metodiky uhlíkové stopy EIB a ISO 14067: Skleníkové plyny – Uhlíková stopa produktů - Požadavky a směrnice pro kvantifikaci;
- účetní a výkaznické standardy: ESRS;
- korporátní standardy: SBTi (podniky), SECAP (obce) a PAS 2080 (hodnotové řetězce) a SBToolCZ (standardy budov);
- projektové standardy a standardy udržitelnosti budov: TP ke klimatickému prověřování infrastruktury;
- ostatní související standardy: ISO 9001, ISO 14001, ISO 14091, ISO 20400 a ISO 55001;
- standardy financování: EUGBS; a
- metodiky EFRAG: Pokyny EFRAG k posuzování významnosti a Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci.

²¹³ Cílem by mělo být nejen zjistit mezery, ale i identifikovat vhodná řešení do budoucna tak, aby stát měl všechna tato data pohotově k dispozici a získávání těchto dat bylo co nejvíce efektivní, data byla kvalitní (přesná) a ověřená.

²¹⁴ Viz zejména dat potřebná pro určení indikátorů Národního plánu renovace budov uvedených v Příloze II konečného kompromisního návrhu revize EPBD.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk a definic

Zkratka / definice	Význam
ACCA	Asociace certifikovaných účetních (angl. Association of Chartered Certified Accountants), https://www.accaglobal.com/gb/en.html
Agenda 2030	dokument „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“ (Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development), https://sdgs.un.org/2030agenda
Aktualizovaný český NEKP	konečná verze aktualizace Stávajícího českého NEKPu dohodnutá s Komisí k dokončení do 30. června 2024
AMS	systém řízení aktiv (angl. Asset Management System)
ARI	Asociace pro rozvoj infrastruktury, z.s., Na příkopě 583/15, Staré Město, 110 00 Praha 1, IČ: 26671395 www.ceskainfrastruktura.cz
BAC	automatizace a řízení budov (angl. Building Automation and Control)
Balíček Fit for 55	soubor návrhů na revizi a aktualizaci všech příslušných politických nástrojů a legislativy, jakož i zavedení nových iniciativ s cílem zajistit dodatečné snížení emisí do roku 2030 v souladu s Evropským klimatickým zákonem uveřejněným Komisí v červenci 2021 a prosinci 2021
BCMS	systém řízení kontinuity podnikání (angl. Business Continuity Management System)
BECCS	zachycování a ukládání uhlíku na bázi bioenergie (angl. Bionergy with Carbon Capture and Storage)
BIA	analýza dopadů na podnikání (angl. Business Impact Analysis)
BIM	informační modelování staveb (angl. Building Information Modeling)
BMR	angl. Benchmark Regulation, nařízení o Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011 ze dne 8. června 2016 o indexech, které jsou používány jako referenční hodnoty ve finančních nástrojích a finančních smlouvách nebo k měření výkonnosti investičních fondů, a o změně směrnic

		2008/48/ES a 2014/17/EU a nařízení (EU) č. 596/2014, ve znění pozdějších předpisů
BSI		Britský institut pro normalizaci (angl. British Standardisation Institute), www.bsigroup.com
Cars&Vans Standardy	CO₂	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/851 ze dne 19. dubna 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2019/631, pokud jde o zpřísnění výkonnostních norem pro emise CO ₂ pro nové osobní automobily a nová lehká užitková vozidla v souladu s ambicióznějšími cíli Unie v oblasti klimatu
CBAM		unijní Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (angl. Carbon Border Adjustment Mechanism)
CBI		Iniciativa pro klimatické dluhopisy (angl. Climate Bond Initiative, „CBI“) jako mezinárodní nezisková organizace zaměřená na investory, kteří podporují rozsáhlé investice k prohlubování celosvětového nízkouhlíkového hospodářství, https://www.climatebonds.net/
CCS		zachytávání a ukládání oxidu uhličitého (angl. Carbon capture and storage)
CCS		zachytávání a využívání oxidu uhličitého (angl. Carbon capture and storage)
CCUS		zachytávání, využívání a ukládání oxidu uhličitého (angl. Carbon capture, utilisation and storage)
CDP		projekt výkaznictví o uhlíku (angl. Carbon Disclosure Project, „CDP“), tj. globální nezisková organizace, která provozuje systém zveřejňování informací umožňující společnostem, městům, státům a regionům měřit a řídit jejich dopady na životní prostředí, https://www.cdp.net/en
CGT		společná základní taxonomie (angl. Common Ground Taxonomy), https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-06/220603-international-platform-sustainable-finance-common-ground-taxonomy-instruction-report_en.pdf
CoM		Pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku (angl. Covenant of Mayors for Climate & Energy) jako dobrovolná evropská iniciativa, v jejímž rámci se místní a regionální orgány zavazují jít nad rámec cílů Evropské

	unie v oblasti klimatu a energetiky, https://www.globalcovenantofmayors.org/
COP	konference OSN o změně klimatu
CRR	angl. Capital Requirements Regulation, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012, ve znění pozdějších předpisů
CS3D	návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937, COM/2022/71 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0071
CSRD	angl. Corporate Sustainability Reporting Directive, směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464
CSRD novelizace Zákona o účetnictví	návrh novely zákona o účetnictví, který bude muset být v budoucnu v Česku přijat minimálně k plné transpozici požadavků CSRD a ESRS minimálně pro povinné subjekty, kterým vznikne povinnost nefinančního výkaznictví za finanční rok 2025
CTB	referenční hodnoty EU pro transformaci hospodářství spjatou s klimatem (angl. Climate Transition Benchmarks) dle nařízení o klimatických referenčních hodnotách
ČR	Česká republika
DACCS	přímé zachycování a ukládání uhlíku ve vzduchu (ang. Direct Air Capture with Carbon Storage)
DG REFORM	Generální ředitelství pro podporu strukturálních reforem (angl. Directorate-General for Structural Reform Support), https://ec.europa.eu/info/departments/structural-reform-support_cs

Digitální Česko	dokument označený jako „Vládní program digitalizace České republiky 2018“ schválený jako soubor dokumentů vládou ČR dne 3. října 2018, ve znění aktualizací a prováděcích dokumentů
Digitální strategie EU	digitální strategie EU označovaná jako „Digitální kompas 2030: Evropské pojetí digitální dekády“ a přijatá 9. března 2021, COM (2021) 118 final
DNSH	zásada či technická screeningová kritéria (podle kontextu) vymezující požadavky na „významné nepoškození“ dle EU Taxonomie (angl „do no significant harm“)
Doporučení EK k udržitelným financím	doporučení Komise ze dne 27.6.2023 o usnadnění financování přechodu k udržitelnému hospodářství, C (2023) 3844 final, C (2023) 5530 final
Doporučení TCFD	dokument označený jako Doporučení Pracovní skupiny ke zveřejňování finančních informací souvisejících s klimatem, Závěrečná zpráva“ (angl Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures, Final Report) z června 2017 obsahující čtyři přijatelná doporučení týkající se zveřejňování finančních informací ve vztahu ke klimatu, www.fsb-tcf.org/recommendations
Doporučení TNFD	dokument označený jako Doporučení Pracovní skupiny pro zveřejňování finančních informací souvisejících s přírodou (angl. Recommendations of the Taskforce on Nature-related Financial Disclosures) ze září 2023 obsahující čtyři přijatelná doporučení týkající se zveřejňování finančních informací ve vztahu k přírodě, https://tnfd.global/publication/recommendations-of-the-taskforce-on-nature-related-financial-disclosures/#publication-content
Doporučení EK k zásadě EE1st	doporučení Komise (EU) 2021/1749 ze dne 28. září 2021 k Zásadám „energetická účinnost v první řadě“: od principů k praxi – Pokyny k uplatňování zásady při rozhodování v odvětví energetiky i mimo něj
Dotazník	text otázek použitých v rámci Dotazníkového šetření prostřednictvím online aplikace Google Forms ve struktuře uvedené v Příloze č. 3 ke Studii 1
Dotazníkové šetření	dotazníkové šetření prováděné pro účely této Studie v období června 2023 až září 2023 s cílem získat vhled do aktuálního povědomí a připravenosti českých podniků ve stavebnictví napříč hodnotovým řetězcem

	ohledně dekarbonizace a zvyšování energetické účinnosti (viz kapitola 4 Studie 1)
ECB	Evropská centrální banka, www.ecb.europa.eu
EED	směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (přepřacované znění) (angl. Energy Efficiency Directive)
EFRAG	Evropská poradní skupina pro finanční výkaznictví (angl. European Financial Reporting Advisory Group), www.efrag.org
EIB	Evropská investiční banka, www.eib.org
EK nebo Komise	Evropská komise, https://ec.europa.eu/info/index_cs
EMS	system environmentálního managementu (angl. environmental management system)
EnMS	system energetického managementu (angl. Energy Management System)
Environmentální cíle EU	šest environmentálních (včetně klimatických) cílů EU uvedených v nařízení o EU Taxonomii: zmírňování změny klimatu; přizpůsobování se změně klimatu; udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů; přechod na oběhové hospodářství; prevence a omezování znečištění; ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů
EPBD	návrh revize směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU o energetické náročnosti budov, ve znění pozdějších předpisů (angl. Energy Performance of Building Directive)
EPD	environmentální prohlášení typu III vypracované dle ISO 14025, https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/environmental-product-declaration
ESAP	jednotné evropské přístupové místo (angl. European Single Access Point) zamýšlené dle návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje jednotné evropské přístupové místo poskytující centralizovaný přístup k veřejně dostupným informacím o finančních službách, kapitálových trzích a udržitelnosti, COM (2021) 723 final a schválené Evropským parlamentem dne 9. listopadu 2023

ESMA	Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (angl. European Securities and Markets Authority), www.esma.europa.eu
ESG	nefinanční parametry investic, aktiv či hospodářských činností, které sledují jejich širší výkonnost, včetně jejich nositelů z hledisek environmentálních, sociálních a správních (ve smyslu kvality řízení/managementu) jako zkratka prvních písmen anglického označení Environmental, Social and Governance
ESR	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013, ve znění pozdějších předpisů (angl. Effort Sharing Regulation)
ESRS	obecné evropské standardy pro vykazování udržitelnosti (angl. European Sustainability Reporting Standards) obsažené v nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) /... kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti z 31. července 2023, C/2023/5303 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=PI_COM:C(2023)5303)
ESS	Environmentální a sociální standardy EIB (angl. Environmental and Social Standards), https://www.eib.org/en/publications/eib-environmental-and-social-standards
ETD	směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny, ve znění pozdějších předpisů (angl. Energy Taxation Directive)
EU	Evropská unie, www.europa.eu
EUGBS	standard evropských zelených dluhopisů dle nařízení o EUGBS
EU ETS	Evropský systém obchodování s emisemi, https://ec.europa.eu/clima/policies/ets_en
EU ETS1	stávající rozsah Evropského systému obchodování s emisemi, https://ec.europa.eu/clima/policies/ets_en

EU ETS2	nový dodatečný rozsah Evropského systému obchodování s emisemi po novelizaci nařízení o EU ETS z roku 2023, https://ec.europa.eu/clima/policies/ets_en
EU Taxonomie	klasifikační systém udržitelných hospodářských činností Evropské unie označovaný jako „EU Taxonomie“ založený Nařízením o EU Taxonomii, https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/eu-taxonomy-sustainable-activities_cs
Evropský klimatický zákon	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“)
FSB	Rada pro finanční stabilitu (angl. Financial Stability Board) zemí G20, https://www.fsb.org/
G20	sdržení dvaceti největších světových ekonomik, jehož členové odpovídají celosvětově za 80 % HDP, 75 % obchodu a 60 % obyvatelstva, www.g20.org
GBP	zásady zelených dluhopisů (angl. Green Bond Principles) vydané Mezinárodní asociací pro kapitálový trh (angl. International Capital Market Association, ICMA), https://www.icmagroup.org/sustainable-finance/the-principles-guidelines-and-handbooks/green-bond-principles-gbp/ .
GHG nebo skleníkové plyny	skleníkové plyny (angl. greenhouse gases) vymezené v Příloze I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 525/2013 ze dne 21. května 2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a podávání dalších informací na úrovni členských států a Unie vztahujících se ke změně klimatu a o zrušení rozhodnutí č. 280/2004/ES
GHG Protokol	dokument označený jako „GHG Protokol: Standard GHG protokolu pro korporátní účetnictví a vykazování“ (angl. The Greenhouse Gas Protocol: GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard) vypracovaný Světovou podnikatelskou radou pro udržitelný rozvoj (angl. World Business Council for Sustainable Development, WBCSD) a Institutem světových zdrojů (World Resources Institute, WRI), ve verzi z března 2004, https://ghgprotocol.org/corporate-standard
GIS	geografické informační systémy

Glasgowský klimatický pakt	Glasgowského klimatického paktu (angl. Glasgow Climate Pact) jako výsledný dohodnutý dokument signatářských zemí UNFCCC na COP26 v Glasgow, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_10_add1_adv.pdf
GRI	Globální iniciativa pro podávání zpráv (angl. Global Reporting Initiative), https://www.globalreporting.org/
HDP	hrubý domácí produkt
IASB	Rada pro mezinárodní účetní standardy (angl. International Accounting Standards Board), https://www.ifrs.org/groups/international-accounting-standards-board/
IFRS	mezinárodní standardy účetního výkaznictví (z angl. International Financial Reporting Standards), tj. soubor celosvětových účetních standardů vypracovaných IASB, https://www.ifrs.org/
IRO	dopady, rizika a příležitosti (angl. impacts, risks, opportunities)
ISSB	Mezinárodní rada pro standardy udržitelnosti (angl. International Sustainability Standards Board), https://www.ifrs.org/groups/international-sustainability-standards-board/
Klimatické cíle OSN	tři klíčové oblasti a cíle Pařížské dohody (https://www.mzp.cz/cz/parizska_dohoda) uvedené v čl. 2, konkrétně: <i>„(a) udržení nárůstu globální průměrné teploty výrazně pod hranicí 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a úsilí o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí, a uznání, že by to výrazně snížilo rizika a dopady změny klimatu; (b) zvyšování schopnosti přizpůsobit se nepříznivým dopadům změny klimatu a posilování odolnosti vůči změně klimatu a nízkoemisního rozvoje způsobem, který neohrozí produkci potravin; (c) sladění finančních toků s nízkoemisním rozvojem odolným vůči změně klimatu.“</i>
IEA	Mezinárodní energetická agentura (angl. International Energy Agency), www.iea.org
IEC	Mezinárodní elektrotechnická komise (angl. International Electrotechnical Commission)

IOSCO	Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry (angl. International Organization of Securities Commissions), www.iosco.org
IPCC	mezivládní panel OSN pro změnu klimatu (angl. Intergovernmental Panel on Climate Change), www.ipcc.ch
IRO	dopady, rizika a příležitosti (angl. impacts, risks and opportunities)
ISMS	system řízení bezpečnosti informací (angl. Information Security Management System)
ISO	Mezinárodní organizace pro normalizaci (angl. International Organization for Standardization, ISO), www.iso.org
ISO 14025	norma ISO 14025: Environmentální značky a prohlášení - Environmentální prohlášení typu III - Zásady a postupy (angl. Environmental Labels and Declarations - Type III Environmental Declarations, Principles and Procedures), https://www.iso.org/standard/38131.html a https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14025-010925-158554.html#
ISO 14040	norma ISO 14040 Environmentální management - Posuzování životního cyklu - Zásady a osnova (angl. Environmental Management - Life cycle assessment, Principles and Framework), https://www.iso.org/standard/37456.html a https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14040-010940-158564.html
ISO 14044	norma ISO 14044: Environmentální management - Posuzování životního cyklu - Požadavky a směrnice (angl. Environmental Management - Life Cycle Assessment, Requirements and Guidelines), https://www.iso.org/standard/38498.html a https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14044-010944-158569.html
ISO 14064	norma ISO 14064: Skleníkové plyny (angl. Greenhouse Gases) představované třemi standardy vydávanými ISO (ISO 14064-1 (Specifikace s návodem pro stanovení a vykazování emisí a propadů skleníkových plynů pro organizace), ISO 14064-2 (Specifikace s návodem pro stanovení, monitorování a vykazování snížení emisí nebo zvýšení propadů skleníkových plynů pro projekty) a ISO 14064-3 (Specifikace s návodem pro validaci a ověření výroků o skleníkových plynech)) a obsahující zásady a požadavky na úrovni organizace pro kvantifikaci a vykazování emisí a pohlcování emisí GHG zahrnující požadavky na návrh, vývoj, řízení, podávání zpráv a ověřování inventury emisí GHG,

	<p>https://www.iso.org/standard/66453.html a https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14064-1-010964-158594.html #</p> <p>https://www.iso.org/standard/66454.html a https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14064-2-010964-158597.html</p> <p>https://www.iso.org/standard/66455.html a https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-iso-14064-3-010964-158600.html #</p>
ISO 14067	<p>norma ISO 14067: Skleníkové plyny - Uhlíková stopa produktů - Požadavky a směrnice pro kvantifikaci (angl. Greenhouse gases — Carbon footprint of products — Requirements and guidelines for quantification), https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14067:ed-1:v1:en a https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14067-010967-248323.html</p>
ISO 14068	<p>norma ISO 14068: Nejnovější korporátní normou týkající se dekarbonizace je ISO 14068 – Management skleníkových plynů a management změny klimatu a související činnosti (angl. Greenhouse Gas Management and Climate Change Management and Related Activities — Carbon Neutrality) zahrnující i ISO 14068-1: Management změny klimatu – Přejít na čistou nulu – Část 1: Uhlíková neutralita (angl. Climate Change Management – Transition to Net Zero – Part 1: Carbon Neutrality), https://www.iso.org/standard/43279.html</p>
ISO 14091	<p>ISO 14091: Adaptace na změny klimatu - směrnice pro zranitelnost, dopady a posuzování rizik (angl. Adaptation to Climate Change - Guidelines on Vulnerability, Impacts and Risk Assessment), https://www.iso.org/standard/68508.html a https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-en-iso-14091-010991-244233.html</p>
ISO 20400	<p>ISO 20400: Udržitelné nakupování - Návod (angl. Sustainable Procurement - Guidance), https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso:20400:ed-1:v1:e a https://sovz.cz/wp-content/uploads/2018/05/vzvp_iso20400_udrzitelnost-rozhovor-shaun-mccarthy_kveten2018.pdf</p>
ISPF	<p>Mezinárodní platforma pro udržitelné financování (angl. International Platform on Sustainable Finance) v rámci G20 jako fórum pro dialog mezi tvůrci politik s celkovým cílem zvýšit množství soukromého kapitálu investovaného do environmentálně udržitelných investic, https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/international-platform-sustainable-finance_en</p>
Komise nebo EK	<p>Evropská komise, https://ec.europa.eu/info/index_cs</p>

Kompetenční zákon	zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů
Konzultant nebo PwC	PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o., se sídlem Hvězdova 1734/2c, Nusle, 140 00 Praha 4, Česká republika, IČ: 61063029, https://www.pwc.com/cz/cs.html
KPIs o udržitelnosti	klíčové ukazatele výkonnosti vztahující se k udržitelnosti dle ustanovení čl. 8 odst. 2 nařízení o EU Taxonomii vymezené v nařízení k čl. 8 o EU Taxonomii
KPI pro kapitálové výdaje	klíčový ukazatel výkonnosti související s kapitálovými výdaji vypočtený dle čl. 1.1.2 přílohy I nařízení k čl. 8 nařízení o EU Taxonomii
KPI pro obrat	klíčový ukazatel výkonnosti související s obratem vypočtený dle čl. 1.1.1 přílohy I nařízení k čl. 8 nařízení o EU Taxonomii
KPI pro provozní výdaje	klíčový ukazatel výkonnosti související s provozními výdaji vypočtený dle čl. 1.1.3 přílohy I nařízení k čl. 8 nařízení o EU Taxonomii
LCA	posouzení životního cyklu (angl. Life Cycle Assessment) prováděné podle normy ISO 14040, https://www.sciencedirect.com/topics/earth-and-planetary-sciences/life-cycle-assessment
LCI	inventární analýza životního cyklu (angl. Life Cycle Inventory Analysis) prováděná podle normy ISO 14040, https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/life-cycle-inventory-analysis
LCIA	posouzení dopadu v životním cyklu (angl. Life Cycle Impact Assessment) prováděné podle normy ISO 14040, https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/life-cycle-impact-assessment
Liniový zákon	zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů
LULUCF	využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (angl. Land Use, Land-Use Change and Forestry)
MD	Ministerstvo dopravy České republiky, www.mdcz.cz
MDB	multilaterální rozvojové banky

MEPS	minimální normy energetické náročnosti (angl. minimum energy performance requirements)
MERD	nařízení o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942 (k říjnu 2023 ještě nebyl schválen na úrovni legislativních orgánů EU)
Metodika aktualizace NEKPů	sdělení Komise o pokynech pro členské státy k aktualizaci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu na období 2021-2030 ze dne 29.12.2022 (2022/C 495/02)
MF	Ministerstvo financí České republiky, www.mfcr.cz
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, www.mmr.cz
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, www.mpo.cz
MSP	malý(é) a střední podnik(y) vymezený ve Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o úpravy kritérií velikosti pro mikropodniky a malé, střední a velké podniky nebo skupiny, ve znění pozdějších předpisů
Mtoe	milion tun ropného ekvivalentu (angl. millions of tonnes of oil equivalent)
MZe	Ministerstvo zemědělství České republiky, www.eagri.cz
MŽP	Ministerstvo životního prostředí České republiky, www.mzp.cz
NAP CM	Národní akční plán čisté mobility Národní akční plán pro čistou mobilitu v poslední verzi schválené vládou ČR dne 27. dubna 2020 usnesením č. 469, https://www.mdcr.cz/getattachment/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Vlada-schvalila-aktualizovany-Narodni-akcni-plan-c/Aktualizace-NAP-CM.pdf.aspx
Nařízení AFIR	nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2023/1804 ze dne 13. září 2023 o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva a o zrušení směrnice 2014/94/EU po přijetí nařízení o infrastruktuře pro alternativní paliva
Nařízení EK o TSK v oblasti klimatu	nařízení Komise v přenesené působnosti (EU) .../... ze dne 04.06.2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU)

	2020/852, pokud jde o stanovení technických screeningových kritérií pro určení toho, za jakých podmínek se hospodářská činnost kvalifikuje jako významně přispívající ke zmírňování změny klimatu nebo k přizpůsobování se změně klimatu, a toho, zda tato hospodářská činnost významně nepoškozuje některý z dalších environmentálních cílů, C (2021) 2800 final
Nařízení FuelEU	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1805 ze dne 13. září 2023 o využívání obnovitelných a nízkouhlíkových paliv v námořní dopravě a o změně směrnice 2009/16/ES
Nařízení k čl. 8 nařízení o EU Taxonomii	nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2178 ze dne 6. července 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 upřesněním obsahu a struktury informací, které mají zveřejňovat podniky podle článků 19a nebo 29a směrnice 2013/34/EU v souvislosti s environmentálně udržitelnými hospodářskými činnostmi, a upřesněním metodiky za účelem plnění této povinnosti zveřejňování informací
Nařízení LULUCF	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013
Nařízení o CBAM	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/956 ze dne 10. května 2023, kterým se zavádí mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích
Nařízení o energetické unii	nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013, ve znění pozdějších předpisů
Nařízení o EUGBS	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2631 ze dne 22. listopadu 2023 o evropských zelených dluhopisech a o volitelném zveřejňování informací o dluhopisech nabízených jako environmentálně udržitelné a informací o dluhopisech vázaných na udržitelnost

Nařízení o EU Taxonomii	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088
Nařízení o InvestEU Scoreboardu	nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1702 ze dne 12. července 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523 stanovením dodatečných prvků a podrobných pravidel pro srovnávací přehled ukazatelů Programu InvestEU
Nařízení o klimatických referenčních hodnotách	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2089 ze dne 27. listopadu 2019, kterým se mění nařízení (EU) 2016/1011, pokud jde o referenční hodnoty EU pro transformaci hospodářství spjatou s klimatem, referenční hodnoty EU navázané na Pařížskou dohodu a zveřejňování informací týkajících se udržitelnosti pro referenční hodnoty
Nařízení o obecných ESRS	nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) /... kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti, C/2023/5303 final
Nařízení o SCF	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ze dne 10. května 2023, kterým se zřizuje Sociální klimatický fond a mění nařízení (EU) 2021/1060
Nařízení o trhu ESG ratingů	návrh nařízení o poskytovatelích ratingu pro oblast životního prostředí, sociálních záležitostí a správy (ESG) z 13. června 2023, COM/2023/314 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0314
Nařízení pro certifikaci pohlcování uhlíku	návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady z 30. listopadu 2022, kterým se zřizuje rámec Unie pro certifikaci pohlcování uhlíku, COM (2022) 672 final
Nařízení ReFuelEU	nařízení Evropského parlamentu a Rad (EU) 2023/2405 ze dne 18. října 2023 o zajištění rovných podmínek pro udržitelnou leteckou dopravu (Iniciativa pro letecká paliva ReFuelEU)
NCER	kodeks sítě pro obranu a obnovu elektrizační soustavy vydaný podle nařízení Komise (EU) 2017/2196 ze dne 24. listopadu 2017, kterým se stanoví kodeks sítě pro obranu a obnovu elektrizační soustavy, ve znění pozdějších předpisů
NCK	Národní centra kompetence

NZG	dokument „Metodická vodítka ke klimatické neutralitě“ (angl. Net Zero Guidelines) vydaný jako dokument IWA 42, https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso:iwa:42:ed-1:v1:en
NDCs	národně stanovené příspěvky, angl. Nationally Determined Contributions, tj. příspěvky ke snížení emisí GHG určené jednotlivým signatářským zemím Pařížské dohody, https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/nationally-determined-contributions-ndcs .
NEKP	vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu (NEKP) (angl. „National Energy and Climate Plan“), někdy také překládán ve vztahu k Česku jako Národní energetický a klimatický plán v průběžné verzi k odeslání Komisi schválené vládou ČR dne 18. října 2023
NFRD	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU ze dne 22. října 2014, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami
NFRD novelizace Zákona o účetnictví	návrh novely zákona o účetnictví v rámci tzv. konsolidačního balíčku, sněmovního tisku 488 schválený v Poslanecké sněmovně jako usnesení č. 779 dne 13. října 2023 a publikovaný ve Sbírce zákonů ČR dne 12. prosince 2023 jako Zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
NGH2MD	návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) z 15. prosince 2021 o společných pravidlech pro vnitřní trh s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem, COM (2021) 803 final
Novela Liniového zákona	návrh zákona, kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 410)
Nový stavební zákon nebo NSZ	zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů
NPSE	Národní program snižování emisí v aktuální verzi schválené usnesením vlády č. 917 ze dne 16. prosince 2019, https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategieke_dokumenty/\$FILE/000-Aktualizace_NPSE_2019-final-20200217.pdf

nZEB	budovy s téměř nulovou spotřebou energie (angl. nearly-Zero Energy Building), https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/nearly-zero-energy-buildings_en
NGZ	metodická vodítka ke klimatické neutralitě (angl. Net Zero Guidelines) vydaný jako dokument IWA 42 (angl. International Workshop Agreement, česky Mezinárodní workshopová dohoda), https://www.iso.org/netzero
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, www.oecd.org
OSN	Organizace spojených národů, www.un.org
OZE	obnovitelné zdroje energie ve smyslu RED3, tj. energie z obnovitelných nefosilních zdrojů, větrná energie, energie slunečního záření (termální a fotovoltaická), geotermální energie, osmotická energie, energie okolního prostředí, energie z přílivu nebo vln a jiná energie z oceánů, vodní energie, energie biomasy, energie skládkového plynu, energie kalového plynu z čistíren odpadních vod a energie bioplynu
PAB	referenční hodnoty EU navázané na Pařížskou dohodu (angl. Paris-aligned Benchmarks) dle nařízení o klimatických referenčních hodnotách
PACT	Partnerství pro uhlíkovou transparentnost (angl. Partnership for Carbon Transparency) jako program Světové podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj (WBCSD), https://www.carbon-transparency.com/about-us
Pařížská dohoda	Mezinárodní úmluva mezi smluvními stranami Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu přijatá v prosinci 2015 v Paříži provádějící ustanovení této úmluvy a po roce 2020 nahrazující předtím platný Kjótský protokol, https://www.mzp.cz/cz/parizska_dohoda
PAS	akronym z anglického spojení Publicly Available Specification (PAS) označující standardizační dokument vydávaný BSI, https://www.bsi-group.com/en-AE/Our-services/Developing-new-standards/develop-a-pas-your-own-fast-track-standardization-document/what-is-a-pas/
PAS 2060	britský celosvětově uznávaný standard pro dosažení uhlíkové neutrality na úrovni korporací vydávaný BSI, https://www.bsigroup.com/en-GB/pas-2060-carbon-neutrality/

PAS 2080	britský celosvětově uznávaný standard vydávaný BSI specifikující požadavky na nakládání s celoživotním uhlíkem v budovách a infrastruktuře, https://www.bsigroup.com/en-GB/standards/pas-2080/
PCI	projekty společného zájmu (angl. Projects of Common Interest); https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/projects-common-interest_en
PCF	uhlíková stopa produktů (angl. Product Carbon Footprint) vypočtená dle standardu ISO 14067, https://www.carbonchain.com/carbon-accounting/product-carbon-footprint
PCR	pravidla pro produktové kategorie (angl. Product Category Rules), https://www.sciencedirect.com/topics/agricultural-and-biological-sciences/product-category-rule
PDCA	cyklus “naplánuj-proveď-ověř-jednej” (angl. plan-do-check-act)
PEF	environmentální stopa produktu (angl. Product Environmental Footprint) dle Doporučení Komise (EU) 2021/2279 ze dne 15. prosince 2021 o používání metod stanovení environmentální stopy pro měření a sdělování environmentálního profilu životního cyklu produktů a organizací, https://green-business.ec.europa.eu/environmental-footprint-methods_en
PEFCR	pravidla produktové kategorie ke stanovení environmentální stopy (angl. Product Environmental Footprint Category Rules dle Doporučení Komise (EU) 2021/2279 ze dne 15. prosince 2021 o používání metod stanovení environmentální stopy pro měření a sdělování environmentálního profilu životního cyklu produktů a organizací, https://green-business.ec.europa.eu/environmental-footprint-methods_en
Platforma	tzv. Platforma pro udržitelné financování založená Nařízením o EU Taxonomii, https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/overview-sustainable-finance/platform-sustainable-finance_en
POK	strategický dokument Česka označený jako „Politika ochrany klimatu v ČR“ schválený vládou ČR dne 22. března 2017

Pokyny EFRAG k hodnotovému řetězci	prováděcí technické pokyny k hodnotovým řetězcům (angl. Angl. Implementation Guidance on Value Chain (VCIG), verze z 15. listopadu 2023, https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting%20Documents%2F2302241036281819%2F05-03%20VCIG%20for%20approval%20TC%20SRB%20231115.pdf
Pokyny EFRAG k posuzování významnosti	prováděcí technické pokyny k posuzování významnosti (angl. Implementation Guidance for the Materiality Assessment), verze z 15. listopadu 2023, https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting%20Documents%2F2302241036281819%2F04-02%20Materiality%20Assessment%20Implementation%20Guidance%20SRB%20231115%20clean.pdf
Program	program THÉTA TAČRu "TK – Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací THÉTA"
Projekt	projekt „Příprava ČR na implementaci managementu emisí skleníkových plynů a zvyšování energetické účinnosti v kontextu pravidel ESG ve stavebnictví“ podpořený v únoru 2023 ze strany TAČR z Programu a realizovaný SEVENem jako hlavním příjemcem podpory z Programu a dále SPS a ARI jako spoluřešitelskými organizacemi
Průmyslový plán Zelené dohody	návrh Průmyslového plánu Zelené dohody obsažený Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“ ze dne 1. února 2023, COM (2023) 62 final, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/green-deal-industrial-plan_cs
První draft českého NEKPu	aktualizace stávajícího českého NEKPu je zatím k dispozici pouze ve verzi schválené vládou Česka dne 18. října 2023
Rámec Pathfinderu	průkopnický rámec (angl. Pathfinder Framework) jako klíčová metodika pro řešení Scope 3 (Rámce 3) GHG emisí v programu PACT v dostupné verzi 2.0 z ledna 2023, https://www.wbcsd.org/Programs/Climate-and-Energy/Climate/SOS-1.5/Resources/Pathfinder-Framework-Version-2.0
RED	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES, ve znění změn, zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze

	dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (angl. Renewable Energy Directive)
QMS	system řízení kvality (angl. Quality Management System)
RED3	směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652
REPowerEU	unijní iniciativa k cenově dostupné, bezpečné a udržitelné energii pro Evropu „REPowerEU“ z května 2022 ve Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Plán REPowerEU“ ze dne 18. května 2022, COM (2022) 230 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0230
RFNBO	obnovitelná paliva nebiologického původu (angl. Renewable Fuels of NonBiological Origins), tj. paliva, jejichž energetický obsah je získán z obnovitelných zdrojů s výjimkou biomasy, např. obnovitelný vodík, obnovitelný čpavek, obnovitelný metanol či syntetická paliva
RRF	nástroj pro oživení a odolnost (angl. Recovery and Resilience Facility, https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_cs)
RTS	regulační technické standardy (angl. Regulatory Technical Standards) vydávané k provedení SFDR
SAF	udržitelná letecká paliva tak, jak jsou vymezena v ReFuel (angl. Sustainable Aviation Fuels)
SASB	Rada pro standardy účetnictví o udržitelnosti (angl. Sustainability Accounting Standards Board), tj. nezisková organizace, která se zaměřuje na vývoj a šíření účetních standardů udržitelnosti pro společnosti, https://sasb.org/
SBTi	iniciativa pro vědecky podložené cíle, tj. standard pro měření uhlíkové stopy a plánování na úrovni korporací k dosažení klimatické neutrality (angl. Science-Based Targets initiative) vytvořený při Centru pro udržitelné podnikání organizace World Resource Institute a ve spolupráci CDP (Carbon Disclosure Project), Světovou dohodou OSN (United Nations Global Compact) a Světovým fondem na ochranu přírody (World

	Wide Fund for Nature, WWF), https://www.wri.org/initiatives/science-based-targets a https://sciencebasedtargets.org/
SCM	metriky kapitalismu zainteresovaných stran (angl. Stakeholder Capitalism Metrics (česky), tj. soubor metrik (klíčových ukazatelů) výkonnosti podniků vydaných WEF, https://www.weforum.org/stakeholdercapitalism/
SDGs	tzv. cíle udržitelného rozvoje OSN (angl. Sustainable Development Goals, SDGs) jako program globálního rozvoje OSN pro období 2015–2030 zavedené Agendou 2030, https://sdgs.un.org/goals
SCF	sociální klimatický fond (angl. Social Climate Fund) založený na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ze dne 10. května 2023, kterým se zřizuje Sociální klimatický fond a mění nařízení (EU) 2021/1060
SECAP	akční plány pro udržitelnou energii a klima (angl. Sustainable Energy and Climate Action Plan), https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/resources/reporting a https://www.mzp.cz/cz/sustainable_energy_climate_action_plan
SEK	strategický dokument Česka označený jako „Státní energetická koncepce“ schválený vládou ČR dne 18. května 2015
SEVEn	SEVEn, The Energy Efficiency Center, z.ú., se sídlem Americká 579/17, Vinohrady, 120 00 Praha 2, Česká republika, IČ: 05399416, www.svn.cz
SFDR	angl. Non-financial Reporting Directive, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU ze dne 22. října 2014, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami, ve znění pozdějších předpisů
Sít' Pathfinderu	průkopnická síť (angl. Pathfinder Network), tj. otevřená síť (platforma) pro výměnu PCFs, které propojují různá technologická řešení používaná podniky zajištěním jejich interoperability v programu PACT, https://www.carbon-transparency.com/our-approach/pathfinder-network
skleníkové plyny nebo GHG	skleníkové plyny (angl. greenhouse gases) vymezené v Příloze I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 525/2013 ze dne 21. května 2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů

	a podávání dalších informací na úrovni členských států a Unie vztahujících se ke změně klimatu a o zrušení rozhodnutí č. 280/2004/ES
Směrnice o euroviněťě	směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/62/ES ze dne 17. června 1999 o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly, ve znění pozdějších předpisů, zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/362 ze dne 24. února 2022, kterou se mění směrnice 1999/62/ES, 1999/37/ES a (EU) 2019/520, pokud jde o výběr poplatků pro vozidla za užívání určitých pozemních komunikací
Směrnice o účetnictví	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS
SPS	Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Revoluční 1082/8, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ: 01541641, www.sps.cz
Stávající český NEKP	Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu přijatý vládou České republiky usnesením č. 31 dne 13. ledna 2020
Strategie udržitelného financování	sdělení Evropskému parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Strategie financování přechodu k udržitelnému hospodářství EU“ ze dne 6. července 2021, COM (2021) 390 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0390&from=EN
Studie (v jednotném čísle)	tato studie „Část 2: Komparativní analýza zahraniční dobré praxe“ vypracovaná Konzultantem v rámci Projektu
Studie (v množném čísle)	Studie a Studie 1
Studie 1	studie „Část 1: Vyhodnocení rizik růstu ceny uhlíku pro stavební sektor“ vypracovaná Konzultantem v rámci Projektu
TAČR	Technologická agentura ČR, se sídlem Evropská 1692/37, 160 00 Praha 6, Česká republika, IČ: 72050365, www.tacr.cz

Taxonomie Činy	projektový katalog pro uznávané zelené dluhopisy (angl. Green Bond Endorsed Project Catalogue), http://www.pbc.gov.cn/goutongjiaoliu/113456/113469/4342400/2021091617180089879.pdf
TCFD	tzv. Pracovní skupina pro zveřejňování finančních informací souvisejících se změnou klimatu (angl. Taskforce on Climate-related Financial Disclosures) při Radě pro finanční stabilitu G20, www.fsb-tcfd.org
TEN-T	Transevropská dopravní síť (angl. Trans-European Transport Network)
TNFD	pracovní skupina pro zveřejňování finančních informací souvisejících s přírodou (angl. Taskforce on Nature-related Financial Disclosures), https://tnfd.global/
TP k prověřování udržitelnosti Fondu InvestEU	technické pokyny k prověřování udržitelnosti pro účely Fondu InvestEU, sdělení Komise z 13. července 2021, 2021/C 280/01, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2021:280:FULL
TP ke klimatickému prověřování infrastruktury	technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027“, sdělení Komise z 16. září 2021, 2021/C 373/01, https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/23a24b21-16d0-11ec-b4fe-01aa75ed71a1
TSI	nástroj pro technickou podporu Generálního ředitelství Evropské komise pro strukturální reformy na podporu strukturálních reforem (DG REFORM)
TSI na udržitelné financování v Česku	projekt technické asistence Komise „Sustainable Finance Policy Options“ financovaný prostřednictvím TSI, č. TSIC-RoC-19846, REFORM/2021/OP/0006 Lot 1
TSK	jednotlivá technická screeningová kritéria vydaná podle čl. 19 odst. 1 nařízení o EU Taxonomii
UNFCCC	rámcová úmluva OSN o změně klimatu (angl. United Nations Framework Convention on Climate Change), https://unfccc.int/
VaVaI	výzkum, vývoj a inovace
VC	hodnotový řetězec (angl. value chain)

WEF	Světové ekonomické fórum (angl. World Economic Forum), www.weforum.org
WTO	Světová obchodní organizace (angl. World Trade Organization), www.wto.org
Zákon o účetnictví	zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
zásada EE1st	zásada „energetické účinnosti v první řadě“ vymezená v čl. 2 odst. 18 nařízení o energetické unii a upřesnění v čl. 3 EED
Zelená dohoda	„Zelená dohoda pro Evropu“, základní 30-letá strategie EU, jak zajistit do roku 2050 přechod na udržitelnější, ekologičtější ekonomiku, učinit z Evropy klimaticky neutrální kontinent (tzv. zelený přechod) a současně dosáhnout výkonnějšího hospodářství, a to sociálně spravedlivým způsobem, kdy „nikdo nebude opomenut“, viz Sdělení Evropskému parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů “Zelená dohoda pro Evropu, COM(2019) 640 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1588580774040&uri=CELEX%3A52019DC0640